Pravý

VŮDCE DUŠE
do nebeské vlasti,

čili:

Rozjímání srdce člověka
buď v hříších neb v milosti Boží postaveného,

přiměřenými vroucnými modlitbami ve dvanácti obrazech představeného.

Podle

Vojtěcha Ruffer-a,

probošta starobylé královské kapitoly na Vyšehradě

vzdělal

P. Jan Hřebeský,

ředitel c. k. hlavních škol v Jindřichovu Hradci.

Povolení buděj. biskupského ordinariatu.

Rukopis pod názvem: „**Srdce lidské,**“ obsahujíc zbožná rozjímání srdce člověka buď v hříších, neb v milosti Boží postaveného s přiměřenými vroucnými modlitbami: nic svaté katolické církve a křesťanským mravům odporného neobsahuje: pročež se povoluje, by k vzdělání nábožných křesťanů tiskem vydán býti mohl.

Od budějovického biskupského ordinariatu.

Dr. Michael Schönbeck,
kapit. custos, biskupský konsistorialní rada.

Obsah.

Stránka

Předmluva 3
Modlitba 10

Vysvětlení dvanacti obrazů, představující lidské srdce.

Obraz 1. První vyobrazení představuje srdce nevinného dítěte, hříchem ještě nepoškvrněného.. 11
Modlitba 13
Obraz 2. Srdce světákovo v němž panuje hřích a ďábel 14
Modlitba 17
Obraz 3. Srdce hříšníkovo, kterýž tak opravdové pokání činí, že z něho hřích již prchati počíná 19
Modlitba 21
Obraz 4. Podoba srdce lidského, z něhož byl hřích vypuzen, a v kterémž jest víra v Boha a svaté evangelium upevněna, tak že v něm Duch svatý přebývá 23
Modlitba... 26
Obraz 5. Srdce člověka, jenž jest skrze zásluhy Spasitelovy s Bohem smířen a naplněn láskou Pána Ježíše Krista 27
Modlitba 30
Obraz 6. Srdce člověka v Bohu blaženého, chrám Ducha svatého a příbytek nejsvětější Trojice..... 32
Modlitba 36
Obraz 7. Podoba srdce, v němž pravá víra chladne, a které svět poznovu milovati počíná..... 37
Rozjímání a modlitba 40

Stránka

Obraz 8. Podoba srdce lidského, kteréž po dokonalém polepšení a obrácení zase hříchu se nakloňuje a ďáblovi úplné panování nad sebou zanechává..... 43
Modlitba 47
Obraz 9. Smrt bezbožného a odplata hříchu..... 51
Modlitba 54
Obraz 10. Podoba srdce křesťana, jenž v boji proti hříchu pevně stojí a v dobrém setrvá až do konce 55
Modlitba 59
Obraz 11. Smrt nábožného a spravedlivého křesťana 62
Modlitba 65
Obraz 12. Představuje hřbitov 66

Upřímné slovo k hříšníku.

1. O cíli a konci člověka 70
2. O milosti Boží..... 74
3. O hříchu smrtelném 77
4. O smrti 80
5. O soudu 82
6. O pekle 86
7. O milosrdenství Božím 90

Ponaučení o nejdůležitějších povinnostech stavů.

1. O povinnostech rodičů 93
2. Povinnosti dítek k rodičům..... 95
3. Povinnosti služebného lidu 97
4. Ponaučení a napomenutí pro svobodné obého pohlaví 98

Potřebné ctnosti, kterých duše po dokonalostech toužící konati má.

1. O zapírání sebe samého 102
2. O lásce Boží 103
3. O lásce k bližnímu..... 105
4. O ustavičném horlení v dobrém..... 107

Stránka

Ponaučení a modlení pro Boha milující a spásy žádoucí duše.

Jak modlitba spořádána býti má 109
O modlitbě ústní 111

Ranní pobožnost.

Ponaučení o ranní modlitbě 113

Modlitby ranní.

Při procitnutí 114
Při oblékání se a mytí 114
Odporučení se do ochrany a do přímluvy Panny Marie, všech Svatých, svatého Anděla Strážce a svého Patrona 116
K závěrce 117
Tři Božské ctnosti 117
Když vycházíš z domu, po práci se ubíráš 119
Ponaučení a modlitba, jak bychom den svatě skončili 119
Pozdravení andělské 120
Před prací 121
Při práci 122
Po práci 122
Když hodiny bijí 122
V čas utrpení 124
V čas pokušení 124
V čas zármutku a starosti 124
Kdybys do hříchu upadl 124
Když bližního hřešiti vidíš 124
V čas pronásledování 125
V jakéko-li příhodě neb neštěstí, neb nebezpečenství 125
Ve čtvrtek k památce úzkosti Kristové na hoře Olivetské 126
V pátek k památce smrti Ježíše Krista na kříži 126
Když se jde s nejsvětější svátostí k nemocnému 127
Když jdeš okolo kříže svatého 127
Když se umíráčkem zvoní 127
Ponaučení o stolní modlitbě 127

Stránka
Modlitba před jídlem 127
Po jídle 128

Pobožnost večerní.

Ponaučení 130

Modlitby večerní.

Modlitba 131
Díkůčinění 131
Vzývání Ducha svatého 131
Zpytování svědomí 132
Žel a lítost 132
Předsevzetí 133
Odporučení se do ochrany Panny Marie a všech Svatých 133
Modlitba církevní 133
Požehnání 134
Modlitba o milost blažené smrti 135
Rozjímání večerní 135

Pobožnost mešní.

Ponaučení o mši svaté a slyšení slova Božího 137
Vysvětlení kněžského roucha 142
Rozličné barvy oděvu církevního 145

Modlitby při mši svaté.

Před mší svatou 145
Modlitba po mši svaté 182
Modlitba, když do chrámu Páně jíti a mši svaté přítomen býti nemůžeš 183
Modlitba před kázáním 184
Modlitba po kázání 184

Pobožnost kající.

Ponaučení o svátosti pokání 185
Modlitby před svatou spovědí 186
Vzbuzení lítosti 188

Stránka
Dobré předsevzetí 189
Modlitba k Panně Marii 190
Způsob, jak se zpovídati sluší 191
Modlitba po svaté zpovědi 192
Modlitba k Bohu Otci 193
K Bohu Synu 194
K Bohu Duchu svatému 194
Ponaučení o Svátosti oltářní 195
Modlitba před svatým přijímáním 196
Modlitba sv. Tomáše Aquinského 197
Cvičení víry 198
„ naděje 198
„ lásky 199
Po přijímání. Ponaučení o činění díků za tuto milost 200
Modlitba 201
„ svatého Tomáše Aquinského 201
Navštěvování nejsvětější Svátosti oltářní 202

Pobožnost odpolední.

Litanie o nejsvětějším Jménu Ježíš 205
Společné modlitby 208
Modlitba za Pána země 209
„ za všeobecné potřeby veškerého křesťanstva 209
Litanie Loretanská s modlitbami 211
Litanie o všech Svatých s modlitbami 214
Modlitby nešporní 221

Pobožnost na neděli a svátky katolického roku církevního.

V čas adventní. Ponaučení a modlitba 227
V čas vánoční. „ „ 228
Na den svatého Štěpána 231
Na nový rok. Ponaučení a modlitba 234
Na den zjevení Páně, neb svatých třech králů.
Ponaužení a modlitba 236

Stránka
Na den nejsladšího Jména Ježíš. Ponaučení... 238
Modlitba ... 239
V čas postní. Ponaučení a modlitba... 239
Litanie o přehořkém umučení Ježíše Krista ... 241
Pobožnost křížové cesty ... 244
Modlitba na neděli květnou... 290
„ na zelený čtvrtek ... 291
„ na velký pátek ... 291
„ na bílou sobotu... 292
Na hod Boží velikonoční. Ponaučení ... 293
Rozjímání a modlitba ... 293
Modlitba na nebe vstoupení... 294
„ v čas svatodušní ... 294
„ na den nejsvětější Trojice ... 295
„ na den Božího Těla ... 295
„ všeobecná na slavnost nejsvětější Rodičky Boží Marie Panny ... 296

Růženec ke cti nejblahoslavenější Panny Marie.

O zavedení pobožnosti svatého růžence v nynější jeho podobě ... 298
Poučení a modlení se sv. růžence ... 299

Pobožnost k rozličným Svatým a Světicím Božím.

Modlitba na den všech Svatých ... 330
„ k sv. Anděli Strážci... 330
„ k sv. Patronu neb Jménovci ... 331
„ k sv. Josefu... 331
„ na den sv. Jana Nepomuckého ... 332
„ na den sv. Antonína Paduanského ... 332
„ k sv. Aloisiovi ... 332
„ k sv. Janu Křtiteli ... 333
„ k sv. Petru a Pavlu... 333
„ na den sv. Prokopa ... 334
„ na den sv. Václava... 334
„ na den sv. Anny ... 334
„ k sv. kajícnici Maří Magdaleně ... 334

Stránka
Modlitba k svaté Kateřině 335
„ „ Terezii 335
„ „ Alžbětě..... 336
„ „ Barboře 336

Modlitby rozličné.

Modlitba při volení stavu 337
„ rodičů za dítky své 337
„ dítek za rodiče 338
„ služebné osoby 339
„ mládence 340
„ panny..... 340
„ vdovy..... 341
„ za úrodu 342
„ o déšť 342
„ o jasnou povětrnost 342
„ za přátely 342
„ za dobrodince 343
„ za nepřátely 343
„ za nemocného 343
„ za šťastné skonání 344
„ po skonání neb úmrtí nemocného 345

Pobožnost za dušičky v očistci.

Modlitby za duše v očistci 346

Duchovní písně.

Písně mešní: 1. Bože před tvou velebností 352
2. Zde v skroušenosti padáme 353
3. Ti Bože se koříme 354
Píseň ku svatému požehnání: Na kolena padejme..... 356
Píseň po mši svaté, nazvané Rorate: Poděkujmež Otci 356
Píseň adventní: S nebe posel vychází 357
Písně vánoční: 1. Zvěstujem vám radost 358
2. Narodil se Kristus Pán 358
Píseň na nový rok: S jakou čas rychlostí pospíchá ... 359

Stránka
Píseň na slavnost nejsvětějšího Jména Ježíš: Ach můj nejsladší Ježíši, grunte života mého 359
Písně postní: 1. Již jsem dost pracoval 359
2. Podle kříže plná žele, stála Matka 360
Píšeň velikonoční: Třetího dne vstal Stvořitel 362
Píseň o svatodušních svátcích: Zavitej k nám Duše sv. 364
Píseň na slavnost Božího Těla: Chval jazyku důstojného 364
Písně k Panně Marii: 1. Divotvorná krásná 365
2. O Maria, moje žádost 366
3. Tisíckrát buď pozdravená ... 367
4. Proč, Maria proč si tak naříkáš 368
5. Matka pláče, ruce spíná 369
6. Vše síly mé duše 370
Chvalozpěv svatého Ambrože a sv. Augustina 371
Pange lingua 372
Dies irae: V ten den hněvu děsnětmavý 373
Národní hymna: Zachovej nám Hospodine 374

Křesťanský čtenáři!

si před sto padesáti lety sepsal tuto knížku „*o srdci lidském*“ jistý nábožný Francouz, a od té doby byla pro svou výbornost do jiných jazyků přeložena a působila velmi mnoho dobrého. Všude, kdekoli na světlo vyšla, nechť si v té neb oné řeči, získala si velké pochvaly vznešených i nízkých, bohatých i chudých lidí, a před vypuknutím oněch těžkých francouzských válek nenacházelo se rodiny, kterážby knížku tu nebyla chovala jako drahý poklad.

Časové i lidé změnily se ovšem od těch dob — pravda však nemění se nikdy, ona je pevná a nezvratná jako věčná skála. Pročež i já těším se, že vydání knížky této v řeči naší mateřské, mnoho dobrého a mnoho požehnání mezi nábožnými čtenáři způsobí a za zvláštní zásluhu přičítám si to, že jsem ten dobrý skutek předsevzal a výbornou tu knížku v řeči naší vyložil.

Vím ovšem, že mnohým nebude dílo mé po chuti, a že s opovržením na ně pohlížeti budou: milostivý Pán Bůh však račiž jim oči otevříti, dokud ještě čas, aby pak s ustrnutím pozdě neseznali, jaké je to hrozné neštěstí v nevíře setrvati a pohříženu býti do věčného zatracení, kde bude pláč a skřípení zubů.

V knížce té provedena jest ona myšlénka, že je ďábel původce a kořen všeho zlého, všeho hříchu a vší nepravosti, Kristus pak v nás že je pramenem života a duchovní svobody a příkladem ctnosti všem dětem Božím. Světáci za našich dnů vysmívají se ďáblu, jako by ho ani nebylo, pročež také ani nevěří, žeby působil na člověka. Též v Krista nevěří, aniž ve vykoupení skrze Něho, o kterémž nás vyučuje písmo svaté.

My však pravověřící křesťané, dobře víme, že duch času, kterýž takové bohaprázdné myšlénky plodí, z ďábla původ má; pročež málo na to dbáme, zda-li knížka tato světákům se líbí nebo nelíbí. Pojďte sem, věrní křesťane, spojmež se, abychom byli silni v Kristu, setrvejme v učení Krista Pána a svatých apoštolů jeho, jestiť učení toto tak výborné, a posvěcuje, oblažuje a vzdělává křesťany tak mocně, že je neproměníme za nižádné učení celého světa.

Učení Krista Pána a svatých apoštolů jeho zní: že má Pán Bůh království své v srdcích věřících a bohabojných, to jest, že v nich přebývá a milostivě kraluje jako v chrámě, že je Duchem svým svatým oživuje, očišťuje, posvěcuje a blaženými činí, že je silou Božskou, pokojem nebeským a životem věčným naplňuje; naproti

tomu bydlí ďábel i celé jeho tovaryšstvo ve zlých a hříšných lidech, a v těch vzbuzuje nevěru, bezbožnost, nespokojenost, nenávist, vádu, rozbroj, nesvornost a vůbec všecko, čím se člověk stává nešťastným a bídným.

V tom ohledu učí Kristus Pán u sv. Matouše (13, 24—39.): Podobno jest království nebeské člověku, kterýž nasel dobrého semene na poli svém. Když pak lidé zesnuli, přišel nepřítel jeho, a nasel koukole mezi pšenici a odešel. A když bylina vyrostla a užitek učinila, tehdy ukázal se i koukol. Přistoupivše pak služebníci hospodářovi, řekli jemu: Pane, zda-liž si dobrého semene nenasel na poli svém? Odkudž tedy má koukol? I řekl jim: Nepřítel člověk to učinil. Služebníci pak řekli jemu: Chceš-li, půjdeme a vytrháme jej. I řekl: Ne, abyste snad, trhajíce koukol, nevytrhali spolu s ním i pšenice. Nechte, ať obě spolu roste až do žní; a v čas žní řeknu žencům: Seberte nejprvé koukol a svažte jej v snopky k spálení: pšenici pak shromážděte do stodoly mé.

Jiné podobenství předložil učedlníkům též a pravil: Podobno jest království nebeské zrnu horčičnému, kteréž vzav člověk, nasel na poli svém; kteréžto sice nejmenší jest mezi všemi semeny, ale když vzroste, jest větší než-li všecky byliny, jako strom, tak že ptáci nebeští přilétají a bydlejí na ratolestech jeho.

Ještě jiné podobenství mluvil k nim a řka: Podobno jest království nebeské kvasu, kteréž vzavši žena, zadělala do tří měřic mouky až zkysalo všecko.

I propustil Pán Ježíš lid a šel domů. Přistoupivše pak učedlníci, pravili: Vylož nám to podobenství o koukoli na poli. I odpověděl jim, řka: Syn člověk jest, kterýž seje símě dobré. Pole je svět, dobré símě jsou synové ctnosti, koukol jsou synové hříchů. Nepřítel, kterýž seje koukol, je ďábel, žeň je konec světa, ženci jsou andělé.

Každodenně vídáme, že je na světě dosti koukole, tedy musí býti i rozsévače, a my sami usnadnili bychme mu práci jeho velice, kdybychom se domnívali, že ho není a se ho ze vší síly nestřežili.

Svatý Pavel učí nás v listu k Efezským (6, 10—12), že není nám bojovati s tělem, nýbrž s knížetem mocným, totiž s pánem světa, jenž ve tmách tohoto světa kraluje, se zlými duchy v povětří.

Dle toho je tedy ďábel kníže mocné, duch mocný, jenž panuje ve tmách tohoto světa, a duchové povětrní jsou to, s nimiž nám je bojovati.

A ku Korintským (II. 4, 4.) praví sv. Pavel, že je ďábel duch tohoto světa, duch, jenž zaslepuje mysl zlých a nevěřících, tak že nevidí jasné světlo Božského evangelium o slávě Kristově; jsou to tedy všickni ďábelskou slepotou poražení, kteří nevěří v evangelium Krista Pána.

V listu k Efezským (2, 1.) píše svatý Pavel, že koná ďábel dílo své v synech nevěry, totiž v zlých a hříšných, kteří jsou živi v duchu zlého času, mrtví ve svých hříších, a jsou pod vládou duchů v povětří panujících.

Svatý Petr píše (I. 5, 8. 9.): „Buďte stří-

zliví a bděte; neboť protivník váš ďábel obchází jako řvoucí lev, hledaje, kohoby polapil. Odpírejte mu u víře.“

Z těchto slov patrno jest, že je ďábel nepřítel, jenž nemá pokoje a vždy obchází, že je protivník a pokušitel nábožných a bohabojných, jenž se podobá lvovi řvoucímu, jenž by všecko rád pohltil. Pročež musíme bdíti a střízlivi býti a pevni u víře, an jenom touto zbraní proti němu obhájiti se můžeme.

Svatý Jan (v I. listu 2, 8. 9.) vyučuje, že je ďábel svůdník a svádí veškerý svět, dí pak: „Kdo činí hřích, z ďábla jest; nebo ďábel od počátku hřeší. Proto přišel Syn Boží na tento svět, aby zkazil skutky jeho.“

Ďábel tedy od počátku světa bez přestání hřeší, a skrze něho přišel hřích a smrt na tento svět. Kdo tedy hřeší, je syn ďáblův, před nímž se pouze tím obrániti možno, když se přidržíme s celým srdcem víry Kristovy, kterýž přišel, aby zkazil skutky ďáblovy, totiž hřích a smrt.

„Odpírejte ďáblu a uteče od vás,“ píše sv. Jakub (4, 7.); a u sv. Matouše (10, 8.) praví Kristus Pán: „Vymítejte zlé duchy,“ též u sv. Lukáše (10, 19.) praví Ježíš Kristus, že dal svatým apoštolům moc nad všelikou mocí nepřítelovou.

Z toho vysvítá, že mají synové Boží, to jest: v pravdě věřící křesťané moc, vymítati ďábly a všelikou moc nepřítelovu potlačovati. Nezapomínejte na to nikdy, ó křesťané, a v pokušení buďte zmužilí a vytrvalí.

K boji tomuto potřebujete však zbraň a odění Boží, a s touto zbraní a v tomto odění

bývá jediné možno proti satanáši bojovati a nad ním vítěziti, neboť není možno jiným způsobem odvrátiti od sebe ohnivé šípy, kteréž na nás naměřuje.

Protož vyučuje sv. Pavel v listu k Efesským (5, 11—13.), abychme se nepřipojovali k skutkům temnosti, nýbrž abychme je trestali. Neboť co se od nich tajně koná, je hanba vysloviti, to však bývá vše patrno, když je trestáno světlem. Jestiť vše světlo, co je patrno.

Pak-li výpovědi tyto Krista Pána, jenž je pravda neskončená, náležitě rozvážíme, a v ně pevně věříme, tedy nemůžeme pochybovati, že je srdce člověka buď chrámem Božím a svatého Ducha Jeho, anebo peleš ďábelská.

V srdcí věřících přebývá Pán Bůh, Kristus Pán a Duch svatý, v srdcí hříšníků zlých a bohaprázdných peleší se ďábel, provádí zlé skutky a vládne v něm neobmezeně.

Pročež jsme se snažili pravdu tuto biblickou ode všech věrných křesťanů vždy a každého času uznávanou, v podobách a obrazech představiti, vysvětliti a na život duchovní tak obrátiti, aby obrazy ty byly zrcadlem, jehož by se člověk bezbožný, hříchem a mocí satanášovou obklíčený, uleknul a před ním ustrnul, tak že by mu sloužilo za výstrahu, kdež naproti tomu člověk nábožný a bohabojný zrcadlem takovým u víře a bohabojnosti se posilní a utvrdí.

Každý obraz představuje srdce s tváří člověčí nahoře.

Jak jsme nahoře pověděli, bývá srdce buď příbytkem nebeským anebo peleš ďábelská, pročež

se musí dle srdce posuzovati celý člověk. Tvář lidská je štít a zrcadlo, které vyjádřuje, co u vnitř člověka se děje a z tváře můžeme tedy poznati, co v člověku vězí.

Pak-li, nábožný čtenáři, na srdce takové pohlížíš, tedy pohlédni též do svého vlastního srdce a zkoumej, abys poznal, jaké je, aby si se přesvědčil, zda-li v něm kraluje Pán Bůh nebo ďábel, zda-li v tobě přebývá království Boží neb království ducha, temnosti a klamu, zda-li jsi otrokem hříchu a ďábla, aneb dítě Boží dobré a nábožné.

Pro spasení tvé a blaženost věčnou a časnou prosím tě, všimni si toho, přijmi to do srdce, zkoumej sebe sám přísně před Bohem, kterýž zná srdce i ledví tvoje, to jest, on zná a ví všecko i nejtajnější myšlénky tvé.

Shledáš-li hřích v srdci svém, lituj ho skroušeně a pak nemusíš zoufati, neboť srdci litostnému odpouští Bůh a za kající hříšníky zemřel Kristus Ježíš, jestiť On jejich mocný Potěšitel a Spasitel. Vyznáš-li své hříchy skroušeně, vzbudíš-li nad nimi pravou lítost, pak přišel Kristus i pro tebe na tento svět, aby zkazil skutky ďáblovy a aby tě vytrhnul z moci hříchu a satanáše, a posadil tě do svého věčného království nebeského.

Pak dá i tobě sílu a moc, bys mohl panování ďáblovu nad tebou se vyniknouti a nemusil déle hříchu sloužiti. Poznáš-li chyby své a učiníš-li za ně pokání, osvobodí On tě, stojíť psáno v evangelium sv. Jana (8, 36.): „Vysvobodí-li vás Syn, právě svobodni budete.“

Modlitba.

O nejmilostivější Bože, neopouštěj mne! Podej mi svou nejsvětější ruku a veď mne, dítě své, abych v nábožnosti dokonal život svůj v tomto slzavém údolí k spasení věčnému. Budiž světlem života mého, budiž mou podporou a ochranou! Ach, Bože, neopouštěj mne! Vediž a spravuj kroky života mého, a nedopusť, abych klesnul v hřích a nepravost. Daruj mi ducha dobrého; naplň srdce mé důvěrou u víře, budiž sílou mou, ach neopouštěj mne! Z hloubí srdce svého volám k tobě, ó Pane! posilniž mne v každé zlé hodině. Přistoupí-li ke mně pokušitel, chtěje ublížiti duši mé, ach! stůj při mně a neopouštěj mne, ó Pane nebeský! Přijď mi vstříc, ó Pane! s milostí svou. Ach Otče! posilni mne svým nebeským požehnáním, abych povinnosti své vždy tak vykonával, jakby se Tobě líbilo, ach neopouštěj mne mdlé stvoření! tobě, ó Pane! odevzdávám se, pomoz mi, ó velký Bože, bych nikdy v pravé víře neklesal, bych živ byl jako pravý křesťan, bych blaženě skonal a s Tebou se v tváři tvář shledal v nebeském království. Pomoz, ó Bože, ó Bože, pomoz v bídě a poslední hodince! Ach nejmilostivější Bože! neopouštěj mne.

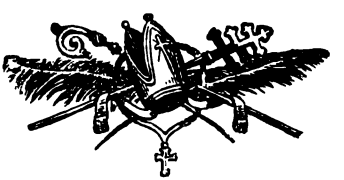

Vysvětlení dvanácti obrazů,

představujících srdce lidské.

Obraz první.

První vyobrazení představuje srdce nevinného dítěte, hříchem ještě nepoškvrněného.

(Viz obraz titulní)

Nahlídnem-li v andělský obličej nevinného dítěte, tedy je nám, jako bychme byli blíže u nebe a tušíme zřetelněji, že se Pánu Bohu přibližujeme, než-li kdy jindy. Jasně nahlížíme, jaký smysl ma výpověd božská Pána Ježíše: „Nechte maličkých ke mně přijíti a nebraňte jim, neboť jejich jest království nebeské.“ Málo je lidí na světě jak dobrých tak i zlých, v kterých by nebyla nikdy vynikla žádost, býti zase dětmi. Vždyť je to též ustanovení dobrých lidí, státi se dětinnými, to jest: nazpět vstoupiti v nevinný stav dětský, v němž bývá člověk prost pýchy, závisti, hněvu, nesvornosti, v němž se všecko, co dobrého a chvalitebného, s láskou objímá, v němž se člověk nikdy nezpronevěří pravdě, důvěře v

Boha, čisté a pravé víře. Kristus Pán dí sám: „Nebudete-li takovými jako jsou děti, nevejdete v království Boží!“ pročež se přičiňujeme, abychom stav tento vždycky a ustavičně v srdci svém zachovali, aneb kdybychme ho již byli pozbyli, abychom si ho zase opatřili.

Svatá povinnost rodičů jesti však, zachovati stav dětinské blaženosti ve všech okolnostech a proměnách tohoto života. Proti této důležité povinnosti jedná se bohužel velmi často, tím si uvalují rodičové těžké odpovídání na svědomí, a miláčky svého srdce, vlastní dítky, připravují o největší štěstí. Jakž to možno? zeptá se snad mnohý. Těm nechť slouží toto za odpověd: Nedávej dítěti příklad hněvu, nenávisti, nepokoje, závisti, lži, bezbožnosti; ostřihej je ode všech zlých a škodných společností, a ono nebude ani hněvivé, ani mstivé, ani nespokojené, ani závistivé, ani lživé, ani bezbožné, ba ono zachová svou nebeskou nevinnost po všecky časy; musímeť dobré v dětech v té míře podporovati a romnožovati, jak rostou na létech, pak budou srdce jejich snadněji všemu pokušení moci odporovati; dobré se v nich tak silně rozmnoží, že nebude žádné moci pekelné a ďábelské možno, je vytlačiti.

Ubohé a nešťasné děti pak, jimž vlastní rodičové již v útlé mladosti zlý příklad některých nepravostí dávali, bývají tím připraveny o svou nebeskou nevinnost, neboť dříve ještě, než-li byly nějaký blažený, anebo odporný cit seznaly, uhnízdí se jim hřích v srdci a vnikne do něho vášeň pekelná tak silně, že na nějaké polepšení není ani pomyšlení, pak-li milosti plná ruka Páně nějaké navštívení na takové srdce nedopustí, aby se očistilo.

V srdci nevinného dítěte panuje věčné jaro, neskaleno ani obláčkem, ani drsným větérkem, které však je naplněno nejkrásnějšími a nejvonnějšími květinkami, na nichžto v nepřekonané kráse andělové poletují; ono je tak útlý a milostný obraz věčného života, že by nejmenším dotknutím všechna krása trpěla, neřku-li se ztratila. Tak je to i s nevinností dětskou; neboť nejmenší zlý příklad, nejlehčí

narážka na zlé poškvrní již útlost jeho a smaže mnoho z prvotní líbeznosti.

Na druhé straně je viděti pilné včeličky, jenžto z květu sladký med berou. Okazují nám, kterak máme sbírati med z nejkrásnějších květin, totiž ze slova Božího, med k věčnému životu, bychom vejíti mohli v slávu Nejvyššího.

Když jsme byli tohoto nejsladšího medu nashromáždili, pak můžeme ze své zásoby i jiným, i dětem uděliti, můžeme se občerstviti a k nebi přivésti, a sice:

1. dobrým příkladem;
2. poučováním;
3. trpělivostí, kterouž máme s chybami a slabostmi jejich;
4. opravdovou pomocí v duchovních a tělesných věcech, neboť pravil Kristus Pán: „Co jste učinili nejmenšímu z těchto, mně jse učinili.“

Kde srdce lidské takové vlastnosti má, tam nebývá nedostatku víry, naděje a lásky k životu věčnému.

Modlitba.

Pane, Bože můj! Tebe se nespustím já bídné stvoření, neopouštěj mne, ó Pane! neboť je neskončená dobrota Tvá! Nic milejšího ani na nebi ani na zemi nenajdu nad Tebe, ó Pane můj! Což jsou platny člověku poklady a drahé kamení, což všecka vezdejší blaženost a štěstí, nemáli věčný život v Tobě, ó Pane můj! Statky a bohatství, radosti a plesy což jsou proti blaženosti, kterou člověk pociťuje v Tobě a s Tebou nejnevinnější Ježíši, Kriste můj. Navštíví-li mne kalich hořkého utrpení, Ty mi jej osladíš, ó Pane můj! Nouze, bída, nahota, hlad, všecko mizí a tratí se, vzpomenu-li na Tebe, ó Ježíši můj! Tys má potěcha, mé vysvobození, můj chléb, má vlast i oděv. Ty rozséváš símě v moři, Tobě slouží

světové a hvězdy jsou zástupy Tvé, však pokoru a lásku mou nezavrhneš, nechť jsem já hříšník nehodný. Tvou milostí zbrojím se v zápasu tohoto života, Tvá milost obkličuje mne, když mne vábí svůdný sen, a až tělo mé klesne, povede mne v lůno Tvé, ó Pane můj! Tebe se nespustím já bídné stvoření, neopouštěj mne, ó Pane nejmilostivější, neboť je neskončená dobrota Tvá.

Obraz druhý.

Srdce světákovo, v němž panuje hřích a ďábel.

Není-liž pravda, nábožný čtenáři, že neposkytuje vyobrazení toto srdce světákovo radostného pohledu? Vždyť je to srdce člověka spustlého, hříchu oddaného, jenž v kolotání nynějšího bídného světa živ je bez starosti, a o kterémž stojí v písmě svatém (k Efesským 2, 1. 2.): že chodí v přestupcích a ve hříchu, podlé obyčeje světa tohoto a podlé knížete, jenž v povětří panuje, totiž dle ducha, jenž nyní sídlo své působí v synech nevěry.

1. Tvář nahoře vyznačuje lehkomyslnost, kterouž tohoto času tak nesmírně zhusta nacházíme, a která se na žádný hřích neohlíží, následovně také nic nepovažuje za hřích, všecko si dovoluje, po čem zlé srdce lidské touží, v bezbožnosti a zdánlivě vesele život tráví a nikdy na věčnost a nebo na hrůzu posledního soudu nevzpomíná.

V srdci samém učinil si ďábel příbytek s celou svou družinou, hlavně však sídlí v něm sedm smrtelných hříchů, které jsme vyobrazili podobami sedmi zvířat.

2. Žába je nejlepší obraz lakomství, neboť se živí jen blátem a zemí, a stejným způsobem baží lakomý člověk nenasytnou žádostí po zemi, to jest po statcích pozemských.

3. Závist a nepřízeň vyobrazuje se již od nejdávnějších časů hadem, neboť had to byl, jenž první naše rodiče oklamal a svedl, proto že jim záviděl rajskou blaženost.

4. Nejukrutnější a krve nejžíznivější zvíře je tigr,

Neníť v ústech jejich pravdy a srdce jejich marné jest.
Suď je Bože, ať odpadnou od myšlení svých. (Žalm V.)

pročež je také obrazem hněvu a mstivosti, kteréž člověka svádí k činům, jenž se Pánu Bohu nelíbí a jakéž obyčejně jenom zlá a ukrutná zvířata páchají.

5. Kozel představuje smilstvo a nečistotu duše i těla, proto že je chlípné zvíře ošklivého zápachu.

6. Vepř je obraz obžerství, to jest pijáctví a nestřídmosti v jídle i všem jiném.

7. Želva, kteráž se po zemi pomalu vleče, vyobrazuje lenost a vlažnost v dobrém, která člověka o všechnu vůli a náklonnost k ctnosti připravuje, až konečně v hřích a hanbu upadá.

8. Páv převyšuje hrdostí všecka ostatní zvířata a rozepne-li blysknavé péři své a nádherně si vyšlapuje, tuť je skutečně opravdovým obrazem pýchy. A pýcha je to, která mnohé lidi svádí, že některé od Boha jim udělené zvláštní dary na př. bohatství, krásu, sílu, mocnost, vážnost a t. d. sami sobě a svým zásluhám přičítají, kdežto je beze všeho přičinění jen od milosti Boží obdrželi, a proto také se nad jiné povyšují, jako by byly lepší než jiní lidé, a jakoby si jiných lidí ani všímati nepotřebovali, ba jakoby jimi opovrhovati a snad dokonce i utiskovati mohli.

Duch svatý, jenž nahoře ze srdce odchází vzdor vší hříšnosti srdce takového posílá předce hříšníkovi dary svých milostí, jakž to plaménkové vůkol srdce viditelní vyobrazují; srdce však zlé neotvírá se jim, neboť je hříchy tak naplněno, že tam nic jiného vejíti nemůže, ono je zúplna v moci ďáblové.

I milost Krista Ježíše chce ještě na takové srdce působiti, jakž to podoba anděla vyobrazuje, ona chce slovem Božím a jinými prostředky hříšné srdce probuditi. Obyčejně však bývá to nadarmo, neboť se takové srdce dobrému neotvírá, jsouci opojeno a spoutáno hříchem a rozkošemi jeho.

Panující mysl světácká přivádí srdce do tohoto strašlivého, politování hodného stavu, z něhož se hříšník bohužel nikdy neprodere. A s bolestí musíme na to patřiti, že velmi mnoho lidí v tomto stavu tak bezpečně živo jest, jakoby v tom nebylo žádného nebezpečenství, aneb jakoby

nemohlo býti konec tomuto pozemskému, kratičkému živobytí. Bohužel rozmnožuje se počet těchto nazvaných křesťanů velice, a oni nesou jméno toto sobě na kletbu, nikoli na požehnání, protože nejsou živi, nýbrž jsou mrtví, a poněvadž neslouží Pánu Bohu, nýbrž hříchu.

Modlitba.

Nejmilostivější Bože, Otče nebeský, Spasiteli nejslitovanější! Pohledni očima Tvého neskončeného milosrdenstva na bídný stav mé ubohé hříšné duše! Osvětiž paprskem Tvého nebeského světla zatemněnou mysl mou, aby padla jasná zář v srdce mé, bych poznal politování hodný stav mého zkaženého srdce. A když hříšný stav svůj poznám, ó uděl mi, milostivý Bože! síly, abych se mohl vyrvati z osidel hříchu, kterýž je pro člověka tak velice lákavý! Propůjč mi, ó nejmilostivější Spasiteli! ochranu a sílu svou, bych nikdy již nesvolil ve hřích, aniž co páchal proti přikázání Tvému, tak aby neměl zlý duch moci nad mým srdcem.

Čím více nepravostem se podám, tím více zlých a nečistých duchů bydlí v srdci mém, aby je svými tenaty vždy více obkličovali, až by je konečně ďábel zúplna ve svou moc dostal a je naplnil všemi mukami pekelnými! Na počátku vyvolil si, všemohoucí Stvořiteli a Pane všech věcí, srdce mé za chrám svůj, pročež Tě úpěnlivě prosím o pomoc, abych v zápasu s hříchem a ďáblem neklesnul a zlý duch aby nade mnou žádné moci neměl.

Já však svou vůli a svou mocí ničehož nedokážu, pročež osvobodiž, Všemohoucí, srdce mé od mocnosti ďábelské, očisť je ode všeho hříchu,

Jakožto ve dne poctivě choďte; ne v hodovinách a opilství, ne v smilstvích a nestydatostech, ne v sváru a v závisti, ale oblečte se v Pána Ježíše Krista. (Řím XIII. 13. 14.)

sejmi se mne vše zlé a uděl mi nové, čisté a ctnostné srdce, kteréž je Tebe a Tvého svatého Ducha hodným příbytkdm k oslavení Tvého nejsvětějšího jména, skrze předrahé jméno Pána našeho Ježíše Krista. Amen.

Obraz třetí.

Srdce hříšníkovo, kterýž opravdově pokání činí, že z něho hřích již prchati počíná.

Jako na prvním obraze, tak vypodobňuje anděl i na tomto milost Krista Ježíše, kteráž představuje hříšnému člověku následky a odplatu bohaprázdných činů, a sice mečem v jedné ruce jako k ráně napřaženým, vyobrazuje soud Boží, a v druhé ruce lebkou umrčí představuje smrt. Na výstrahu hlásá anděl výrok biblický (I. ku Korintským 6, 9. 10.) že ani nespravedliví, ani smilníci, ani cizoložníci, ani měkcí, ani zlodějí, ani lakomci, ani opilci, ani zlolající, ani dráči královstvím Božím vládnouti nebudou, a (k Římanům 2, 9.) že přijde hněv, soužení a úzkost na všecky duše lidí, kteří činí zlé; sláva však, blaženost a pokoj všem těm, jenž činí dobré.

Pravdivost výpovědí těchto leká srdce hříšníkovo, a strach vniká v duši jeho. I pohlédne v srdce své a nenalezá tam k ustrnutí svému nic jiného, leč hrozné hříchy a nepravosti, kteréž jsou osvětleny světlem vyšším, božským, jenž vniká až do nejtajnějších záhybů srdce a hříšníkovi okazuje, jak hanebný a ošklivý hřích je. I počíná hříchu litovati, jak nenáviděti a v ošklivosti míti, pročež by se ho rád sprostil a od něho se očistil.

Teď teprva náležitě uznávám, jak ukrutnou moc hřích nad člověkem má a z hlubokosti duše své vzdychá pln strachu a úzkosti: „Ó já bídné stvoření, kdož mne vysvobodí od zlého!“ — „Milost Boží!“ ozývá se v něm hlas Ducha svatého, jenž se kajícímu a skormoucenému srdci přiblížil a svými svatými dary způsobil, že se hříšník zase k Pánu Bohu obrací, pročež mu také Pán Bůh plaménky své milosti, osvícení, sílu a vytrvalost zajisté udělí.

Jak mile světlo Ducha svatého do srdce lidského vniká a jiskry milosti Boží se v něm rozkládají, tuť musí z něho prchati zlý duch i se svým ohavným tovaryšstvem, oněmi obludami, kterými jsou hříchy a nepravosti vyobrazeny, neboť temnost musí všude uprchnouti, kam vnikne světlo, vycházíli slunečko, mezi noc. V životu duchovním je milost Boží světlem, hřích však je duchovní smrt, temnota a noc. Jak malé tedy hříchy vymítáme, nenávidíce jich, v té míře musí ďábel odejíti, můžeš královati i se svou družinou toliko ve tmách a v hříchu. První hřích, jež pášeme, je klíčem k našemu srdci, a čím se více zlého přidržujeme, tím více otvíráme mu dvéře do srdce vlastního. Milujeme však Pána Boha a ctnost, a nenávidíme hřích a zlé, tedy máme nejnebezpečnější zámek a závoru proti zlému duchu a pekelné propasti.

Pročež, milé křesťanské duše! zavrhujte vše zlé, hleďte přemoci všecko pokušení, vzývajíce milost Boží a pak se vás bude zlý duch varovati. Nikdy se k vám nepřiblíží, zavřete-li duchovní oko své před světem, hříchem a vším pokušením k zlému, a otevřete-li srdce své k blaženému působení Ducha svatého! Přijímejte s radostí každý paprsek tohoto nebeského světla, a pak nenalezne hřích a temnost místečka v srdci vašem, tím méně bude se v něm moci zakořeniti.

Aby však člověk vždycky na odpor proti pokušení hotov a připraven byl, tedy musí ustavičně do srdce svého nahlížeti, by každou hříšnou myšlénku, každou zlou žádost, která by se v něm uhnízditi chtěla, poznal a s kořenem bez meškání vytrhnul. Světlo Boží, kteréž srdce křesťana ustavičně obkličuje, vniká hned, jak mile se mu srdce jen dost málo otevře a osvěcuje všecko, aby se tam nenacházelo nižádného nečistého zvířete, ba ani stínu nějakého hříchu. A když konečně všecko, co je nečistého a kalného ze srdce vyprázdněno jest, tu působí milost Boží zázračně v slabém člověku, kterýž se pak povznáší k životu věčnému.

Modlitba.

O Bože! Stvořiteli všech věcí, pramene všeho světla i života! Jenom v světle svatého Ducha tvého mohu poznati hřích ve vší jeho ohavnosti a šerednosti. Osvětiž tedy, nejdobrotivější Pane! mou hříšnou, zatemněnou duši, osvětiž ji, abych bděl a živ byl. Tvůj nejmilejší Syn dí sám, že nechceš smrti hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl, pročež nechceš i smrti mé, nýbrž abych živ byl v Tvém světle, v Tvé jasnosti, v Tobě. Abych tedy živ byl v Tobě, ó ukaž mi hříchy, jenž přivádějí smrt duše mé, kteří mě zaslepují, a usmrcují a v moc ďáblovu přivádějí. Všem kajícím hříšníkům přislíbil jsi milost v Kristu Pánu, Tvém jednorozeném Synu; ó učiň, Pane můj, aby tohoto drahého zaslíbení i mně se dostalo, ať pronikne srdce mé a bolestnou a však pravou lítost ve mně vzbudí, by vše, co v něm nečistého, hříšného a ďábelského jest, vypuzeno bylo a Tvému svatému jménu podstoupilo. Propůjč mi, ó Pane! milostivě Tvého svatého Ducha, ať ve mně vzbudí lásku k Tobě, potěšení z Tvého svatého slova, poslušnost přikázaní Tvých a lásku k dobrému; pak neopanuje hřích srdce mé, pokušitel nebude v stavu svésti mě a zaslepiti, moc hříchu nebude již v stavu nade mnou zvítěziti! Pomocí světla Tvého svatého jasně a zřetelně nahlédnu, v skutku a pravdě, že nepravost a hřích nikdy štěstí a pokoj nepřinášejí, nýbrž kdo hřeší, že jsou služebníci hříchu, synové pekla a politování hodni otroci temnosti. Vtiskni hluboce v duši mou pravdivá slova písma svatého, že

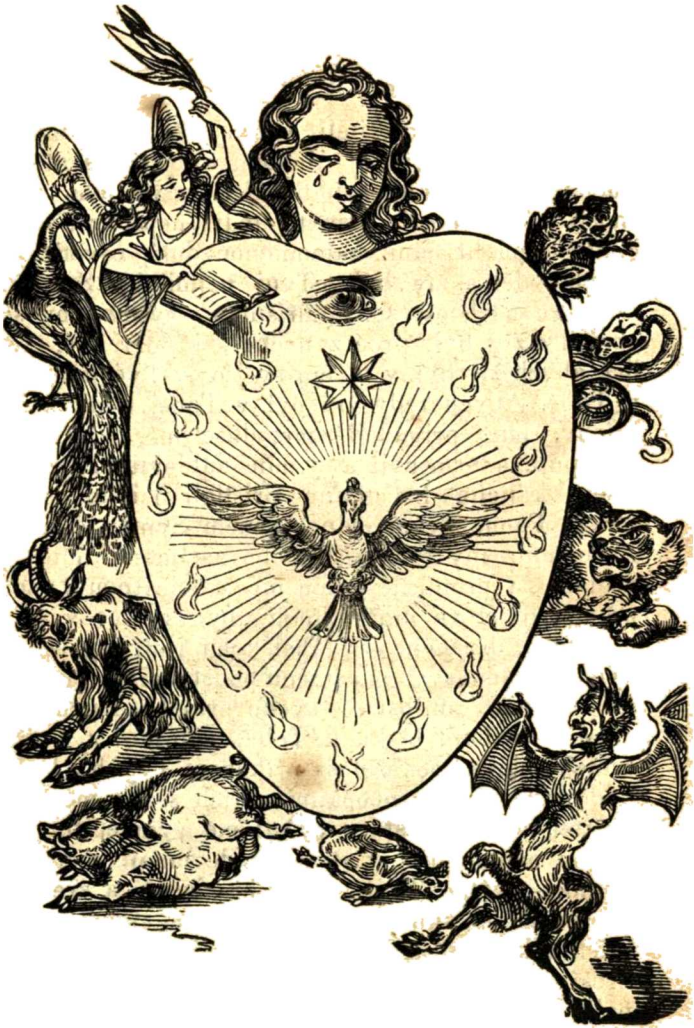

Zkormoucen jsem, a rozjímaje bázní soužen bývám.
Bůh obměkčil srdce mé a Všemohoucí zkormoutil mne
Neb nezahynul jsem pro nastávající tmy. (Job XXIII. 51—17.)

bezbožný před Tvou svatou spravedlností neobstojí a hříšníci že nedojdou království nebeského, a nedopusť, abych zapomenul, že čeká na zlé a nespravedlivé přísný soud, věčné zatracení, věčná smrt, od níž je nic nebude moci vysvoboditi. Ó přispěj mi tedy, nejdobrotivější Bože! abych své hříchy náležitě poznal, opravdově a skroušeně jich litoval, a se z nich vyznal, a abych vykonal své pevné předsevzetí, odvrátiti se z celého srdce, ze vší síly od hříchu, by temnost a zlý duch nade mnou žádné moci neměly, a já toliko Tobě sloužil v Tvém svatém světle a v Tvé svaté milosti. Tak se Tobě zalíbím a v obcování s Tebou a Tvými svatými budu na věky spojen. Vyslyš, nejmilostivější Pane, modlitbu mou, skrze zásluhy Tvého jednorozeného Syna, kterýž i mne svou drahou krví vykoupil. Amen.

Obraz čtvrtý.

Podoba srdce lidského, z něhož byl hřích vypuzen a v kterémž jest víra v Boha a svaté evangelium upevněna, tak že v něm Duch svatý přebývá.

Hříšník, jenž se na svou hříšnost rozpomene, jenž uznal dobrotu a shovívavost Páně, kteráž ho neustále chránila a ostříhala, kterýž byl z tohoto poznání k opravdové lítosti a dostiučinění za hříchy přiveden, bývá zajisté sklíčen a v nejvnitřnější stránce srdce svého velice obměkčen. Jeho srdce také lítostí krvácí, a žalost nad zpáchanými nepravostmi polívá ho zajisté horkými slzami! Na celém světě není mu ničeho tak strašně, velice líto a nebolí ho nic tak tůze jako to, že nepostížitelnou lásku a shovívavost Páně tak často a tak hrozně urazil, rozhněval a opustil, naproti tomu ďáblu a nepravosti tím dychtivěji sloužil, a tím si již zde na zemi pekelná muka přitáhnul.

Je-li srdce člověka připraveno pro milost Boží, pak cítí náležitě co obnášejí slova, která zpívá žalmista Páně: že hledí Pán s nebes na všecky lidi, a vidí s trůnu svého všecky, kdož na zemi přebývají. On řídí srdce všech a pozoruje skutky jejich. Oko Páně patří na všecky, kdož se ho bojí a v jeho dobrotu doufají, aby vysvobodil duši jejich od smrti. Duše naše očekává Hospodina. On je naše pomoc i obrana. Radujeť se srdce naše v Hospodinu, i doufáme ve jménu jeho. Dobrota Tvá přijdiž k nám, ó Pane! jakož doufáme v Tebe.

Též ona slova zkusí na sobě hříšník, kterážto dí žalmista Páně: že uzdravuje skroušené srdcem.

Když pak hříšník tak připraven bývá, pak přistupuje k němu anděl Páně, nesoucí v jedné ruce ratolest, to jest znamení smíření s Bohem a stav milosti Páně a v druhé knihu, to jest: učení Krista Pána, a tu nahlíží člověk, že přišel nejsvětější Spasitel na tento svět, aby ho vykoupil, aby za hříchy jeho dost učinil, aby hříšníkům věčný život opatřil a je od věčné smrti vysvobodil.

Toto poznání povznáší kající srdce k Bohu a milost, kterouž Spasitel podává s velikou radostí hříšník přijímá a s ní odpuštění, osvobození a věčnou slávu i blaženost, a čím více tyto dary milosti uzná, tím více bude svých hříchů litovati, že jimi urazil Boha, pramen vší milosti.

Někdy se také stává, že se bojí hříšník přijmouti ty veliké dary milosti Boží, protože se nepovažuje za hodna tak veliké milosti, a nemůže to nikterak pochopiti, že se i jemu toho velikého štěstí dostati má. I nezbývá v takovém trpělivém stavu nic jiného, leč aby se ze vší síly přidržel Krista Pána, a rozjímal utrpení a zásluhy jeho, pak v něm oživne důvěra, Duch svatý naplní jej tak jako každého, kdo věří v Ježíše Krista, a Duch tento vnukne duchu lidskému, že mu jsou odpuštěni hříchové a že se stal zase dítkem Božím. Duch svatý naplňuje srdce takové pokojem, radostí a spravedlností.

Oko hříšníkovo prolévá sice i teď ještě hořké slze, vycházející z nejhlubší stráuky srdce, ale nejsou to již slze

radosti, vděčnosti a odevzdanosti Tomu, kterýž duši ode všeho trápení vysvobodil a Duchem svým naplnil.

Tělo i duše plesá živou vírou v Pánu; hvězda vysvobození svítí jasně a blaženě v srdci, vírou očištěném a oživeném, neboť musil z něho prchnouti zlý duch i se svým zlým tovaryšstvem, i může se o takovém člověku říci, jak stojí v písmě svatém: „Takoví jste byli někteří; ale obmyti jste, posvěcení, ospravedlnění ve jménu Pána našeho Ježíše Krista a skrze Ducha Boha našeho."

Utěšený a blažený stav hříšníka na milost přijatého nedá se nikterak vypověditi, blaženost jeho nemůže si nikdo ani představiti. Chválilby neustále dobrotu Páně a dobrořečil bez přestání smilování Božímu, neboť je srdce jeho přeplněno radostí nad Spasitelem a milostí jeho i nemůže se dost nadiviti lásce a milosrdenství jeho, nemůže mu nižádným způsobem dost upřímně a horoucně naděkovati.

Bedlivě však musí na to dbáti, aby se radostí a blažeností nedal strhnouti v nepozornost nad sebou, alebrž nechť se raději domnívá býti ještě v nebezpečenství a bdí spíše nad sebou bez přestání trvaje v bázni srdce, neboť zvířata — to jest hříchové, číhají z venku srdce, nad nímž ďábel svou moc ztratil, od něhož se ale dočista nevzdálil, nýbrž také číhá se svou lstí a potměšilostí, aby do něho zase vešel a se tam uhostil, jak mile by se mu nějaká příležitost k tomu vyskytla. Čím více ztratil, tím je rozhorčenější, a tím více se snaží, by se mohl zase navrátiti, jakž praví sám Spasitel náš v evangelium svatého Lukáše: Když nečistý duch vyjde z člověka, chodí po místech suchých, hledaje odpočinutí, a nenalezna dí: Vrátím se do domu svého, odkudž jsem vyšel; a přijde nalezna jej chvoštištěm vyčištěný a ozdobený. Tehdy jde a přijme k sobě jiných sedm duchů horších než-li jest sám, a vejdouce, přebývají tam. I jsou poslední věci člověka horší než první. Tím více musíme tedy bdíti a modliti se, abychom se vyhnuli osidlům jeho.

Modlitba.

Nebeský Vykupiteli, nejslitovnější Spasiteli! Jak veliká jest milost Tvá a jak veliké slitování Tvé! není možno vzdáti Tobě pravé díkůčinění za Tvé svaté přemilostné evangelium, v němž jsi nám svou milost zvěstoval, v němž jsi nás vyučil, že jsi mně, bídnému červíčku, krví svou vykoupení daroval, a že mi hříchy mé odpustíš, pak-li jich skroušeně litovati budu. Ty jsi mi dal závdavek svatého Ducha, který mne znamenal ke dni spasení. O rozmnožuj, Pane milostivý, víru mou vždy víc a více! Osvětiž mysl mou vždy víc a více, abych poznal poklady Tvého nebeského požehnání, neboť mi lidé krátkozrací nejsme samotní v stavu poznati Toho, jehož jsi nám svým utrpením a svou smrtí zjevil. Nejsem v stavu vysloviti, jak velice jsi se nade mnou smiloval, jak velice jsi mne posvětil, oblažil a bohatým na milost učinil.

Tvé svaté evangelium způsobilo, že se ze srdce mého místo peleše ďábelské stal chrám Ducha svatého; z otroka hříchu učinil jsi mne dítkem Božím. Dříve bydleli v srdci mém samí nečistí duchové, nyní však je srdce mé naplněno radostí andělskou! Dříve byl v srdci mém hřích, a ďábel v něm panoval, nyní však je naplněno radostí, pokojem a spravedlností v Duchu svatém, jehož milost Boží v srdce mé dala a kterýž bydlí ve mně. Okovy hříchu jsou zlomeny, které mne držely v otroctví ďáblovu, a já jsem svoboden, neboť nalezla duše má milosrdenství před Tebou, ó Pane Bože můj! Milost naleznul jsem před

okem Tvým, Nejdobrotivčjší, a není možno vysloviti díkůčinění mého. Chválu Tvou chci ustavičně zvěstovati, nechť zavznívá bez přestání v ústech mých.

Budiž spomocníkem mým, nejdražší Vykupiteli můj! Zachovej mne, ó Pane! před hrdostí duchovní, abych se nedomníval být bezpečnu, abych ustavičně nad sebou bděl a nebyl obelstěn a podveden zlým nepřítelem a hříchem. Upevniž mne, ó Pane! můj, v milosti své, abych měl vždycky hřích v největší nenávisti a ošklivosti, a bál se ho jako jedovatého hada. Propůjč mi, ó Pane, milost svou skrze Tvého jednorozeného Syna, Spasitele našeho Ježíše Krista, neboť jsi posvětil srdce mé svým svatým Duchem, učiniž mě tedy duchovně svobodným, aby bylo srdce to chrámem Ducha svatého, příbytkem pokoje, radostí a spravedlností v Duchu Tvém svatém. Amen.

Obraz pátý.

Srdce člověka, jenž jest skrze zásluhy Spasitelovy s Bohem smířeno a naplněno láskou Pána našeho Ježíše Krista.

Srdce od Pána Boha na milost přijaté a Duchem svatým naplněné, nemá v sobě nic jiného než-li Spasitele Krista Ježíše a znamení jeho požehnání plného utrpení a smrti, neboť Ježíš a památka jeho přebývá v něm, řídí jej a spravuje a k dobrému podněcuje — a může-liž srdce křesťanovo lépe býti rozněcováno k dobrému, než-li tím, když si ustavičně představuje umučeného Vykupitele na kříži a jeho utrpení a umučení. Z té příčiny má to býti hlavním přičiněním každé, na milost přijaté duše, aby památku umučení Krista Pána vždy před očima a na mysli měla a pak bude moci volati se sv. Pavlem: „Neznám nic jiného, než-li Ježíše ukřižovaného.“

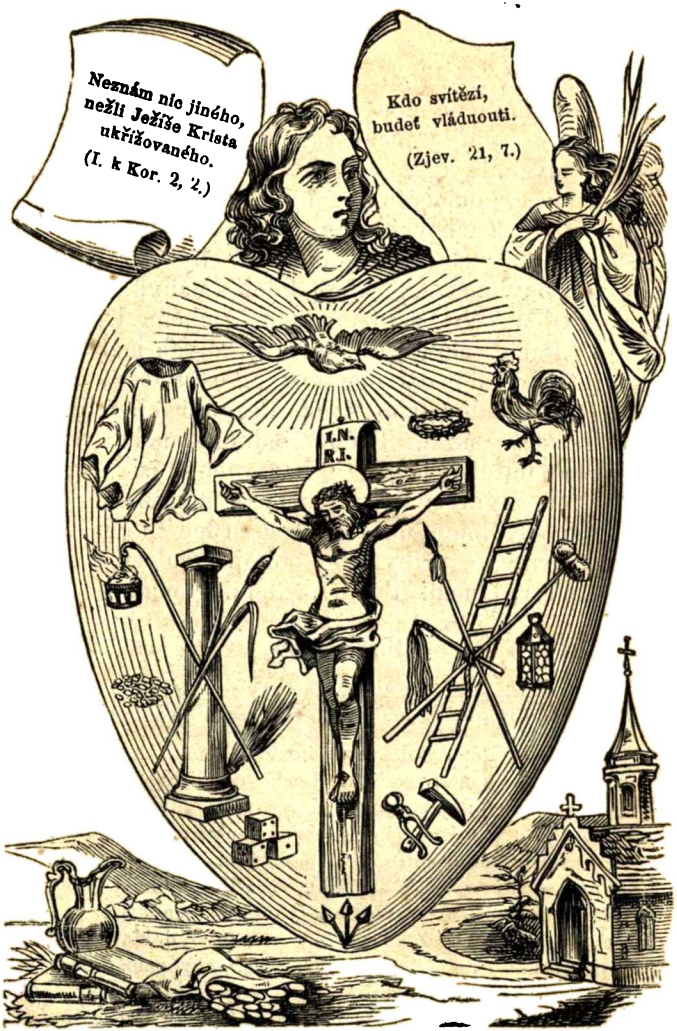

Odstup ode mne, abych se chlubil v čem jiném, jedině v kříži Pána našeho Ježíše Krista. (Efez. VI. 14.)

Srdce takové, Duchem svatým naplněné, nachází právě v přehořkém utrpení a smrti našeho nejsvětějšího Vykupitele tolik potěchy a síly, že těmito dary celé jest naplněno, i může říci; Je-li Bůh s námi, kdož může býti proti nám? Ten, jenž ani svého vlastního Syna nešetřil, ale dal ho za nás, jakž by nám neměl s ním všecko ostatní darovati. Smířilť nás sám Sebou skrze Ježíše Krista.

Očištěná duše nachází v Kristu, ukřižovaném Spasiteli, základ své důvěry v Boha, jenž jest věčná láska, neboť jakž by nám Bůh sám mohl odepříti, když jej důvěrně a skroušeně za to prosíme, kterýž svého jednorozeného Syna v strašlivé utrpení a umučení za nás dal. Všecko patří Pánu Bohu, nejdražší však je mu Syn jeho jednorozený, kterýž když přebývá v srdci našem, a když nám ho Bůh daroval, tuť jsme i my Pánu Bohu mnohem milejší a v Kristu Pánu nacházíme nejenom nevyčerpatelný pramen potěchy, nýbrž také vší síly k dobrému. V srdci takovém, kteréž je naplněno živou vírou v Krista Pána a Jeho velikou lásku, v kteréž za nás ohavnou smrt podstoupil, v takovém srdci vzbudí každá tělesná žádost, všecko hříšné ponoukání k zlému tu největší ošklivost. Kdo chce následovati náležitě Pána Krista, to jest dle učení jeho živ býti, musí vzíti kříž svůj a následovati jej, on musí sám sebe zapříti. Pravíť nejsvětější Vykupitel v svatém evangelium: Kdo mne následovati chceš, vezmi na se kříž svůj, zapři sebe sám a následuj mne.

V srdci hříšníka na milost přijatého je ta jediná a nejhlavnější náklonnost, státi se Pánu našemu a Spasiteli tak podobným, jak to dle naši hříšné a křehké přirozenosti, možno jest: pročež se přičiňuje takové srdce ze vší síly, aby bylo posvěceno v bázni Boží, bez kteréhož posvěcení nikdo nevejde v království Boží. Člověk takový očišťuje se ustavičně ode všeho poškvrnění těla i ducha, on se modlí skroušeně a bdí nad sebou, dobře činí a uděluje bližnímu, líbiť se takové oběti Hospodinu.

Z celé povahy srdce takového následuje, že by mu to dělalo velikou radost, kdyby té milosti popřáno mu bylo,

aby pro Boha utrpělo potupu, pronásledováni, úrážek a protivenství, neboť má to blažené přesvědčení, že kdo trpí pro Boha, také podílu míti bude v blaženosti věčné a nevyslovné, kterouž oko nevidělo, ucho neslyšelo, aniž na srdce lidské vstoupilo. Má-li toho před sebou, kterýž se z lásky k lidem za člověčenství obětoval, má-li před očima nevýslovnou blaženost, kterouž Bůh těm připravil, jenž ho milují, přemůže všecko protivenstvo a všeliké utrpení, praviť Pán, že tomu, kdož zvítězí, dá požívati mannu skrytou a že bude vládnouti v království nebeském.

Toto pomyšlení blaží člověka takového, on zapomíná na všecky věci, kteréž jsou minulé, a chvátá i snaží se k tomu, co je před ním, totiž k onomu pokladu, o němž píše sv. Pavel, že uložený cíl náš, totiž odplata svrchovaného povolání Božího v Kristu Pánu.

Modlitba.

Nejmilostivější Pane Ježíši Kriste! S pevnou vírou a silnou nadějí blížím se k trůnu Tvé svaté milosti, pramenu života, stolu Tvému, jejž jsi Ty ve své věčné dobrotě věřícím připravil. I prosím Tě úpěnlivě, očisť srdce mé ohněm své svaté lásky, smaž všecko s mé duše, co se tobě nelíbí a rozlej světlo své svaté milosti v srdce mé, aby bylo čistým příbytkem, v němž by se Ti líbilo dobře.

Pohlédni na mne milostivě, ó Spasiteli můj! a přicházím k Tobě, hříšník poraněný a churavý, jenž doufá na uzdravení, ode svých nesčíslných hříchů skrze milosrdenství Tvé! Vždyť jsi Ty onen milosrdný dobrodinec, jenž sestupuješ s výsosti své k nízkým a poníženým a uzdravuješ churavé a poraněné, potřebující pomoci! O vlej lékařství své svaté milosti v rány mé a uzdrav mne ode všeho hříchu, abych dobrořečil milosrdenství Tvému.

Před Tebou stojím, ó Pane, Bože můj! před svým nejvyšším Králem a žádám si jenom, abych Ti mohl sloužiti a všecku sílu těla svého i duše své Tobě mohl obětovati. Posilň mne v tom slovem svým a milostí svou, a uděl mi síly, abych Ti opravdově sloužiti mohl. Uděl mi sám Sebe a prokaž na mně bídném tvoru neskončenou štědrost svou, kterýž jsi bohatý nade všemi, kterýž poníženého z prachu pozdvihuješ a k svému božskému stolu povoláváš! Pronikni tím nebeským pokrmem všecky síly mé, aby duše má velebila Tebe a údové moji aby provolávali: Pane! kdož je roveň Tobě! Tys jediný na zemi!

O nezavrhuj mou pokornou modlitbu; neb viz, ó Pane! jako bídný žebrák přicházím k Tobě, udělovateli nebeských darů, jenž nikoho neoslyšíš, kdo v nouzi a bídě své k Tobě o pomoc volá! Přijď, ó nejlaskavější Ježíši, navštiv sám srdce mé, a pohlédni okem slitování na jeho chudobu a převelikou nouzi! Přijď a uděl dary Ducha svatého, abych se stal bohatým ctnostmi a zásluhami pro život věčný!

Komuž jinému bych si stěžoval ve své bídě než-li Tobě, potěšiteli sirotků, nejsladšímu příteli utiskovaných, kterýž Jediný pomoci můžeš a pomoci chceš! Ó nakloň se ke mně laskavě a vejdi pod střechu bídy mé; nakloň mi ucho milosrdenství svého; přebývej ve mně a podlé mne, a učiň, abych mluvil ze srdce svého k srdci Tvému, aby bylo všecko mé trápení oslazeno a abych i já se stal účastným okřání a občerstvení, kteréž uděluješ prácí a namaháním obtíženým.

Ó nejsladší Ježíši! Ty jediná žádosti duše

mé, přijď a rozpal srdce mé tím ohněm lásky, jejž jsi přinesl s nebe, který všecky nečisté žádosti těla zničuje a kazí a celou duši osvěcuje, abych na Tebe očistěnou duší patřil, Tvoji laskavost okusil a v Tebe celý pohřižený v nebeské lásce rozplinul, bych nebyl já živ sám v sobě, nýbrž abys byl Ty živ ve mně, teď a povšechny dni života mého a v hodince smrti mé i na věky věkův!

Zamkni se nebe i země před Tebou, ó nejsladší Ježíši! Ty sám, ó Bože a Pane srdce mého, mluviž ke mně a osvítiž mne, abych Tě poznal, jenž nade vším nejmilostivěji panuješ a kraluješ a Jediný jsi, kterýž neskončenou lásku srdce zasluhuješ na věky věkův. Amen.

Obraz šestý.

Srdce člověka v Bohu blaženého, chrám Ducha svatého a přibytek nejsvětější Trojice.

V srdci hříšníka, úplně na milost přijatého, kteréž bylo Duchem svatým posvěceno a očištěno, spatřujeme přibytek nejsvětější Trojice, chrám Otce, i Syna, i Ducha svatého. Praví Kristus Pán v evangelium sv. Jana (14, 23. a 24): Miluje-li kdo mne, řeč mou zachovávati bude: a Otec můj bude jej milovati, a k němuž přijdeme a příbytek u něho učiníme. Kdo však mne nemiluje, nezachovává řeč mou. A řeč, kterou slyšíte, není ze mne, nýbrž z Otce, kterýž mne poslal.

Kdo tedy Pána Krista miluje, v tom bude přebývati Bůh sám! Eihle, jaká to neskončená milost! Považte, ó křesťané, že se nám odpustí hříchové naši, když nás očistí nejsvětější krev Kristova, sláva ta, že Nejvyšší, Bůh Otec sám bude v nás přebývati. Ó jakž bychme nemilovali Krista Ježíše nade všecko, an jsme se toliko skrze Něho

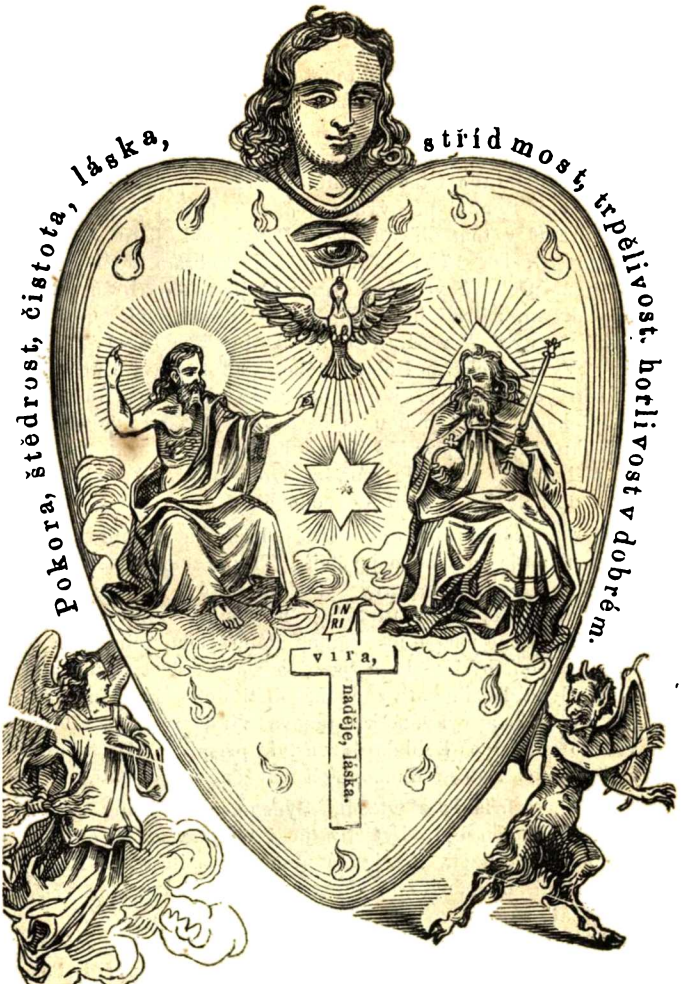

Miluje-li kdo mne, řeč mou zachovávati bude, a Otec můj bude je milovati. A my k němu přijdeme a příbytek u něho učiníme.
Jan XIV. 23

stali účastrými této slávy a tohoto štěstí. A naše díkůčinění můžeme tím nejvíce na jevo dáti, když zachováme přikázání jeho.

V srdci milosti plném volí věčný Bůh příbytek svůj; srdce takové miluje Otec k vůli Synovi, a protož přichází v ně, k vůli Synovi přebývá v něm a v Otci i Syn a Duch svatý. Praví v tom ohledu svatý Pavel v I. listu ku Korintským (3, 16. 17.): „Nevíte-li, že chrám Boží jste a Duch Boží přebývá ve vás? Jestli-že pak kdo chrámu Božího poškvrní, zatratí ho Bůh; neboť chrám Boží svatý je, kterýž jste vy.“ A v II. listu ku Korintským (6, 16—18.) píše: „Vy jste chrám Boha živého, jakož praví Bůh: Že přebývati budu v nich, a procházeti se mezi nimi, a budu jejich Bohem a oni budou mým lidem. Pročež vejděte z prostředku jejich, praví Pán, a nečistého se nedotýkejte. A já přijmu vás a budu vám za Otce a vy mi budete za syny a dcery,“ praví Pán všemohoucí.

Obraz náš představující srdce hříšníka na milost přijatého ukazuje mimo nejsvětější Trojici také ještě kříž Krista Pána, protože pravý křesťan nikdy na tento kříž nezapomene, nikdy mu nesejde s mysle, tím méně kdy ze srdce. Základem jeho duchovního, Pánu Bohu milého živobytí, je a má býti vždy utrpení a smrt Krista Pána, též zásluhy Syna Božího a vykonané oběti Jeho. Na tomto základu vyrůstá a vykvétá křesťanova víra, naděje a láska a všecko jiné co k blahoslavenství přispívá. Z toho se prýští pramen radostí duchovních a věčné blaženosti.

Byťby i hříšník s Otcem, Synem a Duchem svatým sebe úžeji spojen byl, byť by je i nade všecko miloval, předc musí nahlížeti, že je té nesmírné milosti, s Bohem spojenu býti, nehodným, a ve své nehodnosti musí se vždycky otázati sám sebe u vnitřku svém: „Jak se to stalo, že jsem já bídný červíček zemský té vysoké nezasloužené milosti dosáhl?“ načež nenacházejí žádné jiné odpovědi, než: umučením předrahým Pána Ježíše, kterýž se sám za mne obětoval a ohavnou smrt podstoupil. „Utrpením svým a smrtí svou smazal se mne hřích, kletbu a smrt věčnou, on mi

vydobyl a daroval milost, požehnání a život věčný — všecko mám od jeho milosti, nic nemám ze sebe a svou zásluhou, bez vykoupení Kristem Pánem byl bych zůstal v hněvu a v nemilosti před Bohem nejsvětějším."

Dokud člověk mimo Krista Pána živ je, tuť panuje sedm hlavních a smrtelných hříchů v srdci jeho a činí z jeho srdce rejdiště ďáblova; kráčí-li pak v Pánu a jeho svaté milosti, tedy přebývají místo nepravosti samé ctnosti v srdci jeho, jakž to vyobrazení naše plaménky ukazuje, totiž: pokora, láska, štědrost, čistotnost, dobročinnost, střídmost, bedlivost, trpělivost, horlivost v dobrém, nábožnost a bohabojnost.

Těmito v srdci vštípenými ctnostmi vzbuzuje se v srdci tak veliká blaženost, že není možno jinak, než-li zachovávati Kristova slova a jeho přikázaní, či-li jinými slovy, v Krista věřiti, v Něho doufati, Jej milovati, Jej následovati, Jemu podobným se státi, Jemu věrným býti, aby vždy v srdci tom přebýval a příbytek si v něm učinil. „Bůh jest láska, a kdož zůstává v lásce, v Bohu zůstává a Bůh v něm," praví sv. Jan ve svém prvním listu.

Již zde na této zemi, v tomto slzavém údolí, kde nemůže být nikdo úplně čist, snižuje se Bůh, nejvyšší Stvořitel nebe i země do srdce našeho, protož mu čistý příbytek připravujme a zachovávejme, aby od nás nikdy se nevzdálil, zcela se Jemu odevzdejme, aby srdce naše bylo Jeho ustavičným příbytkem. Cožkoli vůkol sebe vidíme, cožkoli máme, nic není, všecko je marné a pomíjející, jako vše na zemi, třebať by se to sebe více lesklo, a sebe větší krásu a slávu na sobě neslo, ale Pán Bůh je věčný, „a kdo se přidrží Pána, duch jest s ním." (I. ku Kor. 6, 17.)

Pročež vynakládejme všecku pilnost k tomu, abychom byli Božské milosti účastni, pevně v Boha věřme, doufejme a milujme Jej. On budiž našim nejvyšším statkem, a živi buďme tak, aby nikdy z našeho srdce neodstoupil, alebrž v něm vždycky přebýval: pravíť On v evangelium svatého Jana (6, 47.): „Amen, amen, pravím vám: Kdo ve mne věří, má život věčný."

Nežádej si, ó křesťane, zde v tomto slzavém údolí, abys měl život beze všeho protivenstva, neboť každý den přináší zde nějaké utrpení, nějaké soužení. Zde na zemi živi jsme jenom v samém zkoušení, a musíme na cestě křížové, kterouž Kristus Pán sám nastoupil, aby nás předržel v slávě Otce svého, jeho pokorně následovati, s ním trpěti, s ním se těšiti a všecko utrpení s dětinskou myslí Otci nebeskému obětovati, jakož mu Syn jednorozený své utrpení obětoval. I modli se z hloubí srdce a z celé duše své následující

Modlitbu.

O nejsladší Ježíši, průvodce můj a světlo mé do nebeské vlasti, račiž mi vtisknouti příklad svého svatého života hluboko v srdce, a rozněcuj celou duši mou ohněm božské lásky, abych na Tebe nikdy nezapomínal a k následování života Tvého veden byl! neboť Tvůj svatý život jest zrcadlem pro každého, kdo Tě miluje.

Kdož jest v stavu tak pevnou trpělivost míti v kříži a utrpení jako Ty, ó Pane! kdož se může honositi tak hlubokou pokorou, jako byla Tvá pokora, když jsi za dobrodiní prokázaná pohanění a potupu snášel; kdož může býti tak tichým a laskavým k jiným lidem, jakos byl Ty, Pane můj! k opovrženým celníkům a hříšníkům, pokrytským fariseům, krvežíznivým nepřátelům, k učedlníkům, jež jsi bratry a přátely nazýval, třebať nekdy slovům Tvým nerozuměli a v největší nouzi Tvé Tě opustili, ba jeden z nich tě dokonce zradil a druhý Tebe zapřel! Ó jak veliké, jak svaté ctnosti okázal jsi nám tím nejkrásnější příklad k následování. Svatá podoba skví se nám u příchodu Tvém na svět, nejvroucnější láska k

člověčenstvu, za které jsi život obětoval, největší poslušnost až k smrti kříže, nejoddanější horlivost ke cti a slávě Tvého nebeského Otce — kdož jest, an se může takovými ctnostmi honositi? Všecky ctnosti, božské i nebeské, jsou spojené v Tvém přesvatém živobytí a svítí všem Tvým vyvoleným jako jasné světlo na jich pozemském putování. Ó uděl mi, nejmilostivejší, nejsladší Ježíši, abych věrně kráčel v tomto božském světle, abych všecky temnosti hříchu od sebe odvrhnul, abych Tvůj svatý život denně rozjímal, a Tebe až do radosti věčné následoval, a Tebe tam se všemi anděly a svatými Tvými bez přestání miloval, chválil a velebil, kterýž s Bohem Otcem a Duchem svatým živ jsi a kraluješ na věky věkův. Amen.

Obraz sedmý.

Podoba srdce, v němž pravá víra opět chladne, a které svět poznovu milovati počíná.

Pozoruj obraz ten bedlivě, laskavý čtenáři, okazujeť stav srdce, jakž je hohužel často nalezáme, kterýž mnoho lidí ve zkázu uvrhuje. Na srdci je vyobrazená lidská tvář, jejíž jedno oko ospalé jest a druhým hledí velkou drzostí. Znamení, kleráž vyznamenávají utrpení Krista Pána, ztrácejí se, plaménky milosti Boží shasínají; neníť srdce to již příbytkem nejsvětější Trojice, hvězda víry se zatmívá a nejiskří se více.

Pakli stav tento na duchovní život obrátíme, shledáme, že člověk, byťby v poznání Boha sebe více byl pokročil, hned nazpět jde, a v dobrém lenivější je, jak mile modlitbu s radostí nevykonává a nad sebou nebdí bez přestání. Čím vahavější v modlitbě, tím více bude pohlížeti na marnosti tohoto světa, tím více bude vyhledávati radosti světské, potěšení a slávu světskou a tělesnou rozkoš.

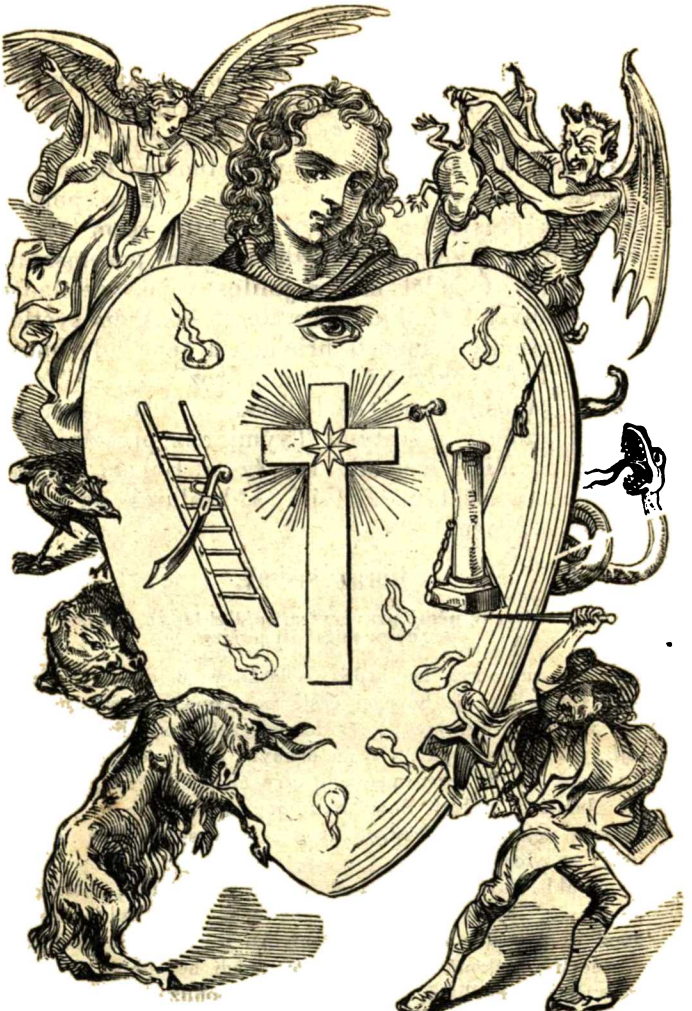

Není bojování naše proti tělu a krvi, ale proti knížatům a mocnostem, proti správcům světa této temnoty, proti duchovním zlostem v povětří. Protož vezmete odění Boží. (Efez. VI. 12. 13.)

Při tom se bude, jakž to jinak být nemůže, pořád méně rozpomínati na utrpení Spasitelovo, vždy řídčeji bude pohlížeti k ukřižovanému, nejsvětějšímu původci víry, a tím se stane, že bude víra každým dnem, ba každou hodinou a minutou ze srdce jeho se ztráceti, až konečně všecka nábožnost a bohabojnost z něho zmizí, láska ku Kristu Pánu vychladne, milost Jeho odejde, a naposledy víra umírá, tak že celé srdce jen tma a chladno naplňuje.

Muž mečem v srdci již zabodnutým, vyobrazuje tento svět, který vždy víc a více do srdce vnikati se snaží. V srdci tom není více víry, zmužilosti, jasného světla a lásky, pročež je vyhrůžky světa buď poděsí, aneb je lichometnost a lahodění světské tak sklame, že si svět zúplna zamiluje.

Sotva že se srdce v takovém stavu nachází, navrací se ďábel se všemi obludami, které v něm dříve bydlely; i hledí, aby je zase do srdce přivedl, což se mu tím snadněji daří, an u člověka v modlitbě vlažného, žádného odporu nenalezá, neboť se takový člověk příležitosti k hříchu nevaruje, ba on ji často sám vyhledává, tak že ďábel bránu k srdci otevřenou nachází.

Anděl, to jest slitovná milost Krista Ježíše, snaží se sice ďábla odehnati, poněvadž ale hříšný, zaslepený ubohý člověk tomuto škůdníkovi své srdce otevřel, a k tomu ještě ani nebdí, ani se nemodlí, aniž k Bohu o milost a pomoc volá, tedy se hřích víc a více zmáhá a símě ďáblovo se více zakořeňuje.

„Bděte a modlete se, abyste nevešli v pokušení; modlete se bez přestání!“ tak volá nejmilejší Pán a Spasitel náš, jestiť modlitba duší křesťanského života, a kde modlitba přestává, tam umírá poznenáhla vše dobré; duchovní život mizí. Rovněž tak bývá to, když přestáváme sami nad sebou bdíti, neboť pak přichází nepřítel, a seje koukol mezi pšenici.

Svatý Jan Zlatoústy praví: „Jako do neohraženého města lehce vrazí nepřátelé, tak duch pekla opanuje duši, jenž se modlitbou neohradila;“ a sv. Vavřinec dí: „Nic není tak mocného k přemožení úkladů ďábelských, jako

stálá modlitba.“ A písmo svaté dí též: „Střízlivi buďte a bděte, neboť protivník váš ďábel obchází jako lev řvoucí, hledaje koho by sežral. Jemužto odpírejte, silni jsouce u víře.“

Hřích a ďábel vderou se velmi snadně do každého srdce, které není ostraženo a ozbrojeno. Buď tedy, ó člověče, pozorliv sám na sebe, vždyť se jedná o tvé spasení. Nenech tedy odstoupiti ze srdce svého svatou, nepřemožitelnou stráž a zbraň, to jest vroucnou a nábožnou modlitbu, jakož i rozpomínku na Krista Pána ukřižovaného; bdi nad sebou a nespi, aby se v slabé hodince nevloudil nepřítel do srdce tvého, tohoto chrámu Božího a příbytku Ducha svatého, vždyť by musel Bůh a jeho milost z něho odejíti a tebe opustiti, neboť nemůže přebývati čisté s nečistým.

Napomínáť nás svatý Pavel v listu k Efezským (6) abychme byli silni v Pánu, bychme mohli odolati nájezdům ďábelským. Neníť nám bojovati s tělem a krví, nýbrž s knížaty a mocnými, kteříž panují v temnostech světa, se zlými duchy pod nebem, kteréž pouze štítem víry přemoci dovedeme.

Z té příčiny má být víra naše vždy pevná a živá, láska má být vroucná, a to je pouze tenkrát možno, když Krista Pána s Jeho utrpením a smrtí nikdy ze srdce nepouštíme, když se na vykoupení Jeho vždy nábožně rozpomínáme, a když očí svých ode světa a jeho vábení odvracujeme a k nebi upíráme. Srdce musíme zavříti přede všemi marnostmi světskými, aby při nás Bůh vždy zůstával. Přitom pozorujeme bedlivě hlasu Božího a vnuknutí milosti Jeho. Obmeškáme-li toho, tedy ztratí víra naše podporu, světlo a život, láska vychladne, základ, na němž celá naše blaženost spočívá, totiž Ježíš Kristus, Spasitel člověčenstva, odejde z nás a my spěcháme k časné i věčné zkáze.

Všemohoucí Bůh račiž nás vzíti pod svou milostivou ochranu, abychme se do tohoto stavu nikdy nedostali.

Rozjímání a modlitba.

O Bože, nejdobrotivější Otče náš! Propůjč duši mé perutě, aby vzlétla na tuto zemi a k

Tobě se vznesla v nábožnosti, v obcování s Tebou a v rozjímání o věčné blaženosti.

O Bože! jakáž to nevyslovná milost, že já bídný člověk s Tebou rozmlouvati smím, a předce to činím tak pořídku! Jaká blaženost jest obcovati s Tebou, a já tuto blaženost tak málo kdy opouštím! Jak věrný a bezpečný průvodce k spasení mému bylaby modlitba pravá, a já ji sotva znám, tak lehkovážně a nedbale se modlívám, jakobych takového původce ani nepotřeboval! — Ach se studem a bolestí musím počíti teď svou modlitbu!

Což to jest, ó Bože! co mně od Tebe odvrací! Já bych se rád často srdečně modlil, vždyť to víš, ó Pane! jsem však sotva pánem nad sebou; hlavu mívám plnou časných záležitostí, srdce mám zmatené, tak že se ani nemodlívám, anebo jenom roztržitě a chladně. A tak nemohu, Pane, též zakusiti Tvé sladkosti, aniž nabývám utěšeného ovoce z modlitby své. I navracím se opět k časným a pozemským věcem, aniž jsem byl zúplna u Tebe.

Odkud pochází také, že zůstávám pořád starým, na svět upnutým, v hříších pohříženým, nešťastným člověkem, a k spasení svému se nikterak nepřibližuji. Denně se učím a nestávám se moudřejším, pracuji a snažím se a nic při tom nezískám než nové práce a starosti. Ovšemť živím tělo, duše však umírá; a an se o tento život věčný, starám a přičiňuji, zanedbávám život věčný. Vzdychám ustavičně po něčem lepším a dočkávám se pořád horšího. Nepokoj a bída má rozmnožuje se v té míře jako mé pošetilosti

a zblouzení, i počínám se strachovati o blaženost své nesmrtelné duše.

Tak utíká život můj, síly se ztrácejí, a při své slabosti vzdaluji se ustavičně od cíle svého, na místě, co bych se mu přibližovati měl. Čím dále tak živ budu, tím málomocnějším se stanu k polepšení. Konečně může mne smrt náhle překvapiti, jako se tisícům lidí stalo a ještě posud stává, že je chladná ruka smrti v poledni živobytí jejich uchopuje zrovna v největším spěchu v tísni pozemských žádostí a záležitostí, a srdce jejich nemyslí ani na Boha ani na Jeho království nebeské. Svět a vše, což jeho jest mizí — brána věčnosti se otvírá a nepřipraveni bývají uvrženi okamžikem svému věčnému osudu v náruč.

O Bože, jakáž to hrůza! — V takovém nebezpečenstvu nechci zůstávati déle. Dnes ještě chci s milostí Tvou, ó Pane! polepšení své počíti.

Kdež, ó nejmilostivější Bože! kdež vězela příčina této smutné převrácenosti? — Ach, kdež jinde, než-li v mé svéhlavosti, kteráž se protivovala Tvé svaté vůli. Vůle Tvá svatá jest, abych jen Tobě sloužil a Tebe se s celou duší přidržel. Já však chtěl srdce své rozděliti mezi Tebou a svět, a chtěl jsem též i světu sloužiti. Proto jsem se také přidržoval světa, ba sloužil jsem konečně jenom jemu. Protož jsem vyhledával časných věcí jako své nejvyšší dobré, jako svou blaženost, věčný život byl mi jen jako věcí vedlejší.

Pozemské bohatství klamalo mne a zaslepovalo proti slávě nebeské! marná chvála lidská byla mi nad pravou a jedinou slávu před Tebou, ó Pane! a pomíjející radost pozemská nad neskon-

čenou blaženost věčnou. Ó tato převrácenost v mysli mé též působila převrácenost v jednání mém — odtud pocházeli moji hříchové, odtud nezjednocenost a nespokojenost se mnou samým, hádky a různice s bližním, odtud má celá bídá, kterouž znáš, ó Pane! Ó Ty neskončený pramene dobrého! kdo se uhne z cesty Tvé, zabloudí zajisté na cestu zkázy.

Přemilosrdný Bože, Otče můj! díky srdečné vzdávám Tobě, žes mne teď, v této svaté hodině osvítil a mne samého poznati dal. Poznání bídy mé jestiť první kročej k polepšení a vysvobození. Ach, neopouštěj mne, dokonej vysvobození mé, a podej mi nejsvětější ruku Svou, bych se ji zadržel a z propasti vybředl.

Bez Tebe Hospodine, ničehož nemohu; ó neodtahuj ruky Své ode mne a neodstupuj ode mne v bídě a hříchů mých, abych neupadl ještě u větší soužení, ó Bože, spasení mé! Neníť možno zůstati v Tobě, pakli mne nebudeš podporovati a držeti. Propůjč mi vždy nové síly k nábožné modlitbě, a učiň, bych cítil vždy největší radost v patření k Tobě. Zachovej oko mé, aby bdělo, aby se Tebe přidrželo, a v rozjímání umučení Tvého kochalo, naproti tomu však aby v marnosti světské žádného zalíbení nenalezlo. Amen.

Obraz osmý.

Podoba srdce lidského, kteréž po dokonalém polepšení a obrácení hříchu se nakloňuje a ďablovi úplné panování nad sebou zanechává.

Tuto spatřujme vnitřní srdce hříšníkovo, jakž se bohužel často nachází, a jakž je popisuje Kristus Pán a evangelium sv. Lukáše (11, 14 — 26.) následovně: „Za onoho

Tedy zlý Duch jde a přijme k sobě jiných sedm duchů horších, než-li jest sám, a vejdouce přebývají tam. I jsouť poslední věci člověka toho horší než-li první. (Luk. XI. 26.)

času vymýtal Pán Ježíši zlého ducha, a ten byl němý, i divili se zástupové. Někteří pak z nich mluvili: Skrze Belzebuba, knížete zlých duchů, vymítá zlé duchy. A jiní pokoušejíce ho, znamení s nebe hledali od něho. Ale On, znaje myšlení jejich, řekl jim: Každé království proti sobě rozdělené, zpustne, a dům na dům padne. Jestliže pak i satan proti sobě rozdělen jest, kterakž obstojí království jeho? Nebo pravíte, že já skrze Belzebuba vymítám zlé duchy. Jesliže pak já skrze Belzebuba zlé duchy vymítám, skrze koho je vymítají synové vaši? Protož oni soudcové vaši budou. Pakliť prstem Božím zlé duchy vymítám, jistěť přišlo k vám království Boží. Když silný ozbrojenec ostříhá símě své, v pokoji jsou ty věci, kterýmiž vládne. Pakliby silnější než on přijda přemohl jej, všecku jeho zbroj, v niž doufal, odejme a loupež jeho rozdělí. Kdo není se mnou, proti mně jest: a neshromážduje se mnou, rozptyluje. Když nečistý duch vejde z člověka, chodí po místech suchých, hledaje odpočinutí, a nalezna dí: Vrátím se do domu svého, odkud jsem vyšel; a přijda, nalezna jej chvoštištěm vyčistěný a ozdobený. Tehdy jde a příjme k sobě jiných sedm duchů, horších než-li je sám, a vyjdouce přebývají tam. I jsou poslední věci toho člověka horší než-li první."

Tedy horší jsou poslední věci než první. Není to hrozné, ó křesťane! na celém těle musí se člověk třásti při této myšlénce. Strašlivá věc jest, když ďábel tam přebývá, rozkazuje a panuje, kde byl dřív chrám Ducha svatého, příbytek Páně! pak ovšem hřích a hrůzy jeho se navracují, ohyzdné obludy se opět uhnízdily a řádí v srdci svobodně bez překážky — vždyť jsou v obydlí svém vlastním.

A všeho toho jsi, ó člověče, sám vinen, neboť jsi si nevážil dost milost Boží, zapomenuls na to, by jsi se od předešlých hříchů a nepravostí očistil, necvičil jsi se v posvěcení, an dle výroku Spasitele každý, kdo není s Ním proti Němu jest. Kdo ku předu nekráčí na cestě k Pánu Bohu, jde nazpět, to jest: padá do nepravostí.

Kdo opravdově nezápasí, kdo se náležitě nepřičiní,

kráčeti po úzké, trnové cestě k spasení, kdo nehledí, aby světem i jeho marnostmi opovrhnul, kdo se každé příležitosti ke hříchu opatrně nevystříhá, ten vězí již z části v moci ďáblové; chuť k zlému, láska k světu, jedním slovem samé pozemské věci obklíčí jej osidly svými, a takový lehkovážný člověk padá zase do svých starých hříchů, a pak jsou ovšem poslední věci horší, než byly první.

I Duch svatý prchá ze srdce takového člověka, proto že svatý Duch Boží nemůže přebývati vedle nečistého ducha. Vždyť to ani představiti nemožno, kterakby jedno srdce mohlo býti chrámem Božím a sídlem ďábelským. Nečisté nemůže pozůstávati s čistým, tma se světlem.

Anděl, to jest milost Boží, odchází smutně a žalostně bědujíc a vzdychajíc. Smutná jeho podoba a sepiaté ruce okazují, že má Kristus Pán ještě útrpnosti s hříšným srdcem; jestiť jeho jediná, vřelá žádost, aby hříšník poznal, co slouží k jeho polepšení, aby nahlédnul, že je rámě Kristovo ještě i pro něho laskavě otevřeno, aby se mu, odpadlému, stalo ještě milosrdenství, aby byl zase uveden v království nebeské. Bohužel, bývá volání toto vždy nadarmo, hledíť hříšník s drzostí na svět a neštítí se ani tajných ani zjevných hříchů, neleká se již hanby a potupy. Nevidí propasť před sebou ležící, ku kteréž velmi lehkovážně pospíchá, opovrhá napomínání a výstrahu, i nemá pocitu o hrůzách v srdci jeho přebývajících, neboť jak mile víra v něm umřela, shasla v něm hvězda života, hvězda světla, ďábel ho poranil duchovni slepotou.

Ubohé srdce lidské! tak to s tebou jde, když jsi hříchy své vyznalo, jich skroušeně a upřímně litovalo, pak ale milostí Boží povrhlo a znova hřešilo — ďáblu se poznovu odevzdalo. Pak to bývá mnohem horší než-li dříve bylo, neboť hřích a ďábel vězí mnohem pevněji v tobě, zakořeňuje se vždy hloub, a vztekají se mnohem nebezpečněji v tobě než prve; brzy se staneš úplným otrokem nepravostí. Z té příčiny nemůže se člověk před zpátečným upadnutím do starých hříchů a nepravostí ani dost chrániti, protože se nejenom tím pevněji do zkázy zaplete, nýbrž

i proto, že mnohem tíže zase milosti Boží účastným se stává, jsa i nehodným, a pak se nemůže tak snadno na dobrou cestu navrátiti.

Komu se to s pomocí milosti Boží jednou podařilo, že se sprostil ďábla a hříchu, že se odřeknul pýchy, lakomství, smilstva, závisti, hněvu, obžerství, lenosti, ten ať vždycky pováží, že každé pokušení ku klesnutí nazpět, je úklad ďáblův a tovaryšstva jeho. Zachovej srdce své svobodné, prchej před každým pokušením, pak bude srdce tvé čisté a zůstane příbytkem Páně. Jak mile však nebudeš pilně dbáti, hned se navrátí nepravosti a budou hledati svůj starý brloh a budou hledět svého starého práva zase nabýti. Jak mile to připustíš, pak bude hůře než bylo dříve.

Pak-li se někdy domníváš, že nebudeš moci pokušení odporovati a když se [illegible]st hříchu příliš mocně v tobě ozývati bude, měj útočiště v modlitbě, důvěřuj v Pána Boha, kterýž ti netoliko pomoci může, nýbrž také pomoci chce, a kterýž ti také k vítězství nad nepřátely tvými dopomůže.

A byťbys i nějakého poklesku se dopustil a hněte-li tě proto svědomí, nezoufej proto ještě, nýbrž povstaň, bojuj znovu, neboť je Pán k srdci skormoucenému milostivý a milosrdný, on ti pomůže, on ti přispěje, abys zvítězil. Jenom tenkrát opustí tebe, když s hříchem pokoj učiníš, a to jest, když proti němu bojovati nebudeš. Spolehej ve všech případnostech na Pána a On vše dobře učiní a ve svém neskončeném milosrdenství pomůže tobě! rameno Jeho není krátké a On je nejsilnější mezi silnými. On odzbrojí silně oděného ďábla, On ho sklíčí, vymete a kořist mu odejme. On to jest, jenž tě může svobodným učiniti.

A jelikož toto víš, tedy desateré, stoteré, ba tisíceré zodpovídání na sebe uvaluješ, když srdce své ďáblu otvíráš a jej v něm bydleti necháváš, kdežto bys je měl učiniti chrámem Božím, příbytkem Ducha svatého.

Modlitba.

Nejvejš milosrdný, shovívavý Bože a Pane, Ty nechceš smrt hříšníka, nýbrž aby se obrátil

a živ byl. Ty nás voláš k pokání, a volání Tvé je hlas laskavého Otce, kterýž chce dítky své osvoboditi od zkázy hříchu. I chci slyšeti a uposlechnouti hlasu Tvého, ó můj slitovníče, neboť se chvěju před pomyšlením, že jsem tě hříchem urazil, od tebe se odtrhnul. Tobě že se již nelíbím a nehoden jsem Tvé otčovské lásky a dobroty! Pane! tresceš-li hříchy, kdož obstojí? A však u Tebe je slitování, a také zbloudilému hříšníkovi, pak-li se pln lítosti, pokory a dobrého úmyslu ku polepšení k tobě navracuje, opatřil Syn Tvůj Pán a Spasitel náš Kristus Ježíš v svátosti pokání úplné odpuštění hříchů a opětné přijmutí v Tvou otcovskou milost a lásku.

Hle! přicházím, abych se tvého milosrdenství účastným učinil, hříchy své chci vyznati, a úplnou proměnou z celé mysly své i veškerého života svého chci si lásku a milost Tvou zabezpečiti.

O Pane nebeský! všickni jsme chybující. Ty Vševědoucí vidíš a zkoumáš mne celého a čítal jsi kroky mé, všecko je před očima Tvýma veřejno a odkryto. Ty znáš nejlépe co v člověku jest a víš myšlénky jeho zdaleka. Kdož ale z nás lidí umí posouditi hříchy své! Protož, ó Pane milostivý, očisti nás od našich nevidomých a tajných hříchů.

Vina má vzrůstá každého dne, a já ji nemohu přehlédnouti. Ty pak, ó světlo pravé, jenž osvěcuješ i tajné záhyby srdce našeho, osvětiž temnost mysle mé, abych viděl a poznal, v čem jsem se odchýlil od přikázaní Tvých, a abych Tebou opět přiveden byl na pravou cestu. Ó svatý

Duše, pravý Bože, vzbuď svědomí mé, aby mi okázal hlas jeho, v čem a jak mnoho jsem hřešil, aby ani samolibost, ani vášeň zrcadlo duše mé nezkalila a mne nesvedla, žebych snad hřích sám před sebou ukrýval a jej vymlouval.

První práce a snažení zpytování svědomí mého budiž, to abych sám sebe dokonale poznal; všecko co ve mně jest, své nejtajnější myšlénky a ohledy, jakož i všecky činy své abych s Tvou svatou vůlí a Tvým přikázaním srovnal, abych byl svým vlastním žalobníkem a soudcem; abych živě poznal, Otče nebeský, že jsem zhřešil před Tebou a nejsem více hoden slouti synem Tvým, pak abych tím hlouběji bídu a slabost svoji cítil, a tím pevněji si předsevzal, navrátiti se plný pokory, lítosti a dobrého předsevzetí k polepšení do Tvé otcovské náručí. Pane! nesuď služebníka Svého, neboť neobstojí ani jediného smrtelníka bez viny před Tebou. Budiž mi Tvá milost potěchou, ať okřeju v milosrdenství Tvém a živ jsem.

Hříchy své poznal jsem a živě stojí přede mnou obraz nepravosti mé. Cítím, jak dalece jsem se od Tebe, ó Pane, a od svaté vůle Tvé vzdálil, jak mnoho mi ještě schází, abych se stal obrazem Tvým v svatosti a opravdové spravedlnosti.

Vyznávám před Tebou, svatý, spravedlivý Bože! že jsem hřešil před Tebou a že již nejsem hoden, slouti synem Tvým. V nejhlubší bolesti a lítosti poznávám svou lehkovážnost, pošetilost, neposlušnost a nevděčnost, kterýmiž jsem se od Tebe odtrhnul, o Tvé zalíbení se připravil a dědictví synů Tvých ztratil. V hlubokém studu

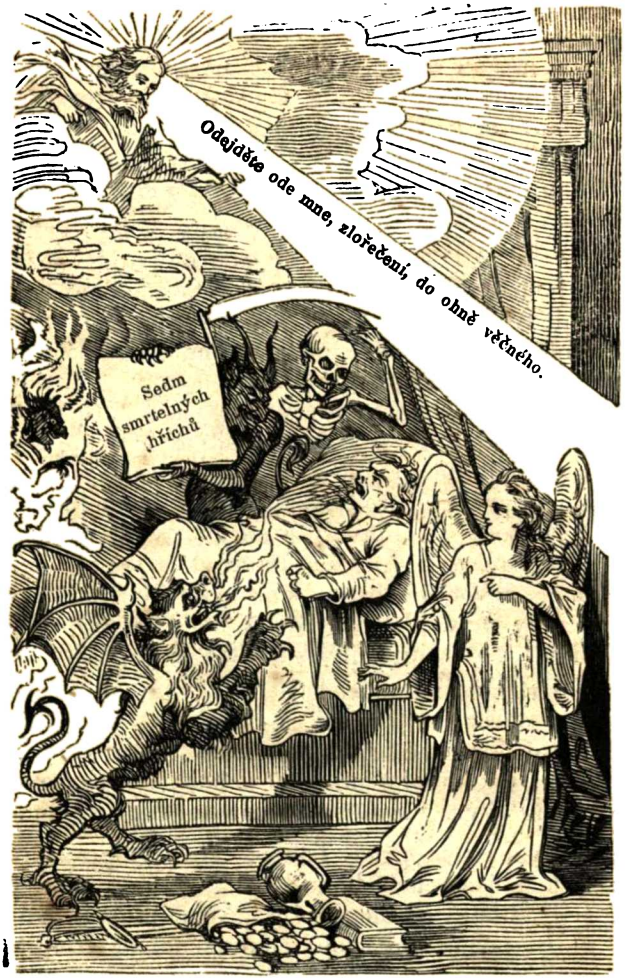

Uloženo jest lidem, jednou umříti, a potom bude soud. Hroznéť jest upadnouti v ruce Boha živého. (Žid. IX. 27. X. 31.

rdím se nad svou velikou vinou a sklíčen jsem tíží hříchů svých, jakž bych se měl odvážiti, oka svého k Tobě a k nebeské slávě pozdvihnouti?

V skroušeném citu své nehodnosti mohu toliko v prsa se bíti a volati: „Bože, buď milostiv mně hříšnému.“ Amen.

Obraz devátý.

Smrt bezbožného a odplata hříchů.

Stojí-li člověk u smrtelného lůžka, na němž blížní skonává, tu pociťuje vždycky bolest a zármutek; spatřujeť patrně, že smrt každého zachvacuje, že se neštítí a nešetří ani mladosti a krásy, ani bohatství, mocnosti a síly. V takovém okamžení bývá nám těsno okolo srdce, tu cítíváme svou nepravost, a srdce naše bývá víc než kdy jindy na Pána Boha a na věčnost pozorným učiněno.

Tím strašlivější však bývá, když stojíme u smrtelné postele hříšníka nekajícného, svítíť a natahujeť se tělo jeho v nejprudší bolesti, duše však je plna strachu a úzkosti, plna hrůzy před smrtí, a leká se nesmírně příštího soudu. Hříšník takový jest velice opuštěn a beze vší potěchy; nic mu nemuže v této nejvyšší nouzi, v této bolestné hodině pomoci, nic ho nemůže potěšiti, chybíť mu víra, nepoznává Pána Boha a svého Spasitele, jen smrt vidí před sebou, smrt se všemi hrůzami leží mu v mysli a hrozí, že mu všecko vezme, co na světě miloval: všecky pozemské radosti, všecky statky, čest, tělesnou radost a světskou rozkoš, zkrátka vše — všecko. Zároveň šklebí se naň ďábel a předstírá mu všecky jeho hříchy, a hučí mu v duši, že je teď celý jeho. Z počátku vedl jej na cestu hříšnou, okrášloval mu cestu tu a činil mu ji příjemnou, teď ho však tou samou souží a leká, a okazuje mu, jak ohavná odplata na něho na onom světě čeká, totiž, věčný soud, věčné zatracení! K tomu se

přidají ještě muka svědomí, které zas najednou oživne, strašlivá úzkost ho pojímá a konečně zoufalství.

Nejhorší však při tom bývá, že srdce takového nešťastníka otupeno jest proti všemu dobrému vnuknutí, ano se zatvrzelo v hříchu, a nemůže již nic dobrého slyšeti, hlas evangelium svatého neslyší, poselství toto míru a pokoje není zde pro něho. Právě toto odvracuje se zúplna od anděla, to jest od ducha dobrého, od milosti Boží, pročež se odvrací též anděl od něho a nechává jej bez rady a pomoci v zoufalství, do něhož se sám vinou svou uvrbnul.

Opuštěn od anděla, to jest od milosti Boží, přistoupí pak ubohá, politování hodná duše jeho před soudnou stolici Nejvyššího, před soudnou stolici Onoho, jehož si hříšník v časném živobytí nevšímal, Jímž opovrhoval, z Jehož svatého slova útržky sobě dělal, Jehož milosti si nic nevážil o Němž vůbec nic věděti nechtěl; a od Něho uslyší pak strašlivá slova: „Odejdi zatracený do ohně věčného!“

To tedy čeká na člověka za radosti světské, to je odplata hříchu! Od Boha odsouzený, vyhoštěný z nebe, odvržený od tváře Páně, bývá nekající hříšník uvržený do ukrutné propasti, maje v sobě oheň, jenž nikdy neshasíná, hladového červa, jenž nikdy neumírá.

A do této věčné, do této nejhlubší zkázy pospíchá tak mnoho lidí, nesčíslní zástupové, křesťany se nazývajíce, spěchají do věčné propasti, a tito všickni znají spasení lidské, ale vzdor jemu přidržuje se hříchu, smilstva a jiných hříšných žádostí, odevzdávajíce se buď marnotratnosti neb lakomství, závisti, pýše, lenivosti, obžerství a vůbec veselostem a radostem světským.

U některých stává se časem, že někdy hříchy své vyznají, a však jenom ze zvyku, jsouť toho domnění, že tím svědomí svému zadost učiní, aniž by se polepšiti musili. Po zpovědi hřešívají zase, tak jak to dělali dříve, i zůstávají ve svých zlých navyklostech, zpovídají se vždycky zas, opět ale vždycky hřeší, tak jako dříve, a tak jsou živi až do skonání. Na to aby mysl svou a život zjinačili, ani dost málo nevzpomínají, nad hříchy svými nevzbuzují nikdy

pravé lítosti, pročež také vykoupení u Krista Pána, Pána a Spasitele našeho, z celého srdce, z celé duše nevyhledávají.

Považ dobře, milý čtenáři! zda-li také k tomuto velkému zástupu nenáležíš, považ dobře, že není dost na tom, abysi chodil jen k zpovědi, k svatému přijímání, do chrámu Páně, a abys ještě jiné nábožné cvičení vykonával; předce bysi zůstal hříšníkem, syna světa, kdybysi hříšnou mysl svou zúplna nezměnil. V takové případnosti škodili by ti takové prázdné pobožnosti víc, než-li by ti prospívaly, neboť se může státi, žeby se hříšník na to spoléhal a mínil pak, že k nábožnému a bohabojnému živobytí nic jiného zapotřebí není. Náhle však přitrhne se všemi hrůzami svými a se strachem sezná pak hříšník na sobě, že kdo na tělo seje, z těla zkázu klidí, nebo co člověk naseje, to sklidí v brzkosti.

Nejstrašlivější však bývá smrt pro ty, kteří jednou již od Pána Boha na milost přijati byli, ale o tuto milost se novým hřešením připravili. Jsouť to lidé, kteří obcování s Kristem již byli seznali, vzdor tomu však u Krista nesetrvali, nýbrž předce hříchu se poznovu odevzdali a vešli na cestu věčné zkázy. Praviť svatý Pavel na listu k Židům (6, 4—6.): „Nemožné jest těm, kteříž jednou, jsou osvíceni, a okusili daru nebeského, a účastni jzou učiněni Ducha svatého, okusili také dobrého slova Božího a mocí věku budoucího, a padli — zase obnovili se ku pokání, znovu křížujíce samým sobě Syna Božího a v posměch vydávajíce.

Nezapomínejte nikdy, lidé, že ve svých náklonnostech, ve svých vášních, ve svých žádostech nic jiného nemilujete, než-li smrt, zkázu, časné i věčné zatracení! Na to kdybyste nikdy nezapomínali, tedy byste zajisté již nemyslili s tak velkou radostí, blažeností a vřelou toužebností na zamilované náklonnosti své, ba raději byste proti nim zápasili a je potlačiti hleděli, tak žeby vám vešly v ošklivost.

Ó učiňte to, učiňte to pro Boha, učiňte to pro sebe; považte, na jak nebezpečné cestě stojíte; odřekněte se hříchů a ďábla, kteříž vás jenom ve zkázu vedou, následujte přívětivého slova pastýřského našeho Pána a Spasitele, jenž

k vám líbezně volá: Pojď ke mně, ubohá zbloudilá duše, krev má očistí tě ode všech hříchů; pojď ke mně, odpustím ti, spasím tě!

Kdo toho přívětivého hlasu neuposlechne, ten uslyší jednou strašlivý hlas Páně: „Odejděte, zlořečení, do ohně věčného!“ Rozpomeň se, ó křesťane, též na slova svatého apoštola (k Židům 10, 31.) „Hroznéť, upadnouti v ruce Boha živého!“

Modlitba.

Tys milostivý, ó Pane můj! a slitování Tvé nemá konce!

Ty nechceš smrt hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl.

Tys Otec plný milosrdenství, jenž laskavě hříšníka opět přijímáš, když se pln lítosti polepší a s cesty křichu se obrátí. Skrze Krista Ježíše Pána našeho, jest nám odpuštění hříchův.

Povstanu a navrátím se k Otci. S pravou zmužilostí vytrhnu se z okovů, v kterých mě posud hřích držel, a odřeknu se jeho služby a všech jeho skutků.

Tobě, Otče nebeský! slibuji poslušnost a s novou láskou odevzdávám se do vůle Tvé svaté.

Láska tato rozmnožuj sílu nad mým pokáním, před kterým slabost těla mého a všechen zvyk hříchu couvnouti musí.

Pamětliv slabosti své budu bdíti nad každým hnutím srdce svého, nad každou příčinou a příležitostí k odpadnutí od Tebe, a budu bojovati zápas proti vnadám zlého se samým sebou, abych vydobyl odplatu ctnosti.

Což ale mohu bez Tebe, ó Pane, což mohu, pak-li Ty mně slabému nepropůjčíš silné rámě

své! Protož, ó Pane! kterýž jsi mi vnuknul chtění, dej mi též vykonání, upevni, co jsi ve mně učinil a obnov pevného ducha ve mně.

A pak-li že jsem hříchem svým někomu uškodil, tedy pospíším bych zacelil ránu, kterou jsem udělal, všecku škodu nahradím a pohoršení smažu, které pošlo skrze můj hříšný život.

S tímto smejšlením svého polepšeného srdce volám důvěrně k Tobě, Spasiteli: Odpusť! a an teď skroušeně služebníku Tvému na místě Tvém hříchy své vyznám, tedy učiň, aby slova, kteráž nade mnou sluha Tvůj vyřkne, potěchu a pokoj v srdce mé vnikla: „Synu! dcero! odpouštějí se tobě hříchové tvoji!“ Amen.

Obraz desátý.

Podoba srdce křesťana, jenž v boji proti hříchu pevně stojí a v dobrém setrvá až do konce.

Vyobrazení toto ukazuje nám, kterak srdce křesťana Pánu Bohu odevzdaného se všech stran obleženo jest od ďábla a tovaryšů jeho. Ve dne v noci stojí na stráži a číhají neustále na to, kterakby zase minulého panování v srdci nabýti mohli.

Dole stojí muž, který představuje svět, jenž hodlá člověka dýkou odstrašiti od bohabojnosti, zvláště není-li v nábožnosti dosti upevněn, a dýka ta vyznamenává výhrůžky, pomluvu, potupu a vábí člověka k pozemským radostem a veselostem.

Zápas křesťana s nepřátely blaženosti jeho nepřestane nikdy, proto musí býti srdce jeho také náležitě ozbrojeno, sice by podléhl nájezdům těmto.

Anděl nad srdcem se vznášející, představuje milost Boží a napomíná člověka ustavičně, aby v dobrém setrval, aby proti hříchu bez přestání bojoval, volaje: „Nebude ko-

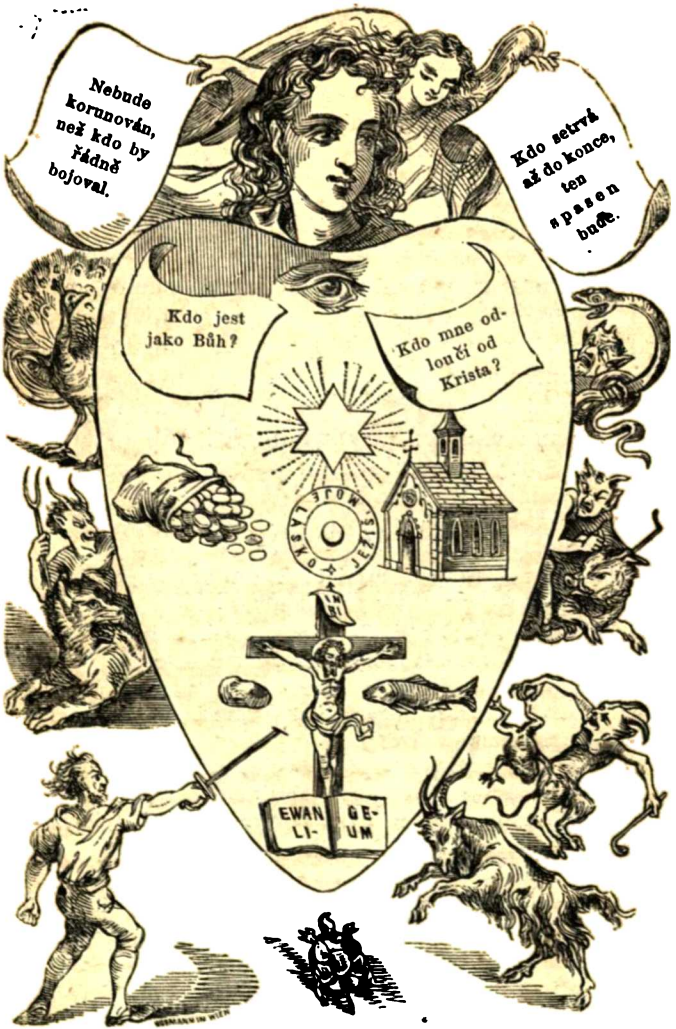

Nbo všecko, co se narodilo z Boha, přemáhá svět. A totoť jest vítězství kteréž přemáhá svět — víra naše, kdož věří, že Ježíš Syn Boží jest. (I. Jan V. 4, 5.

runován, než-li kdoby řádně bojoval. Kdo setrvá až do konce, ten bude spasen."

V srdci věřícího křesťana jiskří se jasná hvězda, a ta vyznamenává opravdovou, živou víru, která jej sílí a povznáší, neboť víra jest vítězství, které přemáhá svět. Křesťan je pln důvěry v Boha a spolehá se na Něho, protož stojí napsáno na jedné straně srdce: „Kdo jest jako Bůh?" a na druhé straně: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy?— zda-liž soužení? zda-li úzkost? zda-li hlad? zda-li nahota? zda-li nebezpečenství? zda-li protivenství? zda-li meč? Ale v těch všech věcech přemáháme pro toho, kterýž nás zamiloval." (K Řím. 8, 35—37.)

Bůh jest s ním a křesťan je v Bohu, a skrze Něho může všecko!

Nahoře v srdci křesťanovo stojí psáno: „Víra a láska." Okolo hostie v prostřed srdci stojí psáno. „Ježíš, má láska." Lačnit srdce takové, a touží po pravém pokrmu duchovním, po chlebu Božím v nejsvětější svátosti oltářní, „kterýž s nebe sstoupil a dává život světu." (Jan 6, 33.)

Tento živý chléb, když ho v nejsvětější svátosti oltářní požíváme, roznicuje a oživuje lásku a víru křesťanovu, kterýž v něm největší síly, tak též i život věčný nachází, co sám Kristus Pán dosvědčuje, řka (Jan 6, 56—59.): „Tělo mé jest právě pokrm, a krev má jest právě nápoj. Kdo jí mé tělo a píje mou krev, ve mně přebývá a já v něm. Jakož mne poslal živý Otec a já živ jsem pro Otce, tak i ten, kdož jí mne, živ bude pro mne. Toť jest chléb, kterýž s nebe sstoupil; ne jako otcové naši jedli mannu a zemřeli. Kdo jí chléb tento, živ bude na věky.

V srdci tomto, Kristu ukřižovanému zasvěcenému je také otevřená kniha, a sice svaté evangelium, svaté písmo. Neboť čtení a rozjímání slova Božího a zvláště umučení Pána našeho a Spasitele, bývá vždycky nejmilejším jeho zaměstnáním a nejsladší pastvou pro duši. Tím se duše posilňuje k boji proti světu a hříchu a proti všemu pokušení těla a ďábla. Jenom ten, kdo za živa mrtev jest, může Ježíše ukřižovaného ze srdce vypustiti. A kdo písmo svaté,

tento hlas nebeský, kdo svaté evangelium za nejvyšší, nejkrásnější a nejdokonalejší knihu nepovažuje, kdo je nade všecko nemiluje, kdo si ho neváží, více než všech vědomostí, umění a bohatství — kdo dle něho celý svůj život nespravuje, ten má — ať nedím více — aspoň velmi nebezpečnou nemoc v srdci, není-li již dokonce mrtev a zavržen.

Mimo tyto předměty vidíme v srdci také ještě: kostelíček, otevřený sáček s penězi, chléb a rybu.

Kostelíček ukazuje, že se křesťan rád modlívá a na modlitbách neustále trvaje, s Pánem Bohem obcuje, a sice netoliko veřejně, když se věřící k službám Božím shromažďují, nýbrž také o samotě, v tiché ukryté komůrce, vůbec a všude, kde chodí a stojí; srdce jeho bude všude s Pánem Bohem se obírati. Jemu na blízku radost činiti, v Něm vždy zůstávati a s ním všecko začínati a končiti. K setrvání bohabojnosti, lásce, ve víře a naději patří modlitba, kterouž jediné potřebné síly nabýváme.

Sáček s penězi poukazuje na potřebnou křesťanovi lásku k bližnímu a dobročinnost, neboť dle slova Spasitelova máme bližního jako sebe milovati, a kdo lásky této nemá, nevejde v království Boží. Láska k bližnímu má pracovati proti lakomství, člověk nuzným bratřím rád udělovati má ze svého, tak se cvičí v lásce, a srdce vždy více od pozemských věcí se vzdaluje. Srdce, kteréž skrze milost Boží od hrubých nepravostí osvobozeno bylo, jako je smilstvo, obžerství pýcha, závist, zajisté hned zase do osidel světských upadá, jakmile se tajně oddá lakomství, lásce k mamoně, a pod jakou-li záminkou zasloužilým chudým dobrodiní neprokazuje.

Chléb a ryby vyobrazují střídmost, střízlivost a zdrželivost, a bude-li křesťan ve všech věcech pravou víru zachovávati, tedy se přičiní, aby nepodněcoval nepořádným a nestřídmým požíváním pokrmu a nápoje tělesnou žádost, aby ducha svého tím nesnižoval a neučinil se neschopným k vykonávání nábožnosti a bohabojnosti.

To je zbraň, to je odění, jimiž se křesťan k ochraně své zbrojí a odívá, tedy nad nepřítelem vždy zvítězí!

Den ten, na němž, ó křesťane, svátostmi [illegible] nejsvětější svátostí oltářní s Pánem Bohem se sm[illegible] a s Božským Spasitelem se spojuješ, musí ti býti dnem obzvláště svatým, dnem radosti, vděčnosti, chvály a lásky k Bohu. Když jsi milost Boží obdržel, tedy se střež vší příležitosti k zlému. Smysl měj shromážděnou čtením nábožné knihy a rozpomeň se často, jaká blaženost se ti dnes stala, a jaký host v srdci tvém přebývá. Udrž ho rameny víry a lásky a pros ho ustavičně o milost s dětskou důvěrností, a pak poznáš, jak blažený ten jest, v jehož srdci Kristus a s ním pokoj Boží, radost v Duchu svatém, pravda a život přebývá. Drž se Krista, buď mu věren.

Modlitba.

O Pane Ježiši Kriste! Synu Boha živého, kterýž jsi vešel do mého nehodného srdce a bohatstvím Své milosti duši mou uzdravil: Tobě poroučím dnes i vždy jindy duši svou, tělo své i smysle své, abys je dnem i nocí a v každém okamžení ostříhal. Vyslyš mne, ó nejmilostivější Spasiteli a Vykupiteli. Vystříhej mne ode všech hříchů, zvláště však od smrtelných, zachraň mne přede vším pokušením a úklady ďábelskými, přede všemi viditelnými i neviditelnými nepřátely, skrze přímluvu a nejblahoslavenější Panny Marie a všech Tvých svatých, v nichž se Ti dobře zalíbilo.

Vypuď ze mně pýchu a rozmnož pokoru srdce. Pohni mne k slzám nad hříchy a obměkči mé tvrdé kamenné srdce. Zachovej mě, abych činil dle vůle Tvé, nebo Ty jsi můj nejdobrotivější Bůh a Pán. O propůjč mi dárce všeho dobrého, propůjč mi čistou mysl a bystrost rozumu, bych mohl velikost dobrotivosti Tvé pochopiti. Učiň, abych se k Tobě pouze o to modlil, co se

Tob[illegible] a mně prospívá. Daruj mi slze nejvroucnější, aby rozmnožily okovy duše mé.

Vyslyš mne, ó Pane Bože, vyslyš mne Ty světlo očí mých! Odvrátíš-li zrak svůj nejsvětější ode mne, umřu; pohledneš-li však zase na mne, tedy znova obživnu! Chceš-li na mne hleděti okem spravedlnosti, ach, tuť budu jako mrtvý před Tebou; pohledneš-li pak na mne okem milosrdenství Svého, ejhle! vzkřísíš mne již pohřbeného.

Zapudiž daleko ode mne, co se Tobě, ó Pane, nelíbí, a vštěpiž mi ducha moudrosti a lásky, pokory a čistoty, aby žádná modlitba má Tobě nemilá nebyla. Odejmi ode mne, co škodlivého jest, a uděl mi to, co slouží k mému dobrému. Daruj mi, ó Pane, lékařství, jímž bych zhojil rány, které mi hřích udělal. Uděl mi svou bázeň, pokoru ducha a čistotu svědomí. Dej, abych setrval v lásce k bližnímu, abych na svou hříšnost nezapoměl a bratra svého nesoudil, abych i já od Tebe dle nejvyšší spravedlnosti Tvé souzen nebyl.

Ó nejlaskavější Spasiteli všech lidí! Ušetř duše mé, shovívej hříchům mým! Pohleď na mě slabého, a uzdrav mě churavého, občerstvi klesajícího! Dej mi, ó Pane, mysl, která Tě miluje; oko, jenž Tě vidí; ucho, jenž Tě slyší.

Smiluj se nade mnou, ó Pane! Pohleď na mne s Trůnu Své slávy a velebnosti a osvětiž tmu srdce mého paprskem světla Svého! Propůjč mi, ó Pane můj, opravdovou moudrost, bych Tě každého času poznal a to zvolil, co je dobré a pravé před svatým okem Tvým; a abych měl

učení Tvé svaté v srdci a Tvůj nejsvětější příklad před očima, a se dle nich řídil a spravoval.

Svatá nepoškvrněná Panno Maria, rodičko Boží, matko Pána našeho Ježíše Krista! ó prosiž za mne u Toho, jehožto chrámem jsi byla; všichni kůrové andělští, svatí apoštolové a mučedníci, všickni svatí a světice Boží, přimluvtež se za mne u Toho, jenž vás vyvolil, a v Jehož nejsvětější Tvář nyní tváří svou patříte, plesajíce a slávu Jeho hlásajíce! o proste, proste za mne bídného hříšníka, abych byl vysvobozen ode všeho pokušení a od věčné smrti.

Zachovej, ó nejvyšší Hlavo své svaté církve, ó věčný Králi a Řiditeli všeho světa, zachovej jednotu v kněžstvu, pokoj králům a knížatům, spravedlnost udržujícím. Modlíme se k Tobě, ó Pane, za veškerou svatou církev a za všecky vyznávače její, modleme se za celé člověčenstvo, za všecky, jenž věří v Tebe a na rozšíření království Tvého pracují, aby pevně setrvali ve svých dobrých předsevzetích a skutcích.

Pane, věčný Králi! zachovej panny v čistotě, manžele v nábožném obcování, ustrň se nad vdovami, sirotky a chudými opuštěnými a uděl jim výživy dle neskončeného milosrdenstva Svého; kajícím dej odpuštění a světlo Tvé ať jim svítí.

O nejsladší, a nejvýš milosrdný Pane Ježíši Kriste! Synu Boha živého, Vykupiteli světa. Vyznávám přede všemi svatými, že jsem bídný hříšník; ale Ty, ó Pane nejdobrotivější, který se nad každým slituješ, nevylučuj mě od milosrdenstva Svého. Pakli mi Tvá neskončená milost

ještě déle život prodlouží, ó posilni mě pak, v nábožném předsevzetí, ustavičně život svůj lepšiti. Vzbuď mysl mou, abych Tebe hledal, jen po Tobě toužil, Tebe nade všecko miloval, Tebe se bál a nejsvětější vůli Tvou plnil.

Zvláště však prosím Tě, ó Pane, svatý Bože za ty, kteří se v modlitbě na mne rozpomínají a do mé skroušené modlitby se poroučejí; také za ty, kteří mi nějaké dobrodiní prokázali, aneb se o spasení duše mé starali, též za ty, kteří jsou moji příbuzní dle krve i dle ducha, nechť jsou ještě na živu, aneb již zesnuli, abys je ve svém neskončeném milosrdenstvu před zkázou zachránil a šťastnými i blaženými učinil.

Propůjč, ó Pane, všem na světě jsoucím křesťanům podpory Své a všem zemřelým odpuštění hříchů a věčný pokoj. A přiblíží se jednou můj poslední den a konec života mého, pak, ó Pane, jenž jsi všech věcí počátek a konec, pak mi laskavě přispej a smiluj se nade mnou, abych úkladům nepřítele duše mé nepodlehnul, v Tobě milosrdného soudce nalezl a ve společnosti andělů a svatých Tebe chválil a velebil na věky věkův. Amen.

Obraz jedenáctý.

Smrt nábožného a spravedlivého křesťana.

Setrvá-li člověk až do konce v pravé víře a v bázni Boží, a konečně když se poslední hodinka blíží, na smrtelné lůžko údy své složí, tedy to nečiní v bázni a strachu před soudem Božím, neboť ani smrt, ani soud jej nezachvátí, jakž ubezpečuje sám Spasitel Kristus Ježíš, (Jan 5, 34.) řka: „Amen, Amen, pravím vám: Kdo slovo mé slyší a věří Tomu, kterýž mě poslal, má život věčný a na soud nepřijde, ale přišel ze smrti do života.“

Dobrý boj jsem bojoval, běh jsem dokonal, víru jsem zachoval. Naposledy uložena mi jest koruna spravedlnosti, kterouž dá mi Pán, onen pravedlivý soudce. II. Tim. IV. 7. 8.

Patření na bohabojného a spravedlivého člověka není ani v smrti odporné, neboť svědomí jeho jest pokojné, proto že ví, že mu jsou odpuštěni hříchové a on cítí v srdci svém účinek milosti Boží, z té příčiny nebývá také tvář jeho zohyzděná strašlivou úzkostí hříchu a hříšného života.

Ukřižovaného Spasitele tiskne jakožto drahou památku vykoupení svého; tím dokazuje nejhlubší úctu a lásky k Ježíši Kristu, Ukřižovanému, neboť On to jest, jehož po celý život s věrnou láskou v srdci nosil, v Něhož ustavičně doufal a Jemu důvěřoval. Pro Něho byl živ, a ve jménu Jeho také umírá.

Tvář člověka bohabojného je i v smrti ještě přívětivá, ukazujeť pokoj vnitřní a božskou potěchu, která v srdci jeho přebývá. Oko těla i duše upírá se nebesům, a na člověku je viděti, že v něm jediná žádost ještě přebývá, a sice: „Toužím rozdělen býti a přebývati s Kristem.“

Anděl, to jest milost Boží, čeká, až se duše odloučí od těla, aby ji donesl v klín Páně. A když se konečně okovy smeknou, které duši k tělu poutaly, tedy spěchá osvobozená duše k Onomu, v Něhož na světě věřila, doufala a jehož milovala. I raduje se nevýslovně, že jej teď tváří v tvář patřiti bude.

Kristus Pán spěchá jí radostně vstříc a volá: „Pojď, služebníče dobrý a věrný, že jsi nad málem byl věrný, nad mnohem tě ustanovím. Vejdiž v radost Pána svého.“

Ďábel však odstupuje pln zlosti a zahanbení od smrtelného lůžka nábožného křesťana.

Radost a slast, kterouž věrná a bohabojná duše pocítí, když bude patřiti Kristus tváří v tvář, když bude věčnou slávu a blaženost s Ním požívati, radost ta nedá se vypisovati, blaženost ta je příliš veliká, než abychom ji mohli zde na zemi pochopiti, neboť: „Ani oko nevidělo, ani ucho neslyšelo, ani na srdce lidské vstoupilo, co Bůh připravil těm, kteří ho milují.“

Takový je konec člověka spravedlivého, jenž po celý svůj život proti hříchu a světu zápasil, ďábla vypudil a Krista Pána, svého Spasitele, ve všech okolnostech se přidržel.

Boj takový mívá nejkrásnější konec; utrpení nábožných dokonává se nejvyšší radostí. Považ to, ó křesťane, a nedej se tělem a světem svésti s úzké a trnové cesty k životu věčnému, bojuj silně proti ďáblu a vejdeš v slávu nebeskou po tomto časném putování v slzavém údolí.

Koruna vítězná odplaty Božské čeká na tebe, neskončená hojnost blaženosti, kteráž nebude míti nikdy konce, proti kteréž všecko světské utrpení ani tolik není, co krůpěj vody proti moři, co prášinek proti celému světu — a každý z nás může si toto neskončené blahoslavenství vydobýti, kdo věří, doufá, miluje, trpí a setrvá v dobrém až do konce.

Modlitba.

Chval duše má Hospodina, a co ve mně jest, oslavuj jméno Jeho. Chval duše má Hospodina a nezapomínej na milosrdenstvo Jeho, jenž ti odpouští hříchy tvé a uzdravuje neduhy tvé; jenž vysvobodil život tvůj od zkázy, jenž tě korunuje milostí a milosrdenstvím. Ach, učiň ve mně, ó Bože! čisté srdce a dej mi i nového ducha. Nezavrhuj mne od tváře Své, a neodjímej mi svatého Ducha svého. Nauč mne činiti dle Tvého zalíbení, dobrý Duch Tvůj vediž mne po stezkách rovných. Nauč mne spasitelným mravům, dej mi dobrý smysl a opravdové poznání. Občerstvi mne milostí Svou, abych já klesající vytrval v zápasu s marným světem.

Z celého srdce volám k Tobě, ó Ježíši, vyslyš mne! Osvětiž mne Tvá milost, abych se denně víc a více poznával. O Pane! řídiž mne Svým Duchem dnes a po všecky dny života mého; pomáhej mi, ó Pane Ježíši Kriste! a neopouštěj mě.

Dej, abych jen Tobě věrně sloužil a se Tebe

nikdy nespouštěl. Zachraň mě před hříchem, hanbou a nepravostí, zvlášť před náhlou a nenadálou smrtí. Ach, nejsladší Ježíši, posilni mě Svou milostí, ochraňuj tělo mé i duši mou od dneška až na věky. Kdož mě pak bude moci v poslední hodince znepokojovati? Tys mi odpustil hříchy mé, Tys mi udělil milost Svou a očistils duši mou. Ty budeš se mnou, kdož bude proti mně.

Tvoje utrpení bude štítem mým v poslední hodince proti pokušení a pronásledování ďábelskému. O dej, přelaskavý Spasiteli, abych se nikdy nespustil této blažené naděje, bych zde činil dobré bez přestání, řiď mě, vediž mě, žehnej mě, opatruj a ochraňuj mě, abych jej šťastně a blaženě přemohl, jenž jsi živ a kraluješ s Otcem a Duchem svatým až na věky věkův. Amen.

Obraz dvanáctý.

Představme si hřbitov, tichý a pokojný, nikoli jakožto místo, před nímž se strachujeme, nýbrž jako tiché, měkké lůžko, do něhož se někdy všickni položíme, tedy se ho nikdy neulekneme, vzpomenouce na něj. Kdož necítí zármutek, vejda na hřbitov? Na tomto místě pamatujeme se více než-li kde jinde na pomíjitelnost světskou, rozpomínáme se na všecky své milé zemřelé, vzpomínáme na minulost a budoucnost a pak cítí člověk svou skrovnost a malichernost naproti všemocnému Stvořiteli.

Kéž by na tomto místě každý se pokořil před Nejvyšším, kéžby si předsevzal pokání činiti, pevně věřiti a Boha milovati, pak by se na hřbitově zajisté ničeho nestrachoval, a se ho neštítil, nýbrž považoval by jej za bránu, skrze níž vejde do věčné radosti nebeské.

Útlý větříček pohrává trávou na hrobech hustě rostoucí, květiny, kteréž milující ruce vsázely a síly zaváněji, vrby

Pamětliv buď na poslední věci své, a nezhřešíš na věky. Ekl. 7. 49.

smutkové šumí se svými vysutými pruty a větvičkami, jakoby šeptali duchové zemřelých! Ó jaký to útlý hlas, an dohne každého citelného člověka a povznese jeho srdce nad obyčejné myšlénky, tak že slibuje zůstati věrným ctnosti a svému Bohu, i klesne na kolena pln pokory a skroušenosti a všecko své přání, své žádosti a dobrá předsevzetí vloží v ruce svého Otce v nebesích, a prosí úpěnlivě, aby ho posilnil v dobrém předsevzetí a přijal na milost.

Tak hledí pravý křesťan na poslední lůžko lidské, na hrob, tak patří na všecko, cokoli ho v tomto životě potkati může. V štěstí není zpupným, zatvrzelým a pyšným, víť dobře, že pozemské věci nemají žádné ceny v očích Nejvyššího, on je vděčen Pánu Bohu jenom proto za pozemské statky, proto že mu poskytují příležitosti bližnímu dobře činiti; v neštěstí však nezoufá, považujeť neštěstí za řízení Boží, kteréž konečně k jeho dobrému sloužiti musí. A proč by měl zoufati, vždyť ví, že neupadne ani jediného vlasu z hlavy naší bez vůle Otce nebeského, následovně je také všecko, co nás potkává, řízení Boží a buď v tomto neb v onom životě štěstí přináší.

Docela jinak je to s bezbožníkem. On se hřbitova štíti a z daleka se mu vyhýbá, a když někdy na hřbitov, vejíti musí, kráčí tam bázlivě, a okolo mysli je mu tak, jakoby ze všech hrobů kostitá ramena po něm se vztahovala a před soudnou stolici Páně ho táhnouti chtěla. A nebo je takový člověk plný drzosti, opovážlivě jde na hřbitov a dělá jako by se ho tam nic netýkalo; kdyby mu však někdo do srdce nahlédnouti mohl, tedy by spatřil, jak veliké namáhání ho to stojí, přemoci se a potlačiti hlasu svědomí, i pospíchá z tohoto místa pro nábožné lahodného, pro bezbožné strašlivého; pospíchá aniž se pozastaví nebo ohledne, zrovna tak jakoby chtěl před smrtí a hrobem prchnouti.

To však se ti nepodaří, hříšný člověče, ba budeš míti ještě větší strach a bázeň, jest-li se neobrátíš, nenecháš-li zlého a neučiníš-li pokání; pomysli jen, až se přiblíží poslední hodinka tvá, pak přijde hrůza smrti desetkrát silněji

na tebe a pak nebudeš moci před ní prchnouti, jako ze hřbitova ubíháš! Ó jdi tedy do sebe, aby ti nebyl hrob místem strachu a hrůzy, nýbrž bránou k pokoji a blaženosti.

Pohlédni tam na hřbitov! tam nenalezneš rozdílu, všecko je ticho a osamělo. Tu jest hrob s překrásným náhrobkem, jenž dává svědectví o bývalé mohovitosti a slávě toho, jenž pod ním leží. Ostatně je však hrob ten tak tichý jako vedlé něho ležící, jejž ruka milosti plná Boha živého zeleným šatem přiodila. A na tom jednoduchém, sprostičkém hrobě leží věnec, na důkaz, že zemřelý věrné srdce zde na zemi pozůstavil, srdce, jehož lásku ani smrt milého člověka udusiti nemohla — a kdožby o tom pochyboval, že byl chudý člověk, jenž v sprostém hrobě odpočívá, snad mnohem šťastnější než-li boháč, jejž po smrti skvostný kámen tlačí? —

Šťastný ten, kdo lásku na zemi požívá a v Pánu Bohu důvěřujíc, blaženě dokonává.

Upřímné slovo k hříšníku.

1. O cíli a konci člověka.

Hysli člověče, že nejsi stvořen, abys přežil několik roků na zemi, jako zvíře nerozumné, v nic se zase obrátil; určení tvé sáhá až do věčnosti. Život časný dán jest tobě, abys zde Stvořitele svého, dle jehož obrazu stvořen jsi, poznal, miloval, velebil a spasen byl. Snaží-li se člověk tohoto vznešeného cíle svého dosáhnouti používáním vezdejšího zboží co prostředků k dosažení onoho povolání, pečuje o blaho duše své a dojde po smrti blaženosti, již žádné oko nevidělo, žádné ucho neslyšelo, aniž který rozum lidský pochopil. Spustí-li ale toho vznešeného cíle s očí, zavěsiv srdce své na okamžité radosti a rozkoše světa, na zboží a poklady, kterých rez žere a zlodějové kradou; slovem, nepozná-li Boha a nemiluje-li ho: Běda nešťastnému, neboť na něj čeká nekonečné trápení u věčném zatracení.

Nejprospěšnější dílo člověka na zemi jest pečování o spásu duše své.

1. Pravím nejdůležitější dílo, protože se tu člověku jedná o věčné spasení neb bědování duše; neb co v této věci se promešká, nikdy více se nenapraví. To vyplývá ze slov: Bůh tak miloval svět, že Syna jednorozeného dal: aby každý, kdož věří v Něho, nezahynul, ale měl život věčný. A dle slov svatého Apoštola jsme drahocennou krví Ježíše Krista vykoupení, jenž sám dokládá: Což položí člověk za duši svou? Viz Krista, visícího na ohavném dřevě kříže u prostřed zločinců a v hrozných trápeních pracujícího k ukrutné smrti, pomni že ten Nejsvatější to pro spasení duše tvé tak nesčíslně mnoho trpí, krvácí, umírá! Rozvaž, jak mnoho tisíc mučedlníků druhdy pro vyznání pravé víry a pro zachování duší svých myslí hrdinskou podstupovali nejukrutnější trápení a mučení ohně, křižování a smrti. Posuď, jak mnoho jest kajících, kteří odřeknuvše se velikomyslně rodičů, dítek, příbuzných, v strašlivých pustinách sebe samých zapíraly, aby se nezbavili spásy duší svých. Spočítej, možná-li, tisíce těch křesťanských příkladů, kteří v obětování sebe samých a v pronásledování spasení svého pojišťovali. Ó kdybys znal, člověče, snažení zlého ducha pro svedení tebe k hříchu, jen abys spasen býti nemohl: uposlechl bys zajisté Apoštola Páně volajícího: Prosíme vás, bratří! abyste dílo spasení svého konali!

2. Pravím, jediné dílo; nebo jednoho jest zapotřebí, a pak co prospěje člověku, byť celý svět získal, duše-li jeho utrpí škodu? Bratře můj,

sestro má! byť jste hned na této zemi chudoby a opovržení, potupy a zahanbení okusili; pečujete-li o duši svou, dojdete v krátkosti oného štěstí a blahoslavenství, kteréž všeliké stříbro a zlato země převyšuje. Pronedbáš-li starost o duši tvou, bratře! a ztracen budeš, co ti bude platné bohatství, čest a vážnost svět a v pekle věčném? Věz, že ubožátku tomu, který nedbal o vlastní spasení, málo, ano nic neprospěje prošení, lkání a lítost sebe upřímnější. Je-li duše jednou ztracena, — Bože! tedy jest na věčné časy ztracena. Kdyby člověk více duší měl, zůstala by mu aspoň ještě jedna nebo více, kdyby jedné ztratil; ale ach! on má jen jediné, a protož ztrativ tu, ztrácí věčně všecko.

O kéž by ji aspoň na tolik let ztratil, co hvězd jest na nebi, zrnek písku v moři neb kapek: mělby přece naději k nalezení ji; ale tu se jedná o ztrátu věčnou; kdo ji jednou ztratí, ztrácí ji na celou neskončenou věčnost. Ach hle, předc se tak málo o spasení své staráme. — Řeknu-li světa milovanému člověku: Vyrážej se častěji na modlitbě s Bohem; přijmi častěji svaté svátosti; dávej dle možnosti almužny, rozjímej aspoň chvílkami o pravdách Božích; jaká jest odpověď jeho? K takovým věcem nemám čas; já musím pracovati, modlitba a rozjímání nepřináší chleba; mám ženu a děti, řemeslo neb obchod, úřad můj, ty jdou na před. Ale, ó Bože! což nemáš také duši? Pomohou ti žena a děti, až pro jich výživu v pekle se trápiti budeš? — Možná, že i ty bratře neb sestro čtoucí tuto knihu sobě pomyslíš: Ještě jest čas k pečování o duši; až se nabažím roz-

koší těla a upokojím náruživosti své, až sestárnu, pak odřeknu se světa, dám se na pokání, budu se pilně modliti, kostely navštěvovati a zapírati sebe samého. O blázne, víš jak dlouho trvá milosrdenství Boží? Jeden neb dva hříchy odpustí tobě, třetího však ne, a v plnosti hříchů potesce tebe. Či víš, že na konci života tolik času ti zbyde, abys zbudil dokonalé litosti nad hříchy tvými, bez-níž nelze spasen býti? Teprv v stáří tedy chceš se polepšiti; ai, kdo pak tě ujistil vysokého stáří? Již mnohý odešel zdráv na lůžko své, a z rána ho nebylo více. Mnohého z těchto ranila mrtvice, jiný se utopil aneb uhořel. Či víš, že tě cos nápodobného nepotká?

A dejmež tomu, že sestárneš. Viz, nyní slouže světu, tělu, ďáblu, zapomínáš, že v stáří člověk činí, čemu se z mládí naučil, že se velmi těžko odvyká. Jen pomni na tu dýlku cesty, která leží mezi časností a věčností, mezi tebou a Bohem, troufáš si tehdáž, až se ti kolena chvěti budou starobou tu strašlivou propast od ďábla k Bohu najednou přeskočiti? Ty bys rád nejpěknější leta života strávil v rozpustilostech a špinavými zbytky jeho Boha odbyl. O postav se na místo Boží-a rci, dal bys takovému člověku nebe své?

Strachy a bázní hledejte spasení své, napomíná Apoštol Páně. Pád andělů a prvních rodičů, Davida a Šalamouna zajisté naplňují nás spasitelnou bázní, učíce nás, jak snadno člověk věčné spasení propásti může; ano zpomínka na lidi, kteří svatě ač žili, v okamžení klesnouce, a o spásu se připravili: musí nás k poznání přivésti, že se nám mnohem hůře povede, když dle písma

spravedliví sotva spaseni budou. Hlediž tedy, milý křesťane, přede vším míti péči o nesmrtelnou duši svou; cviče se v ctnosti a modlitbě, pamětliv buď toho, čím bys se zalíbil Bohu! Posvěť všechny práce své, abys hoden byl na věčnosti odměnu vzíti.

2. O milosti Boží.

Poněvadž člověk věčného blahoslavenství, ačkoliv k němu stvořen jest, sám ze sebe dosáhnouti nemůže: tedy mu Bůh v otcovské lásce své k tomu konci poskytuje přispění, t. j. milost svou; neupotřební-li tu, snadno vytknutého cíle dosáhne. Jinát jest milost posvěcující, jiná působující. Posvěcující milosti Boží nabýváme hodným přijímáním svátostí, a sice na čas našeho ospravedlnění. Milost tato větší jest dar, než kteréhož nám kdo dáti může, an se ní na Božské přirozenosti účastníme. Milost tato činí z nás přátely, dítky, dědiče Boží; okrášluje duše naše vnadou, kteréž přitahuje zalíbení Boží a všech svatých, ona jest páskou, jenž s námi nehodnými co nejvroucněji spojuje Stvořitele nebe i země, a pojišťuje nám nejnebezpečnější rukojemství na věčné spasení; a poněvadž se nám skrze ní Bůh sám zděluje, má tedy neskonalou, Božskou cenu.

Působující milost Boží není stále při nás, alebrž zděluje se nám dle potřeby. Od ní pochází všecky zbožné city, spasitelné myšlénky, všeliká dobrá ponoukání, ješto nás k Bohu milým slibům a k plnění dobrých skutků povzbuzují; od ní pochází všeliké osvícení rozumu a každá podpora vůle k plnění toho, což slouží ku spasení, protož

každá sebe menší milost má nevýslovné ceny. Duch svatý nás poučuje, napomíná, těší a sílí skrze milost Boží. Ona jsou původcem Božských, mravných ctností srdce našeho, přivádí hříšníky do sebe, a sílí a ujišťuje spravedlivého lásky Boží, tak že sebe menší milost působující dražší jest darů zjevení, an tyto darové nezískají člověku zásluhy, alebrž dle svatého Pavla toliko oslavení Boží a rozmnožení ovoce spasení.

Svatí otcové Basilius, Jarolím, Ambrož a j. učí odvolávajíce se na písmo, že Bůh toliko jistotu část hříchů člověku odpouští, krom těchto není prý se nadíti milosrdenství žádného. Jesti tedy, praví jeden učitel církevní, jistý počet neb jistá míra hříchů, kteráž se naplniti nesmí, sice se naplní míra milosrdenství Božího; a jakož každý hřích o jisté nevěrnosti na milosti Boží svědčí, jest i jistá míra milosti, níž člověk působiti musí, nechce-li vzíti zahynutí. Nepoužije-li člověk jisté milosti Boží, nalezne snad ještě jiné druhé a třetí — ale pak nižádné více. Jakož věrné upotřebení jediné milosti Boží jiných za sebou táhne: jakž působí pronedbání jediné mnohem větší náklonnosti k zlému, tak že se v den poslední neobviní člověk z proneveření se na jediné milosti Boží, alebrž všech těch, kterých účasten býti mohl. Často závisí rozmnožení milosti Boží od jediného zapření sebe samého. Mnohý hříšník nalezl na smrtelné posteli jen z té příčiny milost polepšení, že jediného a tak dobrého skutku spáchal, jenž zvláštního zalíbení Božího nalezl. Kdyby nebyl tehdáž uposlechl milosti Boží, na věky byl by zahynul. Milost Boží přispění,

milý bratře a milá sestro! jest jediný drahý prostředek a tvoje nim působení jediná výmínka k dosažení věčné blaženosti. Bůh tvůj stvořil tě, praví svatý Augustin, bez tebe ale neučiní tebe spasena bez přispění tvého. Já tě tedy napomínám s apoštolem Páně, abys milost Boží nadarmo nepřijímal, aniž ji ladem ležeti nechával, alebrž abys následuje vnukání její skutkem osvědčil, k čemu tě nabádá Bůh tvůj. Pozoruj, zde nesou nepravostmi záhy na máry poraženého mládence, rci, nenapadne tobě: tak tedy se odměnuje hřích? Zde jest slyšet kázaní varující nás zlé příležitosti, špatného tovaryšstva a všelikého spolčování se s hříchem; by nás ten neb jiný pád připomínal na krátkost života a nejistou hodinu smrti a potřebu pokání. Tu zase tě napomíná zpovědlník neb jiný upřímný přítel; aneb tě potká neštěstí hrozící ti ztrátou jmění, aneb se sejdeš s osobou ctnostnou, — ó rci jakých předchůzek činí tobě svědomí tvé? Hle tu jsou milosti, kterých tobě podává Bůh o nabytí spasení, milosti, nimiž působiti a z nichž přísný účet jednou klásti budeš. Snad jsi celá leta slouživ světu a jeho marnostem nezpoměl na mrzkost hříchu svého; snad jsi po dlouhá leta ladem ležeti nechával všeliké vnukání a nabádání, a chceš se nyní teprv svého hříšného života způsobu odříci, an tě všeliká milost opustila. O kéž bys aspoň nyní hlasu Božího, snad naposledy volajícího, uposlechl, vydav se na cestu pokání: a sice běda tobě, an snad po tomto oslyšení brána milosrdenství na věky se zavře.

Ustanov se tedy jejího napomenutí následovati,

abych se hodným stal všech s touto poslední milostí spojených přispění Božích ku zdokonalení tvému.

Připomenutí. An se člověk hříchem od Boha a povolání svého vzdaluje: pozná tedy nejen jeho vnitřní ošklivosti, ale i strašlivé následky za živobytí, v smrti, v soudu a pro věčnost.

3. O hříchu smrtelném.

Největší překážku k spasení duší našich působí hřích smrtelný; jest to dobrovolné a velké přestoupení zákona Božího, a následkem toho tedy očitá spoura a nenávist Boha samého. Bůh jest náš Stvořitel, Pán a Král, žádající právem ponížení naše: Jest-li člověk smrtelný hřích páše, praví: Já to nechci poslouchati, vysměju se rozkazům Tvým, nedbám na přátelství Tvé a prokázané dobrodiní, neb hněv Tvůj v posměch uvedu; raděj chci Tebe uraziti, než oslyšeti náruživosti své; raděj chci přijíti do pekla, než plniti přikázaní Tvé. — Bratře milý! Ty se děsíš počínání takového; a hle, prohledna chování své, nic lepšího něděláš, Bůh mluví skrze hlas svědomí tvého. Varuj se oné osoby, s kterou v nedovoleném obcování zapleten jsi; ty ale skutky svými pravíš: já nechci. Bůh tě napomíná k vystříhání se míst, spolků příležitostí, z nichž bez škody duše nepřicházíš, ty ale návštěvou svou pravíš: ja nebudu se jich varovati; Bůh praví: Nesesmlníš, neopíješ se, aniž budeš klíti neb urážeti bližního svého: dej nespravedlivý statek zpět; ty ale mluvíš, to neudělám. Aj jaká to šeredná neposlušnost! Proč se protivuješ Bohu svému v tom okamžení, an tě

obsypává dobrodiním, dávaje tobě zdraví, pokrm, oděv a mnohé jiné dobré. A čím urážíš Boha? Dary, které on tobě z lásky daruje, jako rozumem, svobodnou vůlí údy tvými. Proč ho nenávidíš? — Viz, trošku ječmena, kousek chleba, okamžitá rozkoš jest ti milejší než Bůh. Zajisté chování takové bolí Boha; vždyť on ti nic zlého neučinil, ale mnoho dobrého, a za to se k němu máš, jako k největšímu nepříteli? Jaká to hanebnost!

Rozvaž si dobře! že se Bohu jediným smrtelným hříchem větší nečest děje, než kdy byli spravedliví světa co velikého učinili, protože chvála lidská konečná, urážka hříchem smrtelným nekonečná jest. Dobře praví svatý Augustin: „Líp by bylo, kdyby nebe a země pominuly, než aby se Bůh i malým hříchem urazil.“ Jiný svatý řekl: „Pohled na hříšníka bolí více Syna Božího, než všechny rány těla jeho.“

Skrze hřích smrtelný přitahuje si člověk nepřátelství Boží a smrt duše. V písmě stojí psáno: „Nepravosti vaše rozdělují vás od Boha.“ Bůh nemůž patřiti na hříšníka, tak ohavný jest v očí jeho hřích. Skrze hříšníka bývá ponoukán k hněvu, a Duch svatý k zármutku. Kain byl od Boha zaklen a na zemi soužen; potopa zhubila svět, oheň a síra padaly s nebe na zem na čtyry oplzlá místa, ohniví hady uštípali množství neposlušných židů; Saul, Izabela a Antiochus těžce byli trestáni; národ Israelský poražen byl pro jedinou loupež Achama; 5000 lidí muselo umříti, jen že se neslušně dotkli archy úmluvy. O jak mnoho jiných příkladů máme, že Bůh velice hří-

chů nenávidí? Miliony andělů zatratil Bůh bez milosrdenství pro hřích jediný; Abraham, Mojžíš, Eliáš byli přátelé Boží; a přece by nebyli spaseni, kdyby v smrtelném hříchu byli zemřeli.

Jiný účinek hříchu smrtelného jest smrt duše. „Která duše hřeší, smrtí umře.“ a svatý Pavel praví: „Odměna hříchu jest smrt.“ Život duše se stává v stavu milosti Boží. Kdo klesá do hříchu smrtelného, přestává žíti; ano on se nachází v smrti rovném stavu tak, že mu v stavu tomto k životu věčnému ani modlitba, ani posty, almužny a což jiného kajícího neprospívá. Než ani tato přesvědčenost nesmí ji brániti aneb překážeti v konání dobrých skutků, neb svatý Tomáš praví: V takovém stavu prospívají se aspoň k získání časného zboží a připravují hříšníka na milost pokání.“

Konečně působí smrtelný hřích strašlivých výčitek svědomí. „Kteří činí zlé, třásti se budou a strachy chvíti.“ Žírající červ a tepací hlas svědomí zhořčí hříšníku každou radost života. Při zpomenutí na leta nevinnosti své, pláče, vzhledne-li do budoucnosti, třese se; podívá-li se na nebe, zpomene si, tam bydlí Bůh, nepřítel tvůj; kouká-li na zem, slyší praskot ohně, mysle: zde hoří na mne čekající plamen pekelný. Každé udeření na zvon, každý pohřeb zpomíná mu na smrt, na soud a na věčnost. To vše působí hřích smrtelný! Ó kéž bys to všecko pochopil, bratře můj! a chce opět hřešiti, nemyslil sobě: Jak já Boha zase oželím a v zpovědi řeknu: Snad v hříchu umřeš. Na tisíce jich kvílí v pekle, i oni chtěli se polepšiti, smrt ale nečekaně jich překvapila.

Učiň a zachovej opravdový úmysl, že chceš vše časné neštěstí, i ztrátu života raději trpěti, než Boha nějakým smrtelným hříchem uraziti a ztratíti tak život věčný.

4. O smrti.

Nemáme stálého místa na zemi; dřív neb později odbíje rozhodná hodina a přetrhne nit života; my umřeme, — každým krokem, každým okamžením blížíme se k hrobu, k bráně věčnosti, kteráž buď věčně šťastná neb věčně nešťastná bude. Utěšená i strašlivá pravda, jenž schopná jest z netečnosti vytrhnouti člověka. Posudmež první tuto myšlénku, že všickni jednou umřem a že nám hodina smrti neznámá jest. „Kde jest člověk, jenž žije neboje se smrti?“ Já umřu a zanechati musím zboží a rozkoše tohoto světa, s těmi ani otec, ani matka, ani bratr neb sestra žádný pomocti nemůže, se všemi se musím rozloučiti, i s tím nejmilejším; přijdu na věčnost nevěda, jaký osud na mne čeká. Zlý duch mi okáže velikost hříchu, jichž jsem za maličkost považoval. Přátelé slzeti budou u postele mé, tělo se bude zdrahati, oko mé shasne, jazyk oněmí, ústa se zavřou, krev schladne, tělo zbledne — umře. Za všecko bohatství mé obdržím čtyry bídné kusy prkna a trochu hlíny, kterou mne zahází, abych nevstal více, na nejvýš mne postavějí náhrobek s nápisem, že jsem byl a nejsem více, že jsem konal ctnosti, kterých jsem za živobytí ani neznal. I památka má pomine, jako zvuk zvonů k hrobu mne vyprovázející. Octnu se na soudu přísném, abych vydal účet z každého

okamžení života, a běda mně, nebudu-li shledán co věrný vladař. „Bděte, neb neznáte ani dne, ani hodiny, kdy smrt přijde,“ praví Kristus. „Jako zloděj v noci překvapí nás;“ dokládá sv. Pavel. Strašlivá nejistota! Či nevidíš denně děti i starce odnášeti k hrobu? Ještě jsi neslzel u postele umírajícího otce neb matky; ještě jsi nevyprovázel dobrého přítele ku hrobu v čas, v němž jsi se toho nejméně nadál? co se již tak mnohým přihodilo, stane se i tobě. Kapka krve přijde-li ti do srdce, pukne-li ti žíla, dostaneš-li kašel, krvotok, zimnici, nějakou ránu, vše může způsobiti náhlou smrt. Chceš umříti v milosti Boží aneb v hříchu? Či chceš času k polepšení, aneb náhle této ještě noci zemříti? Jaký osud čeká na tě na onom světě? Nebe aneb peklo? Buď budeš se svatými plesati, neb se zavrženými kvíleti? Chceš býti synem Božím anebo otrokem ďábla? Blaze tobě, pečuješ-li nyní o spásu duše tvé a hotov jsi každé hodiny cestou smrti odejíti. Oko tvé zavře se v pokoji a duše tvá pokvapí k tváři Páně! Nechtěl bych však při smrti tvé býti, setrváš-li lehkovážně v hříchu svém, aniž bych chtěl býti svědkem předhůzek tvého nyní ovšem málo ukonejšeného svědomí: Či neslyšíš hlas jeho: Tys byl vražedlníkem vlastní své duše! Nechci býti svědkem, jest-li tehdáž teprv počneš pamatovati na spasení, na soud, na věčnost, an za několik minut na soudu se octneš; nechci býti svědkem, až povzdá-lí slzeti bude uražený anděl tvůj a peklo se otevře, aby polapivše duši tvou věčně zatratilo tebe. Bratře můj! na smrtelné posteli, v tom posledním oka-

mžení uprchnou všechny radosti života, a ty se octneš na hranicích mezi uplynulým časem a věčností, u prostřed strašlivého pomnění na hojnost hříchů tvých a strachu před nastávajícím soudem Božím! Věz, na smrtelné posteli, a snad pozdě poznáš, co to jest: Království nebeské, peklo věčné, ztracená blaženost, hřích, uražený Bůh, v zpovědlnici zamlčený hřích, nenavrácený cizí statek, odstrkování pokáním a polepšením. Jak ti bude potom okolo srdce? O kéžby jsi často tyto pravdy a otázky na pamět uváděl! Utíkej před hříšnými radostmi světa, neb ony tě připravují o milost Boží; nepřikládej srdce své k napožívání okamžitých rozkoší neshromážděj poklady, jichž rez žere, a kterých sebou vzíti nemůžeš; cvič se v ctnostech a dobrých skutcích neb ty připraví tobě radostnou smrt a blaženou věčnost. Konečně buď v každé hodině na příští Páně hotov. Trváš-li v hříchu, smiř se skrze svatou zpověd s Bohem. Uč se za živobytí umírati a umřeš smrtí blahoslavenou, kterouž Pán připravil tobě!

5. O soudu.

My všickni musíme, dle slov apoštola, na soudnou stolici, a sice v tom okamžení, když od těla se duše oddělí. Kristus bude sám soudce tvůj, jehož jsi často těžce urazil; zlý duch, nepřítel jenž tě k hříchu lákal, žalobník tvůj; předmět soudu, hříchové a zlosti tvoje. Soud, jenž se nad tebou vynese, jest a bude věčný a nezměnitelný. Žádný se tě neujme; otec i matka opustí tebe; ty sám jediný musíš účty klásti z

každého okamžení života; ty sám jediný státi budeš před soudem věčným! Strašlivá samota! Ctnosti i hříchy tvé hodí se na váhu; jaká to bída pro tebe, převážejí-li hříchové ctnosti tvé! — Krom soudu soukromného svolá trouba anděla na konec světa všechny lidi do údolí Josafat k soudu veřejnému, obecnému, a uzří Syna Božího, přicházejícího v oblacích s mnohou slávou a velebností. Strašlivě maluje písmo svaté na mnohých místech zjevení Páně v den poslední: Slunce a měsíc nevydájí světla svého, čirá noc zahalí země, lidé budou kvíleti, větrové houkati a vše v nic se obraceti, oheň žírající s nebe padati, lesy a kopce, pole a skály hořeti; moře v hlubinách svých bouřiti a moci nebeské pohybovati se budou. Království jedno povstane proti druhému, syn vražditi bude otce a dceř matku vlastní škrtiti; ve všem nastane zmatek a nalezne konce svého v ohni, v sesutí a smrti; neboť bude hlas slyšeti strašlivý hřmotem volající: „Vstaňte mrtví, pojďte k soudu!“ Andělé budou dobré od zlých děliti. Syn bude oddělen od otce, matka od dcery své; muž od ženy, bratr od sestry, nevinný od pronásledovníka svého. Soudce se pak obrátí k spravedlivým, a zjeviv jim všechny ctnosti a jich dobré skutky, kterých i tajně konali, řekne: „Pojďte, požehnaní Otce mého! a přijmete království, ježto připraveno bylo vám od počátku světa.“ Pojďtež vy chudí duchem, vy tiší, potlačení, čistí, pronásledovaní pro spravedlnost! a přijmete za ony krátké boje a trápení korunu věčného blahoslavenství! Cokoliv jste mně k vůli dobrého učinili, vše při-

jímám a na věky nebem odplacím! — Na to se spravedlivý soudce, Ježíš Kristus, obličejem rozhněvaným k zavrženým obrátí a oblažuje jich z všech tajně i zjevně spáchaných hříchů. Jak strašlivé to divadlo! Cokoliv se bylo v skrytě a v noci páchalo, ve společnostech a na procházkách, při hře myslelo, mluvilo, jednalo, zjeví se celému světu. Všeliké zapovězené milkování, všechny zlé obyčeje, hamičné hříchy, jichž jsme sami neb s jinými páchali, zlé úmysle, tajné zlodějství, podvody v obchodu a koupí, pokrytství a faleš srdce, nespravedlnosti, i jiné nepravé jednání, zanedbávání povinnosti dítek a poddaných; slovem, všechno se u svém pravém světle okáže, tak že každý celé své živobytí jako v zrcadle prohledne. Soudce požádá účty ze všech obdržených milostí, nabádání Ducha svatého, z přijímání svatých svátostí a jiných dobrodiní; on požádá nazpět duše, kterých jsme pohoršili, zavedli, o nevinnost připravili a do pekla sebou strhli. Běda otci! běda máteři, ježto dítek svých před zlým nezachovali, špatně vychovali, daremných tovaryšů, nočních schůzek, nečistých známostí, pohoršlivých her a tanců dovolovali. Běda mládenci! který dny mladosti své v smilstvu a jiných neřestných žádostech trávíce na Boha zapomínal! běda pannám, které tajným milkováním zabývajíce se více na okrasu těla, než na blaho duše pamatovaly. Ach! jak mnoho slzí nadarmo poteče! Jaké kvílení nastane. Zoufalství se mnoho tisíc duší zmocní, ale marně! A což nejhoršího při všem! že nebude útrpnosti, pomoci, milosrdenství žádného!

Ovšem se budou zavrženci tito před soudcem omlouvati, že se modlili, konali ctnosti, pokání, zpovídali a Tělo Páně přijímali, atd., ale ach! jeho odpověd bude: Znal jsem srdce a ledví vaše; modlili jste se z pokrytství, konali jste ctnosti v stavu nemilosti Boží; dávali jste almužnu pro chválu lidskou; zpovídali jste se, ale bez lítosti a želu, bez předsevzetí pravého polepšení, hledajíce zpovědlníků shovívavých; chodili jste k stolu Páně ale bez přípravy, bez předsevzetí, že se odřeknete zlých obyčejů, příležitostí k hříchům. Jaké to trápení pro nešťastné, když pak hořkých předhůzek uslyší od Boha, od andělů, svatých ano od svých nejúhlavnějších nepřátelů! Jak jim bude, až jim Kristus okáže kříž, rány své a krev, jenž nadarmo za ně tekla a vylitá byla? A když soudce svědomí všechněch prohledne, promluví hřímajícím hlasem k zavrženým: „Odejdětež ode mne, vy zlořečení! do ohně věčného; zkuste tresty a spáchané hříchy; já vás volal, ale vy jste mne neslyšeli; čas milosti prošel, pro vás není milosrdenství více!“ — Tu se strhne strašlivé úpění, tisíckráte volající: Kopce, spadněte na nás! Hory, sesypte se na nás! O ty krásné nebe! na vždy tedy zbaveni jsme tebe? O veliký Bože! kterak jsme jen mohli zapomenouti na Tebe? Od Tebe musím tedy jíti, spanilý Ježíši! jenž jsi pro zachování duše mé na kříži umřel, od Tebe a s Tebou se loučiti musím Maria, matko Páně! neboť jsem pohrdal pomocí Tvou, rozžehnati se musím s andělem strážným, že jsem neuposlechl napomínání jeho, odloučiti se musím od všech svatých, od Tebe Otče

a matko, že jsem nedbal na vyhrůžky vaše; rozžehnati se musím i s tebou drahý příteli; neboť se již propasti hrozné otvírají, aby pohltily nás nešťastné do temností svých věčných, kdež se pláč a skřípení zubů, trápení a bolesti, sténání a žaloby ustavičně slyšeti budou.

Strašlivá pravdo!

Viz, jak strašlivé neštěstí na tě čeká, bratře můj! octneš-li se v den poslední na levé straně! Předejdi neštěstí své, obrať se k Bohu, neboť jsou ještě dnové spasení, posud nalezneš prostředky a cestu, vyhnouti se věčnému zahynutí. Pán jest hotov odpustiti tobě, a přijmouti dítě své na milost. Nepohrdej milostí jeho; počni ještě dnes pracovati na polepšení svém, později nebude ti k tomu času. Pomni, že od tebe závisí spasení neb zavržení ubohé duše tvé!

6. O pekle.

Podlé úsudku soudce věčného, odejdou zavržení do trápení věčného! Tak tomu chce spravedlnost a svatost Boží. Ať si utrhačný jazyk nynějšího světa sebe více proti té pravdě namítá, zavrženi budou na výrok Kristův a dle písma svatého uvrženi do temností zevnitřních, tam bude pláč a skřípení zubů, jenž připraveno bylo ďáblům od počátku, kde červ žírající srdcí jich neumře; neboť se nacházeti budou dle prorockých slov v zemi temnosti smrtelní, kdež věčné hrůzy a sirové plameny těla zavržených páliti budou; ubozí tito budou dle slov Apoštola v hlubokém a podzimním žaláři, a bezedných studních věčně topeni a trápeni. Věčná smrt, řvaní bolestné bez

naděje a milosrdenství Boží stíhati budou nesmrtelných duší. Zde se mučiti bude tělo hrdé a smilné, kteréž pohoršení k vůli zanedbalo duši, strašlivým ohněm, zde sebou trhati budou nesnesitelnou bolestí údové těla, ježto hříchu sloužilo; zde planouti budou zžírající ohně z očí krvavých slzi plačících, kteréž se druhdy oplzle kochaly a vysokomyslně po jiných opovrženě ohlížely; zde bude prahnouti věčně nadarmo jazyk po kapce vody, kterýž druhdy rouhavé klení a přísahy, pomluvy a na cti utrhání, lže a smilné řeči mluvil; zde páliti bude divý hněv pekelníků oných rukou, které opovážlivě sahaly po cizím statku, přivlastňujíce sobě jmění vdov a sirotků; zde budou ony nohy přeraženy, které druhdy často ku hříšným schůzkám nočním a tak zřídka do chrámu Páně docházely; zde se pak naplní, který se před jinými tak rád odhrnoval, zde jediným slovem každý úd těla své přiměřené tresty dostane, tak že jejich muka rozmahati bude vše, čím se jich poklad setká.

Krom ohně, jehož do sebe sákati a nímž ze všech stran šviháni budou, ničehož neuzří, vše jich hrůzou a ošklivostí naplňovati a šerednými obludami strašiti bude. Neuslyšíť krom sténání, nářku, řvaní bolestného a skřípení zubů, žádné potěšitelné slovo; jako když hrách o zeď se hází, marné jich žaloby; hory by se mohly sesuti od pláče jich, ale milosrdnost Boží nepohne se; a smrad těl jich jest nesnesitelný, tak, že dle slova svatého Bonaventury, jediné tělo s to jest celý svět nakaziti.

O jaké předhůzky činí sobě duše zavržených!

Po celou věčnost budou slyšet slova: Odejdětež vy zlořečení do ohně věčného; u své nenasytelné touhy žádají si Boha aspoň jedenkráte viděti, ale ach, oni se ho bojí co svého nepřítele; co hladového lva, který střeva jich těl trhá; který meč svůj v krvi poražených mráčí. A hle u prostřed těchto nářků smějí se jim ďáblové řkoucí: A kde jsou bohové vaše, kde jest svět, jehož jste víc než Boha milovali? Což vás Bůh dosti často nenapomínal? Nehrozilo se vám peklem, jemuž jste se vysmívali, a v němž se my nyní smějem vám? A co jich trápení pekelné rozmnožovati bude, jest nebe, jehož blaženost nyní chápati ale nikdy okoušeti nebudou; jest svatý Jerusalem, k němuž i oni povoláni byli; jsou Svatí a Světice Boží, kteří v čas konavše pokání, nyní v slávě věčné se radují a jako na pamět jim uvádí, že i oni blaženými býti mohli; ano zpomínky tyto a přesvědčení, že i kající hříšníci na milost přijati budou; způsobí největší jich trápení.

V palčivém moři pohřbeni jsou tedy všickni do pekla přišlí: krom nenávisti Boha a sebe samých ničehož nejsou schopni; zloba jich nepravostí míhá se jim před očima a předchůzky: Za časné, věci okamžité ztratili jsme nebe! mění se v proklínání sebe samých! O jak rádi by jsme dobře činili, kdyby nám jediné hodiny času popřáno bylo. Ale již jest pozdě; zavrženi jsme vlastní vinou naší, na věčné časy zavrženu tváře Boží! O ukrutné pomyšlení.

Na světě nalezáme potěšení v tom, když jiní s námi stejně trpí; v pekle ale působí pohled takový nové trápení; nebo zde se sejdou osoby

které druhdy společně hřešily, ó jaká nenávist zmocniti se musí tu zavedených proti svůdníkům. Hněvem neuhasitelným spatří tam dítky své zavržené rodiče a volajíce: Vězte, to jest dílo vaše, proč jste netrestali chyby naše a líp neodchovali nás! Hle, tu se sejdou hrdí a závistiví, lichváři se zahalčivými, chlipní s ukrutníky, každý by sobě rád zoufal, ale ach, nahlížejíce nemožnost toho proklínají hodiny, v kteréž se narodili! — A což bídu zavržených na nejvejš množí, jest věčnost jich trestu. Jen sobě člověče představ nesčíslné ono množství příbytků hořícího ohně, oné strašlivé zavržencemi naplněné žaláře, kteréž obtížení věčnou temností všecko kolem sebe kazí, viz pohled pekelníků, slyš jich volání a skřípení zubů, považ jich hlad a žízeň, trápení těl a duší, ano to vše si předlož před oči, a u prostřed toho věčnými řetězi svázané duše lidské, které by velmi rády vše snášely, jen kdyby nějaké naděje vykoupení měly! Ale ach! kdyby tisíců milionů let uplynulo, tolik co na nebi hvězd, v moři kapek vody a písku na pustinách, přece jest jim, jakoby počínaly trpěti, nekončená věčnost stojí nepohnutelně co železné hory před nimi; oheň pekelný soptí novou vzteklostí kolem jich těl, červ novým hladem hryže na jich prsou, a peklo samé hřmí jim do uší: Já jsem věčné! Víc než 5000 let trpí Kain již v pekle a přece se ještě trápení jeho ani o jeden den neskrátilo. Již hrozná leta trápí se boháč žízní, a předce se mu ještě ani kapky studené vody nedostalo? — Chápáš, bratře, sestro! co to jest věčnost? O ty se strachy třeseš, když se na prstě spálíš? Věru,

ty bys bědoval, kdybys jen 10 roků v peřinách ležeti měl. A hle tam jsou zavržení u prostřed ohně a trápení bez naděje vykoupení na věčné, nekonečné časy, pohřbeni, a neslyší nic než nářek a bědování, nevidí nic než oheň věčný! To jest peklo, jehož muky nižádný popsati nemůže; to jest ono místo, kamž nepolepšený hříšník přijde, onen žalář, kamž zlomyslní křesťané hozeni budou, jelikož hovíce světu ze ctnosti a náboženství pošklebky činili sobě; to jest onen soptící oheň, do něhož uvrženi budou otcové a matky, kteří svých dítek k hříchům sváděli a špatných společností jim trpěli; to jest ono vězení, kdež neposlušné dítky bědovati budou, chlípníci a cizoložníci, pomlouvači a ramenáči, zloději a lháři nepolepšení věčně naříkati budou. Ach, bratře můj, sestro má! rci, máš ještě chutě k hříšnému životu? O pomni na peklo, když nečisté myšlení a pokušení, zlí příkladové tě k hříchu budou lákati; a nezapomeň, že po smrti toliko věčné blažené nebe a věčné a strašlivé peklo jest. Běda věčně nekajícímu, blaho a spasení tomu, který se ještě v čas k Bohu obrátil!!!

7. O milosrdenství Božím.

V jaké míře výrok strašlivého odsouzení k věčnému trápení duši lidskou děsí, v té ji zase těší a upokojuje přesvědčení, že jest Bůh milosrdný, neskonale dobrý, jenž nechce smrt hříšníka ale polepšení, že když bohaprázdný činí pokání, on se nad ním smiluje, že srdcem skroušeným a pokorným nezhrdne. Doufej tedy, bratře! jest-li jsi byl Bohu nevěren, obrať se k němu a

on se obrátí k tobě. Byť počet hříchů tvých převyšoval počet vlasů hlavy tvé, byť jsi se i těch největších nepravostí dopouštěl, ba kdyby jsi více hříchů spáchal, než hvězd na obloze a kapek v moři: nic méně jest Bůh hotov k odpuštění a na milost přijmouti, když se cestou upřímné zpovědi a pravého polepšení s ním smíříš. I Kristus praví sám, že se andělé v nebi více radují nad jedným hříšníkem pokání činícím, než nad 99 pokání nepotřebujících. Varuj se ale před zúmyslným spoléháním na milosrdenství Boží; naděje také jest ohavností před Bohem a svedla jich na miliony do věčného zahynutí. Bůh nedá ze sebe žerty tropit, praví svatý Apoštol Pavel; on zavrhuje hřešící v naději odpuštění. Dokud nemáš želu a lítosti pravého úmyslu polepšení; dokud se nevyhybáš hříchu a jich příležitostí; dokud jsi ze srdce neodpustil nepřátelům svým a nenavrátil statek cizí neb nenapravil škody způsobené: nemáš naděje na milosrdenství Boha tvého. Synu můj! mluví Duch svatý skrze ústa moudrého, zhřešil-li jsi, ustaň a pros za odpuštění. Jsi-li v stavu nemilosti Boží pro hříchy a nepravosti své; neodkládej ani na okamžení smíření s Pánem Bohem; snad jest nyní ještě odpuštění k doufání, později ne. Hledej Hospodina, dokud k nalezení jest; viz, dokládá svatý Augustin, aby odkládáním svým nepropásl Bohem nabídnuté polepšení. Čím více si nevšímáš milosti Boží, tím nehodnějších se jich stáváš pro budoucnost; srdce tvé se zatvrdí a okovy hříchu úžeji se s ním spojí. Pomni na slova svatého Liguori: „Množství provinění, kterých Bůh trpí

a odpouští, není pro všechny stejné; jednomu odpouští Pán 100, druhému 1000kráte, an třetího pro druhého již přestoupení zákona do pekla odsuzuje,“ Až posud jsi, milý můj! rozjímal; proč a k čemu tě Bůh stvořil, jakých prostředků k dosažení spásy tvé ti dal; přesvědčil jsi se o smutných následcích hříchu a jak veliká jest milosrdnost Boží, ano slyšels, že smrt přichází nečekaně, že se každý musí okázati před soudnou stolicí, aby dle skutků svých vzal nebeskou blaženost aneb zavržen byl do pekla; „nebo mnoho jest jich povolaných, ale málo vyvolených; a že široká jest brána k věčnému zahynutí, a že jich mnoho skrze ní vchází.“ A jak smutná bude duše tvá, jest-li pro zanedbání spasení svého octneš se mezi věčně zavrženými! Pomni, jak strašlivo by bylo pro tě, kdybys po tomto bez toho klopotném životě i na jiném uvržen byl do ohně, jehož v hněvivosti své rozže Hospodin! Abys tedy nezkusil zlého toho, budiž v čas opatrným. Vypsal-li jsem tobě peklo a trápení jeho, chcit co upřímný přítel okázati tobě též cestu, kteráž vede tam, abys věděl, dokud ještě duši a spasení její miluješ, čehož se co ohně báti a ostříhati máš. —

Ponaučení o nejdůležitějších povinnostech stavu.

1. O povinnostech rodičů.

Manželé, jichž Bůh dětmi k výživě obmyslil, povinni jsou 1. o jich tělesnost se starati; za 2. v křesťanství jich dát vycvičiti, za 3. jich chyby trestati, a za 4. dobrým příkladem jim předcházeti.

K 1. Rodičové pečovati o jich dítek stavu přiměřenou vu a šatstvo, dokud pod jich stojí. Trpějí-li dítky hlad, učí se krádeži, a to jest hrozných následků. Musíli dítky hned z mládí otrhané choditi, ztratí stud a propadají záhy nemravnému chování, ješto nevinnost a ctnost za chatrný peníz prodává.

K 2. Bůh svěřuje rodičům spásu dítek, řka skrze Ducha svatého k nim: „Učiž dítě své a starej se, aby vyučování tvé nebylo bez prospěchu.“ Rodičové! vy jste apoštolové rodin vašich, jak svatý Jan Zlatoústy praví, a rodina vaše je chrám, jehož představeným jste vy, abyste v něm podřízené své učili. Nejprvnější starost tvoje budiž, otče neb matko, abyjste hned při vyvinutí rozumu dítek

svých na Boha, jich nejlepšího otce a dobrodince, pozorných učinili záhy, jich jména Ježíš a Maria vyslovovati a svatý kříž dělati učili. Vštip jim do paměti následující pravdy svatého náboženství, kterých každý křesťan k rozumu přišedší nevyhnutelně věděti a jim věřiti má, aby spasen býti mohl: 1. že jest jeden Bůh, v nějž oni věřiti, doufati a kteréž milovati musí; za 2. že Bůh tento jest spravedlivý soudce, jenž ctnost odměňuje a zlé trestá; za 3. že jsou tři božské osoby, Otec, Syn, a Duch svatý, jedné bytnosti a přirozenosti, a protož jediný jen Bůh; za 4. že Ježíš Kristus, Syn Boží, stav se člověkem trpěl a umřel, aby nás od hříchu, trestu jeho a věčné smrti vysvobodil.

Přidržte dítek k návštěvě školy a křesťanského cvičení, aby ve všem, co se na křesťany sluší věřiti a konati, řádně vyučeny byly. Zdržuješ-li jich otče od toho a ony později z nevědomosti zlého páší, od tebe účty z toho Bůh požádá.

K 3. Protiví-li se dítky příkazům tvým, přikroč ku kárání a trestu. Kdo se štítí metly, nenávidí syna svého! upotřebni k vychování dítek tvých podrobení i potrestání jich v Pánu. Aniž toho nejmenšího provinění v slovech neb ve skutcích, neb neposlušnosti a hněvu, nerci-li krádeže neb lže nesmí se bez trestu prominouti, aby se nenasel v srdci jich koukol, jehož žádná moc pak nevykoření. Mnohý syn a mnohá dceř způsobí nyní rodičům a celým rodinám denně hanbu a škodu jen z té příčiny, že jich malé chyby za dnů mladosti patřičně kárány a trestány nebyly. Pomni, jak Bůh nejvyššího kněze Heliho přísně trestal, že jedným dnem s syny svými neposlušnými zemříti musel. Jinak se ale dítky nesmí v hněvu neb klením a zlořečením, ale vždy mírně bez zlosti kárati; sice se trestem sebe přísnějším nic nedocílí, dítky se ztvrdošíjní, a pak není strašlivějšího hříchu, jako když vlastní rodičové klením a zlořečením nesmrtelných duší dítek svých zadávají ďáblu. Především napomínej, pak vyhrožuj a posléz metlou ne holí potrestej; metla vyhání děti z pekla.

K 4. Vedíž dítky své dobrým příkladem k ctnosti.

Slova člověkem pohnou, příklady ale za sebou táhnou. Není-li dobrého příkladu, tedy prospívá vyučování a napomínání málo neb nic. Často se přihodilo, že nezdárný mladík, napomíná-li se pro život pohoršlivý, odpovídá, řka: Jak mi bylo jinak žíti, an můj vlastní otec mnohem hůře žije. Na otce bezbožného naříkají synové, že pro něho utržku mají. Či jest možná, aby dítě ctnostné bylo, an se mu zlý příklad otce denně před očima míhá, otce, který nepřestává klíti, dnem i nocí v hospodách hraje a pije, celý rok svátosti nepřijímá, služby Boží obmeškává a co nejšpatnější křesťan se chová? Mnozí rodičové naříkají na hanu a opovržení, nekřesťanské, nemravné živobytí dítek; ale ach, již je pozdě. Proč jich záhy na lepší cestu nevedli a nepředcházeli jich dobrým příkladem. Což nejsmutnějšího při tom jest, že za vše nyní od svých vlastních dětí snášené zlé a protivenství ještě v den poslední přísně k odpovídání potaženi budou. Běda těmto nešťastným rodičům! jak jim bude, až Hospodin z jich rukou duše jejich dítek požádá; běda jim! až uhlídají, kterak vlastní jich vinou dětí milovaných ďáblové trhati a do ohně věčného za sebou táhnouti budou! Běda jim! vlasy jim zajistě na hlavách vstávati budou, až z úst dítek svých žalostné volání uslyší: Otec a matka jsou vražedlníci naši, neboť dokud byl čas, zanedbávali kárati nás z chyb, jichž sami páchali a za něž nyní na věky trápenu býti mám.

2. Povinnosti dítek k rodičům.

Cti otce i matku svou, abys dlouho živ byl na zemi a dobře se vedlo tobě.

1. Když, synu můj! dcero má! dle božského zákona každého člověka, ano i nepřátely své milovati máš: zdaž mnohem větší lásky povinnen nejsi rodičům, kteří tě u vší své péči dříve milovali, mnohem dobrého prokázali a jichžto tělo i kosti jsi, jak svaté písmo praví? Pomni, jaké oběti přinesla máteř tvá v čas početí tvého? Jak opatrně s tebou v lůně svém zacházela; jak mnoho nocí i dní tobě k vůli na zmar strávila? Pro tebe často spáti nemohla a plakala;

tobě k vůli mnohé krmě a nápoje mnohýho neokusila! Tys dřímal tiše na kolebce, a hle otec tvůj musel v potu tváři chleba dobývati tobě, jenž jsi ho pláčem svým často o potřebné odpočinutí v noci připravil. — Rodičové tvoji cvičili tě pravdám svaté víry, posíláním tebe do školy a kostela, vychovali z tebe křesťana, vyživujíce tebe zaopatřili ti mnohou radost a vyražení, slovem jen k tvému štěstí o vůli pracovali dnem i nocí. O rci, nebylby ten, ukrutného srdce, který by takovou láskou, lásku zase nechtěl rodičům spláceti?

2. Bůh, Hospodin sám napomíná tebe: „Cti otce svého z celého srdce a nezapomeň na vzdychání matky své.“ Dále: Bůh chce, aby dítky otce svého ctily, a potvrzuje vážnost matek nad dětmi. Či není to slušné, když dítky rodičů svých v uctivosti mají? — Vždyť jsou zástupové Boha, kdo jich nenávidí, Boha samého nenávidí. „Oko, které se posmívá otci,“ praví Hospodin, „a které pohrdá plodem matky své, ať vyklinou káňata a sežerou mladí orlové, A zlořečí-li otci neb matce své, ať umře. Protož ať nepřejde ústa tvá slovo hrdé a urážlivé na rodiče. Nevysmívej se chybám jejich aneb nevědomosti a chudobě; vždyť se sám Syn Boží nestyděl za chudé své rodiče, alebrž jim se vši uctivostí poddán byl. Jak velice Bůh dítek, jenž rodičů svých v uctivosti mají, miluje, svědčí písmo svaté o Semu, Jafetu, Tobiáši, Samuelovi a Josefu egyptském i jiných. Jak jich přísně tresce, svědčí smrt Absolona a synů Heliho.

3. Rodičové jsou tvá první a přirozená vrchnost, kteréž poslušen býti musíš. „Dítky,“ praví svatý Apoštol, „poddány buďtež rodičů svých a ve všem jich poslušny, neb to se líbí Pánu.“ Člověk, spírající se poslouchati rodičů náleží k těm, kterých se vyhybati sluší. Kdoť tedy se protiví příkazům rodičů, hřeší podobně tomu, který vše podlé své a ne vedle vůle rodičů dělá a jich napomínání nenávidí. Trestají-li tebe, považuj toho za dobrodiní; neboť kárají tebe z lásky a z povinnosti, aby pro chyby tvé neměli odpovídání před Bohem. Musíš vědět, že se časy přiblíží, v kterých se tvé děti k tobě tak chovati budou, jako ty se chováš k rodičům svým. Přispěj jim v čas potřeby,

v nemoci, v starobě, modle se za ně dokud žijí na světě, nezapomeň toho učiniti po smrti, aby se radovali na shledání s tebou, v čemž sobě i jim pomoci můžeš almužnou a obětí mše svaté.

Slovem, nechceš-li se proti Bohu prohřešiti a neposlušným jeho svaté vůle býti, prokazuj rodičům povinnované lásky, úcty a poslušnosti; byť hned se rodičové k tobě tak nechovali, jakž povinnost jich káže: předce jsou a ostanou tvoje rodičové! původcové tvého života, tvojí dobrodinci zasluhují vděčnosti tvé. Pro Boha jich milovati a ctíti musíš, jenž sám nekonečné lásky a úcty hoden za to odmění tobě.

3. Povinnosti služebného lidu.

Svatý Pavel praví: „Služebníci buďte poslušni pánů svých, s bázní a strachem ve sprostnosti srdce svého jako Krista;“ s dobrou myslí sloužíce jakožto Pánu, vědouce, že cožkoli by jeden každý učinil dobrého, za to odplatu vezme ode Pána. A svatý Petr dokládá: „Služebníci! poddani buďtež se vší bázní Pánům svým, nejen dobrým ale i zlým.“ Považuj vrchnost tvou, aneb mistry tvé za rodiče, jenž hodni jsou poslušné úcty, povinnované poslušnosti a svědomité věrnosti. I ti musí z tebe jednou účty klásti. Byť rozkazy jich tvrdé byly, nehubuj na ně, ale pomysli sobě, že v nich Boha posloucháš! — Tupí-li tebe, v trpělivosti toho snášej, děje se k prospěchu tvému. Přichází-li ti nějaká práce těžká, poruč ji Bohu a blahoslavené Panně Marii, neopomínej mezi zaměsknáním srdce své nábožným vzdechnutím k Bohu povznesti; neb na ten způsob stanou se práce tvé ustavičnou modlitbou. Především ale prosím a zapřisahám tebe, abys s dětmi domácími neb s jinou čeledí netropil nečistých řečí a oplzlých písní nezpíval, aneb ku krádeži nepomáhal; jen uvaž, jaký úsudek by nad tebou v den soudný vynešen býti musel, stavším se vražedlníkem duší lidských? Pilným budiž, všeliké ti uložené práce, neb nedbalost jest očitá nespravedlnost proti pánům tvým. Nepřijímej službu v kteréž bys v nebezpečí byl hřešiti, k. p. zanedbáváním návštěv chrámu Paně, anebo kde by mistr

tvůj neb pán nekřesťanský, pohoršlivý život vedl, byť ti sebe větší mzdu sliboval; neb i tu platí: „Co prospěje člověku, byť celý svět získal, na duši-li trpí škodu?“ Budeš-li pamětliv těchto povinností, přesvědčíš se, že věrným jich plněním zasloužiš sobě království Boží.

4. Ponaučení a napomenutí pro svobodné obého pohlaví.

Nejdražší poklad, jehož máš, panno křesťanská! jest čistota srdce, která se líbí Bohu a lidem. Necenný klenot tento ukrýváš však porušitelné nádobě, a věz, že velký jest počet nepřátel, ježto ti ho ujmouti hledí. Potřebuješ k zachování jeho několik prostředků; ačkoliv se jich dočteš v pojednání o nečistotě a útěku před zlou příležitostí, nicméně prospěj tobě při upotřebnění jich i následující:

1. Varuj se nádherného šatu.

Prostředku toho odporučím zvlášť tobě, panno křesťanská! poněvadž se dle zkušenosti s okrasou šatstva obyčejně okrasa duše, t. j. nevinnost její ztrácí. Svatý Pavel řekl: Ozdoba pohlaví ženského sestává v kadeření vlasů, v zlatém šperku, nádherném šatstvu; alebrž vnitřní, když člověk od srdce jeví tichého skroušeného ducha, jehož oko Boží nevidí. Již mnohé děvče ztratilo pro nádherný šat ctnost svou, časné i věčné štěstí! Kde se marnost s pýchou páří, není ctnosti k nalezení, a byť takový člověk divy činil, předce se za podvod ďábla považovati musí. Panna, chtící zachovati ctnost a nevinnost bedlivě pečuje, aby na sebe pro marný šat a jeho ozdobu, skrze krásu tváře aneb pro zevnitřnost těla a kroje pozorlivost lidí neobrátila.

2. Ostříhej očí, slov a způsobů svých.

Bez přestání ostříhej očí svých, skrze ty loudí se hřích do srdce, a nevšímej si osob a obrazů, vůbec předmětů schopných vzbuditi v tobě zlé myšlénky. Jediný pohled nepatrný uškodil již mnohé duši. Nadarmo nemodlil se David: Hospodine, odvrať oči mé, aby neuzřely marného. Utíkej před řečmi nečistými; zlé řeči podobají se žravému raku.

Z nečistého slova znikne pokušení, na pokušení následuje zalíbení a z toho svolení k zlé příležitosti, a v té klesá člověk k věčnému zahynutí. Vzpomeň sobě na slovo sv. Augustina: Kdo za dne mnoho mluví, bude míti na večer mnoho co oplakávati.

Zvlášť buď opatrný v obcování s jinými, a nezdržuj se bez příčiny s druhým pohlavím. Když oheň a troud se sejdou, strhne se oheň, aniž ber dary od pohlaví mužského. Dost malý peníz, šátek, náprstek, obrázek bývá první příčinou nečisté lásky, zpozdilého zaslepení a konečně strašlivého pádu. Uzavři pokojík svůj a nedbej na svádlivé volání u oken ložnice tvé. Kdyby tě lehkomyslní pro zachovávání těchto pravidel v posměch uváděli, nedbej na jich řeči a pomni na slovo svatého písma: Že čisté pohlaví u Boha i u lidí vážnost nalezá, že čistota největší poklad jest duše tvé, pro který ti nižádný prostředek obtížen býti nemá; že pokklid srdce tvého, a pokojné svědomí tisícerou cenu mají a větší než upokojení všechněch náruživostí, a že jsou dle slov Krista blahoslavení srdce čistého.

3. O volení stavu.

Jakož při podnikání nějakého obchodu bedlivě rozvažuješ a u moudrých rady hledáš, vše starostlivě rozpočítávaje: tak a tím bedlivěji, mládenče můj a panno má! povážiti a skoumati máš, než se pro nějaký stav rozhodneš, an na něm tvé časné i věčné blaho se zakládá. Dle jednostejného učení svatých Otců ustanovil Bůh každému jistého stavu a dává k tomu své milosti a spasitelné prostředky. Volí-li člověk stav, k němuž povolán není, odejme mu Hospodin milost, bez níž člověk spasení nedojde, neb jen z těžka. Svatý Ligory praví: „Takový se podobá oddělenému údu těla, který se mnohými obtížemi jen udržuje na živě.“ Prohledneš-li rozličné stavy života, shledáš, že jich málo požívá pravého poklidu srdce a vyhledávaného štěstí, protože se nejvíce bez všeho rozmnožování a skoumání příčin proti vůli Boží a bez ohledu na spasení duší stavy nastupují. Kdož není se mnou, proti mně jest, praví sám Kristus, či smí člověk doufati pokoje, jsa proti Bohu? Mnohý nalezl

by spasení na bojišti, an v stavu kněžském zatracení najde. Jiný nalezne v klášteře peklo, an by na světě spasen byl, a zase jiný zahyne v stavu manželském, kdeby snad v řádu neb řeholi svatým se stal. Nahlédni tedy, jak důležité jest volení stavu a jakou bedlivostí se nastupovati má. Již z mládí skoumej se, jakému stavu tě povolal Pán. Mnohého mladíka a mnohé panny požaduje Hospodin hned v mladosti k blahodějnému povolání: nevšímnouti si toho, ztrácí později podpory jeho. Když orano nevěsta v písni Šalamounově klepajícímu ženichu neotevřela, poodešel dále. „Neníť všem křesťanům," jak svatý Řehoř praví, „stejný stav prospěšný a spasitelný." Jen ten, v kterém lze vůli Boží plniti, spasení si ujistiti může. Můžeť člověk v duchovním, ve svobodném i manželském stavu spasen býti; ale on musí zkoumati, ku kterému větší náklonnosti cítí, kteréhož schopen a v kterém mu méně nebezpečí hrozí pro spasení, aneb v kterém se mu více příležitosti naskytuje Bohu sloužiti. Slovem nesmíť nás ustanoviti vznešenost neb obtížnost aniž příjemnost neb prospěšnost u volení stavu neb zavržení jeho; jedině to rozhodnouti musí, kdebychom spasenu býti mohli. Přísloví praví: „Po uvážení nastává odvážení, po rozmejšlení, jednání. Po účinku, zlá rada." Protož se nikdy v pobouření smyslu, ve hněvu neb žalu, při rozkoších neb hodech tomu neb onomu stavu neoddávej; při takových událostech nezjevuje se hlas Boží, protože srdce zabouřené více k hříchu nakloněné jest.

Pročež Bůh nejlépe ví, kde a jak by cíle svého dosáhl, k čemuž se tedy na modlitbách uteč, aby osvítiv tě poznati dal tobě, kterého stavu schopen a hoden jsi. Nejpříjemnější čas a příležitost k poznání vůle Boží vzhledem na volení stavu jest: čas pokání a přijímání nejsvětější svátosti oltářní. Tenkráte jest Bůh s námi a my můžeme směle volati se Šalomounem: „Mluv, ó Pane, služebník tvůj slyší!" — Prospěšno jest, když člověk stavy, k nimž se povolán cítí, v duchu projde, vše obtížné i příjemné jich na váhu klade, rozvažuje a často na mysl sobě uvádí Dobře je optati se časem: co bych sobě asi přál na smr-

telné posteli, aby se bylo stalo? V té hodině, an se budu loučiti s rodičmi, příbuznými, s jměním a světem, abych vejda před soudce věčného skládal účty z každého okamžení života mého?

Velmi přiměřené bude, abys chtě se vyhnouti všelikému mohoucímu klamu, poradil se se zkušenými, k. p. zpovědlníkem tvým, an nezřídka Bůh skrze jiné zjevuje a cizí ostřeji naší náklonnost a schopnost posouditi může. „Optejte se na staré cesty a nejlepší kráčejte po nich.“ Pane! zvolal svatý Pavel, co chceš, abych učinil? Vstaň, odpověděl Hospodin, a vyjdoucímu do města řekne se, co činiti máš? Jsi-li povolán od Boha, praví svatý Ligori, opustiti svět a jíti do řehole, nezděluj ustanovení své rodičům neb příbuzným svým. Svatý Tomáš varuje všech řeholi povolaných před zdělováním se příbuzným svým, protože se tito obyčejně zdráhají z lásky dětem svolení svého dáti. Veliký jest počet svatých, kteří povolaní jsou svět opustiti, bez odkladu z domu otcovského prchli, aniž byly co dříve rodičům řekli: k. p. svatý Tomáš Aquinský, sv. František Xav., sv. Filip Nerský, sv. Ludvík Bertrand, sv. Petr z Alkantáry a j. v. Konečně mluví sv. Tomáš vzhledem na volení stavu mladých lidí: Při volení stavu, ať již to manželský aneb duchovní, není žádný povinen poslouchati pánů aneb rodičů svých, jest-li dosáhl plného stáří a tito z nerozumných příčin se zdráhají svolení svého dáti.

K závěrce pamatuj sobě napomenutí moudrého Tobiáše, jehož dal tento synu svému: „Synu můj! pros Boha, aby spravoval cesty tvé, aby se všeliké tvé ustanovení skrze něho podařilo.“

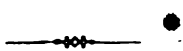

Potřebné ctnosti, kterých duše po dokonalosti toužící konati má.

1. O zapírání sebe samého.

Ctnost tato sestává v tom, že se člověk snaží tělesné žádostí a vášně zvlášť panující potlačiti. Ti, kteří Kristu patří, ukřižovali tělo své i s jeho náruživostmi. Tělo tvé a jeho nepříjemné žádosti svádí tě nejvíce k chybám a hříchům. Chceš-li na cestě dokonalosti prospěti, musíš tělo své pod jeho zapírání dostati, odňav mu nejen nedovolené, ale i vše dovolené. Učiň smlouvu, dle Joba, s očima tvýma, nebo tyť jsou dvéře, skrze které se loudí hříchové do srdce. Nepozoruj předměty, které v sobě příčinu k zlému vodí, zvlášť se varuj osoby jiného pohlaví se zalíbením pozorovati. Jediný pohled na ženu Uriašova učinil z Davida cizoložníka a vražedlníka. Svatý František ze Sales praví: Kdo nechce, aby nepřátelé do pevnosti se dostali, musí brány její dobře uzamikati; t. j. kdo nechce hřešit, musí očí svých na pozoru míti. Opatrnost očí zachovali všickni vyvolení Páně, a z

události svatého Aloisia víme, že si tento netroufal ani na své matky obličej pohlednouti. Ostříhej i jazyka svého na uzdě, nemluv o chybách a nedokonalostech tvých bližních, aniž sobě dovol podezřelých žertů; jediné lehkomyslné slovo podobá se troudu neskončených hříchů. Varuj se řeči, kterou bys vtipu svého aneb bystrosti ducha pro pochvalu prozrazoval. Přemáhej se, když bys pro obveselení mysle, k. p. nějakou novinu, nějaký žert vypravovati chtěl neb se povolán býti cítil. Jediné takové přemožení prospěje kolikrát více, než kdybys celé hodiny na modlitbě v kostele seděl. Umrtvi i hubu svou: jez, abys žil, neží, abys jedl; jak svatý František ze Sales napomíná. Chutná-li to neb ono krmí tobě, nejez je, a ostříhej pevně od církve ustanovené posty. Vyhni se posléz oných vyražení, při kterých se ničemné věci, nelaskavé posudky o bližním dějí; slovem, snaž se raději tvému stavu v přiměřené samotě, bez vší roztržitosti žíti.

2. O lásce Boží.

Již několikkráte jsem v této knize přišed k lásce Boží, řekl, že jest mocný důvod k ošklivosti hříchů těžkých i všedných, nicméně ještě jednou a obšírně o ni promluvím.

Láska žádá lásku, srdce bývá plné vděku k svému dobrodinci. Nyní tobě Bůh neskončenou lásku dary svými prokázal, právem tedy očekává, že ho hříchy urážeti a zarmucovati nebudeš. Láskou věčnou, praví Kristus, miluji tebe: protože jsem se smiloval nad tebou. Z lásky dostal jsi život, stal jsi se údem samospasitelné církve jeho a dědičem království nebeského, z lásky k tobě stvořena jest země u své mnohonásobné krásy, obloha s velebností slunce; ach jak mnoho milostí obdržel jsi! Ztracen na vždy, propadl jsi peklu; nižádný s to nebyl vysvoboditi tebe: a hle Bůh seslav Syna svého vysvobodil tebe od smrti. Jen rozváž kdo se narodil, že ležel u prostřed opovržených zvířat, že se mu dychtilo zahy po bezživotí jeho; on snášel chudobu, hlad, nahotu, bídu, trápení, jen posud strašlivé nenávisti, nevyslovilelné bolesti, ponížení neslýchané, a to vše a mnohem více snášel na hoře Olivetské pro hříchy tvé

a lidí ostatních; zrazen od Jidáše, byl na těle přesvatém bičován, ubit, od jednoho soudce k druhému vlečen, ránami obsypán, a trním korunován, do obličeje přesvatého, posléze mezi dvěma zločinci na popraviště veden, na kříž přibit: ó slyš hřmotného kladiva rány, viz proražené ruce a nohy hřeby přibité, hle jak krev z boku jeho srčí, on umírá, ruce roztažené, bok otevřený, srdce probodené, obklopen jest rouháním; opuštěn i od otce nebeského volá hlasem umírajícím: Synu můj, dcero má! já umírám, z lásky za hříchy tvé, umírám abys živ byl ty, a byť i tisíckráte umříti měl, umřu z lásky k tobě! o což mám činiti více?

Ten nejsvatější, nejnevinější umřel tedy pro tebe smrtí nejukrutnější, jen aby tě o své lásce přesvědčil. Ba on učinil ještě více; před utrpením svým založil nejsvětější svátost oltářní, on vzav chléb a víno, svou všemohoucností změnil je v tělo a krev svou, aby krmeny byly duše naše na památku své smrti a lásky. V této svátosti obětuje ti bratře můj! více, než-li sobě žádati můžeš! Zdaž pak učinil který otec, která matka pro své dítě tolik, jako Bůh pro tebe? A za ta všecka dobrodiní nežádá nic než lásku a vystříhání se hříchů; a i za tuto lásku slibuje tobě věčnou blaženost. Hle jaká to šeredná, ďábelská nevděčnost, jaká to tyranská necitelnost, kdybys za tolik lásky a utrpení hříchy mu splácel. Vždyť se odměníš nepříteli, prokáže-li tobě dobrodiní, a odměníš nerozumné zvíře, věrné-li jest tobě; proč pak nechceš milovat Pána Ježíše, který tě neobmezeně návidí a tolik neskončených dobrodiní prokazuje? Proč se právě k tomu tak chladně a tvrdě chováš, jenž ti smrtí svou právo na věčné spasení vydobyl? Proč ho chceš neustále novými hříchy zarmoutiti, an se on ve dne a v noci u svatém tabernákulu zavírá a obětuje tobě v každé hodině svým tělem a svou krví? Jen slyš slovo sv. Apoštola: „Zlořečen budiž, který nemiluje Pána našeho Ježíše Krista.

Ach, nechtějž předc tak nevděčen býti, ale rci s sv. Petrem: Hospodine, Pane! Ty víš, že Tě miluji! a sv. Pavlem: Kdož mne odloučí od lásky Kristovy! Hotov budiž

všeho i života se odříci, než opět hříchem přátelství Božího propásti. Pros častěji o lásku, pracuj z lásky, čiň vše z lásky, bys neustále příjemným byl Hospodinu. V trápení, pronásledování v neštěstí a pokušení vzhlédni na kříž a uč se z lásky k Spasiteli trpěti, setrvati, bojovati, hříchu odpírati, vítěziti, milovati! Ží v lásce, umírej v lásce a spasen budeš skrze lásku po c lou věčnost!

3. O lásce k bližnímu.

Kdo miluje Boha, miluje i bližního, a kdo nemiluje bližního, nemiluje Boha, nebo zákon Boží zní: „Kdo miluje Boha, musí také milovati bratra svého.“ Myť máme bližního vně i zevně milovati. Jak musí ale láska tato zřízena býti? O tom mluví písmo svaté: „Milovati budeš Pána Boha svého z celého srdce svého a bližního jako sebe samého.“ Boha tedy musíme milovati nade všecko, více než sebe samých. Jakož tedy sobě dobrého přejem a z něho se radujem neb se rmoutíme, když nás neštěstí potká; takž musíme bližnímu svému dobrého přáti a radovati se, když se mu dobře vede, neb rmoutiti se, když se ho nepříjemné věci dotknou. Nesmímeť o bližním svým ani křivě souditi, ani bez příčiny zlé o něm smejšleti; neb v tom sestává vnitřní láska.

Zevnitřní láska osvědčuje se slovy i skutky vzhledem na bližního. Co se řeči týče, tedy se za 1. zdržuj každé pomluvy. Utrhač jest nenáviděn od Boha i od lidí; kdo však o bližním dobře mluví, jest milý Bohu i lidem; nelze-li tobě úplně chyby bližního přikrýti, snaž se jich aspoň vymlouvati.

Za 2. Nezděluj zlé, jehož jiný spáchal, dále; neb jen tak povstávají nepřátelství a pomsty. Svaté písmo praví, že Bůh nenávidí těch, kteří různice tropí.

Za 3. Utíkej před hádkami. Časem se stávají pro nepatrné věci hádky, které se obapolnými různicemi a nepřátelstvím končí; protož se i všeho odpírání zdržuj. Jsoutě lidé, kteří všemu odpírají, a proti těm nelze svými náhledy zvítěziti.

Za 4. Nepopouzej bližního ani v žertu ani z opravdivosti; zajisté by se ani tobě líbilo, kdyby sobě z tebe někdo šašky neb posměch dělal, byť si toho i zasloužil.

Za 5. budiž mírný ke každému, i k tvému podřízenému, a zdržuj se všeho zaříkání a nadávání. Je-li bližní tvůj v hněvu a zlořečí-li tobě, odpověz v tichosti a hádka vezme konce. Mírná odpověd přemáhá zlost. Hněváš-li se na bližního, nemluv; sice tě vášnivost rozbouřená svede k činům, jichž bys pak litoval. Svatý František ze Sáles řekl: „V rozhněvaném stavě jsem nikdy nemluvil, čehož bych po čase musel litovati.“ Nejlepší pravidlo jest mlčeti, až nás zlost přejde. Když jest bližní náš rozhněván, nech ho nějaký čas hubovati, byť se zdálo rádno býti ozvati se; neb on nevěři slovu tvému aniž ho přesvědčíš. Co se skutků lásky k bližnímu týče, tedy mu 1. pomocí přispěj kde můžeš, pamětliv budiž průpovědě písma svatého: Almužna přikrývá množství hříchů, almužna chrání před hříchem a smrtí, nedá zahynouti duši naši v pekle. Almužnou vyrozumívá se dar, pomoc a prokázání nějaké služby bližnímu. Zasloužilá almužna jest onano, když se duši bližního něco dobrého prokáže, k. p. když se člověk v čas napomíná. Neříkej, jako toho mnozí činí: „Co jest mne do toho!“ neníť ovšem křesťanu málo, ale mnoho prospěšno, když se Bůh miluje, zvlášť ode všech lidí.

2. Miluj nemocné, neb ti potřebují potěšení nejvíce: jsou-li chudobní, poskytni jim časem stravy, nelze-li toho, odslužjich a potěš, byť se ti ani nepoděkovali. Hospodin, který každé podání studené vody odměňuje, oplatí ho tobě také. Budiž laskav i k nepřátelům. Mnozí miluji z celého srdce přátelé své. Ježíš Kristus ale praví: „Čiňte dobře těm, kteří vás nenávidí. Pravého křesťana poznáme podle těchto znamení, když totiž dobře činí nenávidící ho, ale nelze-li tobě protivníkům tvým dobře činiti, modli se za ně, jakž Ježíš Kristus přikázal: „Proste za nepřátely své. „Na takový způsob mstí se praví křesťané. Kdo odpouští škůdcům svým, budiž ujištěn, že mu Bůh také odpustí: neb on řekl: „ Odpusťte, a odpuštěno bude vám.“ Hospodin se

zjevil kdysi svaté Anděle, že ten, jenž odpouští vinníkům svým, od Boha milován jest.

4. Konečně, ať se láska tvá zdělí duším očistcovým; svatý Tomáš učí, že povinni jsme zemřelým přispěti pomocí, jako živým. Onyno duše trpí bolesti, jichž za živobytí nižádný neokusí: v největší bídě jsou, neboť nemohouce sobě pomoci pro řetězi, kterými spoutány jsou, ohlíží se po jiných, by jim ukrotili spravedlnost Boží, a zadost za ně učinili. Jistému kostelníku v klášteře Cisterciáků zjevil se jednou zemřelý mnich řka: Bratře můj! přispěj mi modlitbou svou, nemohuť sám ze sebe ničehož učiniti. Pomoz i ty tímto ubohým duším buď obětí mše svaté, anebo se modli za jich ulehčení sám; dávej almužny, získej sobě odpustků, a viz, že tyto vděčny budou, jak mile pomocí tvou přijdou k tváři Boží a do nebe, ach pak neustanou přimlouvati se za tebe, abys neokusil trápeních očistcových.

4. O ustavičném horlení v dobrém.

Duše, které si všedních hříchů nevšímají trvajíce v lhostejnosti, jsou u velkém nebezpečí. Neníť tu však řeč o hříších z křehkosti páchaných k. p. v marném mluvení, o vnitřním nepokoji v zanedbávání menších, alebrž v takových, které z dobré vůle, z daremného obyčeje pášem. Svatá Terezie psala: Pane, račiž nás i od malých poklesků uchovati! A pater Alveres praví: Malé pomluvy, nechutě k modlitbě, nevčasná všetečnost, netrpělivost a nestřídmost nezavraždí sice duši, činí ji ale ochablou k odpírání zlému pokušení. Dobrovolné všední hříchy zbavují duši milosti Boží, neboť spravedlivé jest, když Pán skoupě obmýšlí těch, kteří se skoupě k němu v bližních mají. Kdo spoře seje, spoře bude kliditi. A toho se musí duše tím více báti, obdržela-li od Boha zvláštní milosti a jest-li se chyby její z náklonnosti k ctižádosti, smilstvu, k nenávisti neb z nezřízené žádosti k nějaké osobě páší, Stává se mnohým stojícím duším pod mocí vášně tak hráčům, kteří ztrativše mnoho praví: Když jsem již tolik ztratil, ať ztratím i to

poslední. Ubohá jest taková duše, nebo v zaslepenosti své neví, co činí. Abychom se z toho stavu zbavili, jest třeba:

1. Míti pevné vůle k zbavení se vší náruživosti, byť sebe větší oběti to stálo. Dobrá vůle usnadní práci a zděluje síly k hbitému pokračování. Kdo na cestě k dokonalosti nepostupuje, nazpět jde, an se nedá ustání ani myslet.

2. Nauč se poznati nejhlavnější nepravost svou, k. p. hněv, ctižádost, nezřízenou lásku k osobě nějaké neb k penězům; dobrá odhodlaná vůle přemůže s pomocí Boží vše i to nejhorší.

3. Vyhybej se příležitosti, sice sebe pevnější předsevzetí zmizí jako vítr: Konečně nevěř sobě samému, modle se s důvěrou k Bohu, aby ti v nebezpečí přispěl a zachoval v pokušení k hříchů. Vždyť se modlíš: A neuvoď nás v pokušení. Kdo prosí, béře; Bůh neklamný zaslíbil toho. Proste a obdržíte. Člověk musí ustavičně se modliti a opakovati; Bože můj! přispěj mi ku pomoci; Pane pospěš s pomocí svou!

Ponaučení a modlení pro Boha milující spásy žádoucí duše.

Jak modlitba spořádána býti má.

Skroušená modlitba jest obrácení ducha k Bohu. Skrze modlitbu dosahujem všecko žádoucí dobré, všecky potřeby těla i duše; zvlášť statečnost v svaté víře, horlení pro ctnosť, ošklivost k hříchu, útěchu v utrpení, sílu v pokušení a svaté setrvalosti až do konce. Slovem, modlitbou pracuje se, jak sv. Augustin praví, proti peklu, proto že jest klíč k nebi. Aby však modlitba Bohu milá a nám užitečná byla, náleží k ní:

1. Živá víra. „Začkoliv prositi budete Otce mého ve jménu mém, dáť vám," praví sám Kristus. „Kdo se nemodlí s vírou, tohož modlení zůstává bez prospěchu." (S. Aug.)

2. Neustupná důvěra. Bůh chce a může naše prosby vyslyšeti; on jest všemohoucí, nejvejš dobrotivý; vždyť nešetře Syna svého, vydal ho za nás na smrt, proč by nám s ním nebyl vše daroval? „Člověk zanechavši se nedůvěře a pochybnosti, nevěří, že byl od Boha co obdržel." (S. Jak.)

3. Odevzdání se do vůse Boží. „Zůstanete-li ve mně, a slova má zůstanou-li ve vás cožkoli budete chtíti, budete prositi, stane se vám."

4. Pokora. Bůh se dle svatého písma protivuje pyšným, pokorným ale dává milost svou. Modlitba hrdého farisea byla zavržena, onano pokorného publikána našla vyslyšení. Protoš řekl Duch svatý: „Modlitba spravedlivého, jenž se pokoří, poráží nebesa.“

5. Pokoj s bližním. „Jest-li neodpustíte jeden každý bratru svému ze srdcí svých,“ praví Kristus, „tak i Otec nebeský učiní vám;“ a dále: „Obětuješ-li dar na oltář, a tu se rozpomeneš, že bratr tvůj má něco proti tobě: nechej tu daru svého před oltářem, a jdi prvé, smiř se s bratrem svým, a potom přijda, budeš obětovati dar svůj.“ Kdo tedy bližnímu neodpouští, jej nemiluje, žádá vlastní zatracení své od Boha, kdykoli se modlí: Otče náš!

6. Sbromážděného ducha. Před modlitbou připrav duši svou, nejsa jako člověk skoumající Boha. O těch, kteří dobrovolnou roztržitostí a bez nábožnosti se modlí, praví Hospodin, jako druhdy o židech: „Lid tento ctí mne ústy, srdce jeho vzdálené jest ode mně.“ Když se sv. Bernard počal modliti, řekl: „Odstuptež všecky cizí myšlénky! Já se chci modliti, musím tedy s Bohem býti, jako krom něho a mne žádný nebyl na světě.“

7. Důvěra v zásluhy Ježíše Krista. Teprv skrze zásluhy Ježíše, prostředníka našeho, nabývá modlitba naše patřičné ceny, má-li ji Otec nebeský vyslyšeti. „Amen, amen pravím vám, začkoli prositi budete Otce mého ve jménu mém, dáť vám,“ tak ujišťoval Kristus. Protož končí církev takřka všechny modlitby k Bohu slovy: „Pro Ježíše Krista, Pána našeho.

8. Setrvalost. Bůh nevyslyší vždycky, a to z moudrých ohledů, prosby naše. Onen málomocný musel 38 roků seděti u rybníka, čekaje na uzdravení své. „Budiž modlitby své bedliv,“ řekl sv, Řehoř: „neustup v modlení svém, pečuj, abys neustal od modlení svého.“ Svatý Pavel praví: „Modlete se bez přestání, a buďtež setrvalí na modlitbě své.“ Není-li ti chutě do modlitby, vzpomeň si na slova sv. Františka ze Sáles: „Trvajíce na modlitbě, nehledejme potěšení Boží, alebrž Boha úctěchy. Já se nikdy nepřestanu

modliti, když ochabuji, drže se za sochu, která proto v světnici stojí, že ji tam Hospodin míti chce."

O modlitbě ústní.

Člověk, křehké, slabé stvoření, nemůže ničehož sám ze sebe působiti pro život věčný, ba ani jediné myšlénky schopen není, tím méně vzývati jména Ježíš bez přispění Ducha svatého. U Boha jest bohatství a dostatek všeho; chceš-li tedy v stavu setrvalosti býti, obrať se k Bohu cestou modlitby. Bůh neslibuje toliko prosícího podporovati, alebrž on nás vybízí, abychom žádali, což potřebujem. „Volej a vyslyšán budeš. Bděte a modlete se, abyste nevešly v pokušení. Proste a bude vám dáno; každý, kdož prosí béře. Začkoliv Otce mého ve jménu mém prositi budete, dáť vám;" tak mluví sám Ježíš Kristus.

Nedostává-li se vám moudrosti, prostež o ni Boha, který všem dává a nižádnému nepředhazuje. Proste bez přestání trvajíce ustavičně na modlitbě; čteme v písmě svatém. O rci, může příjemnější býti povinnosti? — Setrvání v dobrém až do konce, jest nesmírně veliký dar milosti, ježto zcela od štědroty Boží závysí a jehož sobě ani dobrými skutky nevydobydeme. Dle učení svatých otců získati jej sobě můžem skrze modlitbu. Některé milosti uděluje Bůh; jako počátek víry, jak sv. Augustin praví i těm, kteří o ně neprosí; jiné ale dává toliko prosícím; jako setrvání v dobrém až do konce. Následkem toho zavírá sv. Tomáš: „Když člověk z milosti Boží ospravedlněn jest, musí prositi o milost setrvání, aby mohl až do smrti ostříhán býti: protož mnozí nabývají milost, ale ne setrvání v milosti."

Modlitba otvírá tedy nebe: jest nejjistější zbraň proti pokušení a úkladům zlého nepřítele. Kdo se modlí, toho se bojí peklo, a on setrvá v milosti; kdož ale zanedbává modlitbu, spěchá k zahynutí. Dle jednohlasného mínění mnohých bohoslovců nachází se ten v smrtelném hříchu, který po déléší čas modlitbu zanedbává. Nechtějž tedy ochábnouti v horlivosti na modlitbách; neníť postačitelné své potřeby

leda bylo přednášeti Bohu, on chce srdce naše. Modlitba nepožaduje učenost, pravidelnost aneb rozumného uzavření; slovem k modlitbě jest potřeba toliko času, co pohnutí srdce požaduje. Když se modlíte, praví Ježíš, nemluvte moc; nečiňte jako pohané, kteří myslí, že čím více slov nadělají, tím spíše vyslyšány budou. Jediné vzdechnutí, upřímné zvolání: Pane, smiluj se nade mnou! Dej mi milosti. Tobě věrným zůstati! Učiň, abych Tě miloval!" — může tobě necenných dobrodiní získati. Hříšnice ze Samaří řekla toliko: „Pane, dej mi z této vody milosti." Pokorný publikán: „Pane, buď mně hříšnému milostiv!" a vražedlník na kříži: „Pane! rozpomeň se na mne, až přijdeš do ráje svého!" a hle všickni nalezli ospravedlnění a milost.

Zdá-li se tobě, že tě Bůh oslyšel, nebuď málomyslný; ani jediný „Otčenáš" nezůstane bez odměny; a kdybys právě to neobdržel, zač prosíš, tedy dostáváš zajisté jiné milosti, které více k spasení tvému prospívati budou. Modli se s úctou, důvěrou, odevzdáním se do vůle Boží a setrvalostí. Modli se v čas pokušení a nebezpečí, neb když se k důležitému chystáš dílu. Konečně si připamatuj slova tato: „Kdo se modlí, spasen bude: kdo se nemodlí, zatracen bude." Všickni blahoslavení modlívali se; všickni, kteří, zavrženi byli, padli do toho neštěstí z nedostatku modlitby; protož se praví, že tato myšlénka v pekle nejvíce zatracených k zoufalství přivede, an se modlitbou snadno spasení ujistiti mohli, kdežto jim pak tomu času více nebude.

Ranní pobožnost.

Moudrý srdce své oddá i bdění na usvítě ku Pánu, kterýž ho stvořil, a před obličejem Nejvyššího modliti se bude; otevře ústa svá na modlitbě, a za odpuštění hříchů svých modliti se bude. (Sir. 39, 6. 7.)

Ponaučení o ranní modlitbě.

Bráno když procitneš, pozdvihni mysl svou k Bohu, udělej kříž svatý, opusť bez prodlení své lůžko, a podej tak Bohu oběť přemožení svého.

Z hlubiny srdce svého klaň se nejsvětější Trojici Boží, a rci nejvroucnější díky, že tě v uplynulé noci zachovati ráčila; zhřešil-li jsi tím neb oným hříchem, pros poníženě za odpuštění a milosrdenství Boha svého. Na to rozvaž, že ti den tento k tomu cíli od milého Boha udělen jest, abys ním získal věčné blaženosti, učiniv pevného předsevzetí, každou hodinu toho dne k dosažení svého vznešeného cíle použíti.

Ve vší stydlivosti obláčej se, pamětliv jsa, že v přítomnosti Boží stojíš, a anděl tvůj strážný podlé tebe.

Myšlení své pak obrať na práci svou, na obcování s jinými a na příležitosti dne, abys v každé Bohu sloužil, jenž se udá tobě k dobrému. Rovněž buď pamětliv nebez-

pečí, do kterých tě svět a zlý nepřítel svádí, abys věděl vyhnouti se jim. Nechtějž však ani svou nejapností, ani marností, ani jakou náklonností hříšnou urážeti! Zbuď upřímnou vůli všech prostředků použíti, k odstranění všeho, coby Boha uráželo, aby ve všem se osvědčoval dokonalým, že chceš býti sluhou Ježíše Krista. Srdce své jakobys držel v ruce, obětuj se všemi žádostmi a předsevzetími velebnosti Boží, tak že všeliké myšlení své řeči a skutky ke cti Boží, obraceti chceš. Konečně se poruč do ochrany Panny Marie, svého svatého anděla, patrona a všech Svatých. Na takový způsob jako pokropíš celý den ysopem svatým a žíti budeš v pravdě ke cti Boží a ku spasení duše své.

Modlitby ranné.

Při procitnutí.

Požehnej mne Bůh Otec, který mne stvořil, obmejž a očistiž mne krví svou Bůh Syn, který mne vykoupil, a chraň mne ode všeho hříchu Bůh Duch svatý, který mne na křtu svatém posvětil. Amen.

Při oblačení se a mytí.

O Bože! tento oděv připomíná mne na roucho nevinnosti, jímž první rodiče naší, než jsou se prohřešili, přioděni byli. Měliť jsou přeskvostný oděv pokoje, lásky Boží a blaženosti.

O milosrdný Bože! Ty jsi sám tento oděv nevinnosti, jejž jsou první rodiče naši v ráji ztratili, v Synu svém, Kristu Ježíši, opět navrátil. Přioděj ním duši mou, neboť není jeho hodno tělo vezdejší; když ale zavzní hlas vzkříšení s nebe, pak je co tělo nepomíjející, co tělo duchovní

slávou tvou přioděné z hrobu vyvoláš, což věřím doufám podlé slov tvých.

Jako se teď myji zevnitřně vodou, tak obmej, ó laskavý Bože můj! i srdce i duši mou krví beránka Krista Ježíše, abych byl čistý před Tebou, co dítě Tvé se Tobě líbil, nenáviděl pak nevěru, nečistotu, lež, pýchu, lakomství, závist, hněv, a vše v ošklivosti měl, co se Tobě, ó Bože můj! nelíbí.

Ó Bože, Duše svatý! zachovejž mne v sile, svatý anděl, jehož jsi mi za ochrance dal, provodiž mne skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

(Jsouc již náležitě oblečen, poklekni a modli se takto:)

Ve jménu Otce i Syna, i Ducha svatého Amen.

(Klanění se a díkůčinění.) Ó nejsvětěší a nerozdílná Trojice Boží! můj Pane a Bože! v třech osobách, věřím, že jsi přítomný, pokorně se klaním Tobě, miluji Tě z celého srdce svého nade všecko, a děkuji Ti za všecka dobrodiní a za milosti, kterých jsi mi až do dnes prokázal zvláště žes mne této noci milostivě zachovati a opatrovati ráčil.

(Prosba o potřebnou milost.) Nejdobrotivější Otče! pokorně Tě prosím, uděl mi podlé velikého milosrdenství svého tu milost, abych dnešní den a všecky dny života svého bez hříchu strávil. Ochraňuj mne od pokušení nepřítele zlého a opatruj mne ode všeho zlého duše i těla.

(Dobrý úmysl.) Cokoli dnes myslit, mluviti, jednati a trpěti budu, to vše chci, ó Bože můj! z lásky k Tobě mysliti, mluviti, jednati a trpěti.

Tobě obětuji myšlení, řeči a skutky své, oni k tvé cti toliko sloužiti mají. Spojuji je s umučením a smrtí Tvého Božského Syna, Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista.

(Předsevzetí.) Opravdově si před se beru, dnešního dne nedopustiti se hříchu žádného, ani toho nejmenšího. Ale, ó Pane, což mohu bez Tvé milosti? Přijď mi ku pomoci, napomáhej slabotě mé, posilň slabou vůli mou, abych, co s milostí Tvou nyní před sebe beru i také zachoval!

(Nyní přemýšlej, co si předsevzíti chceš. Rozvažuj, jak chceš svá jednání ke cti a chvále Boží a k svému spasení vykonati. Upamatuj se na předešlé při tom spáchané chyby, na nebezpečenství, a příležitosti k hříchu bedlivě se varovati. Rci upřímným srdcem:)

Bože můj! obzvláště tohoto hříchu se vystříhati žádám, této zlé příležitosti se bedlivě varovati chci.

Odporučení-se pod ochranu a do přímluvy Panny Marie, všech Svatých, sv. anděla strážce a svého patrona.

Svatá Panno Maria, matko Boží, i vy všickni milí Svatí, proste za mne u Boha, abych jej dnes žádným hříchem neurazil.

Svatý anděli Strážce! Tys mi dán od Boha za ochrance: opatruj mne, bych tohoto dne do žádných hříchů vědomě nepadl.

O slavný patrone, svatý N.! dejž se mně i dnes radovati z přispění Tvého, a pros za mne, abych stále jako Ty před Bohem kráčel, a tak

sobě zasloužil, Boha jednou ve společnosti s Tebou věčně chváliti a velebiti. Amen.

Otčenáš, Zdrávas Maria. Věřím v Boha atd.

K závěrce.

Pochválena a pozdravena budiž bez přestání nejsvětější svátost oltářní a nepoškvrněné početí blahoslavené Panny a matky Boží Marie. Lehké odpočinutí dejž všem věrným dušem, ó Pane! A světlo věčné ať jim svítí. Amen.

Tři Božské ctnosti.

Víra.

Věřím v Tebe, ó Bože! že jsi v podstatě jeden, ale ve třech osobách: Otec, Syn a Duch svatý. Věřím, že jsi všecko stvořil, všecko řídíš a zachováváš; že jsi všemohoucí, vševědoucí, milosrdný, i spravedlivý, jenž dobré odplacuješ, a zlé tresceš. Věřím že Syn Boží pro nás člověkem učiněn byl, aby nás skrze svou smrt na kříži vykoupil. Věřím, že Duch svatý nás milostí svou posvěcuje; že duše naše jest nesmrtelná, a milost Boží k spasení nevyhnutelně potřebná. Věřím též všecko, cos Ty, ó Bože, zjevil, co Ježíš Kristus učil, co svatí Apoštolové kázali, a co svatá Církev křesťanská katolická k věření nám předkládá, nechť jest to psáno neb není. To pak všecko pevně věřím a za pravé držím, proto, žes Ty nám to tak jakožto Pravda věčná a Moudrost neskončená zjeviti ráčil, jenž ani klamati, ani oklamán býti nemůžeš. O Bože, rozmnož víru mou. Amen.

Naděje.

V té svaté víře utvrzen, doufám, ó Bože! v Tvé nevymluvné milosrdenství, že mne skrze neskončené zásluhy mého Vykupitele, Ježíše Krista a neskončenou dobrotivost nejen všecky mé hříchy a provinění milostivě odpustíš, ale i milost svou, pomoc a potřebné prostředky k dosažení života věčného udělíš. To pak a všecko jiné doufám od Tebe, ó Bože, proto, an si mi to slíbiti ráčil, jenž jako všemohoucí, mi to dáti můžeš, jako neskončeně milosrdný, dáti chceš, a jako v slibech svých věrný a stálý, mně to jistotně dáš a splníš. O bych Tě, můj jediný cíli a jedinká blaženost, věčně požívati mohl. Bože, posilň naději mou!

Láska.

Miluji Tě, můj Bože, z celého srdce svého, nade všecko, nejen proto, žes mne stvořil, vykoupil a tolika dary, milostmi a dobrodiními obdařil; ale miluji Tě jedině a nejvejš pro Tebe samého, že jsi sám v sobě pouhá láska, neskončená dobrotivost, milosrdenství nejsvrchovanější Dobré, vší lásky, poklony a milování nejhednější. Tudy žádám si Tě také jedině, na nejvejš a věčně milovati, s láskou, kterou Tě Tvoji vyvolení ustavičně milují, s nimiž já tu svou lásku spojuji. O Bože! rozpal srdce mé k většímu Tebe milování. Amen.

Lítost a předsevzetí.

Ó bych Tě byl jen vždy miloval, a nikdy neurazil! Lítoť jest mi toho bolestně, že jsem tolika hříchů před Tebou se dopustil, a tak Tebe,

svého nejlepšího Otce a Dobrodince nejlaskavějšího, i Soudce nejspravedlivějšího nimi urazil; nebe ztratil a peklo zasloužil, i milosti Tvé nehodna se učinil. Nejvíce ale lituji toho, že jsem Tě své Nejvyšší dobré nejen nemiloval, ale i potupil a rozhněval. O budiž mi velikému hříšníku milostiv, jenž z pravé lítosti, všech hříchů budoucně se odříkám, pevně před sebe beru, že se chci polepšiti, hříšného života zanechati, a ve všem dobrém setrvati; toliko rač mi k vyvedení toho předsevzetí svou milostí dopomáhati. Bůh Otec, Syn a Duch svatý. Amen.

Když vycházíš z domu, po práci se ubíráš, pokrop se svěcenou vodou, a rci:

Požehnejž mne Bůh Otec! Ochraniž mne Bůh Syn! Osvítiž mne Bůh Duch svatý! Přispějž mi Pán a Bůh můj! Skrze Tvou milost jsem co jsem. Tobě budiž chvála čest a díka, ó velebná a na věky oslavená nejsvětější Trojice Boží!

Milosrdný Bože! jejž v pravdě se všemi svými jsi a v nich přebýváš: prosím Tebe, dejž, aby všecko, co se skrze mne dnes díti bude, dle Tvého zalibení se řídilo a skončilo. Amen.

Ponaučení a modlitby, jakbychom den svatě skončili.

Měj Boha vždy na mysli, a pomni, že jest všude přítomen, tebe všude vidí, i tvé nejtajnější myšlénky ví. — Tvé činění a jednání s tím dobrým úmyslem začni, jak nás učí sv. apoštol Pavel v 1. Kor. 10, 31.: „Buďto že jíte, nebo pijete, všecko k slávě Boží čiňte.“ Protož když pracovati máš, pomni, že Bůh tu práci od tebe žádá, a rci: „Bože můj! práce ta se děje z lásky k Tobě, a k Tvé cti a chvále. Posvěť se jméno tvé každým krokem mým.“

— Přichází-li ti práce tvá příliš těžká, nebo přihodí-li se ti něco protivného, volej k Bohu: „Bože, ku pomoci mé vzezři, Pane! k spomahání mému pospěš!“ — Přijmi každodenní kříž svůj jako z rukou Ježíšových, řka: „Pane, ne má, ale Tvá vůle buď!“ — Činíš-li bližnímu co dobrého, vzpomeň, že to Bůh nařídil, bližního milovati a jemu dobrého prokazovati. — Dáváš-li almužnu, mysli při tom, že Kristus to, co se i nejmenším služebníkům stane, tak přijímá, jakoby se jemu samému stalo. — Napadnou-li tě zlé myšlénky, nebo jiná pokušení k hříchu, řka: „Raději chci umříti, ó Bože můj! než-li Tebe uraziti. Odstup satanáši, se vším pokušením těla i duše! Ježíš, Maria a Josefe, ochraňujte mne!“ — Pozdvihni častěji za dne mysl svou k Bohu a pamatuj se na předsevzetí, které jsi při ranním rozjímaní učinil, a hleď je při každé příležitosti v skutek uvésti. — Modli se denně ke cti čistoty nejblahoslavenější Panny Marie třikrát Zdrávas Maria, pak rci: „O Panno Maria! matičko má a naděje má! odevzdávám se do ochrany Tvé, tam chci živ býti i umříti! Sprosť mne hříchu!“ — Buď vždy připraven na nějaký kříž, a častěji za dne laskavě pohleď na obraz Ukřižovaného, a rozvaž opravdově, žes nepřišel na svět, dobrých dnů užíti, nýbrž trpěti; ne tvou, nýbrž vůli Boží plniti. Kdyko-li něco trpíš, vzdechni sobě: „Pane, staň se vůle Tvá!“

Pozdravení andělské,

jenž se koná ráno, v poledne a u večer, když se k modlení zvoní, pomni na veliké tajemství vtělení Syna Božího, a takto se modli:

Anděl Páně zvěstoval Panně Marii: a ona počala z Ducha svatého.

Zdrávas Maria, atd.

Aj, já, dívka Páně: staniž mi se podlé slova Tvého.

Zdrávas Maria, atd.

A Slovo Tělem učiněno jest: a přebývalo mezi námi.

Zdrávas Maria, atd.

K. Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko!
L. Abychom hodni učiněni byli zaslíbení Kristových.

(Modleme se:) Milost Tvou prosíme, Pane, rač v mysl naší vlíti, abychom, kteříž jsme skrze zvěstování andělské vtělení Krista Syna Tvého poznali skrze umučení a kříž jeho k slávě vzkříšení přivedeny byli, skrze téhož Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

K. Pomoc Páně budiž s námi.
L. Amen.
K. Duše všech věrných zemřelých pro milosrdenství Boží ať odpočívají v svatém pokoji.
L. Amen.

(Kdo pobožnost tuto skrze celý měsíc denně při zvonění koná, a v měsíci tom jednou k svaté zpovědi a k svatému přijímání jde, získá dokonalé odpustky; dle svatého Otce Benedikta XIII.)

Před práci.

Poznamenej se svatým křížem a rci:

Bože! ku práci své sahám, dejž ať snadně všecko zmahám, posilň mne k ctnému konání, sám pak dej své požehnání.

Bože a Pane můj! ku práci jsi mne stvořil milerád a setrvanlivě chci toto dílo z lásky k Tobě začíti. Nadarmo bych ale pracoval, kdybych nepracoval pro Tebe a kdybys Ty nepracoval se mnou. Tobě obětuji tuto práci, žehnej mne, aby Tobě ke ctí a mně k spasení sloužila. Am.

Při práci.

Vše ať se děje ke cti Boží! (svatý Ignac.) Pane! nauč mne Tvou vůli plniti, neb Ty jsi Bůh můj! „Co prospěje člověku, byťby celý svět získal, na duši své pak škodu trpěl?“ Já mohu všecko s tím, který mne sílí. Co člověk rozsívá, to bude kliditi. Čiňmež dobře bez unavení. Buď že jíte neb píjete aneb cožkoli činíte, všecko k slávě Boží čiňte.

Po práci.

Dostiť potud toho díla, Tvá mné pomahala síla, můj Bože! Tobě děkuji, se vším se Ti obětuji. Jenom prosím Tebe, přispěj mi sám s nebe, ať snažnost mých prácí v nic se neobrací.

Ne nám, nýbrž jen Tobě, ó Pane! přisluší čest, nebo Tys dal chtění a plnění.

Čest a díky budiž Bohu, Stvořiteli mému! z jehož neskončené dobroty a milosrdenství se všem nám dostává darů a milostí. Amen.

Když hodiny bíjí.

Bože! hodina zas odbila, jenž mne k hrobu blíž přiblížila. Dej, když poslední kodina má udeří pro mne zde v časnosti, ať mou duši Božská milost Tvá vznese do blažené věčnosti.

Ó můj nejdobrotivější Ježíši! já Té nade všecko miluji; nedopusť, abych kdy proti Tobě hřešil. Dejž se mi vzdalovati každou hodinu od světa, a s Tebou spojovati. Amen.

(Napomenutí. Kde se koliv nacházíš, kráčej v přítomnosti Boží, nechtě nižádným skutkem svatého oka jeho urážeti. V čas pokušení k. p. proti čistotě, znamenej se hned svatým křížem a nepřestávej tak dlouho vzývati

jméno Ježíš a Maria, dokud pokušení neodstoupí neb ho nepřemůžeš. Svolil-lis k hříchu všednímu, hned je následovně ožel:

O Bože můj! já srdečně lituji, že jsem Tě opět urazil, jenž jsi neskonalá dobrota. Ach, nikdy více, nikdy nechci Tebe zase uraziti!

Klesl-lis do těžkého hříchu, tedy vzbuď, an krom milosti Boží ničehož prospěšného konati nemůžeš, — následovně žel a lítost, a jdi brzo k svaté zpovědi:

Spravedlivý a milosrdný Bože! hle, já jsem opět dobrotu Tvou těžce urazil. Ach, kéž bych provinění mé slzami svými smazati mohl. Z hlubiny srdce svého lituji toho, že jsem Tebe, nejvyšši dobré urazil; já nechci Tebe budoucně nikdy více hněvati, alebrž Tě tím vroucněji milovati a tak poklesky mé opykati.

Potká-li tě za dne nehoda neb neštěstí, nedej se k hněvu aniž k zármutku svésti, alebrž pomni, že jsi žák Kristův, trpělivě kříž snášeti máš, pak ale rci:

Skrze kříž a utrpení zakoupilť jsi, ó můj Ježíši! pro mne ztracený ráj; ó dej mi tu milost, abych dle Tvého příkladu utrpení tohoto života trpělivě snášel a tak spasení své dosáhl.

Můžeš-li bližnímu nějaké almužny uděliti, neb nějakou službu z lásky prokázati, zpomeň si na slova Kristova: „Cokoliv jste jednou z těchto nejmenších učinili, mně jste učinili! A kdo žíznícímu v jménu mém krapet studené vody podá: amen, pravím vám, že se nemine s odměnou.“

Trváš-li na rozpacích, rci:

Mluv, ó Pane! služebník tvůj slyší. Hospodine, co chceš, abych učinil? Ukaž mi, kterou cestu jíti mám, neb k Tobě obracím duši svou.

Nauč mne znáti vůle své a plniti; neb Ty jsi Bůh můj. Srdce mé jest hotovo, ó Bože! mluv, a stane se.

V čas utrpení.

Hospodin dal, Hospodin vzal: jak se Pánu líbilo, stalo se. Jméno Páně budiž velebeno: Otče, chceš-li vzdal ode mně kalich tento; ne však má, ale Tvá vůle se staň!

V čas pokušení.

Kterak bych mohl zlé toto páchati, Boha hříchem uraziti? Můj Pane a Bože! posilni mně v hodině této. Pane, vzezři na pomoc mou! Hospodine, ku pomoci mi přispěj! Smiluj se nade mnou, ó Pane! neboť jsem křehký. Pomocí Tvou, ó Bože! bojovati budu proti všelikému pokušení.

V čas zármutku a starosti.

Je-li kdo smuten mezi vámi, modli se: Proč jsi zarmoucená duše má, proč se strachuješ? Doufej v Boha, neboť ho velebiti budu. On jest spása má a Bůh! O Bože! uděl mi opět radosti ze spasení Tvého. Chudý jsem a bídný, ó Bože! pomoziž mi. Můj Spomocník a Vykupitel jsi Ty ó Pane! neprodlívej! Kdo setrvá až do konce, spasen bude.

Kdybys do hříchu vpadl.

O nejdobrotivější Ježíši! z pouhé lásky k Tobě lituji všech hříchů svých, nechci víc Tebe hněvati, ochraňuj mne svou mocí ode všech hříchů.

Když bližního hřešiti vidíš.

Mnozí velicí hříšníci někdy skrze pokání věčné slávy dojdou, a mnozí, které za svaté

máme, klesnou a na věky ztraceni budou. Já nechci žádným pohrdati, žádného pomlouvati.

V čas pronásledování.

Kristus trpě za nás, dal nám příklad, abychom šlápěje jeho následovali. Naše nynější lehounké toužení, převelmi veliké věčné slávy břímě nám způsobí. Pane! procítni, pomož nám a vysvoboď nás pro jméno Tvé svaté. Pomoz nám, ó Pane, Spasiteli náš! a pro čest jména Tvého vysvoboď nás, ó Bože, a budiž milostiv hřichům našim pro jméno Tvé.

V jakékoli příhodě neb neštěstí neb nebezpečenství.

Svatý Bože, svatý silný, svatý a nesmrtelný, smiluj se nad námi! Ježíš, Maria, Josef! stůjte při mně. Buď vůle Tvá, Pane! jako v nebi, tak i na zemi.

Často za den vzdechni.

Vše se děje pro čest Boží, vše pro oslavení jeho. Ve jménu Tvém chci vše začíti a skončiti, ó Jesu, a z lásky k Tobě! Odejmi vše ze mne, co se nelíbí Tobě, a učiň, bych se ve všem zalíbil Tobě. Svatá Maria a všickni Svatí Boži, proste za mne, abych v lásce a milosti Boží žil a umíral. Ó milovaný Bože, jak veliká jest láska Tvá ke mně, Tebe nehodně milujícího! Bože můj, jak často jsem urazil Tebe, opustil a zapoměl na lásku Tvou! ó budiž mi milostiv a přijmi mne zase za dítě své, abych tě věčně milovati mohl.

Cestou do chrámu Páně.

Dobrotivý Pane! v důvěře na velikost milosrdenstva Tvého blížím se do příbytku Tvého; chtě se Tobě co nejuctivěji klaněti vzývám jméno Tvé.

Ve čtvrtek k památce smrtelné úzkosti Kristové na hoře Olivetské.

Spasitel na hoře Olivetské smutně vzdychá pro neřestí lidské. Smutná jest až k smrti duše má, však můj Otče, staň se vůle Tvá! Anděl zemdlenému Pánu síly dal, on ten krvavý pot z tváře vzal.

Ach, až chladné krůpěje mé srdce na mé čelo vyrazí, v Tvé ruce odporoučím, Bože můj, jen ji Andělem svým posilňuj. —.

3. Otčenáš a Zdrávas.

V pátek k památce smrti Ježíše Krista na kříži.

Hle, Ježíš dokonává, Syn Boží s lotry pní! Lká, bledne, ducha vzdává, krev cedí poslední. Beránek ten ach tichý, za nás krev vlastní dal: by z všeho světa hříchy, nesmírně laskav sňal.

Zdráv buď Spasiteli, náš Vykupiteli! Tvé svaté rány líbám, a do nich se zavírám, nejsladší Ježíši.

Dej svaté Božské požehnání a svou svatou milost! Dejž pobožně živu býti, a potom šťastně umříti, v nebi věčnou radost.

Pro Tvé svaté drahé rány, Jesu Kriste, smiuj se nad námi! (Třikrát.)

5. Otčenáš a Zdrávas.

Když se jde s nejsvětější Svátosti k nemocnému.

Před Tebou se klaníme, ó Ježíši! Zapal v nás vroucí žádost po této Svátosti, a popřej nám tu blahost v smrtelné úzkosti. Ať Tě hojně přijmouce, v pokoji zesneme, a skrz andělské ruce k Tobě se vzneseme.

Když jdeš okolo kříže svatého,

Pozdraven buď svatý kříži. Na němž krásné ovoce, na němž Kristus nás vykoupil, Syn nebeského Otce. Pozdraven buď svatý kříži. Až se zaskvíš v oblacích, učiň, bychom všickni stáli na straně vyvolených.

Když se umíráčkem zvoní.

Duše lidská, Kriste Pane! Nyní k trůnu Tvému vane; pro Tvé hořké umučení, dej ji věčné oblažení.

Ponaučení o stolní modlitbě.

Jak často k jídlu zasedáš, nezapomeň na sv. apoštola: „Ať jíte, nebo co píjete, aneb něco jiného děláte, čiňte vše ke cti Boží.“ A Ježíš Kristus řekl: „Varujte se, aby srdce vaše obtíženo bylo, obžerstvím, nestřídmostí a starostmi tohoto života. Nesedej ani k jídlu, ani od něho vstávej bez vykonání obyčejných modliteb. Sám Spasitel žehnal, kdykoliv buď sám jedl neb jiné nasycoval, i díky skládal Bohu za dary ty; a svatý Jan Zlatoústý ujišťuje nás, že se nedal nikdy zdržeti od modlitby před a po jídle.

Před jídlem modli se.

Oči všech v Tebe doufají, Hospodine! a Ty dáváš jim pokrm v čas příhodný: otvíráš ruku svou, a naplňuješ všeliký živočich požehnáním.

Chvála Otci, i Synu, i Duchu svatému, jakož byla na počátku, tak budiž i nyní, i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Pane, smiluj se nad námi! Kriste, smiluj se nad námi! Pane, smiluj se nad námi! Kriste, uslyš nás! Kriste, vyslyš nás! — Otčenáš, Zdrávas.

Požehnej nás, Pane! a tyto Tvé dary, které z Tvé štědrosti přijímati budeme, skrze Krista, Pána našeho. Amen.

Krály sláy věčné, račiž nám dáti podílu na svém stolu nebeském. Amen.

Po jídle se modli.

Děkujmež Hospodinu, neboť dobrý jest, a milosrdenstvo jeho trvá na věky věkův. Sláva Otci, i Synu, i Duchu svatému: jakož byla na počátku, tak budiž i nyní, i vždycky, až na věky věkův. Amen. — Otčenáš, Zdrávas.

K. Hospodine, smiluj se nad námi:

L. Kriste, vyslyš nás!

Odplatit rač, Pane Bože, všem nám dobře činícím pro jméno své životem věčným. Amen.

K. Odpočinutí věčné dejž všem věrným dušem, ó Pane!

L. A světlo Tvé ať jim věčně svítí. Amen,

Naučení. Jako jsi před jídlem prosil, tak i po jídle pros a děkuj Bohu, nestyď se za to ani doma, ani jsi-li u cizího. Bůh požehnává, čehož požíváš; protož zaslušno jest, za vše prositi i děkovati, čehož při jídle okusíš. Vyhni se vší nestřídmosti v jídle a pití, každé nečisté řeči, pomni, že by to neslýchaná nevděčnost byla, kdybys zapoměl na Boha, při požívání jeho dobrodiní Stvořitele svého urážel. — Co se neděl a zasvěcených svátků dotýče, nezapomeň, že k slávě Boží a k prospěchu duše tvé ustanoveny jsou; pod smrtelným hříchem jsi zavázán, ne-li na velkou mši

svatou jíti, aspoň malé tiché přítomnu býti; nesmíš krom těžké nemoci neb jiné důležité příčiny zanedbati povinnost tuto; pak nezapomeň, že se v ty dni, nižádná těžká práce konati nesmí, než v pádu nevyhnutelné potřeby, neb jest to den svatý, Bohu ke cti ustanovený. A však nejen mši svatou pobožně slyšeti jsi zavázán, nýbrž i kázání, z něhož sobě pamatuj nejhlavnější částky, abys o nich při práci v týhodnu rozjímati mohl. Navštiv i odpoledne služby Boží, křesťanské cvičení i litanie, abys sobě nejen na pamět uváděl povinnosti křesťana, ale i naučení mravné. Nelze-li tobě každého dne, čiň v den nedělní rozjímání o věčných pravdách neb jiných ctnostech: neb dle vynešení jistého svatého nelze bez rozvažování spasenu býti; člověk prý kráčí v temnostech, nevidě nebezpečí a prostředky k odstranění jeho. Budeš-li často na rozjímání trvati, neklesneš do hříchu smrtelného, neb ty se nikdy nesrovnávají. Konečně nezapomeň v ty dni konati dobré skutky, navštěvuj nemocné, těše jich, podporuj chudé, modli se za své rodiče, nepřátele a dobrodince, vyhni se špatné společnosti, tanců, hry, rozpustilých procházek a všeho, coby tě roztržitého učinilo. Tím však nechce řečeno býti, že se i dovolenému vyražení vyhýbati máš, o ne! tyto jsou dle svatého Františka ze Sales, sůl života; neníť věc křesťanská zádumčivé, smutné vésti živobytí. Zármutek jest dílo satana; služte Pánu Bohu s veselím, praví písmo; neboť on miluje dárce veselého. Jakž se sluší obvesel srdce své.

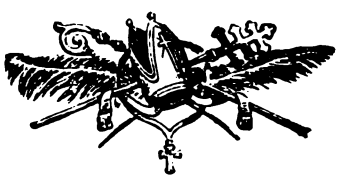

Pobožnost večerní.

„Pane, zůstaň s námi, neb se již připozdívá, a den se již nachýlil“ Luk 24, 29.

Ponaučení. (Dle sv. Liguori.)

Není na tom dosti, když se den křesťansky započne, on se má i křesťansky skončiti. Jen pomni, bratře, jak mnoho dobrého a milostných vnuknutí jsi opět obdržel? Vysazeného tolika nebezpečí dle těla i duše, zachovati má tebe opět této noci. Obé ať jest pudem silným tobě k horlivému vykonání večerní pobožnosti. Nejlepší pobožnost večerní jest, zpytování svědomí, vřelá lítost nad spáchanými hříchy toho dne, a opravdivý úmysl budoucně se jich vystříhati. Svatý Bernard praví: „První, čehož z večera učiniti máš, jest obrácení mysle své do vnitř, abys shledal, jak roztržit jsi byl po celý den, a mohl zpytovati svědomí své.“ Uč se znáti duše své, rozvaž kdo jsi, čím jsi byl, a býti měl, abys věděl, jaký na budoucnost býti nemáš. Neopomiň potřebnou pobožnost tuto, ať si tě to stojí, co stojí. Patrné požehnání, jehož dává Hospodin nábožným těm rodinám, kdež se společně koná večerní pobožnost, má ti pohnůtkou býti, chvalitebný obyčej v domě tvém také zavésti. „Kde

dva nebo tři shromážděni jsou v jménu mém," praví Kristus, tu jsem i já mezi nimi."

Při svlékání oděvu pamatuj na slušnost, zanášej se nábožným myšlením a pamatuj na smrt, jenž tě zbaví všeho co máš; než se ale uložíš, pokrop se svěcenou vodou, a dělaje kříž, připamatuj si, že dřív neb později lehaje u večer do postele, ráno na věčnosti procítneš.

Modlitby večerní.

(Dle sv. Liguori.)

Ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého. Ó velký, mocný Bože! s povinnou úctou padám u večer dne toho k nohoum Tvým, neboť věřím, v Tebe co věčnou pravdu, doufám v Tebe co nepochopitelnou dobrotu, a miluji Tě z celého srdce svého, poněvadž neskončené lásky hoden jsi, pro Tebe též miluji bližního svého jako sebe samého.

Díkůčinění.

Jak Tobě mám, dobrotivý Bože, dosti děkovati za všecko dobré, jenž jsem od Tebe obdržel. Od věčnosti jsi mne měl v paměti, mne jsi z ničeho stvořil, svou vlastní krví vykoupil, a každodenně mne nesčíslnými milostmi obdarováváš! Ach Pane, jak se Ti mám zavděčiti za tak mnohá dobrodiní! Ó vy duchové nebeští, pomoztež mi Boha milosrdenstva chváliti, kterýž mne svému nejnehodnějšímu tvoru tak mnohá dobrodiní bez přestání uděluje.

Vzývání Ducha svatého.

Duše svatý, věčný původce světla, odvrať ode mne temnost rozumu mého, bych zlost a

ošklivost svých hříchů hodně mohl poznati, abych ze srdce jich litoval, nade všecko jich nenáviděl a více se jich obával, než-li všeho zlého, i více než-li smrti.

Zpytování svědomí.

Proti Bohu se hřeší. Skrze obmeškání aneb zanedbání dobrých skutků; skrze dobrovolné roztržitosti na modlitbě; skrze neslušná chování v kostele; skrze nečistý neb zištný úmysl při všem, což jsi myslil, mluvil a jednal; jest-li jsi neodpíral milosti Boží a dobrým nabádáním? Jest-li jsi nebyl hněvivý, klivý a zaříkavý, nevěrný k Bohu a bližnímu.

Proti bližnímu. Skrze křivé posuzování, nenávist, nepřízeň, závist, pomstu, zlost, nadávání, zlořečení, zaříkání, pomluvy, křivé svědectví, podvod, zlý příklad, neposlušnost a nevěrnost.

Proti sobě samému. Skrze hrdost v řečích, v šatech, skrze lež, nečisté myšlení, slova a skutky, neštřídmost, netrpělivost, lenost v službách Božích a v plnění povinnosti stavu svého, nadužíváním času v společnostech atd.

Při tomto zpytování svědomí jest třeba opatrným býti na poklesky, kterých jako z obyčeje pácháme, a protož často zase do nich klesáme. Tu jest třeba na příčinu hleděti a na odstranění této hned druhého dne započíti; protož sobě dle způsobu hříchu sám nějaké pokání ulož, abys z hlubiny srdce svého v nenávisti jich měl, a tak skroušeným srdcem jich prominutí u Boha nalezl.

Žel a lítost.

Ach, jaký stud a bolesti mne prorážejí, když na množství hříchů mých patřím? Ach Pane! poznávám a lituji jich před Božským obličejem Tvým a ze srdce mi líto jest, že jsem Tebe, dobrotivý a milosrdný Pane, kdy byl rozhněval. Miloval jsi mne, laskavý Vykupiteli, a z lásky

za mne jsi svou předrahou krev vylíti ráčil, a já Tobě odplacuji nevděčností a hříchami. Tvá dobrota a má zlost jsou obé nevystižitelné. Předce však prosím Tebe, odpusť, a uděl mi tu milost, všecky hříchy mé od nynčka až do smrti hodně oplakávati a za ně pokání činiti.

Předsevzetí.

O bych Tě byl, rozmilý Otče, nikdy neurazil. Poněvadž jsem ale tak nešťastný byl, a Tebe, velký Bože opět rozhněval, tedy chci Tobě věrně sloužiti a Tobě zcela jiný život dokázati, jak opravdově všech spáchaných hříchů mých lituji. Od nynčka se všeho hříchu odříkám, jakož i všech příležitosti hříchův. S pomoci tvé Božské milosti, chci se přičiniti Tobě ve všem se líbiti, a žádným hříchem více Tebe nerozhněvati.

Otčenáš, Zdrávas Maria, Věřím v Boha atd.

Odporučení se do ochrany Boží, Panny Marie a všech svatých.

Nyní chci na odpočinutí se odebrati, abych unavené tělo opět posilnil, a Tobě, ó Bože! tím lépe sloužiti mohl, k tomu mi uděl své Božské požehnání. Kdyby noc tato ta poslední byla, račiž mi dovoliti, Spasiteli můj, abych se v ráně srdce Tvého pro dosažení věčného odpočinutí ukryl.

Modlitby církevní.

Prosím Tebe, ó Bože, navštiv příbytek tento, a zapudiž z něho všecky úklady nepřítele zlého, sešli nám anděla svého, aby ostříhal všech bydlících v domě tomto a uděl nám všem vždy

oblažujícího požehnání svého: skrze Ježíže Krista, Syna Tvého.

Nejblahoslavenější Panno Maria, jenž jsi po Bohu má největší naděje, svatý Anděli Strážce, svatí Patronové a všickni milí Svatí, proste za mne, ochraňte mne této noci a skrze celý čas života mého, v hodině smrti mé.

Uděl, ó Pane, svá Božské požehnání všem mým příbuzným, dobrodincům, přátelům, ochraň mé duchovní a světské představené, stůj při všech chudých, zajatých, zarmoucených, nemocných a umírajících, obrať hříšníky i bludné, osvěť pohany a nevěřící.

Bože milosrdenství, buď i též milostiv všem dušem v očistci trpícím, skonči jejich bolesti, a uveď všecky, za které já povinnen jsem se modliti, do odpočinutí věčného a do radostí nebeských. Amen.

(Nyní se modli tři Božské ctnosti: Víru, naději a lásku, str. 117, 3. Zdrávas Maria za duše v očistci, 3. Zdrávas Maria za domácí potřeby a 3. Sláva Otci ke cti svatému Andělu Strážci.)

Požehnání.

Požehnej mne Bůh Otec, který mne stvořil; Bůh Syn, který mne vykoupil; Bůh Duch svatý, který mne posvětil. Milost a milosrdsnstvo nejvyšší a nejsvětější Trojice, pokoj a láska Pána našeho Ježíše Krista, moc a síla jeho svatého umučení a smrti odpočívej nad námi, a opatruj nás ode všeho zlého těla i duše.

Svatý Bože, Svatý silný, Svatý a nesmrtelný, smiluj se nad námi!

Sláva Otci, atd.

Modlitba za milost blažené smrti.

O ukřižovaný Vykupiteli, Pane Ježíši Kriste, skrze Tvé nejsvětější umučení a smrt, skrze onu velikou úzkost a hořkost, již jsi přetrpěl, když Tvá duše z Tvého těla vycházela, smiluj se nade mnou nyní i v hodinu smrti mé. O nejdobrotivější Ježíši slyš mé prosby a vzdycháni a smiluj se nade mnou v onom hrozném posledním okamžení života mého, a buď milostiv mně bídnému hříšníku, prokaž své neobsáhlé milosrdenství služebníku svému, nenech mne zahynouti, ó Ježíši! když před soudem Tvým státi budu. — Ty pak, ó Matko milosrdenství, Maria Panno, útočiště hříšníků a po Bohu jediná útěcho umírajících, stůj při mně ve všech pokušeních a souženích, bych nábožný život vedl, spomož mi v nemoci a v nebezpečné smrtelné úzkosti; abych v pravé víře, pevné naději a v lásce Ježíše Krista šťastně zemřel a s Tebou a se všemi svatými Boha mého a Pána z celého srdce svého vroucně miloval, chválil, velebil a oslavoval na věčné věky. Amen.

Rozjímání večerní.

Nyní rozjímej, rozmilý křesťane, a upřímně pomysli na toto slovo: Smrt. Pomni, že k smrti odsouzen jsi, a jedenkráte že musíš umříti, — představ sobě umírajícího před oči, a pomni, — jak mnoho v tomto okamžení jich umírá; a jakož se večer dne tohoto přiblížil, tak se i přiblíží (a toť se stane, když se nejméně toho nadeješ), večer života tvého v kterémžto večeru, to jest při tvé poslední hodině se všecko, co jsi učinil, na hlavu tvou shrne, buďto dobré aneb zlé: — zkusiž tedy sám sebe, což jsi až potud učinil, zlé aneb dobré, a přičiň se, na svém polepšení opra-

vdově pracovati, neboť dobře víš, že tělo tvé prach jest, a když se prach tento rozpadne, duše tvá v tom okamžení před soudce Krista Pána Boha vševědoucího se postaviti musí, aby počet vydala ze všeho, co v životě tomto konala při všech svých skutcích pomni na slova Ducha svatého v písmě svatém, jenž praví: „Ve všech skutcích svých pamětliv buď na poslední věci své a na věky nezhřešíš.“ Což jsou to ty poslední věci, než-li smrt, — tedy rozvažuj, kdybys nyní měl umříti, cobys chtěl vykonánu míti, — cožbys při tvé smrti chtěl učiněnu míti, to čiň nyní, a pros Boha o jeho svatou milost, jemu věrně vždycky sloužiti a v dobrém až do konce setrvati. —

Ty pak, ó Pane! Stvořiteli můj, kdyby se Tvé Božské přozřetelnosti líbilo, mne této noci k sobě povolati, tedy smiluj se nade mnou a prokaž milosrdenství své duši mé, za kterou jednorozený Syn Tvůj svou předrahou krev vylíti ráčil; nedej, aby ta předrahá krev na mně ztracena byla; — ach smiluj se nade mnou pro sebe samého, a pro lásku tu, s kterou jsi nám Syna svého daroval, a za nás tak velikým mukám a trápením oddán byl; protož viz, ó Pane Bože náš! žeť jsme údové jeho, a skrze něho a v něm zajistě Tobě se líbiti hudeme, jenž s Tebou i s Duchem svatým rovný Bůh živ jest, a kraluje na věky věků. Amen.

Pobožnost mešní.

Ponaučení o mši svaté a o slyšení slova Božího.

Že svatá jest nejdražší oběť nového zákona, na pomátku umučení Ježíše Krista dle rozkazu jeho v církvi katolické uvedená. Má své jméno od latinského *missa* neb *odeslání*, a protož duchovní co vyslanec církevní oběť tuto ve jménu své osady Bohu odesílá. Neb také od heberejského *mussah*, t. j. *obětovati*, se nazývá. Když duchovního k oltáři kráčeti spatříš, připomeň sobě: Tak kráčel Ježíš Kristus do zahrady Getsemanské, by se tam modlitbou k nastávajícímu umučení posilnil a s Otcem svým nebeským potěšil. Věz tedy i ty, k čemu jsi do chrámu Páně přišel. Duchovní přicházeje k oltáři, klaní se před nejsvětější svátostí oltářní, pak rozestře šat pod kalich, otevře knihu, a u přostřed oltáře stoje přednáší Bohu úmysl svůj, na který mši svatou obětovati míní. — To samé i ty v tom okamžení pospolu konej! Pak se modlí pod stupněm oltáře veřejnou zpověď na znamení pokory své a nedostatečnosti před Bohem svým. — Zde i ty to před Bohem, že hříšník jsi, vyznávej. Potom kráčí do prostřed oltáře a zde se klaně líbá ho na poděkování, že opět tu milost má, tuto svatou oběť Bohu přednášeti. — I ty spolu Bohu děkuj,

že této přesvaté oběti účasten býti můžeš: Introitus neb začátek mše svaté jest oznámení památky, na kterouž se toho dne Bohu obětuje. — I ty sobě památku toho dne připamatuj! Kyrie eleison! Pane, smiluj se nad námi! Kriste, smiluj se nad námi! u prostřed oltáře volá duchovní, a tím oznamuje: že bychom jakožto hříšníci žádný podíl na této přesvaté oběti míti nemohli bez milosti Boží, a že podíl tento jediné ze zásluh Kristových pochází. Gloria neb chvála buď Bohu na výsosti, a pokoj lidem dobré vůle na zemi! jest chvalozpěv andělský při narození Ježíše Krista. — Těš se zde s anděly a pastýři, že Ježíš člověčenství na se vzav nás vykoupil a k spasení svému povolal. *Dominus vobiscum!* Pán budiž s vámi! To jest duchovního k nám pozdravení a napomenutí, a abyjsme se zde před Bohem zvým uctivě a pokojně chovali, *Oremus!* Modleme se! Tu následují modlitby církevní na památku každého dne a každé slavnosti se vztahující. — Zde i ty potřeby své pokorně přednášej, za obdržené vroucně děkuj, a k tomu přímluvu svatých a vyvolených Božích hledej. Epištola jest nějaký díl písemnosti svatých apoštolů, kteréž svým věřícím osadám odesílali, a jejž nám církev k ponapravení našemu přednáší a vykládá. Při Evangelium se čte nějaký díl ze samého učení Ježíšova. — Přítomní se znamenají svatým křížem na důkaz, že v to učení Božské ve jménu Ježíše věří: pak vstávají, jakoby se tím hlásili, že i oni k té víře Kristově patří a učení Kristovo rádi slyší. Kredo, věřím v Boha neb apoštolské vyznání víry duchovní po evangelium říká což jedenkaždý spolu konati má. Po Kredo praví: *Dominus vobiscum!* neb Bůh s vámi! napomínaje tím k pozorování následujícího obětování. Při obětování obětuje duchovní chléb neb hostii takto: „Přijmi, nebeský, všemohoucí Otče (tuto nepoškvrněnou hostii, kterouž já nehodný služebník Tobě, svému živému Bohu, obětuji za nesčíslné hříchy a zanedbání své, jakož i za živé a za mrtvé, aby mně i jim prospívala.“ Víno v kalichu obětuje takto: „Prosím Tebe, ó Bože! aby tato oběť kalicha skrze Tvé nesmírné smilování a spasení celého světa, a k zalíbení Tvému,

k Tvé Božské osvícenosti vzhůru vstupovala." Při mši slavné oběti nakuřuje kadidlem takto: „Kadidlo toto od Tebe posvěcené ať vstupuje k Tobě, Pane! a na nás ať stoupí smilování Tvé." Kouření kadidlem již v starém zákoně bylo obyčejné a znamená, aby oběť naše Bohu tak příjemná byla, jako vonný kouř libě vzhůru se nese. Při obětování i ty úmysl svůj Bohu přednášej, na nějž mši svatou obětovati míníš, buďto k vyžádání nějaké potřebné milosti, neb za poděkování uznalé, neb za živé i za mrtvé. „Sanktus, neb svatý Pán Bůh zástupů, plná jsou nebesa velebnosti a slávy Tvé. Chvála Bohu na výsosti, požehnaný, jenž se béře ve jménu Páně!" Jest chvalozpěv církevní o velebnosti Božské. — Po Sanktus následuje Memento neb upamatování se duchovního na živé, za které se při mši svaté přimlouvati míní: což i ty též spolu konati máš. Tuť se s Ježíšem i za nepřátelé své modli. Pak nastává Pozdvihování. Duchovní žehná hostii neb chléb ve jménu Ježíše takto: „Vezměte a jezte, totoť jest tělo mé!" Tím způsobem žehná kalich, řka: „Píte všickni z něho, neb tentoť jest kalich mé krve nového a věčného zákona, kteráž pro vás a pro mnohé prolita bude na odpuštění hříchů!" Duchovni pozdvihuje nejsvětější Tělo Kristova, abychom ho co nejvroucněji velebili a upamatovali se, že tak bylo Tělo Ježíše na kříži povýšeno. — Tuť se máš v prsy bíti, řkouce: „Ježíši, buď milostiv mně hříšnému! Při pozdvihování kalicha sobě připamatuj, že tak nejsvětější krev Ježíše s kříže tekla, a v prsy se bijíc, zvolej: „Vymaž nejsvětější krev Ježíše hříchy moje!" Následuje Memento neb upamatování se duchovního na zemřelé. — Tuť i ty na své přemilé zemřelé zpomínej, a je do ochrany Ježíše poroučej. Pak se duchovní modlí Otčenáš za odvrácení veškerého nebezpečenství, a *Pax Domini* volaje, nám žádá, aby svornosť a láska mezi námi panovala. Před přijímáním nejsvětější svátosti oltářní v prsy se bije, řka: „Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu srdce mého, ale toliko rci slovem, a uzdravena bude duše má!" — Což i ty spolu s duchovním opakovati a hříchů svých želeti máš, jako by jsi sám k přijímání jíti mínil. Po vykonaných modlitbách

po sv. přijímání volá duchovní: *Ite, missa est,* jděte, po mši jest; a pak přítomné žehná, aby je Boží požehnání domů doprovázelo a tam s nimi přebývalo. S Ježíšem se tedy v chrámě i doma těš a obírej, jeho vždy na paměti měj, a k němu se v potřebách svých utíkej!

Důležitá povinnost pro křesťana jest: slyšení slova Božího. Kdyby člověk sobě samému a zkažené jeho žádosti odevzdán a poučen nebyl, po které cestě má jíti, kterých prostředků se uchopiti, hrubě by došel budoucí blaženosti. Nyní však nás předchází Ježíš Kristus, an nám skrze řádně předřížené kněží Božské slovo dává vysvětlovati, ježto co světlo z nebes temnosti rozumu našeho zapuzuje a kroky naše na cestu spásy uvádí. To samé poučuje nás: O nejsvětějších tajemstvích našeho svatého náboženství; o jednotě Boží ve třech božských osobách; o Božské všemohoucnosti, moudrosti, prozřetelnosti, dobrotě, spravedlnosti a milosrdenství; o vykoupení skrze člověčenství božského Syna; o jeho utrpení a smrti, z mrtvých vstání a na nebe vstoupení; o založení svaté církve a milosti plném ústavu jejím; o seslání Ducha svatého a druhého příští Ježíše Krista na konci světa.

Dále nás seznamuje s pravdami náboženství, ukazuje nám důležitost spasení a smutné následky zanedbání jeho, potřebnost pokání, krásu ctnosti a spanilost odměny její, ošklivost hříchů a strašlivých jeho trestů, smrt a příští soud, strastné úzkosti pekla a radostné nebe.

Připomíná nás na povinnosti naše, jako: Milovati Boha a bližního, nenáviděti svět a okamžité zboží jeho, vzíti na sebe dle Kristova příkladu kříž a zapírajíce se ustavičně ctnosti pilným býti. Uvádí na paměť duchovním i světským, rodičům představeným, dětem i služebným zvláštní povinnosti jich povolání a jak by se jim snadným způsobem vyhovělo.

Z toho všeho vysvítá, že se má slovo Boží horlivě poslouchati, an se v něm o nejdůležitějším jedná, o spasení

našem. „Kdo z Boha jest,“ praví Kristus, „slovo Boží slyší. Bez slyšení slova Božího trváš v nevědomosti, nevíš, čemuž máš věřiti, víra tvá jest neúplná, bludná, smíšena s pověrou, a nad to vše hřešíš proti církevnímu přikázání. Zaslíbení Boží jsou a zůstanou ti nepovědomy; úmysly a působení neb účinky svatých svátostí neznámy, a protož jich ani žádostiv nebudeš. Tak také nepoznáš moc a platnost modlitby a zanedbáš tak hlavního protředku o spasení.

Leží-li ti křesťanská dokonalost na srdci, slyš tedy pilně kazatele své, neb v jejichž ústa klade Hospodin slova svá. Ježíš Kristus vyslav jich, řekl: „Jdouce do veškerého světa, kažte Evangelium;“ on jim slíbil Ducha svatého slovy: „Vyť nejste, kteří mluví, nýbrž Duch svatý, dal jim ujištění, že s nimi bude až do skonání světa.“ Nechtějž obmeškati slyšení kázání pod tou výmluvou, jakobys důstatečně vycvičen byl. O jak snadno zapomene člověk v obklopení pozemských zaměstnání, čemuž se z mládí buď nuceně, buď roztržitě naučil? Či nepotřebuješ ustavičného povzbuzení, abys nezapoměl, čemuž jsi se naučil! Jen neříkej, že bys kázání nepotřeboval, protože dosti nábožných kněh a jiných výkladů písma svatého máš; sice bys více sobě než církvi důvěřoval. Toliko jen církev jest od Ducha svatého osvícena k poznání neklamné pravdy a oprávněna vydati smysl písma svatého. Nemluv, já jsem vyučen písmům svatého Augustina, Bernarda a j. v. Litera jest mrtva, hlas jest živý. Kazatel jest živý hlas Boží. V psaní svatého Ambrože stojí psáno: Žádný, byť sebe moudřejší byl, není tak moudrý, aby ponaučení neměl zapotřebí. Svatý Augustin píše: Jako starec a biskup hotov jsem, od mladého muže dobrému se učiti. Muž tento veliký býval často po svém obrácení přítomen kázání svatého Ambrože v Miláně. Když jednou hlásati ho slyšel: „Nám se nesluší v jídle a pití, v nečistotě a smilstvu choditi;“ byl tak pohnut, že srdce jeho přístupné se stalo Bohu. Tak slyšel druhdy svatý Antonín slova Kristova: „Chceš-li dokonalým býti, jdi, rozdej co máš a následuj mne!“ svatý Mikuláš zase slova sv. Jana: „Nemiluj světa aniž což na něm jest;“ a hle, oba

položili sobě následkem těchto pravd, jíž od těch dob základ k jich pozdější svátosti.

Jest ovšem pravda, že křesťan čtoucí písmo svaté po domácku mnohému s užitkem naučiti se může; ale Pán spojuje s předřízeným výkladem slova jeho zvláštní milosti, jakých jinak neprokazuje. Kniha proroka Isaiáše byla pro klenotníka královny ze země mouřenínů nepochopitelna, jak mile mu ji svatý apoštol Filip vysvětlil stala se pro něj slovem života a spasení. Tvému vlastnímu spasení k vůli a k vzdělání tvých bližních, z úcty k církvi a pro svatost Božského slova povinnen jsi slovo Boží slyšeti.

Mezi kázáním často opakuj sobě, že Hospodin sám skrze své náměstky k tobě mluví. My jsme vyslanci Kristovi, mluví sv. Pavel, skrze nás napomíná Hospodin. Neposuzuj kazatele podlé přednosu, aniž se ohlížej po krásných uměle sestavených slovech, a neobracuj, co slyšíš na jiné, nýbrž na sebe samého, pamětliv napomenutí Apoštolova: „Dej na sebe pozor!“ Rozpomeň se na vše, co jsi slyšel učiniv opravdové předsevzetí následovati učení a napomenutí přednešené; an se nestanou před Bohem ospravedlněnými poslouchatele zákona, ale plnitele jeho.

Vysvětlení kněžského roucha.

Skrze nekrvavou oběť mše svaté vypodobňuje se ona krvavá oběť, kterou Ježíš Kristus na oltáři kříže svému Otci nebeskému za spasení člověčenstva přinesl, a kterouž na památku utrpení a smrti jeho při oběti mše svaté konati velel. Protož také, an se všecko na to samé vztahuje, se od církve svaté užívá roucha kněžského, k vyznačení utrpení a smrti Kristovy.

Především si duchovní ruce myje, na znamení, že on i přítomní k nejdražší oběti mše svaté čistým srdcem přistupovati mají. K tomu nás napomínají kropenky u dvéří chrámových, a času nedělního *asperges* neb pokropení lidu od duchovního přede mší svatou. Duchovní ke mši svaté se stroje, béře 1. Humerale, neb bílý šat okolo krku, na znamení, jak židé Ježíši oči zavázali, jej poličkovali a

úsměšně volali: „Hádej, proroku, kdo tě uhodil?“ 2. Albu (bílá dlouhá košile), na znamení onoho bílého roucha, do něhož Herodes Ježíše Krista obléci dal, tupíce usměšně nevinnost jeho, a v kterémž ho po mnohem rouhání k Pilátovi odeslal. 3. Duchovní se pásá cingulum neb provázkem, představuje nám oné provazy, nimiž Kristus po celý čas vázán a jako zločinec skrze Jerusalem veden byl. 4. Na levé ruce nese krátký oděv neb manipul, jakož Ježíš na rukou pouta nesl. 5. Klade štolu neb úzký oděv nad prsy, kteráž kříž Ježíše a mocnost duchovní církve jeho znamená. Protož se při konání všech služeb duchovních štola béře na znamení, že se to všecko ve jménu Ježíšově a mocí jeho v církvi jeho děje. „Vezměte kříž svůj na sebe a následujte mne.“ 6. Přes to vše béře kázuli neb ornát, oděv skvostný, jakož židé Ježíše v plášť kmentový oblekli, a jako králi potupně se klaněli. 7. Biret neb kvadrát čtyrrohý, pak tonsura, neb onen malý na středu hlavy vystříhaný pleš připomínají na korunu trnovou, již vojáci upletli a na hlavu Ježíše Krista vstavili. (Tento nynější oděv církevní uvedl v církvi naši papež Štěpán I. l. P. 256.) 8. Kříž na ornátě vyznačuje kříž, jehož Kristus na svých ramenách nesl, a na kterémž ducha svého vypustil. Oltář, na němž se Kristus co nekrvavá oběť Bohu Otci obětuje, uvádí nám na mysl horu Kalvárii, kdež se Ježíš Kristus krvavým způsobem Bohu obětoval, aby nás od věčného zahynutí vysvobodil. Kalich znamená onen kalich Ježíše Krista při založení svátosti oltářní, spolu také i hrob jeho. Patena neb pozlacená miska nad kalichem hrobový kámen vyobrazuje. Hostie jest na místě onoho chleba, kterýž Ježíš při poslední večeři žehnal, a učedlníkům svým těmito slovy podával, řka: „Totoť jest tělo mé, to čiňte na mou památku:“ Korporale neb bílý šátek, jenž se pod kalich na oltáři prostírá, vyznačuje ono roucho hrobové, do něhož Kristus ku pohřbu zavinut byl. Znamení kříže, jehož kněz často koná, má nás na ono mnohonásobné umučení Ježíše Krista připamatovati.

„Od východu slunce až k západu veliké jest jméno mé mezi národy; na každém místě obětována bývá jménu mému oběť čistá; nebo veliké jest jméno mé mezi národy;“ praví Hospodin zástupů. (Malach. 1.1 1.)

Rozličné barvy oděvu církevního.

Bílá barva nevinné potěšení znamená, a jest při velkých slavnostech obyčejná. Červená vylitou pro víru Ježíšovu krev, a protož při slavení památek svatých apoštolův a mučedlníkův oděv duchovního červený jest. Zelená naši a církve naději v zaslíbení Božská vyobrazuje. Modrá okazuje pokoru a pokání; a protož času adventního a postního jest obyčejná, též při processí svatého Marka a v křížové dni. Černá jest znamení smutku, a protož na den všech věrných dušiček, na velký pátek a při pohřbu oděv duchovního černý jest. Z rozličných barev těchto lehko jest poznati úmysl církve svaté katolické při službách Božích celoročních, když se ví, co bílý, červený, zelený, modrý a černý oděv církevní znamená, a co v paměti uvádějí.

Modlitby při mši svaté,

které utrpení a smrt Ježíše Krista představují.

Před mší svatou.

Vzhlédni nebeský Otče, na oběť nejmilejšího Syna Tvého, který se za nás obětoval, a kterého také já se všemi věřícími při této mši svaté obětovati budu k Tvé i k jeho věčné chvále a cti, na poděkování všechněch od Tebe přijatých milostí, k většímu potěšení všech nebešťanův, k rozmnožení církve svaté katolické, k užitku všech očistcových dušiček, a k odpuštění i zadostučinění mých i celého světa provinění. Z ohledu přehořkého umučení Synáčka Tvého, ó nebeský Otče! řiď srdce mé, abych při této mši svaté bez všech roztržitostí svaté tajemství rozjímal a všechny mé modlitby vroucně konal. Amen.

Kněz mši svatou začíná: Kristus Pán v zahradě modliti se začíná.

Ježíši Kriste! v zahradě Jetsemanské k Bohu Otci za nás hříšné vroucně se modlicí: pokorně Tebe žádám, tu milost mi uděliti rač, aby při mé modlitbě Tvůj anděl, jenž Tě v té zahradě posilňoval, vždycky přítomen byl, a mně také v modlení mém posilnění udělil, abych budoucně větší vroučnost a horlivost při mém modlení míval, než-li jsem dosavad měl; což skrze zásluhy Tvého svatého modlení skroušeně žádám. Ó andělé svatý, mně od Boha za opatrovníka daný, buď mně v mém modlení přítomný, je ode mně přijímej a k trůnu velebnosti Božské přednášej. Amen.

Kněz říká obecní zpověď: Kristus Pán na zemi leží a krví se potí.

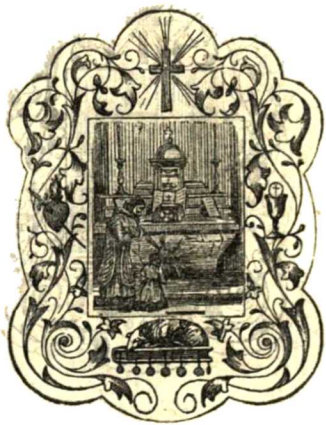

O Pane Ježíši Kriste! kterýž jsi v zahradě k Bohu Otci svému nebeskému se modlíc omdléval, a z velké mdoby po celém svým těle svatém ze všech údův nejsvětější krví hojně potil: popřej mně, abych v mém modlení Tvou Božskou sladkostí naplněn a místo krvavého pocení hojné slzy skroušeného pokání před obličejem Tvým vylíti zasloužil. O Slitovníče nebeský, smiluj se nade mnou! a odpusť mi veliké provinění. Uděl mým očím hojné slzy pravého pokání, abych nimi moje veliké hříchy, nimiž jsem Tebe často urazil, hodně oplakati mohl. Amen.

Kněz oltář líbá: Krista Pána Jidáš líbá.

O Pane Ježíši Kriste! jenž Jidášovým políbením chtěl židům zrazen býti: Tvou milostí mně přispěj, abych ani nad mým bližním z nenávisti, ani nad Tebou z mé křehkosti nezradil, nýbrž bližnímu mému z kresťanské lásky, všemožnou službou potřebný byl, Tebe pak nade všecko miloval, ctil a velebil. O nejmilosrdnější Ježíši! odpusť, prosím Tebe, těm všem jich provinění, kteří mně jakýmkoliv protivným způsobem škodně ublížili, jimž také já ze srdce odpouštím, té jsouc naděje, že v den hněvu také Tebe milostivého soudce míti budu, ačkoliv jsem od Tebe pro mé hříchy věčného hněvu zasloužil. Amen.

Kněz jde k missálu: Krista Pána jatého ze zahrady žoldnéři vedou.

O Kriste Ježíši! pro mne od bezbožných v zahradě jatý a provazy svázaný: prosím Tebe poníženě, rač odvázati svazky hříchův mých a svázati mne svazkem lásky Tvé i Tvých přikázaní svatých, abych tak svázán na uzde zdržeti mohl všecky údy těla mého, tak aby ničehož nespáchaly, coby se Tvé Božské vůli nelíbilo. O Bože dobrotivý! propůjč mně, dokavad ještě čas postačuje, tu milost, abych všechny mé hříchy. nímiž jsem Tebe, Boha mého každodenně rozhněval, každodenně oplakával a kajícně litoval. Zhřešil jsem s Máří Magdalenou, já veliký hříšník! a s ní také všechny mé hříchy skroušeně i hojně oplakávati budu. Amen.

Kněz introitum začíná: Kristus Pán u Annáše poliček dostal.

Můj Pane Ježíši Kriste! jenž jsi jako jeden ze zločincův nelitostivě provazy svázán, k Annášovi veden, od něho tázán a od jednoho z bezbožníkův pro mne bídného poličkován býti chtěl: uděl mi tu milost, abych nikdy k žádnému hříchu ani od zlého ducha, ani od zlého člověka svedený nebyl, nýbrž abych od mého anděla Strážce k svatým ctnostem napomínán byl a veden. O Bože nesmrtelný, Bože silný! posilň mne Tvou mocí Božskou, abych nikdy od nepřátel viditelných i neviditelných přemožen nebyl, ale od Tebe posilněn, všech jich zálohám dostatečně odpíral. Amen.

Kněz Kyrie eleison říká: Kristus Pán od Annáše ku Kaifášovi veden a od Petra třikrát zapřen byl.

Pane Ježíši Kriste! jenž milosrdným vzhlédnutím svým Petra, který Tebe třikrát zapřel, k pravému pokání a hořkému oplakání provinění svého pohnouti ráčil: račiž také, ó Pane! na mne okem milosrdenství svého vzhlédnouti, abych i já před očima Tvýma hříchy slzami svými obmýti hodně mohl, a Tebe, dobrotivého Boha mého, ani mluvením, ani zcestným učením nezapřel. Nevzpomínej nám, ó Bože! proviněni naše, ale předejdi nás milosrdenstvím svým; neboť učiněni jsme velmi bídní, a jest-li Tvého slitování nebude, koho za pomoc žádati budeme? Nezavrhuj naše skroušené volání k Tobě. Amen.

Kněz u prostřed oltáře říká: Kyrie a Gloria: Andělové vzdávali chválu Bohu za dobrodiní lidského vykoupení.

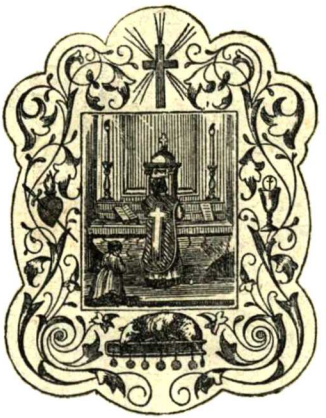

Velebím a chválím, klaním a dobrořečím Tobě, ó Kriste! že jsi skrze svatý kříž Tvůj tento hříšný svět vykoupiti ráčil: budiž za to sláva na výsostech Bohu, a uděl na zemi pokoj lidem dobré vůle. Budiž chvála a dobrořečení od nás i od všech andělů Tobě, Pane Bože, Králi nebeský, Bože Otče všemohoucí, a Tobě, Pane, jednorozený Synu, Jesu Kriste! Pane Bože, Beránku Boží! Synu Otce, kterýž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi a přijmi modlitby naše. Dobrořečíme Tobě a díky vzdáváme za tu nesmírnou lásku, s kterou jsi nás miloval, že jsi pro nás hříšný život svůj v ruce katanů vydal. Am.

Kněz obrátí se k lidu, dí: Pán s vámi, a na to říká církevní modlitby: Pán Ježíš jsa jat, byl veden k soudu.

O Bože! jenž hříchem rozhněván, a pokáním ukojen býváš: vzhlédni na modlitbu tvého poníženého a skroušeného lidu a odvrať metlu svého spravedlivého hněvu, které jsme hříchy svými zasloužili.

Bože! od kteréhož svaté žádosti, pravé rady a spravedliví skutkové pocházejí: dej služebníkům svým ten, kteréhož svět dáti nemůže, pokoj, tak aby srdce naše k plnění přikázání Tvých byla oddána, i po odvrácení strachu nepřátelského časové naši v ochraně Tvé byly pokojní. Skrze Ježíše Krista, Syna Tvého, Pána našeho. Amen.

Kněz počíná čísti epištolu: Krista Pána žoldnéři k Pilátovi vedou.

O Kriste Ježíši! jenž jsi k Pilátovi přiveden, a před ním nepravě obžalován býti chtěl: nauč mne lstivých lidí podvodu se varovati, a Tvou víru dobrými skutky v pravdě vyznávati. Ó dobrotivý Bože a Pane! jenž nepřestáváš prorockým a apoštolským učením nás k Tvému poznání a k Tvé nejsvětější službě napomínati, způsobiti rač v každém srdci křesťanském, aby učení Tvé, od všechněch s povinným poslušenstvím ke cti Tvého svatého jména přijato bylo, a mezi nevěřícími se rozmáhalo k Tvé větší cti a chvále, a jich duší potěšení a věčné slávě, kdeby Tebe ctíti, chváliti a velebiti mohli na věky věkův. Amen.

Kněz jde k prostředku oltáře: Kristus pán od Piláta k Herodesovi se odesílá.

Pane Ježíši Kriste! který jsi od Piláta k Herodesovi veden, a pro mně všeliké posměchy a křivdy nevinně trpěl: popřej mi, abych nikdy křivdami zlých lidí pohnutý nebyl, ani svaté tajemství Tvé nehodným bludníkům nevyjevil. O Bože, Spasiteli můj! pro čest jména Tvého svatého vysvoboď mne od úkladův nepřátelských, zvláště takových, kteříby mou duši milou poškvrniti, a ji od Tebe dobrotivého Boha odděliti chtěli. O nejrozkošnější miláčku Kriste Ježíši! jak přešťastné jsou ty duše, které při Tobě své odpočinutí mají, to také Ty mně dopříti rač pokorně za to žádám Tebe. Amen.

Kněz jde evangelium čísti a je čte: Krista Pána od Herodesa potupeného opět k Pilátovi vedou.

Kríste Ježíši; jenž jsi od Herodesa pro mně potupený od něho zase k Pilátovi s největším posměchem přiveden býti chtěl, a je oba skrze to spolu smířil: rač uděliti milost, abych se žádného proti mně sočení zlých lidí nestrachoval, ale skrze ně vycvičen, v dobrém tak prospivati mohl, abych hoden byl k tobě býti připojenu. Otevři, ó Bože, srdce mé, a je svou láskou tak obohatiti rač, aby ono vždycky k mým nepřátelům otevřeno bylo, a upřímnou láskou k nim i k tobě neuhasitelně plápolalo; neboť vím, že od nás nic víceji nežádáš, toliko srdce naše, které já také rád celé odevzdávám Tobě, přijmi je ode mně, a řiď je dle vůle své. Amen.

Kněz Kredo neb vyznání víry říká: Krista Pána Pilát k bičování odsuzuje.

Bože Otče! račiž nám všem skrze Tvého milého Syna Ježíše Krista milosti a darův Ducha svatého popříti; abychom společně v pravém vyznání Tvé svaté křesťanské víry až do skonání života našeho setrvali, a ve všeliké ctnosti a svatosti tak dlouho se cvičili, až bychom po tomto smrtelném životě s vyvolenými Tvými korunu věčné slávy dosáhli, i s Tebou Otcem, s Kristem Pánem, Bohem Synem, i s Duchem svatým v nebesích se radovali. O nebeský Otče! děkuji Tobě za tak veliké dobrodiní Tvé, že jsi mne pravým světlem Tvé spasitelné víry osvítiti ráčil. Amen.

Kněz kalich před obětí odkrývá: Krista Pána k bičování z šatův svlékají.

Můj Pane Ježíši Kriste! kterýžs pro mne dobrovolně z roucha svého svléčen a k bičování obnažen býti chtěl: rač mně popříti tu milost, abych skrze skroušené mých hříchů vyznání starého člověka se všemi jeho skutky a zlými navyklostmi svlékl, a před obličejem Tvým nikdy na ctnostech chudým se neukázal, ale dobrými skutky obohacen, Tebe v tomto plačtivém údolí časně, a v Tvém nebeském Jerusalémě věčně velebil. O nejdobrotivější Bože! přioděj mne milostí svou svatou, abych od svatby ženicha nebeského odcizen nebyl, a les moudrými Pannami rozžaté lampy nesoucími k němu do věčné radosti puštěn byl. Amen.

Kněz hostii obětuje: Krista Pána nelitostivě bičují.

O Kriste Ježíši! pro mne bídného hříšníka k sloupu přivázaný, ukrutně zbičovaný a zmrskaný: rač mně dáti Tvého otcovského trestání a kárání bič radostně přijíti, abych budoucně nikdy více Tebe hříchy mými nebičoval. O Bože Otče! obětuji Tobě Tvého milého Ježíše Krista k zadosti činění mých a celého světa provinění, kterých jsem se buď přestoupením, pominutím a jakýmkoliv způsobem dopustil. Obětuji také Tobě všecko to, cokoliv Syn Tvůj nejmilejší pro nás hříšné dobrovolně trpěti ráčil, aby nás jenom s Tebou smířil, a nám brány nebeského Jerusaléma otevřel. Amen.

Kněz kalich obětuje a jej přikrývá: Krista Pána trním korunují.

Pane Ježíši Kriste! pro mne trním korunovaný, popřej mně za mé velké a těžké hříchy zde trním svatého pokání náležitě se zbodnouti, abych potom hoden byl v nebesích slavně korunována býti. Učiň mne, Pane! účastnu býti Tvého svatého korunování, abych skrze ně dosáhl v nebeském Jerusalémě věčného radování. O Bože Otče! to bodlavé trní jsou hříchové moji, kterými jsem Tebe nelitostivě korunoval, milujíc více sám sebe než-li Tebe, a pro které Tvůj jednorozený Syn Kristus Ježíš tu nevyslovitelnou bolest podstoupiti ráčil, aby mne od věčného bodení vysvobodil: jenž s Tebou i s Duchem svatým živ jest a kraluje v nebesích na věky. Am.

Kněz prsty při oltáři umývá: Pilát své ruce umývá, řka: Nevinný jsem já!

Ach Kriste Ježíši! ačkoliv jsi od Piláta soudce zjevně přede všemi za nevinného vyhlášen byl, a však jsi se zuřivých židův strašlivý křik a k smrti odsouzení volajících ukřižuj, ukřižuj ho! poslouchati neoslejchal: rač mi udělit, abych do skonání živobytí mého v Tvé lásce setrval, na zlobivých lidí nenávist nic nedbal, a proto se nermoutil, ale za to, že jsem skrze tu jejich nenávist před Tebou něco zasluhoval, jim vděčen byl, jim dle mé největší možnosti vždycky dobře činil, je upřímně miloval, ctil, a jim dobrořečil pro Tebe, jenž mně hříšníku veliké dobré činiti nepřestáváš. Amen.

Kněz k lidu obrácený dí: Oratre fratres: Modlete se, bratří! Pilát Krista Pána židům ukazuje, řka: Ejhle člověk!

Můj Pane Ježíši Kriste! jenž jsi v posměšném oděvu oblečen a pro mne židům ukázán býti chtěl: račiž mi dáti zde všechny potřeby trpělivě snášeti, marné chvály všemožně se vzdalovati, co Tobě milého jest, toho se přidržeti, a dobrými skutky se přioditi, abych v den soudný oděvem počestných svatých ctností přiodín, mohl se před Tebou slavně ukázati. O Bože Otče! vzhlédni na Syna Tvého milého pro nás tak potupeného, a naše dobré mínění v skutek uvésti prodlévati nerač, ale milostí svou otcovskou nám ku pomoci přispěj, abychom ne slovy ale našími dobrými skutky Tobě se líbiti snažili.

Kněz říká prefací: Krstius Pán k smrti se odsuzuje.

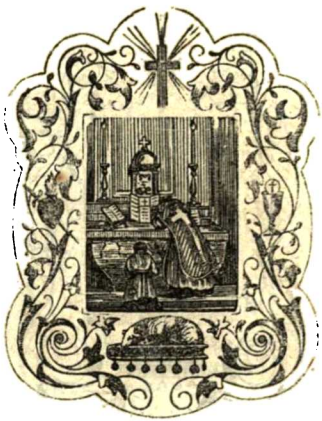

Nejdobrotivější Ježíši! jenžs pro mne na sebe nevinného výrok k ohavné smrti kříže vydaný slyšeti ráčil: popřej mně, abych i já pro Tebe také výrok ohavné smrti, též jiné cizí nespravedlivé a křivé posuzování vystáti se nezpečoval, ani jiné lidi všetečně nesoudil. O Bože Otče! jenž nespravedlivé ospravedlňuješ, ani smrti hříšníka nežádáš, vzbuď v mém srdci žalost, lítost nad mými hříchy a dej mým očím slzy, abych před Tebou hříchy mé hodně oplakal, ani skutečným učiněním nehněval, ale Tobě v čistotě srdce mého vždycky sloužil. Amen.

Kněz vzpomíná na všechny živé: Kristus Pán svůj kříž z města nese.

Pane Ježíši Kriste! jenž jsi kříž svůj mými těžkými hříchy obtížený na svých svatých ramenách pro mne hříšného na horu Kalvárii nésti chtěl: uděl mi tu milost, abych i já kříž a mrtvení těla mého radostně na sebe vzal, a jej za Tebou z lásky k Tobě každodenně nesl. Vím však, ó Ježíši! že jest-li Ty mně svou Božskou mocí nepřispěješ, pod ním klesnouti budu museti; protož podlož svou ruku svatou, kterou posilněn nejtěžší kříž lehce za tebou nésti budu mocti, a tedy poznám, že jho Tvé jestiť sladké a břímě lehké. Amen.

Kněz drží ruce nad kalichem: Kristu Pánu roucho podává svatá Veronika.

O Kriste Ježíši! kterýž jsi na oné smutné cestě k místu popravnímu vedený nad Tebou plačící ženy napomínal, aby raději sami nad sebou a nad jich syny plakaly: popřej mně slz takových, kteréby se Tobě líbily, a kterými bych hříchy a nepravosti mé hodně oplakal. Dej spoluútrpnosti slzy, a milost svatého milování, abych s Tebou opravdovou útrpnost měl, a Tebe mou věrnou láskou každé okamžení věrně miloval, jenž jsi věčného milování hoden, a kraluješ v nebesích s Bohem Otcem i svatým Duchem Bůh v třech osobách jediný na věky požehnaný. Am.

Kněz nad hostií a nad kalichem kříže dělá:
Krista Pána na kříž přibíjejí.

Můj Pane Ježíši Kriste jenž jsi pro mne na kříž tupými hřeby přibit býti a spolu nápis provinění našeho i smrti na něm zavěsiti chtěl: prosím Tebe pokorně, račiž svatou bázní tělo mé proniknouti, aby ona přikázání Tvého stále se držela a od Tvého kříže nikdy se neoddělila. Tvé svaté rány, ó Kriste Ježíši! ať jsou mé duši v hodince smrti jediné útočiště, aby ona do nich přijatá, před nepřítelem ochráněná, do věčné radosti z bídy světa doprovozena byla, a tam Tebe s Bohem Otcem, s Duchem svatým i se všemi nebešťany na věky věkův slavila a velebila. Amen.

Kněz svatou hostii pozdvihuje: Krista Pána s křížem vyzdvihují.

Nejmilejší Ježíši! jenž jsi s křížem od země vyzdvižen býti chtěl: uděl mi, prosím Tebe, tu milost, abych od časných a zemských náklonností sproštěn byl, a svou myslí v nebeských věcech stále přebýval. Zdráv buď, ó Ježíši Kriste! pravý a věčný chlebe, který jsi s nebe sstoupil, abys život věčný nám udělil a na tomto oltáři zasvěcený Tvou mocí Božskou pěstovaný, k jisté naději spasení našeho přítomen byl; dejž nám všem tu milost, abychom na Tebe, kterého zde pod způsobou chleba vidíme, v nebesích věčně patřili a tak se s Tebou věčně radovali. Amen.

Kněz kalich pozdvihuje: Z ran Krista Pána nevinná krev teče.

O přesvatá krev! která jsi z nejsvětějších ran Spasitele mého k obmytí všech mých hříchův hojně tekla: obmej všecku nečistotu hříchův mých, a mně očištěnou k věčnému životu zachovej. O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi chtěl, aby se z Tvých nejsvětějších ran pramen Tvé milosti a lásky vyprejštil: dej, bych vždycky, kdyžby koliv ve mně zlé žádosti povstávaly, k největším ranám Tvým se utíkal, odtud tajnost spasitelné lásky sobě vyvážil, a tou takové zlé žádosti šťastně dusil; neboť oné jsou studnice vody živé k životu věčnému hojně se prejštící. Amen.

Kněz na mrtvé vzpomíná: Kristus Pán se modlí za pokolení lidské.

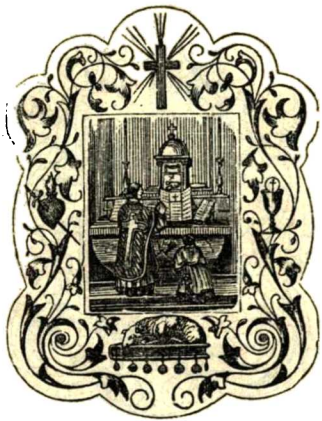

O Pane Ježíši Kriste! jenžs na kříži visící, za všechno lidské pokolení i za ty, kteří Tebe ukřižovali, k Otci svému nebeskému se modlil: rač mi dáti pravou lásku, abych dle přikázaní a příkladu Tvého všechny mé nepřátele miloval, a těm, kteří mně zlé činí, dobře činil. O nejdobrotivější Ježíši! pomni na soužené dušičky v očistcovém ohni těžce se trápící, a od nás k Tobě modlitebnou přímluvu očekávající, jich muky jim rač umenšiti, aneb dle Tvého velikého milosrdenstva rač je z nich vysvoboditi, pro které jsi také ohavnou smrt kříže podstoupil. Amen.

Kněz bije se v prsy: Lotr kající na kříži visící smilování Krista Pána žádá.

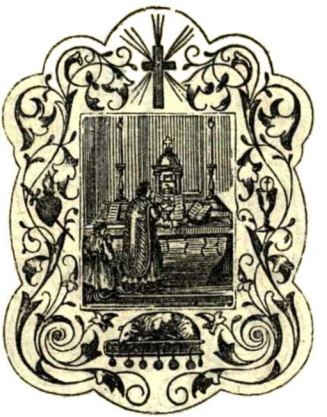

O Kriste Ježíši! jenž jsi lotru kajícímu na kříži vysícímu a nepravost svou vyznávajícímu slávu věčnou připoveditі ráčil: skroušeně Tebe prosím, rač také na mne očima svého milosrdenstva vzhlednouti, abych i já při skonání života mého od Tebe, jakožto od mého dobrotivého Spasitele potěšitelná slova s ním slyšeti zasloužil: „Dnes se mnou budeš v ráji!“ rač mně bídnému hříšníku milostiv býti, ó nejsladší Ježíši! a mne, rač za všeliká od Tebe přijatá dobrodiní velmi nevděčného mezi Tvé vyvolené do nebeského Jerusaléma přijmouti. Amen.

Kněz říká Pater noster, neb Otčenáš: Kristus Pán sedm slov na kříži propověděl.

O Pane Ježíši Kriste! který jsi mezi sedmi slovy na kříži propověděnými svou matičku nejmilejší Tvému milému učedlníku Janovi, a jeho také jí, Matičce své poručil: poroučím já také Tobě sebe samého, i všecky věci mé z pouhé důvěrnosti a lásky, s kterou jsi je vespolek svázal, prosíc Tebe poníženě, popřej mně skrze vzácnost milování takového, abych i já Tebe tak horlivě miloval, jako Tě milují Tvojí vyvolení, kteří v nebesích s Tebou se radují, a skrze jejich přímluvu abych ode všeho nebezpečenstva těla i duše osvobozen byl. Amen.

Otčenáš, jenž jsi na nebesích, atd.

Kněz svatou hostii na dvé láme: Kristus Pán na kříži umírá.

Můj Kriste Ježíši! jenž jsi z lásky ke mně na kříži umíraje, duši svou nebeskému Otci poručiti ráčil: rač mne svou láskou milostí obdařiti, abych zde časně s Tebou duchovním způsobem umřel a dušička má v hodinku smrti mé aby poručena byla. Vím, ó Ježíši! koho Ty svou Božskou milostí obohatíš, že zahanben nebude na věky; pročež nezahanbuj mne svého služebníka a nehodného hříšníka velikého, ale dokaž, že Tvá přesvatá smrt není k mému zahanbení ale k věčnému spasení světu i všem marnostem jeho podvodným rád umříti chci, jenom abych s Tebou v nebesích živ byl. Amen.

Kněz částečku svaté hostie do kalicha vpouští: Kristus Pán vstupuje do předpeklí a vysvobozuje svaté otce toužebně jej očekávající.

Pane Ježíši Kriste! jenžs skrze kříž sílu i všecku moc satanáše přemohl a věrně i hlavně do předpeklí k potěšení a k vysvobození svatých otcův, kteří Tebe velmi dávný čas očekávali a skrze Tebe vysvobozeni být žádali, vstoupil: je svou Božskou přítomností potěšil i vykoupil: prosím Tebe skroušeně, ať také nyní vstoupí moc Tvého umučení a krve Tvé přesvaté do očistce na dušičky, aby ony z těch časných muk vysvobození věčného odpočinutí dojíti, Tebe v nebesích s kůry andělskými, a se všemi vyvolenými věčně chváliti mohly, kde jsi živ a kraluješ na věky věkův. Amen.

Kněz dí třikráte: Beránku Boží! atd.: Když byl Ježíš ducha vypustil, uznává setník i mnozí jiní nevinnost jeho, a skroušeně domů se berouce, bijí se v prsa.

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi! Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, miluj se nad námi. Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uděl nám svatý pokoj! O jako pro Tvou v mukách trpělivost i blahoslavenou smrt, mnozí bijíce se v prsy své hříchy oplakávali, také já skrze přehořké umučení Tvé, a skrze přesvatou smrt Tvou prosím Tebe, abych z celého srdce svého hříchův mých želel a Tebe nikdy více nehněval. O Beránku Boží, smiluj se nade mnou a uveď duši mou na svatbu Tvou do věčné rozkoše. Amen.

Kněz bije se v prsy, a přijímá Tělo i Krev Krista Pána: K pohřbu Krista Pána potřebné věci se dějí.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi pro mne v novém hrobě po smrti své chtěl položen býti: uděl mi srdce nové, abych Tebe v něm počestně položil a v něm vždycky zachoval, tak abych s Tebou pohřbený k blahoslavenému vzkříšení přijíti mohl. O Pane Ježíši Kriste! nejsem hoden Tvé nejsvětější jméno vysloviti, ale pro jméno Tvé svaté odpusť mi mé provinění. O Pane Ježíši Kriste! nejsem hoden slouti Tvým stvořením, ale pro svou svatou smrt na milost mne přijmi. O Pane Ježíši Kriste! nejsem hoden oči mé k nebi pozdvihnouti, ale pro lásku Tvou Tebe prosím, dej mi slávu nebeskou viděti. Amen.

Kněz bere ablucí aneb víno do kalichu: Ježíš drahými mastmi pomazaný.

O Pane Ježíši Kriste! kterýž pro mne již mrtvý od Josefa a Nikodema drahými mastmi mazán, a do čistého plátna zaobalen býti chtěl: popřej mi tu milost, abych ze svatého oltáře Tvého předrahé živé a pravé Tělo v nejsvětější svátosti oltářní hodně přijal, a je vonnými všelikých ctností mastmi mazal. Obdař, ó Kriste Ježíši! mé srdce tou milostí, aby ono mimo Tebe žádného nemilovalo, žádné rozkoše nepožívalo, žádného potěšení sobě neoblibovalo, po žádné cti nedychtilo, a žádného protivenstva se nestrachovalo. Amen.

Kněz se po přijímání modlí: Kristus Pán třetího dne z mrtvých vstal.

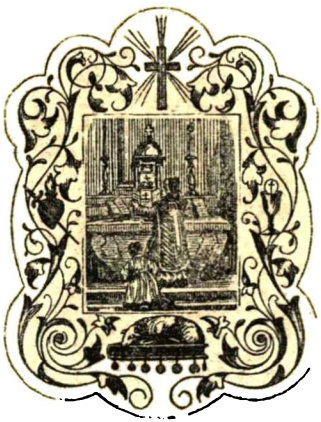

Kriste Ježíši! jenž jsi jakožto vítěz slavný radostně z mrtvých vstáti ráčil: rač popříti, abych i já z mých navyklostí zlých povstal, a lepší život v nově počal, tak abych Tvé slávy v blahoslavenství věčném účasten být mohl. O můj Stvořiteli, Bože Otče! vzhlédni na mne stvoření své a dej milost, aby duchovní požívání této svátosti mne a všem věřícím živým i mrtvým užitečné bylo, abychom posledně skrze takové přijímání v den soudný z mrtvých vstanouce na pravici Syna Tvého postaveni a do slávy uvedeni byli. Amen.

Kněz dí: Pán s vámi: Kristus Pán se zjevil učedlníkům svým.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi po slavném z mrtvých vstání Tvém nejmilejší Matičku svou Marii Pannu i učedlníky ukázáním přeslavného Těla svého obveseliti a radostí naplniti ráčil: popřej mně také, abych i já v Tvé slávě spatřil Tebe a v Tobě na věky se radoval. K památce toho Tvého svatého zjevení obětuji Tobě dnes i každého času tělo mé, srdce mé, duši mou, všecka myšlení, mluvení i činění, žádajíc Tebe, aby jsi je dle svaté vůle své říditi ráčil, jenž v nebesích kraluješ s Bohem Otcem i Duchem svatým na věky věkův. Amen.

Kněz říká poslední modlitby na hlas: Kristus Pán čtyřidceti dnův s učedlníky svými obcuje.

Nejdobrotivější Kriste Ježíši! jenž jsi po radostném z mrtvých vstání svém čtyřidcetí dnů s učedlníky svými obcovati, je všechna svatá tajemství víry Tvé svaté a samospasitelné vyučiti ráčil: prosím Tebe pokorně, rač také mne tomu vyučiti, abych podle Tvé Božské vůle vždycky živ byl a od Tvého zalíbení nikdy ani v nejmenším nikam se neuchýlil. O Pane! Tobě já bídný hříšník poroučím každého času, zvláště v poslední hodinku ducha mého; má poslední slova ať jsou nejsladší jméno Tvé Ježíš, Maria, Josef, Jachim, Anna! Amen.

Kněz naposledy k lidu dí: Pán s vámi: Kristus Pán na nebe vstupuje.

O Pane Ježíši Kriste! jenž jsi po čtyřidcíti dnech od Tvého slavného z mrtvých vstání s velkou slávou na nebesa vstoupiti ráčil: ó by duše má milostí Tvou obdařená všemi zemskými věcmi pohrdala, Tě věrně vyhledávala, po Tobě dychtěla, lačněla a žízněla. Při konci pak živobytí mého prosím Tebe, neodjímej ode mně ani paměť, ani řeč, ani rozum, ale při tom všem zachovej mně a popřej, abych nad hříchy mými pravou skroušenost, v Tobě pak naději, věrnou lásku i víru měl, a k Tobě se šťastně do slávy věčné dostal. Amen.

Kněz uděluje lidu sv. požehnání a čte poslední evangelium: Ježíš seslal na apoštoly Ducha svatého.

Můj Kriste Ježíši! jenž jsi učedlníkům svým spolu v modlitbě trvajícím s nebe Ducha svatého seslati ráčil: prosím Tebe, vyčisť srdce mé Tvou milostí, aby také on potěšil duší našich, Duch svatý v mém srdci líbezný a příjemný příbytek i odpočinutí nalezna, je hojnou láskou a svými svatými dary obdařil, kterého jest-li zbaveni budeme, nenávistník náš k věčné zkáze nás povede, který o to vždy pečuje, aby nás od Tebe, ó Kriste Ježíši! věčně odloučil, čehož Ty nerač dopouštěti, ale v Tvém svatém opatrování rač nás zachovati a věčného odpočinutí popříti. Amen.

Modlitba po mši svaté.

Všemohoucí věčný Bože! přijmy tyto modlitby mé, které jsem k Tvé i Syna Tvého nejmilejšího Ježíše Krista větší cti a k spasení mé ubohé duše s tou pobožností, s jakou jsem jen mohl, vykonal; a jako tato mše svatá přeslavný má konec, tak i život můj na tomto bídném světě šťastně buď skonán a ve věčný proměněn. Račiž mi, ó Pane! učiniti dobře v tu hodinu, když duše má z mého bídného a hříšného těla bude míti vystoupiti, a ji mezi své vyvolené do věčné radosti rač přijíti, kde v trojich osobách Bůh jediný kraluješ na věky věkův. Amen.

Modlitba, když do chrámu Páně jíti a mši svaté přítomen býti nemůžeš.

(Kdybys pro nemoc neb z jiné důležité příčiny do kostela jíti a mši svaté přítomen býti nemohl, obrať se sedmkráte aneb aspoň podlé příkladu sv. Daniele třikrát za den k nejbližšímu kostelu, vzbuď v krátkosti víru, naději a lásku, klaň se nejsvětějšímu srdci Ježíšovému, tam v oltářní svátosti skrytému a rci:)

Duše Kristova, posvěť mne; Tělo Kristovo, spasiž mne; Srdce Kristovo, chraň mne; Krvi Kristova, opojiž mne; vodo z boku Kristového, obmej mne; umučení Kristovo, posilň mne; ó dobrotivý Ježíši! vyslyš mne; v svých svatých ranách skrej mne; nedej mi se odloučenu býti od Tebe; proti zlému nepříteli zastaň mne; v hodinu smrti povolej mne a rozkaž mi přijíti k Tobě, abych se všemi svatými chválil Tebe na věky věkův. Amen.

O Bože! jenž jsi nám v předivné svátosti oltářní památku svého umučení zanechal; popřej nám, Tě žádáme, svaté tajemství Těla a Krve Tvé tak ctíti, abychom vykoupení Tvého užitek v sobě ustavičně cítili; skrze Pána našeho Ježíše Krista. Amen.

Obětování.

O nejmilejší Ježíši! poněvadž nyní s jinými pobožnými křesťany mši svaté přítomen býti nemohu; obětuji Tobě na místo té mou srdečnou žádost, kterou mám skrze celý čas života mého Tobě věrně a horlivě sloužiti, a to v jednotě zásluh Tvých, a v společnosti pobožnosti všech horlivých k službě Tvé shromážděných křesťanův,

s nimiž Tě skrze toto zaneprázdnění a skrze všecky skutky mé chváliti a ctíti žádám na věky. Amen.

Modlitba před kázáním.

Nejdobrotivější Ježíši, jenž nás skrze posvátné služebníky své cestě vyučuješ: vlož své svaté slovo v ústa kněze, který nyní na kazatelnici vystoupí, a osvěť jeho srdce Duchem svatým, aby jen to mluvil, co se s Tvým čistým učením srovnává. Otevři též srdce i uši naše, abychom učení Tvého svatého bedlivě poslouchali a ostříhali. — Učiň, ó Bože! aby tento vyslanec Tvůj, a my s ním spasení věčného došli; skrze Krista Ježíše, Syna Tvého a Spasitele našeho. Amen.

Modlitba po kázání.

Božský učiteli, Kriste Ježíši! děkujeme Tobě, že jsi símě slova svého skrze kazatele do srdcí našich vsíti ráčil: učiň, aby požehnání Tvé na toto dílo kazatelské vstoupilo, aby k naší výstraze, k našemu naučení, pelepšení, osvícení, zdokonalení a spasení prospělo, jenž živ jsi a kraluješ na věky věkův. Amen.

Pobožnost kající.

Ponaučení o svátosti pokání.

Svátost pokání jest od Krista Ježíše ustanovená, v kteréž na místě Božím sedící kněz hříšníku spáchané hříchy odpouští, když se z nich skroušeně a dokonale vyzná, opravdový úmysl má se polepšiti a pravé pokání činiti. — Pán Ježíš tuto svátost v církvi své založil a pravil: „Kterýmž odpustíte hříchy, odpuštěni jsou jim, a kterýmž zadržíte, zadrženi jsou.“ — Duchovní přiklekajícího k zpovědlnici žehná, řka: „Pán budiž v srdci a v ústech tvých, abys se zcela a hodně z hříchův svých vyznal.“ Po uděleném naučení a uloženém pokání modlí se pak duchovní nad tímto takto: „Smiluj se nad Tebou všemohoucí Bůh, a po odpuštění hříchův tvých přiveď tě k životu věčnému.“ Pak následuje rozhřešení takto: „Pán Ježíš uděl tobě rozhřešení, a já mocí jeho uděluji tobě rozhřešení od hříchův tvých, pokud mohu a tobě třeba jest — neb pokud ty toho hoden jsi.“ Abychom uložené pokání tím ochotněji a svědomitěji splnili, pozorovati jest třeba, jak mírné a lehké nynější církevní proti starodávnímu jest. Pokání též i posty v první církvi mnohem přísnější byly. Tehdáž se pokání veřejně i také

skrze mnohá léta konalo, kdežto kající skrze ten celý čas mezi službami Božími v síni chrámové státi museli. — Postního času aniž masa, aniž vajec, aniž mléka věřící požívati směli. Ale při vší té přísnosti církve tehdejší chvalitebnou ochotnost a svědomitost tehdejších křesťanů pozorujeme, kterou oni všecko svatě plnili, cožkoliv jim církev uložila. Při tom ale neopomiňme povážiti, jak lenivě a vlažně my to mnohem lehčí konáme, co nám církev ukládá, jaké obtížnosti v tom nalezáme! — Když tedy k svaté zpovědi jdeš pomysli si, jakoby zpověd tato poslední byla, v živobytí tvém, vykonej ji s takovou přípravou a skroušeností, jakoby jsi se měl k soudu Božímu dostaviti, abys vydal počet ze všech skutků svých. Nebuď z počtu oněch, jenž u zpovědlnice stojíce teprv se modlí a na hříchy své zběžně myslí, a bez lítosti se zpovídají: tiť přijímají svátost oltářní k svému odsouzení. Vejdiž již den před svatou zpovědí sám s sebou v soud, pokoř se před Bohem pro hříchy své jako publikán, a modli se za osvícení mysli, za poznání a odpuštění tvých hříchů.

Modlitba před svatou zpovědí.

K Tobě, ó Bože a Spasiteli můj! plný pokory a skroušenosti zase se navracuji, jenž jsem se od Tebe tolikrát hříchy svými obrátil. Nebo ke komu já všecek zraněný se obrátím, než-li k Tobě, lékaři nebeský? zavrhneš-li Ty mne, kdo mne přijme? opustíš-li Ty mne, kdo se pak nade mnou smiluje? odsoudíš-li Ty mne, u koho budu odpuštění doufati? Pevně jsem si arci ustanovil a Tobě svatý slib učinil, že chci přikázání spravedlnosti Tvé svědomitě ostříhati, a Tebe, lásko má, žádným více hříchem neuraziti. Ale ach, jak nestálým a vrtkavým jsem se opět stal! jak nevděčným za tolikerá přijatá dobrodiní! místo obrácení a polepšení hřích hříchem jsem

dovršoval. Ach, zhřešil jsem opět! Co učiním? ku komu se obrátím, než k Tobě Bože můj! jenž jsi spasení, život a vzkříšení naše? Vzezři na mne, ó Pane Ježíši Kriste, a rozpomeň se na slova, které jsi řekl: „Nepřišel jsem, abych zatratil svět, ale by spasen byl; pomni, že ani Otec nebeský nechce, aby hříšník zahynul, ale aby se obrátil a věčně živ byl. Protož, ó dobrotivý Ježíši! studnice všeho slitování a milosrdenství, jenž jsi ani Matoušovi, na cle sedícímu, ani Petrovi v síni Kaifášově Tě zapírajícímu, ani publikánu, ani Maří Majdaleně, ani Zacheovi, ani lotru na kříži, ano žádnému hříšníku milosti své nejen neodepřel, ale ke všem hříšníkům co laskavý Otec jsi volal: „Pojďte ke mně všickni, kteříž pracujete a obtíženi jste, a já vás občerstvím;“ viz a vzhlédni na mne očima milosrdenství svého, nebo se hříchů a nešlechetností svých náramně děsím, a jiného nevím co praviti, než-li: O Bože, buď milostiv mně ubohému hříšníku. V toto Tvé milosrdenství, kteréž žádných mezí nezná, celou svou, ó laskavý Spasiteli, důvěrnost skládám, a odpuštění svých hříchů, ač přemnohých, dojíti doufám; nebo Ty můžeš víc odpustiti, než-li já se dopustiti. Nezamítej mne tedy od tváře své, a rci duši mé: „Odpouštějí se hříchové tvojí, spasení tvé já jsem.“

Hotov jsem pro množství hříchů svých, před Tebou, Bože můj a soudce můj, se pokořiti a služebníku Tvému na místě Tvém postavenému skroušeně, zcela a upřímně se vyznati: toliko Tebe, kajících hříšníků nejvroucnější příteli, Kriste Ježíši, pokorně prosím, osvěť milosrdně světlem

milosti Ducha svatého temnosti svědomí mého, abych všecky hříchy své náležitě poznal; dejž, abych příšlušnou přípravou a skroušeností k této svátosti pokání přistoupil; zapal studené srdce mé, abych všech hříchů svých dokonale oželel, ze svých hříchů skroušeně se vyznal, svaté předsevzaté polepšení života svého věrně vyplnil, hodně pokání činil a tak od Tebe, Boha a Spasitele mého, zase smíření a odpuštění dosáhl.

(Nyní zpytuj svědomí své a pomni, že zpověd tvá jen tehdáž ti platná a spasitelná bude, když po náležitém skoumání sebe samého z hříchů svých se upřímně vyznávati a skroušeně jich litovati budeš, s pravou žádostí, života svého polepšiti. Způsob zpytování svědomí najdeš při večerních modlitbách. Po bedlivém zpytování svědomí pokračuj dál v modlení:)

Vzbuzení lítosti.

Ach, kdož dá hlavě mé vody a očím mým studnici slz, abych hodně mohl oplakati hříchy své, tak mnohé a tak těžké, jimiž jsem svrchovanou dobrotu Tvou, ó Bože! rozhněval. O Ty všemohoucí na výsosti, jenž jsi někdy na poušti lidu Israelskému z tvrdé skály vody vyvoditi ráčil: prosím Tebe pokorně, abys mé utvrdlé srdce k oželení hříchů mých ráčil obměkčiti, abych milostného odpuštění i pokoje od Tebe dojíti mohl. Želím z celého srdce svého, že jsem Tebe, Boha mého, nejlepší dobré, hříchy svými urazil, kteréhož jsem byl povinnen a od nynéka chci milovati, protože jsi nejvejš svatý, mocný, dobrotivý a milosrdný. O kéž bych byl nikdy nezhřešil! Odvolávám, zavrhuji a co na mne jest, zničuji, čímkoliv jsem se buď myšlením neb mlu-

vením, skutkem neb opuštěním proti Tobě, ó Pane a Bože můj, provinil. A byť ani odplaty, ani trestu, ani nebe, ani pekla nebylo: předce pouhá svrchovaná dobrota všeho milování nejhodnější Bože! postačuje, aby se srdce lítostí roztrhlo, a oči mé aby hojné prameny kajících slzí vydaly. — Proto milosrdný Bože! z vnitřnosti srdce svého volám a volati nepřestanu: Nenalož se mnou hříšníkem vedle spravedlnosti své: Nepatř na hříšníka, jenž tebe k hněvu popouzel, ale vzhlédni na bídníka, jenž k Tobě o pomoc volá. Nežádám, abys mi zasloužené pokuty odpustil, ano hotov jsem každého času, kdy a jak se Tobě líbí, z ruky Tvé otcovské je přijmouti. Toliko prosím, abys také vzezřel na mou skroušenost, poníženost a kajícnost, abys pamětliv byl svého neskončeného milosrdenství, a čeho se k dokonalosti mého pokání nedostává, abys drahými zásluhami Syna Tvého Ježíše Krista doplniti, a tak mne od hříchů očistiti ráčil, abych Tobě v čistotě srdce zde sloužiti, a tam Tě chváliti mohl na věky věkův. Amen.

Dobré předsevzetí.

O Bože! srdce čisté stvoř ve mně, a ducha přímého obnov u vnitřnostech mých; nebo pevné předsevzetí činím, že s milostí Tvou chci Tvůj zákon svatý míti v uctivosti, všech hříchů bedlivě se varovati, skroušeně se z nich vyznati, uložené pokání za ně věrně vykonati zlé náchylnosti k hříchu zmužile přemáhati, všemu pokušení udatně odpírati, a zlých příležitostí k hříchu zmužile přemáhati všemu pokušení udatně odpí-

rati a zlých příležitostí k hříchu se chrániti. Hotov jsem nejen všem, kteří mně křivdy učinili, ze srdce tak odpustiti, jakož sobě žádám, abych u milosrdenství tvého došel odpuštění; ale také všecko napraviti, čímkoliv bližním mým ode mne bylo ublíženo; též chci všech od zpovědlníka mi uložených prostředků k napravení mému náležitě užívati. Však ale, ó Pane, co jest předsevzetí mé bez Tvé milosti? Posilni mne v boji proti zlým náklonnostem, a přispěj mi ku pomoci, když klesati počne síla má; učiň, aby moc Tvá mně mdlým se zjevila, abych pak srdcem vděčným Tebe velebiti mohl: Hospodin spomocník můj, nesmírné jest milosrdenství jeho k těm, kteří se ho bojí a k němu se obrací. Am.

Modlitba k Panně Marii.

O nejsvětější Rodičko Boží! útočiště všech hříšníků, matko milosrdenství, k Tobě se já utíkám a slzavě volám: Přimluv se za mne se všemi nebešťany u Syna svého Ježíše Krista, aby mne množství hříchů mých vedle milosrdenství svého sprostiti, a z moci ďábla vytrhnouti ráčil. Ach! nejsem sice hoden, aby modlitba má byla vyslyšena, ale Tvá mocná přímluva u Syna Tvého nebude oslyšena. Nedej, aby zmařena na mne byla krev Syna Tvého, a Spasitele mého Ježíše Krista, jenž jest požehnaný na věky věkův. Am.

(Maje již zpověď svatou konati, z vnitřnosti srdce svého ještě vzdechni:)

Ach můj nejsladší Ježíši, jenž jsi z nejhorlivější žádosti spasení lidského svátost pokání k polepšení všech hříšníků ustanoviti ráčil, aby-

chom působením jejím ode všech hříchů očištěni byli, a ztracené milosti Boží dojíti mohli: cihle já bídný hříšník zase k Tobě Pánu a Bohu mému se navracuji, srdcem plným důvěrnosti, že v této svátosti odpuštění všech mých hříchů dojdu. Protož skrze zásluhy utrpení a přímluvy nejblahoslavenější rodičky Tvé Marie Panny, svatých andělův, patriarchův, prorokův, apoštolův, mučedlníkův, vyznávačův, pannen a vdov i všech svatých co nejpobožněji k Tobě volám: Smiluj se nad mou bídnou duší; vlí do srdce mého pravou lítost, učiň oči mé prameny slzy, abych všech hříchů a nedbalostí náležitě oželel, hodné pokání za ně učinil, a tak aby duše má zase okřála a obživla k životu věčnému. Amen.

Pán Bůh rač nyní srdce mé osvítiti a jazyk můj spravovati, abych se slušně, upřímně a zcela ze svých hříchů vyznal. Ve jménu Otce, i Syna, i Ducha svatého. Amen.

Způsob, jak se zpovídati sluší.

(Přijda po dokonalém připravení k zpovědlnici, klekni, poznamenej se svatým křížem a rci: Prosím vás, ctihodný otče, za svaté požehnání, abych se mohl ze svých hříchů dobře a zcela vyzpovídat.)

(Na to říkej zpověd:) Já bídný hříšník zpovídám a vyznávávám se Bohu všemohoucímu, Marii jeho důstojné matce, všem milým svatým, a vám otče duchovní, na místě Božím, že jsem od mé poslední spovědi, která se (zde řekni čas) stala, často a mnoho hřešil, myšlením, žádostmi, řečmi a skutky zvlášť pak se vinen dávám, že jsem atd.

(Zde se zpovídej skroušeně, aby zpověd tvá nešla pouze z úst, ale ze srdce: neopomeň při každé zpovědi oznámiti den, v který jsi naposledy svátost pokání přijal, přijímej pozorně a pokorně od zpovědlníka napomenutí a prostředky k napravení života tvého, a navykej na to, abys slova jeho často jsi na paměť uváděl. Po učiněném vyznání dolož:)

Těch a všech svých jiných vědomých i nevědomých hříchů; kterých jsem se buď sám dopustil, neb kterých jsem vinen byl, že byly od jiných spáchány, srdečně lituji, protože jsem Boha, nejlepší a lásky nejhodnější dobré jími urazil. Opravduť míním nikdy víc nehřešiti, a všeliké příležitosti k hříchu se varovati. Žádám vás, ctihodný otče, za kněžské rozhřešení a spasitelné pokání.

(Když ti duchovní rozhřešení uděluje, bí se třikráte v prsy, a rci:)

O Pane Ježíši! odpusť mně hříchy mé, ó dobrotivý Ježíši! smiluj se nade mnou! Ó nejlaskavější Ježíši! buď milostiv mně hříšnému!

Modlitba po zpovědi.

Pane Ježíši Kriste, jenž jsi k člověku sedm a třidcet let nemocnému v slitování svém řekl: Hle, zdráv učiněn jsi, nehřeš více: i já jsem slova z úst posvátného služebníka Tvého nyní slyšel, byv od něho ve jménu Tvém hříchů svých sproštěn, a tak od neduhů duše své uzdraven. Ach Ježíši, dobrý Ježíši, ó miláčku můj jediný. Spasiteli můj nejlaskavější! jak jsi ke mně milostivý a milosrdný, jak shovívající a trpělivý; když jsem byl ztracen, Tys mne hledal; když

jsem bloudil, Tys mne volal; když jsem Tvému vnuknutí odpíral, Tys mocněji k srdci mému mluvil; když jsem s pokáním odkládal, Tys dobrotivě shovíval; když jsem se k Tobě navrátil, Tys mne na milost přijal; když jsem k Tobě o milosrdenství volal, Tys lkání mé vyslyšel, a tak jsi mne pro pokání mé, jak v Tvé nestíhlé milosrdenství doufáme, z otroka ďábla učinil synem Otce nebeského. Ach Pane a Bože můj, kterak se odměním Tobě za tu nesmírnou dobrotivost, kterou jsi mne nyní prokázal. Srdcem vděčnosti plným s Davidem volám:

Dobrořeč duše má Hospodinu: a všecky věci, kteréž ve mně jsou, jméno svaté jeho.

Dobrořeč duše má Hospodina: a nezapomínej na vsecka dobrodiní jeho.

Kterýž milostiv jest všem nepravostem tvým: kterýž uzdravuje všecky nemoce tvé.

Kterýž vysvobozuje od zahynutí život tvůj: kterýž tě korunuje milosrdenstvím a slitováním.

Litostivý a milosrdný jest Hospodin: dlouho shovívající a milosrdný.

Ne podle hříchů našich učinil mně: ani podle nepravostí našich odplatil mně.

Jakož se slitovává otec nad syny: tak slitoval se Hospodin nad těmi, kteříž se ho bojí.

Dobrořeč duše má Hospodinu na věky.

Modlitba k Bohu Otci.

Bože Otče milosrdný děkuji Tobě z celého srdce svého, žes mne svazků hříchů mých zprostiti a z propasti věčného zatracení vytrhnouti ráčil! protož v sjednocení všech pokání, kteréž

pro oslavení jména Tvého konány byly, obětuji Tobě dnešní mé pokání, pokorně žádaje, abys je pro zásluhu utrpení nejmilejšího Syna svého Ježíše Krista, milostivě přijmouti a sobě oblíbiti ráčil.

K Bohu Synu.

Synu Boží, Spasiteli světa! budiž Tobě, prosím, skrze přímluvu blahoslavené Panny Marie, a všech milých Svatých Tvých vděčná a příjemná tato zpověd má; a cokoli nyní i jindy se mne nedostávalo k dostatečnému a pokornému hříchův vyznání, nechť to doplní nesmírná láska a dobrota Tvá, skrze kterou rač mne ode všech nepravostí mých očistiti, pravou láskou a milostí svou obdařiti, a k životu věčnému přivésti.

K Bohu Duchu svatému.

O Duše svatý, Utěšiteli všech zarmoucených hříšníků, děkuji Tobě pobožně, žes mne zásluh Ježíše Krista v svátosti pokání účastna učiniti, svědomí mé upokojiti, a srdce mé opět za příbytek svůj připraviti ráčil. Skrze tu milost a lásku, kterou jsi duši mé vlil, prosím Tebe pokorně, posilni mne, ať všelikému hříchu od dnešního dne zmužile odpírám, pokušení, které na mne naléhati bude statně přemáhám a zlých příležitostí, v kterých bych zase klesnouti mohl, opravdově se vystříhám. Učiň, posvětiteli můj, abych Tebe, Boha svého, bez přestání před očima měl, všelikého hříchu budoucně se varoval, a tak z milosti Tvé vždy radoval.

O Maria Panno, matko milosrdenstva! vyžádej mně přímluvou svou u Syna svého Ježíše

Krista, abych se pokáním svým i svatosti jeho i Tobě zalíbil, a tak odplaty kajícím od něho připravené účasten byl. Všickni svatí a světice Boží, a vy duchové andělští, jenž láskou velikou k Stvořiteli svému hoříte, orodujte za mne, aby srdce mé od této hodiny ode všech hříchů očištěno, a plamenem nejčistší lásky k Pánu Ježíši rozníceno bylo, abych jen jej Boha a Pána mého stále hledal, jen v něm zůstával, a líbě odpočíval až na věky. Amen.

Ponaučení o svátosti oltářní.

Sám Ježíš Kristus tuto svátost při poslední večeři založil, a v církvi své na vždycky opakovati nařídil: „To čiňte na mou památku.“ Kdykoliv z toho chleba jísti a z toho kalicha píti budete, památku smrti Páně oslavíte, až on přijde, t. j. až do konce světa. Léta Páně 163. papež Solerus I. nařídil, aby duchovní tuto svátost lační přijímali. Církevní pak sněm Kartaginenský léta Páně 571. ustanovil takto: To se zalíbilo Duchu svatému, aby křesťanstvo k uctění tak vznešené svátosti dříve Tělo Páně než-li jiný pokrm, t. j. lačně požívalo. Přijímá se tato svátost kleče, aby se dle písma veškeré koleno ohýbalo před Ježíšem. — Duchovní se nad těmi, jenž k stolu Páně přistupují, takto modlí: „Smiluj se nad vámi všemohoucí Bůh, a odpustiv hříchův vašich přivediž vás k životu věčnému. Amen.“ Pak žehnaje svatým křížem, praví: „Prominutí a odpuštění hříchův vašich uděl vám všemohoucí a milosrdný Pán.“ Nyní se dává znamení zvonečkem a duchovní třikráte volá: „Pane, nejsem hoden, abys vešel pod střechu srdce mého, ale toliko rci slovem, a uzdravená bude duše má; což i ty v prsy se bijíc třikráte opakovati máš. Já ovšem nejsem hoden, abys ke mně přišel, Pane Ježíši, alo rci milostivě: „Odpouštějí se tobě hříchové tvoji,“ pak utěšená bude duše má. Leta Páně 570 papež Jan III. nařídil, aby budoucně nejsvětější svátost oltářní jediné v tabernakulum

na oltáři se skrývala; poněvadž až do toho času věřící ji domů s sebou brali dle libosti přijímali a nemocným svým donášeli. Od toho času dle toho samého nařízení církevního jedině duchovní tuto svátost k nemocným donášejí až podnes.

Modlitba před přijímáním.

K stolu nejsladších hodů Tvých, milostný Pane Ježíši Kriste! já hříšník nuzný z vlastního zasloužení nic nemaje, ale v Tvou milosrdnost a dobrotivost doufaje s bázní a s třesením přistupuji, žádaje Tebe Boha Vykupitele svého přijmouti, který jsi sebe samého z nevyslovitelné lásky mně za pokrm dáti ráčil. Ale ach, Pane! kdo jsem já, že ke mně přicházíš? Ty zpytatoli srdce mého, znáš mne, že musím s oným zjevným hříšníkem volati: Bože! buď milostiv mně hříšnému! Tobě, ó Pane! rány své okazuji, Tobě nepravost svou zjevuji; protož já veskrz nehodný tvor k Tobě studnici milosrdenství pospíchám, pod ochranu Tvou se utíkám, a pokorně žádám, vzhledni na mne očima milosrdenstva svého, litostivý a milosrdný Pane Ježíši Kriste, králi věčný, Bože a člověče ukřižovaný pro člověka; uslyš mne, prosím doufajícího v Tebe, a smiluj se nade mnou, plným bídnosti a nepravosti.

Zdrávas spasitelná oběti, pro mne na kříži obětovaná; zdrávas předrahá krvi z ran ukřižovaného Pána Ježíše Krista vycezená, hříchy všeho světa obmývající. Rozpomeň se, ó Pane, na stvoření své, kteréž jsi svatou krví svou vykoupiti ráčil. Líto mi všech nešlechetností, kteréž jsem spáchal: protož vzdal ode mně, nejdobrotivější Bože, všecky hříchy mé, abych jsa na mysli i na

těle očištěn, tebe nejsvětějšího ze všech svatých hodně přijmouti mohl.

Nejlaskavější Spasiteli duše mé, Pane Ježíši Kriste! jako žádá jelen k studnici vod živých, tak žízní k Tobě, ó pramene života věčného, duše má, popřej mi své svaté milosti, abych s hlubokou ponížeností, horlivou pobožností, ve víře živé, lásce dokonalé Tebe přijíti a duši svou občerstviti mohl.

Modlitba svatého Tomáše Aquinského.

Milosrdný a věčný Bože! aj, blížím se, abych Tělo i Krev jednorozeného Syna Tvého Pána našeho Ježíše Krista přijal. Přicházím jako nemocný k lékaři života, jako nečistý k pramenu slitování; jako slepý k světlu jasnosti; jako chudý a potřebný k Pánu nebes a země; jako nahý ku králi slávy. Protož prosím Tebe pro neobmezené milosrdenstvo Tvé, uzdrav mne mdlého a nemocného, očisť mne od poškvrn mých, osvěť slepotu mou, abych ten chléb andělský, Krále všech Králů a Pána mocných s takovou uctivostí a lítostí nad hříchy svými, s takovou vírou, čistotou a hlubokou pokorou do srdce svého přijal, aby duše má potěšení a spasení nabyla. Bože nejdobrotivější! přispěj mně, Tělo Ježíše Krista Syna Tvého, které z nejčistší pannenské matky na se vzal, tak přijmouti, abych milosti jeho dosáhl, a mezi údy jeho počtěn byl. Propůjč mně též, Otče nejmilejší! abych jedenkráte v zemi pokoje na tohoto Jednorozeného Tvého tvář patřil, jehož nyní ve svátosti skrytého požívati budu, kterýž

s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh na věky věkův. Amen.

Cvičení víry.

Kdo jest ten, jenž ke mně přichází? Pán můj a Bůh můj, který mne z ničeho stvořil, a na kříži to Tělo a tu Krev za duši mou obětoval, kteréž nyní za pokrm duše mé podati hotov jest. — Bože! věřím pevně, že ve velebné svátosti oltářní s nejsvětějším Tělem, nejdražší Krví, a Duší, Člověčenstvím a Božstvím, tak jak sedíš na pravici Boha Otce v slávě věčné pravý Bůh a člověk, ve viditelných způsobách chleba a vína neviditelně přítomen býti ráčíš. Ach Pane! kdybys Ty nás tomu neučil, že kdo jí Tvé Tělo a píje Tvou Krev, v Tobě zůstává a Ty v něm; kdoby nevěřil, že jest to pravda? Ale já to věřím, a za jistější mám, než kdybych Tě tělesnýma očima viděti mohl. Věřím též, že požíváním nejsvětější svátosti víra má nové vroucnosti dojde. O můj Ježíši! rozmnož tuto víru mou.

Cvičení naděje.

Proč ale přichází Pán můj a Bůh můj ke mně? Aby duši mou k životu věčnému posilnil a nakrmil. Ach Božský Vykupiteli! čehoť nemohu doufati od Tebe, jenž mi se sám za pokrm podáváš? Kormoutí mne sice svědomí mé a břímě hříchů; ale množství slitování Tvých mne zase občerstvuje. Protož silně doufám a důvěřuji se, že mně skrze neskončené zásluhy své od mých neřestí očistíš, a od mých neduhů na duši uzdravíš, a abych se nyní čistý u stolu Tvého ukázati,

v Tebe takovou žádostí a uctivostí, takovou láskou a vděčností, takovou čistotou a pobožností přijíti mohl, jako mnozí svatí po této svátosti lačnili a ji požívali. Doufám také, že mně udělíš milostí, kterých účastni jsou všickni, jenž Tebe v čistotě srdce přijímají, že v hodinu smrti nade mnou se slituješ a mně té milosti dopřeješ, abych Tvým nejsvětějším Tělem na cestu do domu věčnosti posilněn jsa v Tobě, ó Pane šťastně skonal, a pak kterého zde pod způsobou chleba skrytého toliko věřím, potom tváři v tvář na Tebe spatřil. O můj Ježíši, posilň tuto naději mou!

Cvičení lásky.

Kterak přichází ke mně! — Tou nejpřívětivější láskou aby byl a zůstal ve mně a já v něm — O Božský Ježíši! ó miláčku srdce mého! co jest člověk, že jsi naň tak pamětliv, že u něj příbytek bereš a s ním se spojuješ! Dosti, svrchovaně dosti bylo, žes pro mne člověka hříšného s nebe sstoupil, a tak mnohým prácem, tak mnohým utrpením, ano i nejpotupnější smrt kříže z lásky ke mně se podrobil; a nyní nad to ještě se až ke mně snižuješ, a mne svým svatým Tělem nasycuješ. I nemohl bys většího milování nad to mi prokázati? nemohl bys mně silněji k milování sebe táhnouti? I miluji Tebe, ó Ježíši, můj nejsladší Ježíši! miluji Tě z celého srdce a žádám, aby srdce mé takovou láskou k Tobě hořelo, aby mé vyznání: Pane, Ty víš, že Tě miluji, tak aby se ti líbilo, jako když Petr k Tobě ta slova promluvil? Proto přistupuji k stolu Tvých přechutných hodů, abych přede vším svě-

tem osvědčil, že Tě miluji, a že líbého přikázání Tvého chci být poslušen. Roznicuj, ó Ježíši! tuto lásku ve mně až do smrti, abych hoden byl milovati Tebe na věky. Amen.

(Když již k svatému přijímání máš přikleknouti, vzdechni pobožně:)

Přijdiž, ó Božský Vykupiteli můj! a neprodlévej; přijď spasení duše mé! přijď živote života mého! srdce mé připraveno jest; a kdyby připraveno nebylo: Tvé milostné vzezření je připraví, vyčistí a rozpálí.

Již přichází ženich Tvůj, ó duše má, jdi vstříc Pánu svému: nebo dnes spasení se stane tobě.

(Když kněz svatou hostii ukazuje, pokorně rci třikrát:)

Pane, nejsem hoden, abys vešel do srdce mého, ale toliko rci slovem, a uzdravená bude duše má.

(Nějaké okamžení v tichosti posečkej; pak otevři mravně ústa svá, povyplázni jazyk něco málo, a přijav Tělo Páně, nekousej jej, ale pomoz sobě jazykem.)

Po svatém přijímání.

Ponaučení o činění díků za tuto milost.

Neníť modlitby, jenžby Bohu milejší a našim duším prospěšnější byla nad modlitbu, která se na poděkování koná za svaté přijímání. Kristus zůstává v nás, dotud se ty částky nestráví. Tak že podobá přítomnost jeho slovům praveným k učedlníkům! — „Mne ale nemáte vždycky u vás.“ Není tedy rádno, hned po svatém přijímání v nějaké kníze čísti; lépe jest aspoň krátký čas na rozjímání o lásce Ježíše Krista setrvati, jako v rozmluvě s tím, který právě v srdci našem co Bůh a člověk stánek svůj zarazil. Věru, nedá se ani vypsati to množství milostí, která

duše nábožná po svatém přijímání nalezá! Ostatní čas ať se stráví v rozjímání a modlitbě neb jiných dobrých skutcích.

Modlitba.

Odkud mi to, že přišel Pán můj ke mně? Nyní jsem nalezl toho, kterého miluje duše má, toho se držím, nechci a nechci se více odloučiti od Tebe, miláčku duše mé, Pane Ježíši Kriste! — Budiž pozdraven, ó nejmilejší Spasiteli můj! věčné Slovo Boha Otce, Synu přečisté Marie Panny, Beránku Boží, spasení světa, oběti svatá, studnice živá milosti a milosrdenství. Budiž pozdraven, ó Ježíši, slávo andělů, radosti nebešťanů, chlebe živý, plode pannenský. Budiž pozdraven, ó Pane, světlo nebe, kníže pokoje, spasení našeho naděje, rač milostivě vyslyšeti vroucí vzdychání mé. A.

Modlitba svatého Tomáše Aquinského.

Děkuji Tobě, všemohoucí věčný Bože, Otče nejsvětější, že jsi mne nehodného hříšníka, beze všech zásluh mých, z pouhé dobroty a milosr denství svého Tělem a Krví Syna svého Ježíše Krista nasytiti ráčil: Spolu pak prosím, nedej, aby toto svaté přijímání mně bylo k záhubě, nýbrž aby mně dopomohlo k milosrdnému hříchů odpuštění. Učiň ať mi jest utvrzení ve víře, a upevnění v dobré vůli, vyhostění všech nepravostí a vykořenění všech tělesných žádostí. Vštip skrze to svaté přijímání v srdci mém lásku, trpělivost, pokoru, poslušnost a rozhojnění všech ctností křesťanských, budiž ochranou mou proti všem úkladům viditelných nepřátel; budiž dokonalé utišení všech mých nezřízených náruživostí, abych Tebe jediného a pravého Boha se přidržel,

a pak blahoslavené skonání života svého se dočekal. Konečně prosím, abys mne hříšného člověka k nebeským nevypravitelným hodům přijmouti ráčil, kde Ty s milým Synem svým a Duchem svatým všem vyvoleným svým jsi pravým světlem, nevyslovným nasycením všech jejich toužení, věčnou radostí, dokonalou sladkostí a dokonalou blažeností. Skrze téhož Pána našeho Ježíše Krista. Amen.

Navštěvování nejsvětější svátosti oltářní.

Dle svatého Liguori.

(Zde jest místo odpočívati na věky: zde přebývati chci; neboť jsem vyvolil ji sobě. (Žalm.)

Tak ke mně mluvíš, nejlaskavější Ježíši! z tohoto tabernakulum. Když jsi tedy oltář za obydlí mezi námi zvolil, abys nám v nejsvětější svátosti přítomen byl; když jsi z lásky zde stánek svůj zarazil: jak možná, aby naše srdce s všemi touhami společnost neměla s tebou chtíce zde bydleti, kdež jsi ty pramen všeliké radosti se snížiti ráčil zůstávati? O jak šťastné jste vy milolované duše! které nenalezajíce příjemnějšího pobytu, ve společnosti a na blízku Ježíše Krista v nejsvětější svátosti přebývati smíte? Aj, jak šťasten bych byl i já, ó nejdobrotivější Spasiteli, kdybych do dneška krom obcování s Tebou, nikdy potěšení nenalezl, anebo sobě v ustavičném zaměstnání s Tebou na myšlénkách mých liboval, an přítomnost Tvá v nejsvětějším mi svědčí, že se dnem i nocí o blaho mé staráš!

O dobrý Ježíši! někdejší soudce můj v údolí Josafat a nynější neupřímnější příteli duše mé!

Ach, jak dlouho jsem vzdálen od Tebe, žije v nebezpečí byl ztratil lásku Tvou. O kéž bych tyto nešťastné hodiny z počtu let života mého vymazati mohl! Já Tě, ó nepochopitelná shovívavost, nekonečná trpělivost mého Boha, velebím; Tobě děkuji, že jsi se mnou, Tvé lásky nehodným stvořením tak dlouho strpení měl, a to s jiné příčiny ne, jen abych předc jednou přemožen Tvou milosrdností a láskou Tobě jedině přináležel. Pane! já nenávidím a v ošklivosti mám mé proti Tobě spečování se, mou nevděčnost; tyto netvory vzdáliti se musí ze srdce mého! Zbytek mých dnů života, ať jest malý neb velký, obětuji Tvé svaté službě! K tomu ale očekávám potřebné pomoci od Tebe, jsa přesvědčen, že mne neoslyšíš. Ty jsi měl, miláčku duše mé! milostivě se mnou strpení, an jsem utíkaje Tobě předsudky světa spoután důkazy lásky Tvé nenáviděl; protož tím více doufám nyní, an Tě následuje Tebe hledám milovati žádám! Propůjč mi tedy milost, Tebe, ó neskončené lásky hodný Bože! z celého srdce a ze vší síly milovati. Ano, Tebe žádám si milovati z celého srdce a nade všecko. Více Tě miluji než sebe samého, než život můj, více než všecko bohatství světa; jsem hotov z lásky k Tobě umříti! Jest mi také z gruntu duše líto, že jsem Tě tak často urazil, nenáviděl! Kéž bych mohl hořkými slzami zničiti nepravosti, urážky, nevděčnosti mé! O neobmezená dobroto! dej mi nalezti odpuštění a s ním milost, abych Tě dle zásluhy nyní i na věky miloval. Okaž, ó všemohoucí Otče! zázrakem všemohoucnosti Tvé světu, že v stavu jsi duši tak

nevděčnou, jako má byla, mocí milosti Tvé tak změniti, že nyní pro lásku k Tobě žádného jiného milovat nemůže. O to prosím Tebe skrze zásluhy Ježíše Krista, Syna Tvého; to jediné žádám za živobytí mého, bych v tomto smýšlení žil a umíral. Tys, ó Bože! žádost tuto ve mně zňal, rozmnož ji silou, abych ji naplniti mohl!

Vzývám také Vás, svatí patronové moji N. N., vyprostež mi od Boha tu milost, abych se Vám v milování Syna Božího víc a víc podobal, s větší horlivostí i pobožností k stolu Páně přistupoval, a někdy tímto nebeským pokrmem posilněný šťastně za Vámi do radosti Pána svého se odebrati mohl.

Vzdechnutí.

Ježíši! Tobě jsem živ, Tobě umírám, Tvůj jsem v životě i v smrti. Amen.

Pobožnost odpolední.

Litanie o nejsladším jménu Ježíš.

Pane, smiluj se nad námi.
Kriste, smiluj se nad námi.
Pane, smiluj se nad námi.
Kriste, uslyš nás. Kriste, vyslyš nás.
Otče, s nebes Bože, smiluj se nad námi.
Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi.
Duše svatý, Bože, smiluj se nad námi.
Svatá Trojice, jeden Bože, smilnj se nad námi.
Ježíši, Synu Boha živého,
Ježíši, nejmocnější,
Ježíši, nejsilnější,
Ježíši, nejdokonalejší,
Ježíši, nejslavnější,
Ježíši, nejmilejší,
Ježíši, nejutěšenější,
Ježíši, nad hvězdy světlejší,
Ježíši, nad měsíc pěknější,
Ježíši, nad slunce jasnější,
Ježíši, nejdivnější,
Ježíši, nejrozkošnější,
Ježíši, nejhodnější,
Ježíši, nejponíženější,
Ježíši, nejchudší,
Ježíši, nejtišší,
Ježíši, nejtrpělivější,
Ježíši, nejposlušnější,

smiluj se nad námi.

Ježíši, nejsladší,
Ježíši, nejnepoškvrněnější,
Ježíši, milovníče čistoty,
Ježíši, milovníče pokoje,
Ježíši, lásko naše,
Ježíši, zrcadlo života,
Ježíši, příklade všech ctností,
Ježíši, ozdobo mravů,
Ježíši, duší našich žádoucí,
Ježíši, útočiště naše,
Ježíši, otče chudých,
Ježíši, potěšení zarmoucených,
Ježíši, poklade svých věrných,
Ježíši, drahý kamene,
Ježíši, grunte dokonalosti,
Ježíši, dobrý pastýři ovcí,
Ježíši, hvězdo mořská,
Ježíši, světlo pravé,
Ježíši, moudrosti věčná,
Ježíši, dobroto nestíhlá,
Ježíši, radosti andělův,
Ježíši, králi patriarchův,
Ježíši, řiditeli prorokův,
Ježíši, mistře apoštolův,
Ježíši, učiteli evangelistův,
Ježíši, posilnění mučedlníkův,
Ježíši, osvícení vyznávačův,
Ježíši, ženichu panen,
Ježíši, koruno všech svatých,

smiluj se nad námi.

Milostiv nám buď, odpusť nám Ježíši.
Milostiv nám buď, vyslyš nás, Ježíši.
Milostiv nám buď, vysvoboď nás, Ježíši.

Ode všeho zlého, vysvoboď nás, Ježíši.
Od všelikého hříchu, vysvoboď nás, Ježíši.
Od hněvu tvého, vysvoboď nás, Ježíši.
Od náhlé a nenadálé smrti, vysvoboď nás, Ježíši.
Od úkladů ďábelských, vysvoboď nás, Ježíši.

Od ducha nešlechetného,
Od povětří a bouřky,
Od věčné smrti,
Od přestoupení tvých přikázaní,
Od nátisku všeho zlého,
Skrze tajemství tvého svatého vtělení,
Skrze tvé příští,
Skrze tvé narození,
Skrze tvé obřezání,
Skrze tvé bičování,
Skrze všecky tvé bolesti,
Skrze kříž a tvé umučení,
Skrse smrt a pohřeb tvůj,
Skrze tvé vzkříšení,
Skrze tvé na nebe vstoupení,
Skrze tvou nebeskou radost,
Skrze tvou slávu,
Skrze zásluhy a přímluvu tvé nejmilejší Matky,
Skrze přímluvu všech tvých milých Svatých,
} vysvoboď nás, Ježíši.
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, odpusť nám Ježíši.
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš nás Ježíši.
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi, Ježíši.
Ježíši Kriste, uslyš nás. Ježíši Kriste, vyslyš nás.
Pane, smiluj se nad námi. Kriste, smiluj se nad námi.
Pane, smiluj se nad námí. — Otče náš.

K. Buď Jméno Páně pochváleno:
L. Od toho času, nyní až na věky!
K. Buď jméno Páně pochváleno:
L. Od toho času, nyní až na věky.
K. Pane, nechtěj s námi jednati dle hříchův našich:
L. Aniž odplacuj nám dle neprávostí našich.
K. Modleme se za nejvyššího biskupa našeho N.:
L. Hospodin zachovejž ho a obživiž ho, blahoslaveného učiň ho na zemi, a nevydávej ho do ruce nepřátel jeho.
K. Pane, nápomocen buď našemu císaři a králi N.:
L. Kterýž v moci Tvé se důvěřuje a doufá.

K. Budiž pokoj ve mocnosti Tvé :
L. A hojnost ve věžích Tvých.
K. Pane, uslyš modlitbu mou :
L. A volání mé k tobě přijď.

Společné modlitby.

Bože, kterýž jsi nejslavnější jméno svého Syna, Pána našeho Ježíše Krista, všem svým věřícím nejlíbeznější, zlým ale duchům nejhroznější učiniti ráčil : propůjč milostivě, aby všickni, kteříž to svaté jméno Ježíš pobožně ctí na zemi, zde sladkosti všelikého potěšení nabyli, a potom tam věčné radosti a blahoslavenství zakusili.

Bože, kterémuž smilovati se vždycky a odpustiti vlastně přináleží: přijmiž modlitbu naši, aby nás i všecky služebníky Tvé, které hříchů vazby tisknou, smilování dobrotivosti Tvé milostivě rozvázalo.

Bože, jenž vinou rozhněván a pokáním ukojen býváš: vzhlédni na modlitbu svého poníženého a skroušeného lidu, a odvrať metlu svého spravedlivého hněvu, kterouž jsme zasloužili skrze hříchy naše.

Všemohoucí, věčný Bože, smiluj se nad služebníkem svým nejvyšším biskupem naším N., a spravuj ho podlé dobrotivosti své k cestě věčného spasení, tak aby z daru Tvého věcí Tobě líbezných vyhledával, a se vší snažností vykonával.

Všemohoucí, věčný Bože, co nejponíženěji Tvou Božskou dobrotivost žádáme: ochraň služebníka svého, císaře a krále našeho N. se všemi jeho poddanými svou velikou dobrotou a mocnou obranou, a jim svou Božskou opatrností proti

všelikému nebezpečenství milostivě ku pomoci přispěj, tak aby s Tvou milostí ochráněni, potom v nebi věčně se radovati mohli.

Bože, od kteréhožto svaté žádosti, pravé rady a spravedliví skutkové pocházejí: dejž služebníkům svým ten, kteréhož svět dáti nemůže, pokoj, tak aby i srdce naše k plnění přikázání Tvých byla oddána, i po odvrácení strachu nepřátelského časové naši v ochraně Tvé byly pokojni.

Všemohoucí, věčný Bože! jenž jsi potěšení všech zarmoucených a posilnění všech bídných a nuzných: přijmi modlitbu a pláč všech těch, kteří v svých zármutcích a utiskování k Tobě volají, aby všickni z Tvé Božské pomoci a milosrdenství ve všech svých potřebách a důležitostech se radovalli; skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna Tvého, jenž s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého po všecky věky. Am.

Modlitba za Pána Země.

O Bože! ochránce všech království, zvlášť pak křesťanského císařství: rač osvítit služebníka svého císaře a krále N., ať Tvou mocnost, kteroužto vítězí, náležitě zná a ctí, aby, an skrze Tvé nařízení knížetem země učiněn jest, Tvou ochranou svůj lid dobře zastával a spravoval. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna Tvého, jenž s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého Bůh od věků věkův. Amen.

Modlitba za všeobecné potřeby veškerého křesťanstva.

Všemohoucí, věčný Bože! račiž milostivě vzhlédnouti očima svého nevymluvného milosr-

denství na strast a bídu svých věrných, za které Tvůj jednorozený, Syn, náš milý Pán a Spasitel Ježíš Kristus, přišed na tento svět, neodporoval se v ruce hříšníků dáti, a svou nejdražší krev na dřevě kříže vylíti. Skrze téhož Pána Ježíše, račiž milostivě odvrátit od nás všecken zasloužilý trest, přítomné i budoucí nebezpečenství, škodlivé a spurné protivenství, válečné přípravy, drahotu, nemoc, a truchlivé smutné časy. Rač osvítit a posilnit ve všem dobrém duchovní i světskou vrchnost, sby všecko řídili a spravovali, cožby k Tvé Božské cti, k našemu spasení, k obecnému pokoji a prospěchu Tvé svaté církve se hoditi mohlo. Uděl nám, ó Bože! milovníče pokoje, pravou sjednocenost ve víře, beze vší roztržky a rozdvojení; obrať srdce naše k pravému pokání a života polepšení. Zapal v nás oheň své lásky, a dej nám lačněti a žízněti všelikerou spravedlnost, bychom, jakožto poslušní synové v životě i v smrti Tobě se líbiti mohli. Při tom Tebe prosíme, jakž sám veliti ráčíš, ó Bože! za své přátele i nepřátele, za zdravé i nemocné, za všecky bídné a nuzné křesťany, za živé i za mrtvé. Konečně Tobě poroučíme, Pane! všecko své činění a opuštění, své práce a jednání, svůj život i svou smrt; dej nám zde Tvé milosti účastnu býti, abychom tam se všemi vyvolenými u věčné radosti a blahoslavenství Tě chváliti a velebiti mohli. Rač nám to dáti, nebeský Otče, skrze Ježíše Krista, Tvého milého Syna, Pána a Spasitele našeho, jenž s Tebou a s Duchem svatým rovný Bůh živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

Pětkrát Otčenáš, a Zdrávas Maria.

Litanie Loretanská.

Pane, smiluj se nad námi.
Kriste, smiluj se nad námi.
Pane, smiluj se nad námi.
Kriste, uslyš nás.
Kriste vyslyš nás.
Otče, s nebes Bože, smiluj se nad námi.
Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi.
Duše svatý, Bože, smiluj se nad námi.
Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi.
Svatá Maria, oroduj za nás.
Svatá Boží Rodičko,
Svatá Panno panen,
Mátko Kristova,
Mátko Božské milosti,
Mátko nejčistší,
Matko nejčistotnější,
Matko nepoškvrněná,
Matko neporušená,
Matko přemilá,
Matko předivná,
Matko Stvořitele,
Matko Spasitele,
Panno nejmoudřejší,
Panno ctihodná,
Panno slavná,
Panno mocná,
Panno dobrotivá,
Panno věrná,
Zrcadlo spravedlnosti,
Stolice moudrosti,
Příčino naší radosti,
Nádobo duchovní,
Nádobo počestná,
Nadobo vznešené pobožnosti,
Růže duchovní,
Věže Davidova,

} oroduj za nás.

Věže ze slonových kosti,
Dome zlatý,
Archo úmluvy,
Bráno nebeská,
Hvězdo jitřní,
Uzdravení nemocných,
Útočiště hříšníkův,
Potěšení zarmoucených,
Pomocnice křesťanův,
Královno andělův,
Královno patriarchův,
Královno prorokův,
Královno apoštolův,
Královno mučedlníkův,
Královno vyznávačův,
Královno panen,
Královno všech Svatých,
Královno bez poškvrny prvotního hříchu počatá, } oroduj za nás.
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, odpusť nám Pane!
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš nás, Pane.
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi,
Kriste uslyš nás. Kriste, vyslyš nás.
Pane, smiluj se nad námi. Kriste, smiluj se nad námi.
Pane, smiluj se nad námi.

Otče náš.

K. Oroduj za nás, svatá Boží rodičko!
L. Abychom hodni byli zaslíbení Kristových.
K. Radujte se v Pánu, a veselte se všickni spravedliví.
L. A chlubte se všickni upřímného srdce.
K. Pane, ne vedle hříchův našich učiň nám:
L. Aniž dle nepravostí našich odplacuj nám.
K. Pane, nápomocen buď našemu císaři N.:
L. Který v moci Tvé se důvěřuje a doufá.
K. Buď pokoj v mocnosti Tvé:
L. A hojnost ve věžích Tvých.
K. Pane, vyslyš modlitbu mou:
L. A volání mé k Tobě přijď.

Pod ochranu Tvou utíkáme se, svatá Boží rodičko, prosbami našími nezhrdej v potřebách našich; ale ode všeho nebezpečenstva vysvoboď nás vždycky, Panno přeslavná, Panno mocná, Panno dobrotivá; Paní naše, Prostřednice naše, Orodovnice naše, s Synem svým nás smiř, Synu svému nás, poroučej, Synu svému nás obětuj.

K. Pros za nás, svatá Boží rodičko!

L. Abychom hodni učiněni byli zaslíbeni Kristových.

Milost Tvou prosíme, ó Pane Bože! rač v mysl naší vlíti, abychom Krista Syna Tvého skrze andělské zvěstování vtělení poznavše, skrze umučení jeho a kříž k slávě vzkříšení přivedeni byli; skrze Pána našeho Ježíše Krista. Amen.

K. Oroduj za nás, svatý Josefe!

L. Abychom hodni učiněni byli zaslíbení Kristových.

Prosíme Tě, ó Bože! aby nám skrze přímluvu ženicha Tvé nejmilejší rodičky zásluhy vždycky byla ku pomoci, abychom, co naše možnost obdržeti nemůže, to nám jeho přímluvou uděleno bylo; jenž jsi živ a kraluješ po všecky věky věkův. Amen.

Salve Regina.

Zdrávas Královno, Matko milosrdenství živote sladkosti, i naděje naše, buď zdráva. K Tobě voláme vyhnaní synové Evy, k Tobě vzdycháme, lkající a plačící, v tomto slzavém údolí. Protož, orodovnice naše, obrať k nám své milosrdné oči, a Ježíše, který jest požehnaný plod života Tvého nám po tomto putování ukaž, ó milostivá, ó přívětivá, ó přesladká Panno Maria.

K. Oroduj za nás, svatá Boží Rodičko!

L. Abychom hodni učiněni byli zaslíbení Kristových.

Modlitba. Všemohoucí, věčný Bože! jenž jsi tělo a duši nejblahoslavenější Panny a matky Marie, hodným příbytkem Tvého Syna přičiněním Ducha svatého připraviti ráčil: dejž, abychom, jenž se její památkou těšíme, skrze její milostivou přímluvu od nastávajícího zlého, a od věčné smrti vysvobozeni byli; skrze téhož Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

Společné modlitby.

Žádáme Tě, ó Bože! popřej nám zdraví těla i duše služebníkům svým, abychom skrze slavnou přímluvu nejsvětější Panny Marie od přítomného soužení zproštěni, tam ale s věčným potěšením obveseleni byli.

O Bože! buď nám, služebníkům Tvým, milostiv, skrze slavné zásluhy Tvých svatých a vyvolených, našich přímluvců a patronů: Crhy, Strachoty, Víta, Václava, Volfganga, Vojtěcha, Zigmunda, Jiří, Kozmy a Damiána, Jana Nepomuckého, Prokopa, Ivana, Benedikta s bratřími, Norberta Josefa a Lidmily; bychom skrze neustálé orodování jejich proti všem protivenstvím ostříháni byli.

Vyslyš nás, všemohoucí a milosrdný Bůh. Amen.

Bože, jenž vinou rozhněván, atd. a ostatní modlitby až ku konci na stránce 108—214.

Litanie o všech Svatých.

Kyrie eleison. Kriste eleison. Kyrie eleison.
Kriste, uslyš nás. Kriste, vyslyš nás.
Otče, s nebes Bože, smiluj se nad námi.
Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi.

Duše svatý, Bože, smiluj se nad námi.
Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi.
Svatá Maria,
Svatá Boží Rodičko,
Svatá Panno panen,
Svatý Michaeli,
Svatý Gabrieli,
Svatý Rafaeli,
} orodují za nás.
Všickni svatí andělé i archandělé, orodujte za nás.
Všickni svatí blahoslavených duchův řádové, orodujte za nás.
Svatý Jene Křtiteli, oroduj za nás.
Svatý Josefe, oroduj za nás.
Všickni svatí patriarchové a proroci, orodujte za nás.
Svatý Petře,
Svatý Pavle,
Svatý Ondřeji,
Svatý Jakube,
Svatý Jene,
Svatý Tomáši,
Svatý Jakube,
Svatý Filipe,
Svatý Bartoloměji,
Svatý Matouši,
Svatý Šimone,
Svatý Tadyáši,
Svatý Matěji,
Svatý Barnabáši,
Svatý Lukáši,
Svatý Marku,
} orodují za nás.
Všickni svatí apoštolové a evangelistové, orodujte za nás.
Všickni svatí učedníci Páně, orodujte za nás.
Všecka svatá neviňátka, orodujte za nás.
Svatý Štěpáne, oroduj za nás.
Svatý Vavřinče, oroduj za nás.
Svatý Vincenci, oroduj za nás.
Svatí Fabiáne a Šebestiáne, orodujte za nás.
Svatí Jene a Pavle, orodujte za nás.
Svatí Kosmo a Damiáne, orodujte za nás.

Svatí Gervázi a Protázi, orodujte za nás.
Všickni svatí mučedníci, orodujte za nás.
Svatý Silvestře,
Svatý Řehoři,
Svatý Ambroži,
Svatý Augustine,
Svatý Jarolíme,
Svatý Martine,
Svatý Mikuláši,
orduj za nás.
Všickni svatí biskupové a vyznávači, orodujte za nás.
Všickni svatí učitelové, orodujte za nás.
Svatý Antoníne,
Svatý Benedikte,
Svatý Bernarde,
Svatý Dominiku,
Svatý Františku,
orod. za nás.
Všickni svatí kněží a jáhnové, orodujte za nás.
Všickni svatí mniši a poustevníci orodnj za nás.
Svatá Maří Magdaleno,
Svatá Háto,
Svatá Lucie,
Svatá Anežko,
Svata Cecilie,
Svatá Kateřino,
Svatá Anastasie,
orduj za nás.
Všecky svaté panny a vdovvy, orodujte za nás.
Všickni svatí a světice Boží, orodujte za nás.
Milostiv nám, buď, odpusť nám, Pane.
Milostiv nám buď, uslyš nás Pane.
Ode všeho zlého, vysvoboď nás, Pane.
Od všelikého hříchu,
Od hněvu tvého,
Od náhlé a nenadálé smrti,
Od úkladův ďábelských,
Od hněvu a nenávisti, i ode vší zlé vůle,
Od ducha smilného,
Od hromobití a houřky,
Od moru, hladu a války,
vysvoboď nás, Pane.

Od věčné smrti,
Skrze tajemství svatého vtělení svého,
Skrze příští své,
Skrze narození své,
Skrze křest a svatý půst svůj,
Skrze svaté vzkříšení své,
Skrze podivné na nebe vstoupení své,
Skrze příští utěšitele Ducha svatého,
V den soudný,
My hříšníci, tě prosíme, uslyš nás.

vysvoboď nás, Pane.

Abys nám odpustiti ráčil,
Abys nám milostiv býti ráčil,
Abys nás k pravému pokání přivésti ráčil,
Abys svou svatou církev spravovati a zachovati ráčil,
Abys náměstka apoštolského i veškeren duchovní stav v svatém náboženství zachovati ráčil,
Abys nepřátely církve svaté ponížiti ráčil,
Abys králům a knížatům křesťanským pokoj a svornost dáti ráčil,
Abys všemu lidu křesťanskému poboj a jednotu uděliti ráčil,
Abys nás samých v své svaté službě posilniti a zachovati ráčil,
Abys myslí našich k nebeským žádostem pozdvihnouti ráčil,
Abys všem dobrodincům našim věčnými dobrými věcmi odplatiti ráčil,
Abys duše naše, bratří, přátel a dobrodinců našich od věčného zatracení vysvoboditi ráčil,
Abys úrody zemské dáti a zachovati ráčil,
Abys všem věrným zemřelým odpočinutí věčné dáti ráčil,
Abys nás uslyšeti ráčil,
Synu Boží,

tě prosíme, uslyš nás.

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, odpusť nám Ježíši.
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš nás Ježíši.
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi.
Kriste, uslyš nás. Kriste, vyslyš nás.
Kyrie eleison. Kriste eleison. Kyrie eleison. — Otčenáš, atd.

K. A neuvoď nás v pokušení:
L. Ale zbav nás od zlého.

Žalm 69.

Bože, ku pomoci mé vzezři: Pane, k spomožení mému pospěš.

Zahanbeni ať jsou a ustydí se: kteříž hledají duše mé.

Odvraťte se zpět a zastyďte se: kteříž chtějí mně zlého.

Odvraťte se i zpět, zardíce se: jenž mne povolávají v hanění.

Nechť plesají a se radují v tobě, kteříž hledají tebe, a nechť říkají vždycky: zveleben budiž Pán, kteří milují spasení tvé.

Já pak chudý a nuzný jsem: Bože, spomoziž mi.

Spomocník můj a vysvoboditel můj jsi ty: Pane, neprodlívej.

Sláva Otci, i Synu, i Duchu svatému; jakož byla na počátku, i nyní, i vždycky, i na věky věkův. Amen.

K. Chléb nebeský dal jsi jim, ó Pane:
L. Všecku líbeznou chuť v sobě mající.
K. Spasené učiň služebníky své:
L. Bože můj, doufající v tebe.
K. Budiž nám, Pane! věží mocnou:
L. Od tváři nepřítele.
K. Nic neprospívej nepřítel nad námi:
L. A syn nepravosti nepřičiniž uškoditi nám.
K. Pane, ne vedle hříchů našich učiň nám:
L. Ani dle nepravostí našich odplacuj nám.
K. Modleme se za nejvyššího biskupa našeho N. N.:
L. Hospodin zachovejž ho, a obživiž ho a blahoslaveného učiň ho na zemi, a nevydávej ho v ruce nepřátel jeho.
K. Pane, zachovej našeho císaře a krále N. N.:
L. A vyslyš nás, poněvadž tě za něj žádáme.
K. Modleme se za dobrodince naše:
L. Pane, rač odplatit všem nám dobře činícím pro jméno tvé životem věčným.
K. Modleme se za věrné zemřelé.
L. Odpočinutí věčné dejž jim, Pane, a světlo věčné ať jim svítí.

K. Odpočiňtež v pokoji:
L. Amen.
K. Za bratry naše nepřítomné:
L. Spasené učiň služebníky své, Bože, doufající v tebe.
K. Sešli jim, Pane, pomoc ze svatyně:
L. A ze Sionu ostříhejž jich.
K. Pane, vyslyš modlitbu mou:
L. A volání mé k tobě přijď.

Společné modlitby.

Bože, kterémuž vlastně přináleží vždycky se smilovati a odpustiti: přijmi kající modlitbu naši, aby nás, i všecky služebníky Tvé, které hříchů svazky tisknou, smilování dobrotivosti Tvé milostivě rozvázalo.

Uslyš, prosíme, Pane! pokorných prosby, a chválícím Tebe odpusť hříchy, abychom i milostivého odpuštění, i pokoje obdržeti mohli.

Nevymluvné milosrdenství své, Hospodine, nám prokaž, a nás i od hříchů všech sprosť, i od zasloužené pokuty vysvoboď.

Bože, jenž vinou rozhněván a pokáním ukojen býváš: vzhlédni na modlitbu svého poníženého a skroušeného lidu, a odvrať metlu svého spravedlivého hněvu, kterouž jsme zasloužili skrze hříchy naše.

Všemohoucí, věčný Bože, smiluj se nad služebníkem svým nejvyšším biskupem naším N., a spravuj ho podlé dobrotivosti své k cestě věčného spasení, tak aby z daru Tvého věcí Tobě libezných vyhledával, a se vší snažností vykonával.

Bože, od kteréhožto svaté žádosti, pravé rady a spravedliví skutkové pocházejí: dejž služebníkům svým ten, kteréhož svět dáti nemůže,

pokoj, tak aky i srdce naše k plnění přikázání Tvých byla oddána i po odvrácení strachu nepřátelského časové naši v ochraně Tvé byly pokojní.

Zapal ohněm svatého Ducha ledví i srdce naše, Pane, abychom Tobě nepoškvrněným tělem sloužili, a čistým srdcem se zalíbili.

Bože, všech věrných Stvořiteli a Vykupiteli, dušem služebníků a služebnic tvých opuštěni všech hříchů rač dáti, aby prominutí, kterého vždycky žádaly, pokornými prosbami dojíti mohly.

Činy naše, prosíme Pane! milostí svou předcházej, a pomocí svou provoď, aby všecky naše modlitby a činové od Tebe vždycky se počínali, a skrz Tě počatí se skonávali.

Všemohoucí, věčný Bože! jenž nad živými i mrtvými panuješ, a nade všemi se smilováváš, kteréž v pravé víře a skutcích za své býti předznáváš: Tebe pokorně prosíme, aby, za které jsme prosby vylévati umínili, a které buďto tento nynější věk ještě v těle zdržuje, aneb budoucí již od těla vysvobozené přijal; skrze přímluvy všech Svatých Tvých, z dobroty milosti Tvé, všech hříchův svých odpouštění dojíti mohli. Skrze Pána našeho Ježíše Krista, Syna Tvého, jenž s Tebou živ jest a kraluje v jednotě Ducha svatého po všecky věky věkův.

K. Vyslyš nás všemohoucí a milosrdný Hospodin.

L. Amen.

K. A věrných duše skrze milosrdenství Boží odpočiňtež v pokoji.

L. Amen.

Modlítba za Pána země, a za všeobecné potřeby veškerého křesťanstva stránka 209.

Modlitby nešporní.

K. Pane, rty mé otevři:
L. A ústa má zvěstovati budou chválu Tvou.
K. Pane, ku pomoci mé vzezři:
L. Pane, k spomáhání mému pospěš.

Žalm 109.

Proroctví o království a věčném kněžství Messiašovu v podobenství slavného vítězitele.

1. Řekl Hospodin k Pánu mému: „Seď na pravici mé, dokudž nepoložím nepřátel Tvých za podnože noh Tvých.“

2. Berlu moci Tvé vypustiť Hospodin ze Sionu, řka: panuj u prostřed nepřátel svých!

3. S tebou počátek v den moci Tvé v stkvělostech svatých: z života před dennicí zplodil jsem Tě.

4. Přisáhl Hospodín, a nebude želeti toho řka: „Ty jsi kněz na věky podlé řádu Melchisedechova.“

5. Pán po pravici Tvé: potře v den hněvu svého krále.

6. Souditi bude mezi národy, naplní zemi pády, rozstříští hlavy na zemi mnohých.

7. Z potoka na cestě píti bude: protož povýší hlavy své.

Chvála Bohu Otci, atd.

Žalm 110.

Chválení Boha z rozličných dobrodiní jeho.

1. Oslavovati budu Tebe, Hospodine, z celého srdce svého: v radě spravedlivých i veřejně v shromáždění společném.

2. Velicí jsou skutkové Hospodinovy: vyhledání ke všem vůlem jeho (a patrně) všechněm, kteříž v nich libost mají.

3. Slavné a překrásné dílo jeho: a spravedlnost jeho zůstávající na věky.

4. Památku věčnou způsobil sobě předivnými skutky svými milostivý a milosrdný Hospodin: pokrm dal všem, kteříž se ho bojí.

5. Pamětliv jsa věčně na smlouvu svou: moc skutků svých zvěstuje lidu svému.

6. Dav jim dědictví národů: skutkové rukou jeho jsou pravda a soud.

7. Věrní všichni rozkazové jeho, upevněni na věky věků: učiněni v pravdě a v pravosti.

8. Vykoupení poslal lidu svému: přikázal na věky smlouvu svou.

9. Svaté a hrozné jméno jeho: počátek moudrosti jest bázeň Hospodina.

10. Rozumu výborného nabývají všickni, kteříž činí ty věci: chvála jeho (t. j. Boží) zůstává na věky věkův.

Chvála Bohu Otci, atd.

Žalm 111.

Vyučuje bázni Boží bedlivým uvažováním toho, jak dobře bohabojným, a naopak jak zle bezbožným se vede.

1. Blahoslavený muž, kterýž se bojí Hospodina: a v přikázaních jeho má velikou libost.

2. Mocné na zemi bude símě jeho: rodina upřímných požehnání dojde.

3. Sláva a bohatství v domě jeho: a spravedlnost jeho zůstává na věky věků.

4. Vzešlo ve tmách světlo upřímným: neboť milostivý a milosrdný a spravedlivý jest Bůh.

5. Utěšený člověk, kterýž se slitovává a a půjčuje, zřídí řeči své v soudu: nebo na věky se nepohne.

6. Nýbrž v paměti věčné bude spravedlivý: slyše zlé novíny nebude se báti.

7. Nebo stálé jest srdce jeho, a doufá v Hospodina, na něm spolehá se srdce jeho: nebojí se, až i uzří pomstu na svých nepřátelích.

8. Rozděluje štědře a dává nuzným, spravedlnost jeho zůstává na věky: roh jeho vyvýšen bude v slávě.

9. Hříšník pak uzří to, hněvati se bude, zuby svými skřípěti a chřadnouti bude: nebo žádost hříšníků zahyne.

Chvála Bohu Otci atd.

Žalm 112.

David svým příkladem napomíná církve k chválení Boha pro důstojnost, opatrování a zprávu jeho předivnou.

1. Chvalte služebníci Hospodina: chvalte jméno Hospodinovo.

2. Budiž jméno Páně požehnáno: od tohoto času až na věky.

3. Od východu slunce až k západu: chvalitebné jméno Hospodinovo.

4. Vyvýšený jest nade všecky národy Hospodin: a nad nebesa sláva jeho.

5. Kdo jest jako Hospodin Bůh náš, kterýž na výsostech přebývá: a na ponížené věci patří na nebi i na zemi.

6. Kterýž vyzdvihuje z prachu nuzného: a z hnoje vyvyšuje chudého.

7. Aby jej posadil s knížaty: a to knížaty lidu svého.

8. Kterýž vzdělává neplodnou v čeleď; aby jsoucí matka dítek, veselila se.

Chvála Bohu Otci, atd.

Žalm 113.

Vypravuje divy, kteréž Bůh, lid svůj z Egypta veda, činil. Ničemnost model pohanských, a užitek pocty pravého Boha ukazuje. (Heberejští tento žalm rozdělují na dvě, a začínají od 9. verše nový žalm.)

1. Když vycházel Israel z Egypta: a rodina Jakubova z národu jazyka cizího.

2. Učiněno jest Judstvo posvěcením jeho: a Israel panováním jeho. (Bůh byl lidu Israelskému králem, a ne již králové Egyptští.)

3. Moře vidělo to a uteklo: (ustoupilo jdoucím skrze něj) Jordán nazpět se obrátil.

4. Hory poskakovaly jako skopci: a pahrbkové jako beranové ovčí. (Zemětřesením roztsoupily se ty vody.)

5. Cožť jest, ó moře, žes utíkalo: a ty Jordáne, žes se nazpět obrátil?

6. A vám, ó hory, že jste poskakovaly jako skopci: a vy pahrbkové jako beranové ovčí? (Kdož vám to rozkázal, kdož to učinil?)

7. Od tváři Páně třásla se země: od tváři Boha Jakubova.

8. Kterýž obrací skálu v jezera vod: a skřemen v studnici vod.

---

1. Ne, nám, Hospodine, ne nám: ale jménu svému dej slávu.

2. A to pro milosrdenství své a pro pravdu svou, aby někdy neřekli pohané: Kde jest nyní Bůh jejich?

3. Bůh pak náš jest na nebi: všecko cožkoli chtěl učinil.

4. Modly pak pohanů jsou stříbro a zlato: díla rukou lidských.

5. Ústa mají a nemluví: oči mají a nevidí.

6. Uši mají a neslyší: nos mají a nečijí.

7. Ruce mají a nemakají, nohy mají a nechodí: aniž volati mohou hrdlem svým.

8. Nechať jsou jim podobni, kteříž je dělají: i všickni, kteříž v ně doufají.

9. Ale dům Israelský doufal v Hospodina: spomocník jejich a ochrance jejich jest.

10. Dům Aronů doufal v Hospodina: spomocník jejich a obrance jejich jest.

11. Všickni, kteříž se bojí Hospodina, doufali v Hospodina: spomocník jejich a obrance jejich jest.

12. Hospodin pamětliv byl na nás: a požehnal nám. — Požehnal domu Israelovu: požehnal domu Aronovu.

13. Požehnal všem, kteříž se bojí Hospodina: maličkým s většími.

14. Přidejž Hospodin na nás (rozmnož vás): na vás i na syny naše.

15. Požehnaní jste vy od Hospodina: kterýž učinil nebe i země.

16. Nebo nebes Hospodinu (náležející): zemi pak dal synům lidským.

17. Ne mrtví chváliti budou Hospodina:

aniž kdo ze všech, těch, kteříž sstupují do místa mlčení (t. j. do hrobu).

18. Ale my, kteříž živi jsme, dobrořečíme Hospodinu: od tohoto času až na věky.

Chvalozpěv Panny Marie. (Luk. 1. 46—55.)

46. „Velebí duše má Hospodina;

47. „A veselí se duch můj v Bohu Spasiteli mém;“

48. „Že vzezřel na ponížení dívky své: nebo ai, od této chvíle blahoslaviti mne budou všickni národové;“

49. „Neboť mi učinil veliké věci ten, jenž mocný jest: a svaté jméno jeho.“

50. „A jehož milosrdenství od pokolení až do pokolení: bojícím se jeho;“

51. „Dokázal moc ramenem svým: rozptýlil pyšné myšlením srdce jejich;“

52. „Ssadil mocné se stolice: a povýšil ponížených;“

53. „Lačné nakrmil dobrými věci: a bobaté pustil prázdné;“

54. „Přijal Israele služebníka svého: byv pamětliv na milosrdenství své;“

55. „Jakož mluvil k otcům našim: k Abrahamu a k semeni jeho na věky.“

Chvála Bohu Otci, atd.

Pobožnost na neděle a svátky katolického roku církevního.

V čas adventní.

Ponaučení. Advent znamená dle latinského příchoz, neb onen čas, v němž se církev k příchodu Ježíše na svět neb narození jeho kajícně připravuje a Spasitele svého čeká, jakož ho i nábožní otcové v předpekli očekávali. V Adventu jmenuje církev mši svatou Roráte, poněvadž ona mše těmi slovy začíná: „Vydávejtež nebesa spravedlivého, v rose a dešti.“ Aby tak jako rosa a déšť bylinám prospívá, příchoz Ježíše prospíval duším našim. Roráte se také andělská mše nazývá, poněvadž o pozdravení andělském jedná, a protož se k uctění nejsvětější rodičky Boží obětuje. Barva oděvu duchovního při mši Roráte bílá jest, na znamení potěšitelného očekávání spasení našeho. Mimo Roráte modré jest času adventního na znamení pokání a pokory, již se k vítání Ježíše chystáme.

Modlitba.

Všemohoucí věčný Bože! Syn Tvůj jednorozený Pán a Spasitel náš Ježíš Kristus, prvním svým příštím na tento svět lidskému pokolení bránu nebeskou otevřel; Tebe pokorně prosím, uděl milosti, abych se drahé památce toho prvního příští, modlitbou, opravdovou kajícností a jinými dobrými, zvlášť Tobě milými milosrdnosti

skutky připravoval, pobožně a svatě živ byl, aby Pán a Spasitel můj, an na konci časů s mocí mnohou a s velebností na oblacích, obklíčen kůry andělskými k soudu živých i mrtvých zase přijde, milostivým soudcem mým býti ráčil, abych na pravici u prostřed vyvolených jeho nalezen jsouc, hlas přeradostný uslyšel, jenž v uších spravedlivých zazní: „Vládněte královstvím vám připraveným od ustanovení světa: vejděte v radost Pána svého: radujíce se, veselte se na věky věků.“ Amen.

V čas vánoční.

Ponaučení. Památka nejmilostivějšího narození Pána a Spasitele našeho Ježíše Krista a Marie Panny jest slavný Boží hod vánoční, a již od roku 140. v církvi katolické se slaví. Tohoto veleslavného dne obětuje jedenkaždý duchovní tři mše svaté, a to proto: 1. Abychom vroucí vděčností proniknutí největší a nerozdílné Trojici Boží za veliké dobrodiní Narození Páně vroucí díky činili. 2. Abychom sobě trojnásobné narození Páně připomínali a sice při první mši svaté, jeho věčné zplození od Otce nebeského podlé Božské přirozenosti; — při druhé, že se vtělil a z Panny Marie narodil podlé přirozenosti lidské; — a při třetí, narození Páně duchovním způsobem v každé věrné duši křesťanské skrze lásku a milostivost Božského Pána našeho. — První mše svatá (tak nazvané jitřní) sloužena bývá o půl noci: na památku, že se Pán Ježíš právě o půl noci narodil, a jakožto světlo pravé rozum každého člověka osvěcující na svět vzešel, aby všickni národové v bludech a temnostech ponoření a v krajinách stínu smrti sedící, osvícení a k poznání pravého Boha přivedeni byli, a pak aby se okázalo, že tajemství vtělení Kristova rozumu lidskému nevystižitelné a nezpytatelné jest. — Druhá mše svatá sloužena bývá na usvítě a sluje pastorální, poněvadž bez pochyby v této době zbožní pastýři Božské Novoroze-

ňátko v jeslech položené a bleskem nebeským ozářené v Betlemě navštívivše jemu dary přinesli; — třetí pak mše svatá sloužena bývá za bílého dne, aby se celému světu dokázalo, že slunce věčné pravdy nade všemi národy veškerého světa vzešlo, a že světlo svatého evangelium od východu až k západu jasněji všem lidem k spasení svítí. — Druhý svátek vánoční slaví se hned památka svatého Štěpána, poněvadž on po Ježíši prvním byl, jenž pro náboženství jeho co mučedlník zemřel. — Třetí svátek vánoční slaví se památka svatého Jana, miláčka Páně, a víno se světí, poněvadž se na něm zaslíbení Ježíše splnilo: „A pak-li ve jménu mém co jedovatého píti budou, neuškodíť jim.“ Neb on v skutku u přítomnosti nějakého pohana Nikodema jedovaté víno pil, a neuškodilo mu; aby onoho patrně přesvědčil, jakou má mocnost víra v Ježíše, a na tu samou víru ho obrátil. Svěcení vína má nás upamatovati, že nestřídmost v požívání silných nápojů onen jed jest, jenž tělo i duši naši otravuje. Pak následuje památka mlaďátek neb nevinňátek Betlemských, jenž pro Ježíše zemříti museli co ubozí mučedlníkové.

Modlitba.

Kůrové andělští plesali při Tvém nejmilostivějším narození, ó Pane Ježíši Kriste! Také já tohoto dne, v němžto skrze slavnost církevní předrahá a nejsvětější památka nejmilostivějšího narození Tvého se obnovuje, srdečně radovati se chci. Neboť skrze Tvé narození veliké a nevypravitelné milosti lidskému pokolení uděleny jsou. Tys přišel na svět tento a lidi vyučoval, hledal a spasil, což bylo zahynulo. Tys z lásky k nám na dřevě kříže umřel, a vykoupeným přehořkou smrtí svou bránu nebeskou otevřel, aby život věčný měli. A tato naděje všem síly a statečnosti uděluje, aby proti překážkám svého spasení bojujíce, smrti, jejížto osten jsi zlomil, se neděsili.

Když kůrové andělští narození Tvé zvěstovali, opustili věrní pastýři bez meškání stáda svá, aby Tebe, ó Ježíši! svého dávno zaslíbeného a drahně očekávaného Spasitele hledali a nalezli! Račiž tedy také nám tu milost uděliti, abychom jedině Tebe na tomto světě, v tomto pracném živobytí hledali, a jediné v Tobě potěšení, pokoj a odpočinutí nalezli! Jak mile Tebe, ó Ježíši! zbožní pastýři nalezli, padše na kolena svá, Tobě jakožto Pánu a Bohu svému v nejhlubší pokoře a poníženosti se klaněli. Také my kolena svá skloňujeme, a Tobě, Pánu a Bohu svému se klaníme. Uděl milosti, abychom vždycky pevně věřili v svaté Tvé evangelium, jedině v Tvé zaslíbení doufali, a Tebe jakožto nejvyšší a lásky nejhodnější Dobré nade všecko milovali. Zbožní pastýři Tobě, ó Ježíši, dary přinesli. I kladli co nejlepšího měli; beránky a ovčičky srdcem radostným a vděčným k nohám Tvým nejsvětějším. — Také já, ó Pane a Spasiteli můj! srdce i všeliké žádosti i naději svou, jakožto jediné a nejlepší, cokoli mám, Tobě obětovati hotov jsem. — Račiž, ó Pane můj! milostivě přijmouti oběť tuto. — Čest a chválu vzdávajíce navrátili se zbožní pastevci od jeslí, bleskem nebeským ozářených k stádům svým.— Také po celý čas života svého, ó Ježíši, milostivost nebes ctít, chválit a velebit budu, žes Ty, ó všemohoucí Kníže králů slávu Otce svého nebeského opustil, a k nám hříšným skrze své vtělení a nejmilostivější narození snížiti se ráčil. Amen.

Na den svatého Štěpána.

(Modlitba za nepřátelé.)

Milostivý Bože a Otče, poněvadž jsi nám přísně poručiti ráčil, abychom všelikou pomstu Tobě zanechali, a sami se nad nepřátely svými nemstili, ač to přirození našemu velmi obtížné a protivné jest: srdečně Tebe prosím, rač obměkčiti srdce mé, abych příkladů svatého Štěpána a všech milých Tvých svatých a Spasitele Jesu Krista věrně a opravdově následoval, a tak bližnímu svému viny a poklesky, jimiž mne urazil a proti mně provinil, ze srdce rád a dobrovolně odpouštěl. Ach můj Bože, já vím, že jenom tímto způsobem života také milosrdenství Tvého za hříchy velmi často spáchané dosáhnouti a po tomto časném putování do věčné radosti a slávy přijíti mohu. — Pane Ježíši Kriste, já se i k Tobě v této záležitosti utíkám, kterýž jsi tak živého podal příkladu, že nepřátelům odpouštěti velmi blažící povinnost jest: nadchni mé srdce tím pevným předsevzetím, abych s tou milostí, o kterouž Boha, Otce Tvého, jsem prosil, stále bojoval proti těm, kteří nepřátelům se zaříkají neb zlého přejí. Ach, Tys slíbil těm, kteří Tě následují, odpuštění hříchů a lásku svou; ó rozmnož ve mně naději na zaslíbení slova Tvého, abych se z vyplnění jeho na mne po vždy radoval, a tak s Tebou a všemi svatými Tvými jednou v nebi sešel, jenž jsi a zůstaneš můj Bůh a Pán na věky. Amen.

Modlitba a rozjímání v poslední den v roce.

Pane Bože, zachovateli života mého! skrze otcovskou lásku a vůli stalo se: že jsem se dočkal posledního dne roku tohoto. Srdce mé veselí se z dobroty Tvé, a ústa má velebí prozřetelnost Tvou; nebo nevyslovitelně mnoho dobrého požil jsem v tomto ku konci se schýleném roce, a z nesčíslně mnoho nebezpečenství vytrhla mne Tvá otcovská ruka; tak, že mi nelze vypraviti to dobrodiní, jehož jsi jedině z lásky své prokazoval mně nehodnému. Každého dne, ba v každé hodině dávals mi důkazy, že rozkoší jest Tobě oblažovati dítek svých. Já se tedy Tobě, ó lásko věčná! hluboce dnes klaním za všecko vroucí díky činíc, cos mi učinil a čehož jsi mne vystřihal. Rozmnož ve mně díkůčinění mé a posilni důvěru v Tvou nezměnitelnou věrnost a pečlivost o blaho duše mé. — Srdce mé a ústa mělaby, ó Bože! děkováním, plesáním i radostí přetýkati, že Ty, Otcem mým sluješ; a hle, já se sotva opovažuji oči svých k Tobě pozdvihnouti a musím se styděti za svou necitelnost a nevšímavost, níž jsem dobrodiní Tvá, přijímal, ba níž jsem mnohem častěji proti Tobě jednal, obracujíc dobra mi prokázaného ku skáze své neb bližních. Věru, čím více nyní pozornosti zé na uplynulý běh života obrátím, tím více se hrozím mých pošetilostí a křehkostí ba i zpozdilých žádostí a tělesných vášní, slov a nezřídka skutků, jimiž jsem jako o závod pohoršení světa roztrušoval. O můj Bože! co by bylo ze mne, kdybys podle práva a spravedlnosti nakládal se

mnou, a vešel v soud, jehož jsi konal nad hříchem prvotným? Ach, přijmi vyznání mé na důkaz předsevzetí k mému polepšení. Otče můj! mně jest líto každého slova, nerci-li činu, nímž jsem urazil svatosti Tvé. Buď mi milosrdným soudcem, prokaž milost místo spravedlnosti, a dej mi nalézti vyslyšení u Ježíše Krista, aby se za mne nehodného přimluvil, an já nehoden jsem smilování Tvého. Posilni mne i skrze zásluhy Ježíše Krista v předsevzetí tom, že se chci z hlubiny srdce vynasnažiti, čím bych denně méně hřešil a v dobém prospíval; aby ubývalo nelibosti Tvé a přibývalo mně naděje, že neoslyšíš vroucí žádost duše mé. Ach, neodepři mi, Otče můj! pomoc Tvého svatého Ducha, neb jenom ten osvěcuje v čas rozum náš a poňouká nás právě jednati a zlého se varovati. O můj Tatíčku nebeský! den ode dne cítím, jak ubíhá čas života mého, dni mé mizejí, smrt i věčnost se blíží! Pane! uč mne počítati dny mé, poznati cenu jejich a použíti každého okamžení k zalíbení Tvému. Rok tento musí býti poslední lehkomyslnosti mé. Otče! pln důvěry odevzdávám se Tobě a mé příbuzné: přáteli, kteří o blaho mé pečlivi jsou, ano pod Tvou mocnou ruku poroučím i duši svou; nebo když Ty budeš opatrovati ji, kdož jí ublíží? Lásko nezměnitelná! Tebe chci denně vzývati, svou útěchou i radostí nazývati, aby se mně nic nezalíbilo více. O přijmi obět tuto na poděkování za všecko obdržené dobré a na vyprošení všech mi potřebných milostí k zachování mého duševního i tělesného života budoucího. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho, jenž s Tebou a s

Duchem svatým rovný Bůh živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

Na nový rok neb na den obřezání Pána Ježíše.

Ponaučení. Dne tohoto nechtějž křesťane lehkovážně přejíti; on jest velmi znamenitý; brána mnohé naděje i žádosti, kteráž se v prsou smrtetníků dnes hlasitěji ozývá než jindy, byť hned zkáza mravů, ztráta časných statků a dlouholetý žel a okamžité její naplnění nás stíhaly. Netaž se proč; ach černá jeho rouška míhá se nám před očima; temná budoucnost jeho není k prohlednutí: nebo čemužko-li člověk přeje, to vždy se okolo přítomnosti plete, a závisí od tolika okolností času, že nelze nám se radovati z budoucnosti. — Slavnost toho dne zvěstují hlaholové zvonů a posvátné písně rozléhají se v bohabojných rodinách; dítky prosí na tento den Boha o zdraví a požehnání rodičů, přátelé objímajíce se, obapolně přejí sobě Božského zalíbení. Bohatí i chudí, mocní i podřízení, každý pravě smejšlející zasílá vzdechy své a prosí, aby v nastávajícím roce, nuzní nadarmo nezvedali rukou svých k nebesům o chléb, churaví o navrácení zdraví, cestující o vzdálení úrazů a nehod, a křesťan vděčný v duchu svém rozvažuje neskončenou lásku Boží, kteráž jednomu každému tolik dobrého předkládá, že každý zde spokojen žíti, tamto po smrti blažen býti může; a tak nechtě zvolati musí: „Nehoden jsem milosrdenství Tvého, jakéhož denně prokazuješ mně; nebo což jsem, a že jsem, ne má, ale Tvá zásluha jest. Vytrhnuv mne tolika nebezpečí života, jsi byl mi nejblíže, když bylo nejtíže, a když jsem libého snu požíval, opatrovala mne Tvá otcovská ruka.“ Slovem, den tento pro mnohé jest, jakož byl druhdy Simeon zvolal, drže Ježíše na loktech svých: „Ku pádu a ku povstání v křesťanstvu;“ nebo právě na ten den obřezáno bylo dítě Ježíš v Betlémě chlévě narozené, a nazváno jest jméno jeho, kterýmž Spasitel světa nazván byl od anděla, prvé než se byl počal. A hle, tento jest ten den Boží, jehož nebesa k rozmnožení slávy věčné

světu dala: jakž apoštol svatý Pavel 5. Gal. 4, 41. praví: „Když přišla plnost času, poslal Bůh Syna svého, učiněného z ženy pod zákonem, aby ty, kteří pod zákonem byly, vykoupil a oni zvolení synů přijali.“

Zalíbilo se Otci nebeskému k spasení pokolení lidského seslati ne anděla neb archanděla, ale Syna jednorozeného svého. Poněvadž bychom ale tvář Boží pro slávu nebeskou zříti nemohli, ustanovila láska Boží, aby Slovo tělem viditelným učiněno bylo, ačkoliv se od něho ani moc Božská ani přirozenost neoddělila. Podrobiv se Syn zákonu světa, ukázal nám, jak lze poslušno býti a získati sobě ctností, bez kterých se nelze zalíbiti Bohu; nebo jsa sám učitel a zákonu dárce, Pán a soudce jeho, nebyl povinnen ostříhati ho; ale však on sám dokládá: „Nepřišel jsem zákona rušiti ale naplniti.“ Přišed na svět bez poškvrny hříchů, podrobil se předce obřízce ostrého nože, níž se potupa hříchu dědičného vyznamenává a zničiti je měla; jakož i křtu Janova vodou, kterýmž on vykoupence své nyní cestou milosti Boží od trestu hříchu obmyté míti chce; nebo co nyní křest znamená a působí, nahražovala obřízka v starém zákoně, s tím rozdílem, že druhdy nižádný ještě v bránu nebes připuštěn nebyl. Kterýž v evangelium praví: „Amen pravím tobě, nenarodí-li se kdo znovu z vody a Ducha svatého, nemůže vjíti do království Božího;“ — ten samý v starém zákoně podotkl: „Pacholík, jehožto tělo hanby nebylo obřezáno vyhlazena bude duše ta z lidu svého, nebo úmluvu mou zrušil.“ Gen. 17. I ti, kteří před zavedením obřízky a u jiných národů žili, snažili se buď zvláštními obětmi, neb pouhou vírou zalíbiti se Bohu, aby jejich duše pokuty hříchu prvotného zbaveny byly: „nebo jakož bez víry nelze se líbiti Bohu, tak ten, kdož věří a pokřtěn dle víry své žije, spasen bude.“

Modlitba.

Všemohoucí, věčný Bože! Ty žádné proměně podroben nejsi; neboť od věčnosti pořád vždycky jeden a tentýž nebe i země Pán nejsvrchovanější

jsi, co mezi tím na světě všecko změny dochází. I tento rok do moře věčnosti uplynul, opět se změnil, a já s rokem tímto blíže k hrobu a k věčnosti postoupil jsem. Příští doby živobytí mého rouškou temnou zastřeny jsou: — nevímť, co v novém tomto roce se mnou se udá: jaká radost, anebo jaká žalost mě potká, jaké soužení, jaké protivenství přikvapí na mne? A však, ačkoli to vědomo není, předce vím, že těm, kteříž Tebe Pane a Bože můj! milují, všecky věci na světě k dobrému jsou. Uděl tedy milosti, Otče svatý! abych podle této svaté víry, v této dušekojné naději živ jsouc, v tomto roce vůli Tvou nejsvětější, Synem Tvým jednorozeným, Pánem a Spasitelem Kristem Ježíšem světu zvěstovanou, ochotně a věrně plnil! abych rok tento v lásce Tvé započal, v ctnosti pevně stál, a od Tebe, Bože můj! nižádným způsobem odloučen nebyl! Račiž duši mou očistiti od všelikých hříšných navyklostí, abych co nové stvoření živ býti započal; skrze Ježíše Krista. Amen.

Na den zjevení Páně, neb svatých třech Králů.

Ponaučení. Dnešní slavnost se l. P. 813. pod papežem Lvem III. světiti počala, a má trojí příčinu: na tento den slaví se památka přijití třech mudrců, Kašpara, Melichara a Baltazara od východu, jakž jim hvězda cestu ukazovala, aby se Ježíši, co nově zrozenému Králi židovskému klaněli. Týž den připomíná nám pokřtění Ježíšovo od Jana v Jordáně, kdež se Duch svatý v způsobě holubice zjevil a s nebe hlas slyšán byl: „Tentoť jest Syn můj milý, v němž mi se dobře zalíbilo.“ Dnes si posléze na pamět uvozujeme, že Ježíš po prvníkráte v Káni Galilejské Božskou svou moc okázal. Troje toto zjevení zasluhuje,

abychom zvláštní úctou je světili; nebo svědčí nám, že Ježíš Kristus nejen k národu židovskému, alebrž i ke všem lidem na svět přišel, a spasil, což bylo zahynulo. — Nenít pochybnosti, duše má, že tito mudrcové od východu havrátivše se cestou jinou do vlasti své, jakž jim anděl ve snách z vůle Boží velel, aby Herodes nemohl zabíti dítě Božské, bohabojný život vedli; nebo kdožby se mohl zpečovati Bohu, který se tak patrným způsobem jim zjevil? Ve spisech svatého Chrisostoma čteme: že svatý Tomáš, apoštol, Páně, těchto mužů v Persii pokřtil, a oni pak slovu Božímu učíce, na biskupství jsou posvěceni. Kašpar maje věku svého 109. umřel 1. ledna smrtí mučednickou; Melichar 116 let stár, 6. t. m., a posléz několik dní na to svatý Baltazar, jsa stár 112. Jejich těla pohřbena byla za prvního císaře křesťanského v Konstantinopoli, posléz odnešena po rozboření města Milánu, kamž odnešena byla na rozkaz císaře Bedřicha Černobrádka do Rejnu Kolína, kdež již přes 600 let u veliké vážnosti se chovají. — Rozvažuj dnes v pokoře nejhlubší veliké dobrodiní, že jsme se z křesťanských rodičů narodili, a beze vší své zásluhy k životu věčnému povoláni jsme. Obětujž Jesu Kristu zlato své lásky, kadidlo modlitby a dobrých svých skutků, a myrrhy kajícnosti své a přemáhání vášních svých, následujíc tak ochotně příkazů Božích, jakožto onino mudrci hvězdy nebes; abys jako oni milostí nebeských schopen, účasten byl odměny víry, kterouž jsi k svému zachování byl přijal.

Modlitba.

O proste za nás, vy svatí tři Králové: Kašpare, Melichare a Baltazare! abychom při všem nebezpečenství tohoto života světla nebeského, víry svaté a Božské milosti následujíce hotovy vždycky byli té věrnosti, kterouž jsme se na křtu svatém Ježíši Kristu zavázali, zadost učiniti, a života věčného dosáhli; skrze téhož Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

Na den nejsladšího jména Ježíš.

Ponaučení. Ctihodný otec, Jan Krassel z tovaryšstva Ježíšova, praví u svém rozjímání na dnešní den: Ježíš jest jméno nejdůstojnější, vší sladkosti a mocnosti plné, proto že znamená: „Bůh Otec, Spasitel lidí: pro jeho důstojnost ctěno jest na nebesích; pro jeho mocnost bojí se ho peklo.“ „Bůh dal jemu jméno,“ praví svatý Pavel, „kteréž jest nad všeliké jméno; aby ve jménu Ježíše každé koleno klekalo v nebesích, na zemi i v pekle, a jazyk každý vyznával, že Pán Kristus v slávě jest Boha Otce.“ Filip. 2.

Kdykoliv jméno Ježíš, vyslovíš, představ sobě všech králů Největšího, všech otců Nejlaskavějšího, všech pánů Nejvlídnějšího, a všech srdcí nejmilejšího Ženicha.

Než je-li Ježíš králem tvým, proč duše křesťanská, proč se ho nebojíš? Je-li otcem tvým, proč ho nectíš? Je-li vůdcem tvým, proč ho nenásleduješ? Je-li přítel tvůj, proč se mu nesvěříš? Přítelkyně má, proč jsi tak mrzutá a hněvivá, vždyť On jest vlídný? Ai, On ženich tvůj, a ty ho nemiluješ? Ježíš Spasitel On tě chce spasiti, proč jsi smutná, když sobě na něho vzpomeneš? Ó zapuď vší trudnost ze srdce svého a pomni, kdo sám sebe vydává za tebe v ruce hříšníků, ten zajisté vynaloží vše, aby nepřišlo v zahynutí, co spasiti přišel on! Slyš, co písmo svaté k útěše praví všem: „Tys mezi námi, Hospodine, a jméno Tvé nad námi vzýváno jest: neopouštěj nás!“ Kdož vzývá jméno Hospodinovo, spasen bude, a každé koleno kleká ve jménu Ježíše Krista, Syna Božího — Jméno to vyslovuj s živou věrou, kdykoliv tě nehody světa stíhají; s vroucí úctou a důvěrou, když se tě málomyslnost zmocňovati bude, a s horoucí láskou volej: „Ježíš!“ jest-li se ti věci světa líbiti počnou; jméno to v stavu jest tě posilniti v boji světa, potěšiti v zármutku, a ochrániti před úrazem duchovním. — O kéž bys den tento slušnou světila poctou, duše křesťanská! a strachovala se nejen dnes, ale i vždycky jméno tak slavné, sladké a mocné, na darmo bráti.

(Litanie o nejsvětějším jménu Ježíš viz str. 205.)

Modlitba.

O Bože! jenž jsi jednorozeného Syna svého Spasitele pokolení lidského ustanovil a Ježíšem nazvati velel: propůjč milostivě, bychom, jenžto jeho svaté jméno velebíme na zemi, také patřením na tvář jeho se radovali v nebesích. Amen.

V čas postní.

Ponaučení. Papež Virgilius 40tidenní půst před velikou nocí na onu památku uvedl, že se totiž Ježíš 40 dnů a nocí postil, což až podnes trvá. Barva modrá církevního oděvu času postního připomíná nám potřebného pokání. Tento 40tidenní půst počíná popeleční středou, kdežto se věřícím popelec podává na znamení pokání a smrtelnosti. — Při rozdávání popelce duchovní praví: „Pomni člověče, že popel jsi a v popel opět se obrátíš.“ — Krom toho připomíná církev svatá dítkám svým život, utrpení a smrt Ježíše Krista, aby víra v Božskou spravedlnost mezi nimi zachována a upevněna byla, že Bůh jest svatý milující dobré a nenávidící zlého; že Bůh neznající rozdílu mezi tvory svými, i Syna svého jednorozeného dal, aby každý, kdož v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Pravda ta se nám zvláště k rozjímání předkládá od neděle smrtelné, až do velikonoci, aby každý věřící v Krista lkal nad hříchy svými, a obdivoval lásku Boží, kteráž Syna svého s nebe seslavší, co Messiáše zaslíbeného od věku, světu co krále pravého na květnou neděli příchodem jeho do Jerusaléma představuje, abychom viděli, že jemu co králi svému otvírati máme bránu srdce svého. Mimo to pamatuje nás církev svatá na nestálost lidskou, nebo toho dne volali židé: „Hosanna Synu Davidovu!“ a než týhoden minul, křičeli: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“ — A však Ježíš Kristus, který vrtkavost světa nejlépe znal, a učedlníky své a v nich nás všech před ní ochrániti chtěl, nevšímal sobě toho, a tiše co beránek šel vstříc smrti, kterouž den na to podstoupil, an byl památku její na zelený čtvrtek při své po-

slední večeři s učedlníky založil. A tak se stal obětí za hříchy naše; za hříchy, jichž se až podnes svět lehkovážně dopouští, kdykoliv zákona Božího dobrovolně přestupuje. — Nemáme však postíce se mysliti, jakoby snad podstata opravdového postu toliko v zdržování se od masitých pokrmů záležela; — to by byl blud, a nebyloby tím také úmyslu církve zadost učiněno; nobrž postice se, také skutky Bohu milé činiti, srdce čisté zachovati, proti nezřízeným žádostem a proti nepříteli spasení našeho s pomocí Boží bojovati máme, abychom nade všemi nepřátely zvítězili.

Modlitba.

Umlkloť hlučné veselí v okresích lidské pospolitosti, rouchem zármutku a truchlivosti odívají se oltáře, chrámy a svatyně Bohu zasvěcené: začalť jest se čas truchlení, čas svatodušní. O můj nejlaskavější Ježíši! uděl milosti, abych tohoto svatého času v hodnosti náležtě použil! Ty jsi se někdy dobrovolně z pospolitosti lidské odebral, a poušť při řece Jordáně za obydlí své vyvolil, abys vzdálen od hluku světa povolání své co světa Spasitel v tiché samotnosti rozjímal, a na modlitbách trval. I já se v tomto svatém kajícím čase všeho hlučného veselí varovati chci, abych chyby a vady své tím spíše uvažovati, a k jich odvrácení i napravení blahých, Tebou, ó Pane můj! udělených prostředků užívati mohl. V oných dobách čtyřidcetidenního postu svého, modlil jsi se k svému nebeskému Otci za posilu a stálost v strastném povolání. I já, zvlášť v tomto svatém postním čase příkladu Tvého následovati a Boha za posilu prositi budu, abych milostí Boží osvícen, sebe samého více a více poznával a napravení života svého pilen byl. Na ten konec chrámy Páně i místa službě Boží posvěcená

v tomto svatopostním čase navštěvovati budu, abych dílem modlitbou, dílem pozorným slova Božího slyšením, dílem opravdovou kajícností a přijímáním nejsvětější svátosti oltářní mysl svou ke všemu dobrému posilnil. O Ježíši můj! Ty jsi se za čtyřidceti dnů na poušti postil, a jediné tím, což Božského jest a jediné k Bohu přivádí, se zanášel. Bytbych já slabé stvoření příkladu postu Tvého zcela následovati nemohl; předc v tom šlépějí Tvých následovati se vynasnažím, abych v čase svatopostním, co do potřeb tělesných, s všemožnou střídmostí živ byl, a toliko pokrmů církví Tvou dovolených požíval: abych žádosti těla svého a služebnost podroboval a mrtvil. Račiž, ó Ježíši! požehnati toto zbožné uložení duše mé: uděl síly a statečnosti, abych proti všelikému pokušení mocně bojoval, zvítězil, a tak zalíbení Tvého, Pane a Bože můj! hoden byl skrze neskončené zásluhy Tvé. Amen.

Litanie o přehořkém umučení Ježíše Krista.

Pane, smiluj se nad námi.
Kriste, smiluj se nad námi.
Pane, smiluj se nad námi.
Kriste, uslyš nás. Kriste, vyslyš nás.
Otče, s nebes Bože, smiluj se nad námi.
Synu, Vykupiteli světa, Bože, smiluj se nad námi.
Duše svatý, Bože, smiluj se nad námi.
Svatá Trojice, jeden Bože, smiluj se nad námi.
Ježíši, za nás trpící a umírající, smiluj se nad námi.
Ježíši, až k smrti zarmoucený, smiluj se nad námi.
Ježíši, Bohu oddaný, smiluj se nad námi.
Ježíši, svázaný, smiluj se nad námi.
Ježíši, potupený, smiluj se nad námi.

Ježíši, nevinně odsouzený,
Ježíši, bičovaný,
Ježíši, trním korunovaný,
Ježíši, křížem obtížený,
Ježíši, ukřižovaný,
Skrze smrtelnou úzkost Tvou na hoře Olivetské,
Skrze krvavý pot Tvůj,
Skrze Tvé modlení po třikráte v úzkostech k Otci,
Skrze trpělivost Tvou k Jidášovi zrádci,
Skrze ctihodnou velebnost Tvou před žoldnéři,
Skrze tuhé vazby a rány Tvé,
Skrze dostavení Tvé před Annášem a Kaifášem,
Skrze bolestný políček,
Skrze nespravedlivé obžalování a odsouzení,
Skrze tajemné vtělení Tvé,
Skrze výborné svědectví Tvé pro pravdu,
Skrze pohanění svatého obličeje Tvého,
Skrze potupení královského jména Tvého,
Skrze vytrpené rouhání proti svatému Božství Tvému,
Skrze posměch před Pilátem a Herodesem,
Skrze nespravedlivé odsouzení k smrti,
Skrze ochotnou poslušnost Tvou až k smrti kříže,
Skrze bolestné rány svatého těla Tvého,
Skrze bolestné oloupení o roucho Tvé,
Skrze nevyslovitelné bolesti Tvé při přibíjení na kříž,
Skrze Tvé trápení po tři hodiny na kříži,
Skrze prolitou předrahou krev Tvou,
Skrze modlitbu lásky za katany Tvé,
Skrze Božskou milostivost Tvou k lotru kajícímu,
Skrze jemnou lásku k matce Tvé a k Janovi,
Skrze velikou žízeň a tesklivou opuštěnost Tvou,
Skrze hořkou žluč a ocet Tobě podaný,
Skrze Tvůj tichý boj se smrtí,
Skrze vítězné dokonání života Tvého,
Skrze tiché naklonění umírající hlavy Tvé,
Skrze otevření svatého boku Tvého,
Skrze sejmutí s kříže,
Skrze svatý pohřeb Tvůj,

smiluj se nad námi.

Milostiv nám buď, odpusť nám, Ježíši.
Milostiv nám buď, vyslyš nás, Ježíši.
Ode všeho zlého, vysvoboď nás, Ježíši.
Od všelikého hříchu,
Od náhlé a nenadálé smrti,
Od malé víry,
Od málomyslnosti v souženích,
Ode vší lhostejnosti při Tvém svatém umučení a smrti Tvé,
Skrze Tvých svatých pět ran,
Skrze slitování Tvé nad kajícími hříšníky,
Skrze pravdivost zaslíbení Tvých,
My hříšníci, Tě prosíme, uslyš nás.

vysvoboď nás, Ježíši.

Abys nám k rozjímání svatého umučení a smrti Tvé milosti propůjčiti ráčil,
Abys nás v každém zármutku vytrpenou úzkostí svou těšiti ráčil,
Abys krvavým potem svým podnět k hříchu v nás umrtviti ráčil,
Abys nás ode všeho hněvu nepřemoženou tichostí svou uchovati ráčil,
Abys nám lásku ke kříži vštípiti ráčil,
Abys nás v pokušeních skrze rány tvé uchrániti ráčil,
Abys nás skrze utrpení a smrt svou ode vší přichylnosti k marnostem rozloučiti ráčil,
Abys nás v smrti předrahou krví svou občerstviti, ráčil,

Tě prosíme, uslyš nás.

Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, odpusť nám Ježíši.
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, uslyš nás Ježíši.
Beránku Boží, jenž snímáš hříchy světa, smiluj se nad námi, Ježíši.
Pane, smiluj se nad námi. Kriste, smiluj se nad námi.
Pane, smiluj se nad námi.
Otče svatý, uslyš nás. Otče spravedlivý, vyslyš nás.
Otče náš.
Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste! a dobrořečíme Tobě!
Neboť jsi křížem svým svatým svět vykoupil.

Pobožnost na Křížové cestě.

Příprava.

Píseň, cestou se zpívající. Dle nápěvu: „Již jsem dost pracoval.“

Pojďte, ó Křesťané! budem rozjímati,
Umučení Páně si rozvažovati:
Milý Ježíš jak pro naše viny,
Aby nás vykoupil, sám trpěl nevinný.

Spasiteli drahý! Tobě podáváme
Tuto svatou pobožnost, Tě snažně žádáme:
Přijmi prosby litujících srdcí,
Odpusť nám všem viny i duším v očistci.

Litost a prosba.

Spasiteli světa, Kriste Ježíši! Já nespravedlivý jsem hřešil, a Ty Spravedlivý na dřevě kříže umíráš; já veliký vinník jsem svoboden, a Ty nevinný jsi provazy svázán; já bezbožný jsem bez bolesti, a Ty nejsvětější trpíš tak tuze; já služebný jsem dlužník veliký, a Ty Pane dluh můj splácíš.“ Tak daleko to, ó Spasiteli nejdražší! přivedli hříchové mojí. Já jsem hřešil, a na tobě Spravedlnost věčná hříchy mé trestá? Však, ó Ježíši můj! nedej by utrpení Tvé na mně zmařeno bylo! Prosím Tebe pro předrahou krev Tvou, jižto jsi za mne tak hojně vylil; pro Tvé svaté rány, které jsi pro mne přetrpěl; pro Tvou přehořkou smrt, jižto

jsi za mne podstoupil, Tě prosím: Odpusť, ach odpusť mně bídnému hříšníku! — Z celého srdce lituji všech hříchů svých, proto že jsem jimi Tebe, největší a lásky nejhodnější dobré, svého nejdobrotivějšího, nejmilejšího Otce těžce rozhněval. Opravdu Ti slibuji, že nechci více hřešiti, že život svůj s milostí Tvou polepším, a že zcela jiným člověkem se stanu. Bože, Buď milostiv mně hříšnému, a dej ať uslyším ona útěchy plná slova: „Odpouštějí se tobě hříchové tvoji, proto že jsi mnoho miloval.“ Amen.

Spasiteli nejdražší, já Tě nyní na Tvé bolestné cestě kříže následovati chci, já chci umučení Tvé rozjímati. Dej, abych to k Tvé větší cti a chvále, jakož i k svému spasení vykonati mohl. — Odvrať ode mne všelikou roztržitost; Posilň můj rozum, abych poznal nesmírnou lásku Tvou; rozněť mou vůli, abych od té chvíle, jen co Ty chceš, činil; zapal srdce mé, abych Tebe jediné milovati počal. — Odpustky ty, jichžto církev svatá s touto pobožností spojila, a které z nestíhlého pokladu Tvého hořkého umučení a ze zásluh tvých Svatých se prýští, obětuji na odpuštění všech hříchů svých, jichžto jsem od mladosti až do této chvíle spáchal; a doufám, že mi za ně zasloužené časné tresty odpustíš.“ Také Tě, ó Bože' prosím za duše v očistci; zvláště svých rodičů, přátel a dobrodinců a obětuji odpustky ty i k jejich spasení. Ulehči mukám jejich pro zásluhy umučení a smrti Syna svého a přijmi je k sobě, aby Tebe v království Tvém se všemi Svatými chválili a velebili. O to Tě prosím skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Zastavení první.

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení první.

Ježíš k smrti odsouzen.

Krista k smrti vésti káže nevinného,
Pouští Barrabáše Pilát bezbožného.
Ty křesťane Krista odsuzuješ,
Když více nepravost, než jeho miluješ.

K. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
L. Neboť jsi křížem svým svatým svět vykoupil.

Rozjímání.

Zde vidíš, duše křesťanská! milého Spasitele svého na celém těle hrozně zedraného, trním korunovaného, jak jej Pilát židům představuje, řka: „Eihle člověk!“ aby je k útrpnosti pohnul, by nežádal smrti jeho. Oni však tím hlasitěji volali: „Ukřižuj, ukřižuj Ježíše!“ A Pilát odsoudil Ježíše k smrti, vydal jim ho, aby byl ukřižován. O lide nevděčný, lide židovský! jak můžeš žádati, aby byl usmrcen ten, jenž tebe tak miloval, jenž ti tolikerá dobrodiní prokázal? O zaslepený lide! což je ti lotr, loupežník Barrabáš milejší, než-li Spasitel, Vykupitel a Otec tvůj? Jak ty Piláte můžeš k smrti odsouditi nevinného? Jaká to hrozná zaslepenost! O křesťane! nediv se zaslepenosti židů, užasni raději nad slepotou vlastní. I ty máš rozsouditi; miluješ-li více Krista aneb Barrabáše, Ježíše nebo ďábla, ctnost anebo hřích. A jak často jsi i ty Krista odsoudil a odsuzuješ

až dosaváde; an více miluješ hřích než-li ctnost, okamžitou rozkoš více než věčnou blaženost; an jest ti láska a přízeň lidí milejší, než láska Boží; an jest ti stůl plný pokrmu a nápoje milejší, než-li stůl Páně; an jest tobě milejší, vyrážeti se při hlučném plesu, než-li v tichosti srdce rozmlouvati s Bohem svým. O duše křesťanská, jak často jsi i ty Krista svého odsoudila!

Pročež v duchu padna k nohoum Ježíše svého budoucího Soudce, ožel hříchy své, vzývaje jeho milost.

Modlitba.

O živote duše mé! všeho milování hodný Ježíši! já bolestně vyznávám, že moji velcí hříchové to byli, jenž Tě k smrti odsoudili. Ani Pilát, ani židé nevyřkli ortel smrti nad Tebou, ale já nevděčný, když jsem více miloval svět, než-li Tebe, ó Spasiteli! Však nemá se to více státi. Já Tě miluji z celého srdce a slibuji Tobě, že od této chvíle jen Tebe se přidržeti chci. Kdykoliv budoucně pokušení zlá mne lekati budou, chci si na Tebe, ó Spasiteli nejdražší, zpomenouti, jenž jsi tolik pro mne trpěl; chci si zpomenouti, že jsem Tobě věrnost slíbil, a nikdy více Tě nechci nevděčností svou odsouditi. O nedopusť, Spasiteli, abych se i nejmenším hříchem od Tebe odloučil, a dej mi tu milost, abych Tebe jen vždycky miloval, abych přijda jednou k soudu Tvému, nebyl od Tebe odsouzen, nýbrž do slávy věčné uveden. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Sláva Bohu Otci, i Synu, atd.

Zastavení druhé.

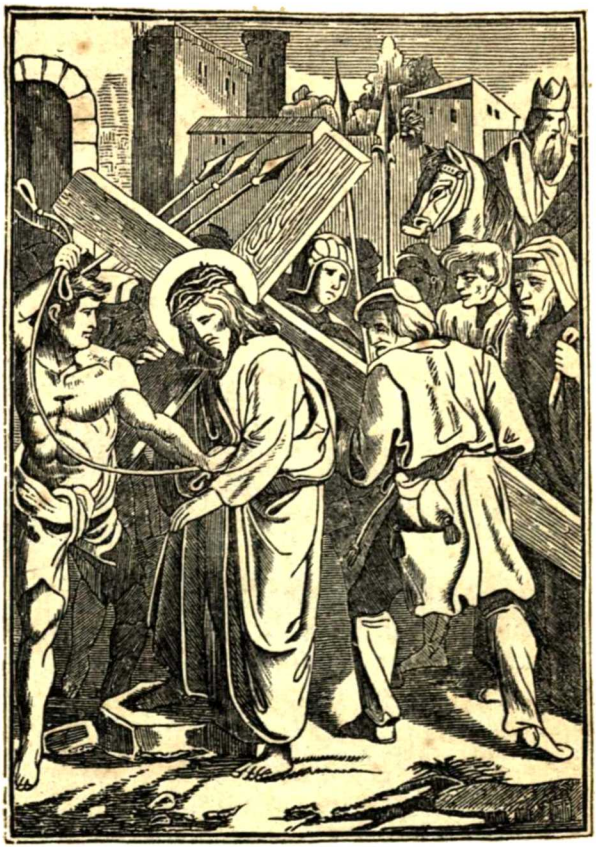

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení druhé.

Ježíš bere kříž na svá ramena.

Přehrozně trýzněný již bere náš Ježíš,
Aby nás vykoupil přetěžký na se kříž:
Přijmi mile kříž tobě podaný,
O duše sklíčená! na jeho patř rány.

K. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
L. Nebo jsi křížem svým svatým svět vykoupil.

Rozjímání.

Duše křesťanská! rozjímej, jak Spasitel tvůj přetěžký kříž na svá bolestně zedraná ramena béře. On nečeká, až katané kříž na něj vloží; on ho sám béře, objímá a vkládá si ho na svá ramena. „Přijdiž," tak volá, „přijdiž, ó přežádoucí kříži. Po tři a třidcet let po tobě toužím, ustavičně tebe hledám. Já tě objímám a k srdci tě tisknu, nebo ty máš býti oltářem, na kterém život svůj pro spasení oveček svých chci obětovati." On nereptá proti němu, neb tebe miluje; a z lásky k tobě rád jej nese, věda, že tak tebe spasí. Hle, duše křesťanská! Spasitel tvůj z lásky k tobě tak těžký kříž mile rád nese; a ty sebe menší křížek nechceš přijmouti. Chudoba, nouze, kratičká nemoc, dost malá bolest, sebe menší pronásledování již se ti protiví, že přečasto proti Bohu reptáš. Což nechceš z lásky k Spasiteli

svému ničeho učiniti? O nes kříž, jejž ti posílá, trpělivě, vždyť není tak těžký; a byť by byl sebe těžší, předc jest lehčí než-li ten, jejž Spasitel tvůj z lásky k tobě nesl. Bůh tě miluje, a proto tě navštěvuje; neboť jen křížem můžeš do radosti nebeské vejíti, jako Kristus křížem do slávy své vešel. Čím větší tvůj kříž, tím větší tvá odplata, když jej trpělivě poneseš. O přijmi tedy z lásky k Spasiteli svému všeliký kříž, a pomůžeš Ježíši kříž nésti.

A nyní padna v duchu k nohoum Pána Ježíše, svého budoucího Soudce, ožel svou netrpělivost v křížích, vzývaje jeho milost.

Modlitba.

Nejmilejší Ježíši! s radostí přijímám všeliké kříže a všecka trápení, která mi až do konce života mého seslati chceš; a prosím tě pro onu bolest, kterou jsi pocítil při nesení toho tak těžkého kříže, dej mi svou milost, abych trpělivě a s odevzdáním se do vůle tvé všecky je nesl. Ach, křížem obtížený Ježiši! Tebe miluji nade všecko, a z lásky k Tobě všecka protivenství rád snášeti chci: nebo vím, že jen tak mi možná bude, jednou k Tobě přijíti a s tebou se radovati. Zde mne trýzni, jen tam na věčnosti mi buď milostiv. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Sláva Bohu Otci, atd.

Zastavení třetí.

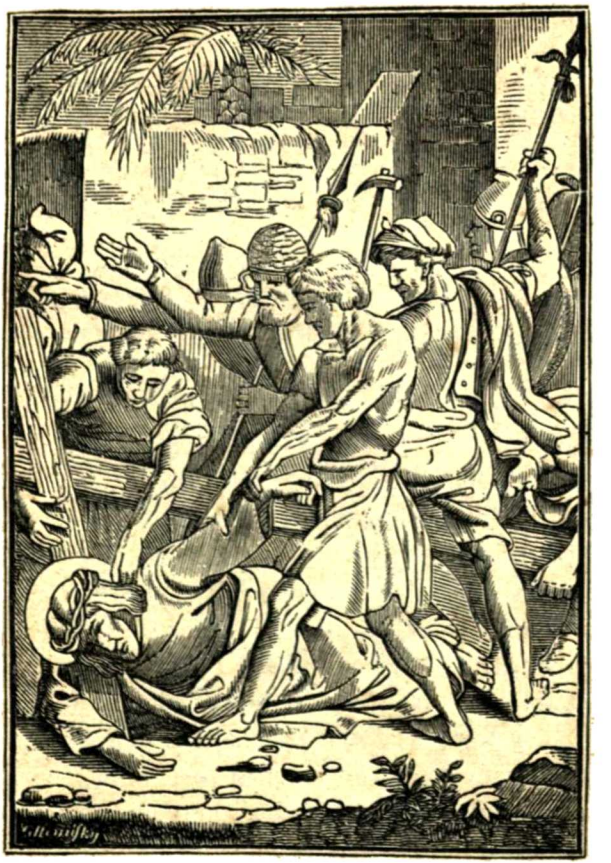

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení třetí.

Ježíš ponejprv pod křížem padá.

Drahý náš Spasitel až k smrti omdlený.
Těžce k zemi padá Bůh to svrchovaný!
O Ježíši! mé hříchy to byly,
Jenž Tě nelitostně k zemi porazily.

K. Klaníme se Tobě, atd.

Rozjímání.

Považ, duše křesťanská, jak tvůj Ježíš ponejprv pod křížem svým padá. Jeho svaté tělo nesčíslnými bolestmi jest jako poseté, jeho svatá hlava trním rozbodaná. Touto bolestí a ztrátou tolika krve zemdlený Ježíš nemohl se déle na nohou udržeti, a k tomu ta převeliká tíž kříže, tolikeré rány od nelitostných katanů, konečně jej na zemi porazily. Křesťane, jenž tuto Spasitele svého na tvrdé zemi ležícího vidíš, připomeň si slova Isaiáše proroka: „On raněn jest pro nepravosti naše. Hospodin složil na něj nepravosti všech nás.“ Nepravosti všecky celého světa, i také tvoje vzal Pán Ježíš na sebe, a ta tíže jej k zemi porazila. O nezapomeň, žes i ty byla příčinou tohoto težkého pádu, že i tvé hříchy Spasitele k zemi porazily. O poznej z toho: jak ošklivý, jak hrozný, jak ohavný jest hřích. A ty nepřestáváš vždy těžší břemeno na ramena Pána Ježíše vkládati, vždy více obtěžuješ kříž jeho, nepřestáváš jej hříchy svými k zemi porážeti? O povstaň, povstaň z nepravostí svých a pozdví-

hneš Spasitele svého. Opusť všecky spolky hříšné, přetrhni všecky svazky, jenž tě k zemi vážou, a pak vstaň. Abys ale více neklesal, drž se Ježíše, a on ti nedá padnouti.

Nyní v duchu vrhna se k nohoum Ježíše, svého budoucího Soudce, ožel svou nestálost v dobrém, vzývaje jeho milost.

Modlitba.

Ach můj nejlaskavější, pod tíží kříže v krvi ležící Vykupiteli! bolestným srdcem se přiznávám, že i já jsem hříchy svými Tě obtížil, že i já jsem Tě tíží nepravostí svých k zemi porazil. Ach, a jak dlouho se zdráhám pravým pokáním břemeno Tvé Ti ulehčiti, a povstáním z hříchu i Tebe pozdvihnouti. Odpusť milosrdný Vykupiteli, nekajícnost mou. Skroušeným srdcem zamítám nyní všecky své tolikráte opakované nepravosti a prosím Tě, pro onu bolest, jížto jsi při tomto svém prvním pádu pocítil, pro ty krůpěje krve, jenž tuto zem hojně skropily, Tě prosím: dej mi tu milost, bych z hříchů svých povstal, všech zlých navyklostí se odřekl a všech nepravostí opustil. O Ježíši, pomoz mi povstati, a pak podporuj slabost mou, abych nikdy více do těžkého hříchu neupadl, a tak nikdy více Tvůj bolestný pád neobnovil. O Ježíši můj, Tebe jedině milovati a Tobě sloužiti žádám: a protož raději chci umříti, než-li jen jedinkým hříchem Tebe hněvati. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Sláva Bohu Otci, atd.

Zastavení čtvrté.

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení čtvrté.

Ježíš se setká s milou matkou svou.

Spasitel potkává svou matku milenou,
Krutý meč bolesti srdce bodá obou.
O přestaň již jich zarmucovati,
Měj útrpnost s Kristem, ustrň se nad máti.

K. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
L. Nebot jsi křížem svým svatým svět vykoupil.

Rozjímání.

Smutné to potkání! Ježíše mezi dvěma lotry provazy svázaného, jako zločince rota katanů ven z města na popraviště vede. Tu jej potká přemilá jeho matka a vidí jeho sesláblé údy, vidí jeho zedrané tělo, jeho zohavenou tvář. Jaká to bolest té drahé matky! — Jaká to bolest jejího milého Syna! — A jest mi jakoby se ta drahá matka svého ubohého Syna tázala: „Ach Synu milý! kdo tě tak zohavil, kdo tě tak ztrýznil? — A Spasitel jakoby řekl: „To učinila láska má k lidem, hříšníkům! Tato láska mne tak zohavila.“ — — O křesťane! můžeš-li pak na ten bolestný obraz Pána tvého nejsvětějšího patřiti, aniž srdce tvé lítostí nad hříchy tvými se nepohne? — O měj útrpnost se Spasitelem a Vykupitelem svým, měj útrpnost s jeho milou matkou; netrýzni více Spasitele, nezarmucuj více srdce té předobré

matky! Miluj Ježíše — miluj Marii! Nikdy se jich nespusť, a oni tě doprovodí do krásné nebeské vlasti.

Nyní padna v duchu k nohoum Ježíše, svého budoucího Soudce a jeho drahé matky, ožel ze srdce zatvrzelost tvou, vzývaje jeho milost.

Modlitba.

Ó Božský Synu Marie! Ó žalostiplná máti Ježíše mého, k vaším nejsvětějším nohám padám já bídný hříšník, bolestně vyznávaje, že moje zatvrzelost byla tím mečem, který bolesti srdce vás obou pronikl. O kéž bych mohl potoky krvavých slzí nyní za hříchy své vylíti! V nedostatku svých slzí obětuji Tobě, ó Spasiteli! Tvou vlastní pro mně přehojně vylitou krev, obětuji Tobě ony přehořké slze, jichžto nejbolestnější matka Tvá při tom potkání hojně vylila, skroušeně vzdychaje: „Milost, ó Ježíši, ó Maria!“ — O dejte, abych přesvatá vaše jména hluboko v srdce své zapsal a vždy vás miluje, věrným vám zůstal; abych pak na smrtelném loži blaženě zvolati mohl: „Miloval jsem Tě, ó Ježíši! ctil jsem Tebe, ó Maria! přijměte mne k sobě.“ Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Sláva budiž Bohu Otci, i Synu, i Duchu svatému jakož byla na počátku, tak budiž i nyní i vždycky až na věky věkův. Amen.

Zastavení páté.

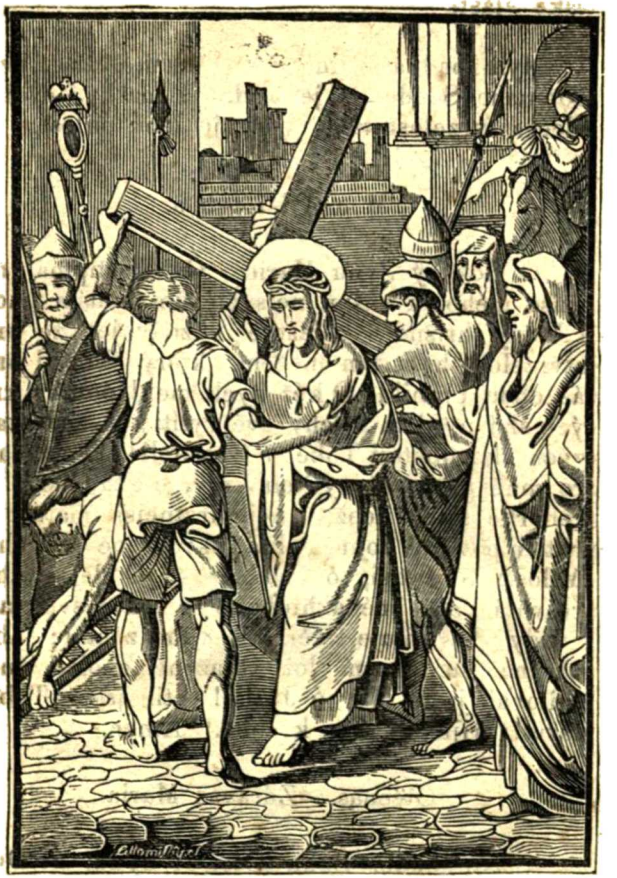

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení páté.

Šimon pomáhá Ježíšovi kříž nésti.

Kristu trpícímu Šimon Cyrenenský
Pomáhá, přinucen, kříž nésti přetěžký:
Nezdráhej se Ježíši přispěti,
V bratru svém trpícím můžeš jej viděti.

K. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.

L. Neboť jsi křížem svým svatým svět vykoupil.

R o z j í m á n í.

Ježíš celý unavený, až k smrti sesláblý nemůže kříž dále nésti. Katané se bojí, že by jim na cestě umřel, a přinutili Šimona Cyrenenského, že pomáhá Ježíšovi kříž nésti. Šimon se arci zdráhal Ježíšovi pomoci, ale nedivme se mu: vždyť neznal ještě Ježíše. O kdyby byl věděl, že jest to jeho Spasitel, že jest to Syn Boží, že ten přetěžký kříž, na němž umříti má, z lásky k němu nese: ó jistě by nebyl Ježíšovi jen pomohl, ale byl by ten kříž sám až na horu Kalvárii donesl. — Co bys ty, křesťane! byl činil, kdybys Spasitele svého, tím přetěžkým křížem obtíženého byl viděl? — kdybys jej byl viděl, jak ten kříž za tebe nese a pod tíží jeho tak často umdlévá? O jistě bys mu byl ku pomoci přispěl? — Eihle, ještě nyní potkáváš Spasitele svého, těžkým křížem obtíženého, vidíš spolubratra nemocného, lačného, polonahého a opuštěného, zarmouceného, kleslého. — Jdi a přispěj mu ku pomoci: navštiv nemocného, nakrm lačného, přioděj nahého, ujmi se opuštěného, zastaň pronásledovaného, potěš

zarmouceného, pozdvihni kleslého, pomoz bližnímu svému a tak jsi pomohl Spasiteli kříž nésti. Neboť praví sám: „Cokoli jste učinili jednomu z bratří těchto mých nejmenších, mně jste to učinili.“

A nyní padna v duchu k nohoum Pána Ježíše, svého budoucího soudce, ožel svou necitelnost při křížích bližního, vzývaje jeho milost.

Modlitba.

O nejdražší Spasiteli! jak často jsem Tebe viděl těžkým křížem obtíženého, ztrápeného, zarmouceného, a nemohl jsem Tobě kříž nésti. Jak často jsem mohl bližnímu pomoci, mohl jsem lačné nasytiti, nemocné navštiviti, nahé přiodíti, pronásledované a opuštěné zastati, zarmoucené potěšiti, kleslé pozdvihnouti, a tak Tobě, Spasiteli, kříž Tvůj lehčím učiniti. A já jsem toho zanedbal, já jsem vždy jen svůj vlastní zisk, své vlastní dobré vyhledával, na bližního jsem zapomněl, ano jemu přečasto, kde jsem jen mohl, ubližoval a škodil. — Ach, odpusť mi, Spasiteli nejdražší! Já od této chvíle chci Tobě se Šimonem pomoci kříž nésti, já chci bližního svého všemožně podporovati, nikdy mu nechci ani slovem, ani skutkem, ublížiti, o něho se chci starati, jako o sebe, nebo vím, že vše, cokoliv bližnímu učiním, Ty tak považuješ, jako bych to Tobě učinil. — Já Tebe miluji, ó Ježíši můj! z celého srdce svého a z lásky k Tobě miluji též bližního, a chci jej vždycky milovati: vždyť Ty tomu tak chceš. O Pane Ježíši, podporuj milostí svou toto mé předsevzetí. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria. Sláva Otci atd.

Zastavení šesté.

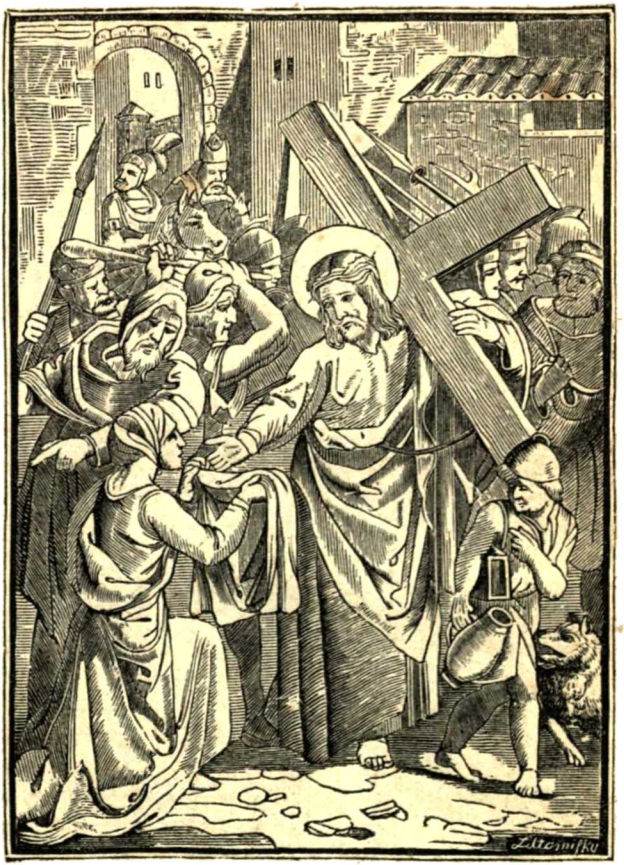

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení šesté.

Veronika podává Ježíšovi roucho.

Veronika Kristu roucho své podává,
On jí za odměnu obraz svůj nechává:
Větší milost dává ti tvůj Ježíš,
Když jej v ctné Svátosti za pokrm obdržíš.

K. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
L. Neboť jsi křížem svým svatým svět vykoupil.

R o z j í m á n í.

Jaká to změna, křesťane milý! Ona tvář, ježto, jak písmo dí, andělé patřiti toužejí, ona krásná, velebná, božská tvář Ježíše jak jest zohavená, krví zbarvená, zmodralá! To vidouc Veronika, útrpností hnutá, podává Ježíšovi roucha, aby se utřel. Z vděčnosti za tuto službu vtiskl Ježíš svou přesvatou tvář v roucho toto. O přešťastná Veronika, že tak vzácný dar, obraz svého Spasitele obdržela! Ó jak jsi jej as vážila, jak jej ctila! Šťastnější nad Veroniku jsi ty, křesťane! nebo tobě nedává Kristus jen obraz svůj, on se ti v nejsvětější Svátosti oltářní za pokrm podává. A jak jsi vděčný za toto dobrodiní? — Ach, snad ještě ten samý den zapomínáš na ten veliký dar, na Boha svého, na tak vzácného hosta, jehož v srdci chováš, a jsi opět starý hříšník. — Ó křesťane! cti a važ si toho daru nade všecko,

neboť nemohl tobě Bůh větší důkaz lásky podati, než když se sám tobě za pokrm dal.

Nyní v duchu vrhna se k nohoum Ježíše, svého budoucího Soudce, ožel svou nevděčnost k němu, vzývaje jeho milost.

Modlitba.

O nejdobrotivější Ježíši! Jak velice mne miluješ, že mi nejen svůj obraz, ale samého sebe podáváš. Jak často jsi již, ó Ježíši! také do srdce mého vešel, jak často jsem Tebe v nejsvětější Svátosti přijal! Ale ach, jak nevděčný jsem byl k Tobě! Tys v srdci mém přebýval, a já na Tebe zapoměl a opět jsem zhřešil; já jsem neuznával Tvou nesmírnou lásku. O Ježíši! nevzdaluj se ode mně, že jsem na Tebe tak málo dbal. Přijď opět ke mně, a já lépe chci užíti přítomnosti Tvé. Když se mi v nejsvětější Svátosti za pokrm podáš a do srdce mého vstoupíš, ó zůstaň v srdci mém, vtiskni tam obraz svůj, abych nikdy na Tebe nezapoměl, ale vždycky měl Tě před očima. Dej, bych nikdy nezapomenul na lásku nesmírnou, jižto jsi nám v nejsvětější Svátosti dokázal. dej, bych se Ti zde klaněl v způsobách chleba skrytému, tam ale v nebesích abych Tě uzřel tváří v tvář a Tobě se na věky klaněti, Tebe velebiti mohl. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Sláva Bohu Otci, atd.

Zastavení sedmé.

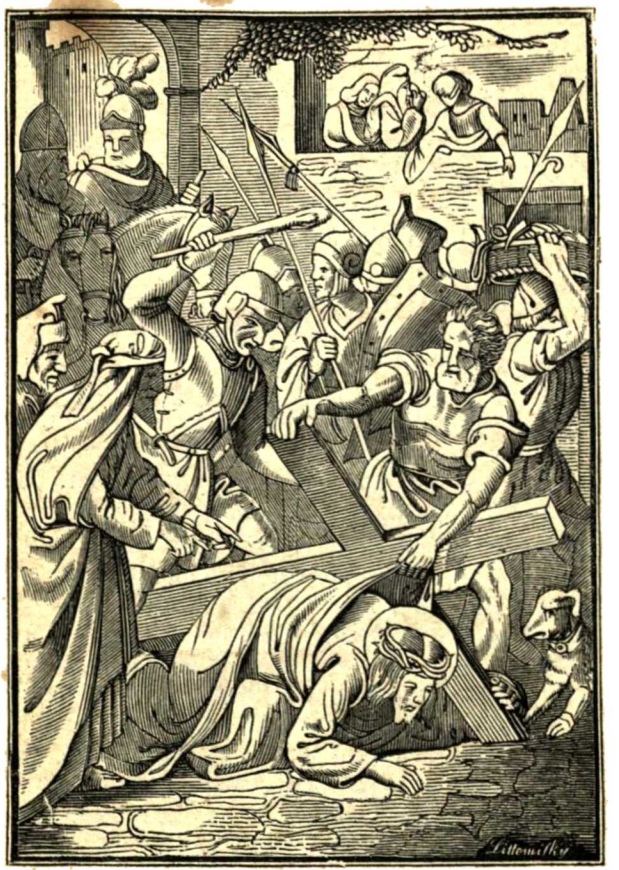

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení sedmé.

Ježíš po druhé pod křížem padá.

Již opět Spasitel upadl pod křížem;
Pod nohy katanů jest Bůh tvůj ponížen!
A ty žádáš od všech uctěn býti,
Nad bratra svého se pyšně povýšiti.

K. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
L. Neboť jsi křížem svým svatým svět vykoupil.

Rozjímání.

Pozoruj duše křesťanská, jak Spasitel tvůj celý unavený opět na zem padá. Ti nelitostiví katané vidí jej slabého, vidí celé jeho tělo zedrané; a přec tak ukrutně s ním zacházejí, že pod jejich ranami opět k zemi klesl. Jak nemilosrdní, jak ukrutní to lidé! — Ale nemilosrdnější, ukrutnější nad tyto katany jsi ty, ó křesťane! nebo ty jsi Spasitele svého porazil a ty nyní ještě jej ustavičně porážíš, když bližního svého ku pádu přivádíš. O přestaň již Spasitele svého porážeti; pozdvihni raděj klesajícího bratra svého, hleď jej napraviti, hleď jej před hříchem varovati, hleď v něm lásku k Ježíši Kristu vzbuditi, a tak Spasitele svého pozdvihneš.

Pročež v duchu padna k nohoum Ježíše svého budoucího Soudce, ožel své pohoršlivé chování, vzývaje jeho milost.

Modlitba.

Nejlaskavější Spasiteli! Ach jak velice jsem hřešil, že jsem svým pohoršlivým chováním, zlými řečmi a skutky bližního svého tak často k pádu přiváděl: Jak velmi lituji těchto nepravostí svých! Ach, buď mi milostiv! Já od této chvíle bedlivě ústa svá chci ostříhati, na chování své dobrý pozor dávati, abych bližního nepohoršil. Ano, já chci od této chvíle všemožně a spasení svých spolubratrů se starati, dobrým příkladem a napomínáním je k dobrému vésti. Já se přičiním, abych Ti hodně mnoho duší získal, aby Tě všickni tak milovali, jako milován býti zasluhuješ.

Vzdechnutí.

Veliký Bože! Ty ležíš pod křížem, jsi nohama kopán od nepřátel svých, jsi potupen a hanbou naplněn; a ty jsi se neprotivil nepřátelům svým, žádný hněv neměls proti nim, ani hrubé slovo jsi nepromluvil. Já jsem bídné stvoření, prach a popel, jakž bych já mohl býti pyšný, když Ty jsa Bůh neskončený, mně na příklad jsi se tak ponížil. Ty jsi se útrpně díval na své nepřátele, když Tebe trápili, i jakž bych já měl býti mstivým k svým bližním? Tys milosrdný ke mně, moje hříchy mi odpouštíš a na ně zapomínáš; nechci tedy také býti tvrdošijným proti mým bližním: nýbrž z lásky k Tobě všecko pohanění a urážky odpouštím a zapomenu. Ty jsi se ponížil až pod kříž a pod nohy svých mučitelů, a mlčel jsi, a já bych měl býti netrpělivým? Ó Ježíši! uděl mi ctnost, pokoru, trpělivost. Am.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Sláva Bohu Otci, i Synu, atd.

Zastavení osmé.

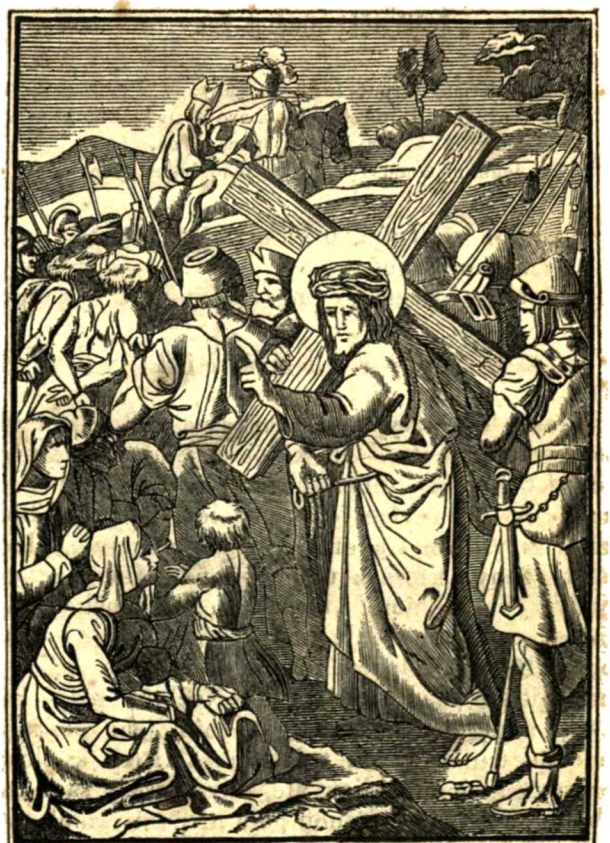

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení osmé.

Ježíš těší plačící ženy.

Hle, Krista útrpné litují tu ženy,
On praví: „Litujtež sebe a své syny!“
Duše milá! žel hříchů spáchaných,
Jenž příčinou byly muk jeho bolestných.

K. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
L. Neboť jsi křížem svým svatým svět vykoupil.

Rozjímání.

Jak dobrotivý, jak laskavý byl Ježíš při všem trápení svém. On kráčí celý unavený, nesa přetěžký kříž na raněných ramenou na horu Kalvárii. A přec více ještě mu leží na srdci bída cizí, než vlastní trápení. On při vší své bolesti těší ty ženy, které z útrpnosti nad ním slze vylévaly, řka k nim: „Dcery Jerusalémské! Neplačtež nade mnou ale nad svými syny;“ — nebo poněvadž na zeleném dřevě toto děje se, což bude díti se na suchém? — Nechtěl tedy Pán Ježíš, aby tak tuze nad utrpením jeho plakaly; nebo on trpí rád, on trpí totiž z lásky k člověčenstvu: napomíná jich ale, aby plakaly sami nad sebou, jenž jsou příčinou jeho utrpení a muk přebolestných. Nebo když on, jenž nevinný jest, tolik trpěti musí, což teprv vinníci. O křesťane! považ slova ta: „Poněvadž na zeleném dřevě toto

děje se, což bude díti se na suchém?“ — Pak-li nevinný Ježíš tolik trpěti musí, což teprv ty, jenž jsi tak těžce proti Bohu svému se provinil? — Jaká muka čekají tebe? — Ach plač — plač nad svými syny, nad hříchy a nepravostmi svými, po celý život jich oplakávej; nebo jenom tak můžeš ujíti trestu hroznému, jenž hříšníkům jest připraven; jen tak ti lze odpuštění dosáhnouti.

A nyní padna v duchu k nohoum Ježíše, svého budoucího Soudce, ožel svou nekajícnost, vzývaje jeho milost.

Modlitba.

O trpící Spasiteli můj! opravdu mám plakati, že jsem Tebe tak často a tak těžce urazil, ačkoliv jsi mne tak vroucí láskou miloval. O dej mi slze pravé kajícnosti, jimiž bych dnem i nocí hříchů svých oplakával, bych tak smazal velikou vinnu svou a ušel trestu věčnému; bych se Ti aspoň málo odměnil za lásku Tvou, jižto jsi mne miloval. Jako jednou Mojžíš holí na skálu udeřil a vydala vody, tak udeř i Ty dřevem svého svatého kříže na kamenné srdce mé, aby hojných vydalo slzí. Po celý život ať hořké slze se prýští z očí mých nad nepravostí mou, která příčinou byla tvých trápení. O Ježíši můj! nech mne zde plakati, abych se tam na nebi mohl věčně s Tebou radovati. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Sláva Bohu Otci, i Synu, i Duchu svatému: jakož byla na počátku tak budiž i vždycky až na věky věkův. Amen.

Zastavení deváté.

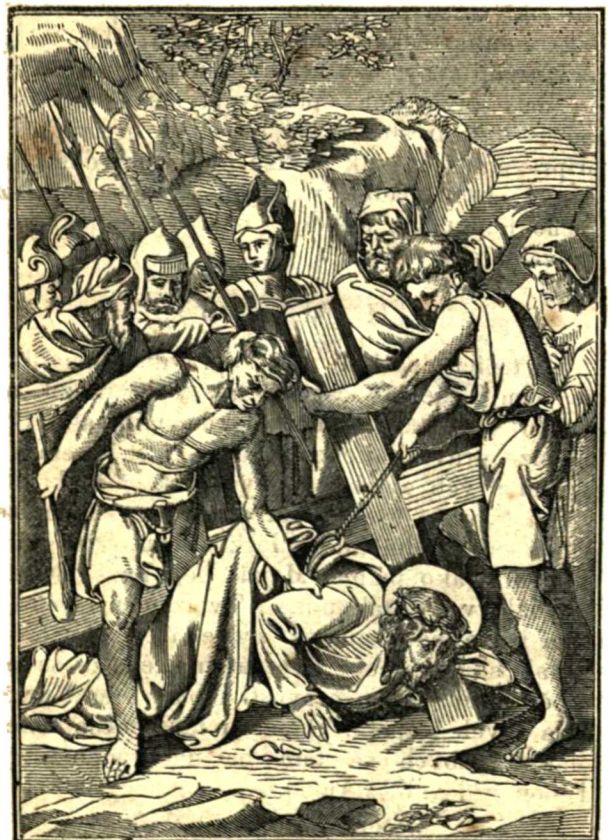

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení deváté.

Ježíš po třetí pod křížem padá.

Již opět náš Ježíš pod křížem svým klesá:
Polituj duše má! Ó plačtež nebesa! —
Však což platno, nad Kristem plakati?
Pozdvihni jej raděj, přestaň jej hněvati.

K. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
L. Neboť jsi křížem svým svatým svět vykoupil.

Rozjímání.

Po třetí již Spasitel tvůj pod tíží kříže umdlévaje na zem padá! — Hle, věčný Syn věčného Otce, pravý Bůh, a Král věčné slávy, leží na zemi ubitý, ztrápený, zemdlený, více mrtvý než-li živý. Ukrutní katané jej bijí, nohama naň šlapou a nutí, by dále šel. Hle, tak hluboce se snížil Bůh, až pod nohy katanů! Tak hluboce se snížil, že sám o sobě praví skrze žalmistu svého: „Já jsem červ a ne člověk!“ — jako po červu lidé šlapou, tak po něm. A toto pohanění, bití a potupení trpí Kristus, a neprotiví se tomu, neodmlouvá jim, nezastává sebe. — Ó ten přetrpělivý, tichý, ponížený Beránek, jak zahanbuje tebe, ó netrpělivý člověče! Ty se nad jiné vynášíš — a Spasitel tvůj se všem ponižuje; ty pro každé sebe menší pohanění se mrzíš, odmlouváš a se hněváš. — Spasitele Tvého ubíjejí, a on

mlčí. Ty na svou krásu domnělou, na své jmění, na svůj oděv si zakládáš a se spolubratrem svým pohrdáš. — Spasitel a Bůh tvůj leží na zemi s tváří zohyzděnou, s oděvem od noh katanů pokáleným. — O křesťane! pohleď tu na Spasitele svého, a uč se pokoře. Snášej všeliké pohanění a týrání, snášej všelikou křivdu trpělivě. Odlož všecku nadutost a pýchu. Pomni, že nic nejsi, než hříšník veliký, že se nemáš proč vynášeti. — Pomni, že vše jest marnost kromě milování Ježíše. Toho se drž, v jeho svatém kříži se honos.

A nyní v duchu padna k nohoum Ježíše, svého budoucího Soudce, ožel svou pýchu vzývaje jeho milost.

Modlitba.

O nejdražší Vykupiteli můj! vidím Tebe pod nohama nepřátel Tvých ležícího, a to činí bolest srdci mému. Více však mne bolí to, že jsem až posud Tebe na Tvé pokoře nenásledoval, pýchu a nádheru miloval, nad své spolubratry se vynášel. Ty, Bože můj, se tak ponižuješ a já se povyšuji! — Však v tom okamžení zamítám všecku pýchu, která Tobě tak protivná jest. Jak bych mohl také nad jiné se vynášeti, an hříšník největší jsem. Od té chvíle jen Tobě chci sloužiti, jen v Tvém kříži se chci honositi. Ať mnou všickni lidé pohrdají; jen když Ty, ó Spasiteli můj! mne miluješ. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Sláva Bohu Otci, atd.

Zastavení desáté.

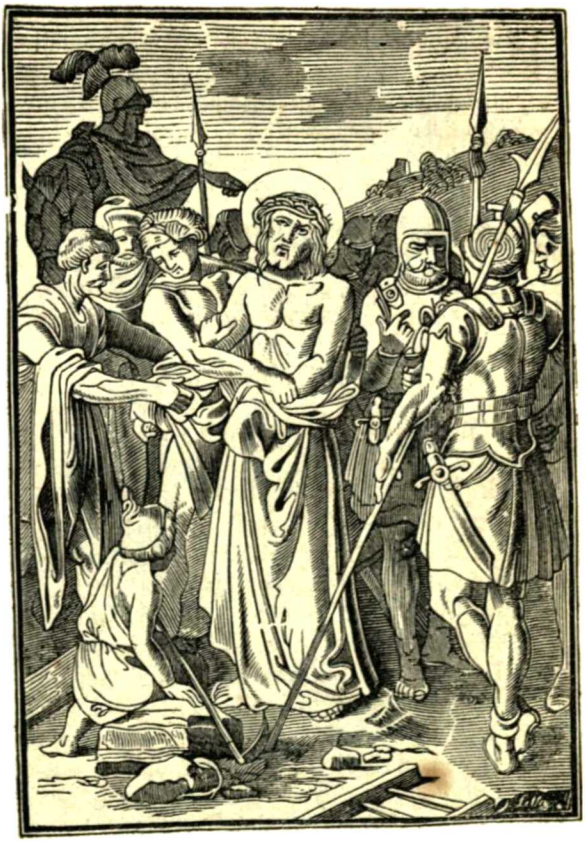

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení desáté.

Ježíše obnaženého žlučí a octem napájejí.

Když přišli na horu, Krista obnažili,
Žízeň jeho octem, žlučí jsou hasili,
Chlipnost tvoje obnažila Pána,
A tvou nestřídmostí žluč mu jest podána.

K. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
L. Neboť jsi křížem svým svatým svět vykoupil.

Rozjímání.

Rozjímej, duše křesťanská, onu bolest, kterou Spasitel tvůj pocítil, když šat s jeho svatého těla svlékali. Roucho jeho již bylo krví k tělu přischlé, muselo se tedy silou odtrhnouti, že se všecky rány otevřely a obnovily. Pomni, jak bolestné muselo Spasiteli tvému býti, když ústům jeho vypráhlým a žiznícím ocet s žlučí podali. — Křesťanská duše! tys svlékla se sebe bílé roucho čistoty a nevinnosti, kterým tě Bůh tak krásně na křtu svatém přioděl! tys hříšné žádosti těla svého hověla, a proto se nechá Spasitel z roucha svléci a obnažiti, proto se obnovují rány jeho! — Tys nestřídmě pokrmu a nápoje užívala; proto se nechá Ježíš žlučí a octem napájeti. Když pohledneš na obnaženého Spasitele svého, jak ještě můžeš v rozkošech nečistých se kochati? Když vidíš Spasitele svého octem a

žlučí napájeného, jak ještě si můžeš v nestřídmosti libovati? — Roucha čistoty a nevinnosti jen jednou ztraceného, arci nikdy více nedosáhneš; obleč se ale v roucho kajícnosti a tak přiodíš Spasitele svého, varuj se nestřídmosti a odejmeš Ježíšovi svému trpký jeho kalich. Počni milovati Ježíše, nikdy jej ani tělesností svou, ani nestřídmostí nezarmucuj.

A nyní padna v duchu k nohoum Pána Ježíše, svého budoucího Soudce, ožel svou nečistotu a nestřídmost, vzývaje jeho milost.

Modlitba.

O ztrápený Ježíši! jak veliký to rozdíl mezi mnou a Tebou. Tys plný krve, plný ran a bolestí, a já vyhledávám rozkoší tělesných! Tebe žlučí a octem napájejí, a já nestřídmě pokrmu a nápoje užívám. — Ach Spasiteli nejdražší! Tvůj krví napojený oděv mne učí, co Tě to stálo, než jsi mne v roucho nevinnosti oblekl. A já, ach! jsem ten oděv zhanobil. Já srdečně lituji těch přetěžkých hříchů svých, které tak veliké trápení na Tebe uvalily, a žádám Tě pro zásluhy Tvého bolestného obnažení Tě žádám: dej mi té milosti, abych starého člověka se všemi jeho hříných žádostmi a tělesnými rozkošemi svlékl a roucho lásky Tvé a pravé kajícnosti místo něho oblékl, proto že Ty jediné milování nejhodnější jsi. O dej mi ono svatební roucho milosti své, abych jím okrášlen, Tobě se zalíbil a připuštěn byl k večeři slavné v království Tvém věčném. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.
Sláva Bohu Otci, atd.

Zastavení jedenácté.

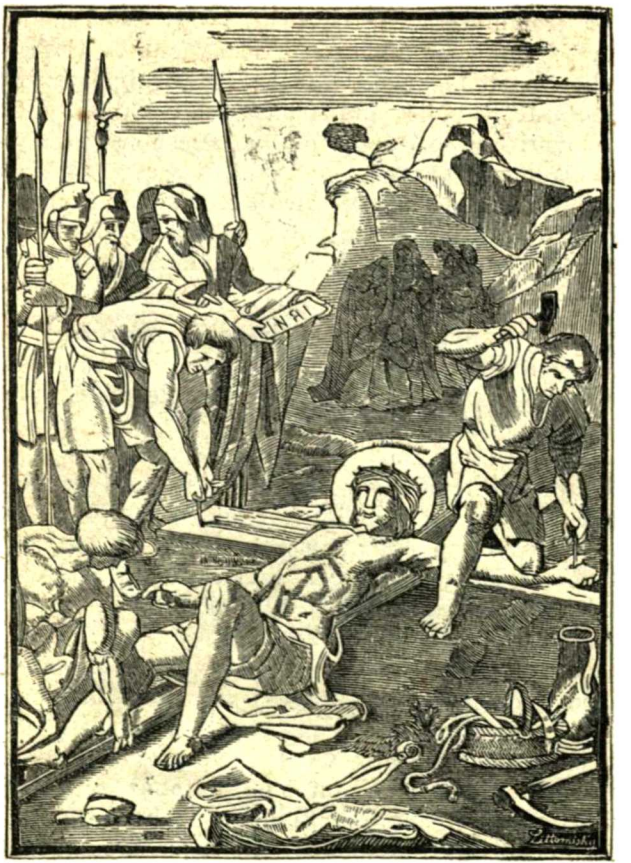

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení jedenácté.

Ježíše na kříž pribíjejí.

Ruce, nohy Krista, hle, jak prorážejí,
Všecky jeho údy přehrozně trpějí. —
Ty údy své, tak draze koupené,
Neváháš podati své žádosti hříšné!

K. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
L. Neboť jsi křížem svým svatým svět vykoupil.

Rozjímání.

Rozjímej, ó křesťanská duše! jak Spasitele tvého ukrutně na kříž přibíjejí. Jeho tělo obnažené na kříž pokládají, ruce, nohy jeho roztažené hřeby na něj přibíjejí. Tu leží Spasitel tvůj na oltáři kříže, aby se za provinění má nebeskému Otci obětoval. Pohlédni na svého Ježíše! Neníť jediného údu na celém těle, jenž by něco netrpěl. Ruce i nohy má hřeby proražené, údy všecky roztažené, oči krví zalité, líce zmodralé, uši rouháním a posměchem naplněné, ústa vypráhlá, slovem: všecky údy Krista trpějí, proto že všecky údy tvé hříchem byly sprzněny. Tvé oči všetečné; tvé uši nečistým rozmluvám, utrhání, pomluvám otevřené; jazyk tvůj nestydatý; ruce tvé po cizím jmění sahaly, nohy tvé tě k hříchu, nesly. — O přestaň těla svého užívati k hříchu, přestaň Kristovy údy trápiti. Užívej těla svého,

k čemu ti ho Bůh dal, k službě Boží a ku pomoci bližnímu; jen tak ulevíš bolestem Spasitele svého.

A nyní v duchu padna k nohoum Ježíše, svého budoucího Soudce, ožel nadužívání údů svých k hříchu, vzývaje jeho milost.

Modlitba.

O nejsladší Ježíši! Uzavři duši mou zarmoucenou do otevřených ran Tvých svatých nohou a rukou! Do těch svatých ran se utíkám ve všech bouřích a křížech života tohoto. — Ach raněný Spasiteli! Pronikni všecky údy mé svou svatou láskou, abych budoucně nehledal nic jiného, jedině Tebe, — Tebe jediné bych miloval. Oči mé aby jen na Tebe patřily, uši by jen Tvá vnuknutí a slova poslouchaly, ústa aby jen Tebe chválila, ruce aby jen pro Tebe a bližního pracovaly, nohy aby mne jen tam nosily, kde Ty přebýváš. — Ach Ježíši můj! Tebe miluji nade všecko. Podle Tvé svaté vůle chci živ býti a s Tebou jednou chci umříti. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Sláva Bohu Otci, i Synu, i Duchu svatému: jakož byla na počátku tak budiž i vždycky až na věky věkův. Amen.

Zastavení desáté.

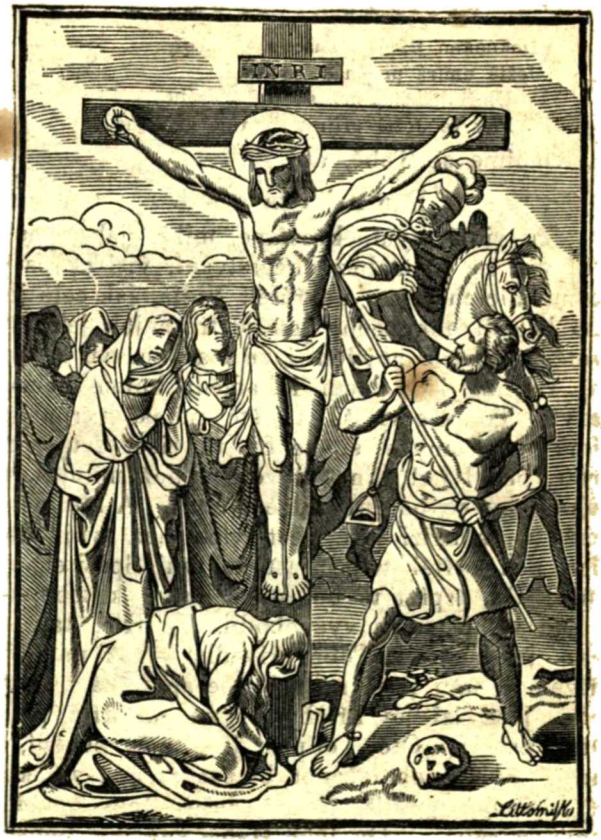

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení dvanácté.

Ježíš na kříži umírá.

Dokonáno již jest naše vykoupení,
Ježíš umírá pro naše spasení.
Umři hříchu, drž se Boha svého,
Pak tě Ježíš přijme do ráje věčného.

K. Klaníme se Tobě, atd.

Rozjímání.

Tu vidíš nyní, křesťane milý, jak Spasitel tvůj visí na kříži bez občerstvení, visí uprostřed posmívajících se mu nepřátel. Vidíš, jak celé jeho tělo bolestí obnovenou jen se třese jak jeho nejsvětější krev z nových i ze starých ran se prýští, tak že kříž, zem i kamení kolem červeně barví. To vše vidíš, a ještě nemáš útrpnost s ním? — Pomysli si, že by tu visel tvůj otec, bratr, přítel neb jiný člověk, jehož miluješ, nepukalo by se bolestí srdce tvé? — A hle! tento, jenž tu na kříži visí, jest více než tvůj bratr, více než přítel tvůj: jest to tvůj Spasitel, tvůj Bůh. On trpí tyto bolesti z lásky k tobě, aby tě od věčné smrti vysvobodil. — Hle, tak daleko jej láska k Tobě přivedla — až na dřevo kříže. A tam ještě na tebe nezapomíná. On za tebe, jenž jsi jej hříchy svými na kříž přibil, Otce prosí: „Otče, odpusť jim, neb nevědí, co činí!“ — On tobě věčnou blaženost podává, když se k němu obrátíš, řka: „Ještě dnes budeš se mnou v ráji! — On tebe Matce své pod ochranu poroučí an k Marii praví: „Eihle Syn tvůj!“ — On jedině po tvém spasení touží a nic více nevyhledává, než duši tvou, řka: „Žízním!“ — ží-

zním po spasení tvém. — Konečně hlavu svou nakloňuje a z lásky k tobě duši vypouští. — O křesťane! můžeš na umírajícího — z lásky k tobě umírajícího Ježíše patřiti a ještě hřešiti? — O není možná, abys nemiloval toho, jenž z lásky k tobě tak mnoho trpěl, z lásky k tobě umřel.

Nyní v duchu vrhna se k nohoum Ježíše, svého budoucího Soudce, ožel svá provinění, jenž příčinou byly smrti Kristovy, vzývaje jeho milost.

Modlitba.

Ach Ježíši, Spasiteli můj! Tys umřel, umřel pro hříchy mé. Tys naklonil hlavy své, abys mi dal políbení pokoje a lásky; Tys roztáhl ruce, abys mne obejmul; otevřený vidím bok Tvůj a v srdci Tvém čtu, že jsi z lásky ke mně umřel. O Pane Ježíši! Tys jednou řekl: „Až budu vyvýšen, všecko potáhnu k sobě!“ Hle, já jsem jeden z těch, jichžto jsi svazkem lásky k sobě připoutal. Jako kající Magdalena objímám v duchu dřevo svatého kříže Tvého a děkuji Ti za onu lásku, jakou jsi mne miloval. Tebe nade všecko miluji a více od lásky té neustoupím. Konečně Tě prosím pro Tvou přehořkou smrt, kterou jsi pro mne trpěl na kříži. Stůj při mně, když umírati budu, pošli mi svého kněze, aby mne nakrmil Tvým svatým tělem, by údy mé mazal olejem spasení a tak na cestu věčnosti připravil. Dej, ó Pane můj a mé všecko, bych umíraje útěchy nalezl v kříži Tvém a jako kající lotr uslyšel od Tebe slova radostná: „Dnes ještě budeš se mnou v ráji.“ Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Sláva Bohu Otci, i Synu, atd.

Zastavení třinácté.

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení třinácté.

Tělo Ježíšovo s kříže sňaté na klín Matky pokládají.

Ježíše mrtvého v klín Matky složili:
Mateřského srdce rány obnovili.
Hříchem přestaň srdce to bodati,
Buď Marii synem, bude tobě mátí.

K. Klaníme se Tobě, atd.

R o z j í m á n í.

Jaká to bolest pronikla srdce té bolestné Matky, když jí jejího Božského Syna tak zohaveného, usmrceného na klín položili! — Před třiatřidcíti lety jej radostně na klíně svém chovala; a nyní jej má opět ale studeného, mrtvého. Tvář jeho jest plná krve, modřin a smrtelného potu, že ji sotva poznává. Nyní teprv vidí, jak hrozně jej zohavili. Ona počítá tisíce těch ran na jeho svatém těle, a hořké slze bolesti kanou na usmrceného Synáčka. O kdož toho jejího Syna tak zohavil? Kdož tu matku dobrou tak zarmoutil? Kdož její srdce tak nemilosrdně mečem bolesti probodl? — Tys to byl, ó hříšníče! — Tvé nepravosti usmrtily Syna té drahé matky: tvojí hříchové probodli mečem bolesti srdce její. O přestaň hřešiti — přestaň ji zarmucovati, neobnovuj rány Spasitele svého, netrýzni znova tu dobrou Máteř. Hle tam nahoře Kalvárii mrtvého Ježíše ti ukazujíc, takto k tobě praví: „Viz zde ono tělo, jenž z lásky k tobě tak bylo rozedráno; pohleď tuto na trnovou korunu, jižto z lásky k tobě nesl, počítej, můžeš-li všecky krůpěje krve, které pro spasení tvé vycedil; viz tyto hřeby, jimiž ruce i nohy jeho byly proraženy; pozoruj

kopí, kterým bylo srdce tebe tak milující prohnáno! Pozoruj to všecko bedlivě a pomni: smíš-li ještě ďáblu duši svou zaprodati? — duši onu, která Spasitele tvého tolik muk a bolestí, tolik slz a krve, tolik potu krvavého stála? — O křesťanská duše! pak-li celé umučení Páně obměkčiti tě nemohlo, ó nech se aspoň obměkčiti pohledem na usmrceného Spasitele, hlasem bolestné jeho Matky.

Nyní padna v duchu k nohoum Ježíše svého budoucího Soudce a jeho bolestné matky, ožel svou hříšnost, vzývaje jeho milost.

Modlitba.

O Matko bolestná! Já se skroušeným srdcem vyznávám, že jsem příčinou smrti milého Syna Tvého a Tvých bolestí. Ale já nechci více hřešiti, nechci více obnovovati smrt svého Ježíše a Tvůj zármutek. Ježíši! Maria! Vás chci jediné milovati. — O Matko drahá! přijmy mne z lásky k Tvému Božskému Synu za své dítě a přimlouvej se za mne u něho. Tys útočiště hříšníků. Hle tuto před sebou hříšníka největšího, jenž byl příčinou Syna Tvého. Pros za mne, aby mne nezavrhl, aby mi byl milostiv. — Řekni mu, že jsem zcela již zanechal cestu hříchů a nepravostí a že od této chvíle chci jen jemu a Tobě sloužiti a Vám věrným zůstati. — Tobě ale, ó Spasiteli, chci srdce své za hrob připraviti. Ó přijď ty lásko srdce mého! Hle, všecko jest připraveno. Přebývej v srdci mém, tam zcela vládni. A byť bych i Tebe opět hříchem chtěl opustiti a k hříchu se navrátiti; ach! jen Ty mne neopusť. Zůstaň se mnou nyní a vždycky. Amen. — Otčenáš.

Zastavení čtrnácté.

Z lásky ke mně umřel jsi, ó Ježíši!
S Tebou umřít žádost jest má nejvyšší.

Zastavení čtrnácté.

Tělo Ježíšovo kladou do hrobu.

Do čistého plátna tělo obalili,
Do nového hrobu ctně jej položili.
Nechtějž nikdy do nečistého
Srdce položiti tělo Krista svého.

K. Klaníme se Tobě, ó Pane Ježíši Kriste, a dobrořečíme Tobě.
L. Neboť jsi křížem svým svatým svět vykoupil.

Rozjímání.

Pomni, jak Josef z Arymatie a Nikodemus milovali Ježíše. Vyžádali si jeho tělo od Piláta, sňali je s kříže, drahými mastmi namazali, zavinuli v bílé plátno a položili do nového hrobu. — Miluješ i ty Spasitele svého tak jako tito nábožní? Připravuješ mu i ty tak čistý příbytek, když jej do srdce svého přijmouti chceš? — Ach, jak často jsi Spasitele svého v nejsvětější Svátosti oltářní do nečistého, nehodného srdce přijal: tak často jsi byl při svatém přijímání chladný, roztržitý, nepobožný. Není větší ohavnosti nad nehodné přijímání Svátosti. — Ach, pak-li ti svědomí tvé tak těžkou vinu předhazuje, žes jednou tělo Páně svatokrádežně přijmul, o pospěš a vrhni se k nohoum Spasitele svého, oplakávej své hrozné provinění a přislib mu, že budoucně o nic tak tůze nebudeš pečovati, než abys jej hodně přijal. Hle zde na oltáři přebývá ono svaté

tělo, jenž z lásky k tobě na kříž bylo přibito. O jdi a padni na kolena svá před Ježíšem, Pánem svým, jehož jsi tak často zneuctil, odpros jej a přislib mu, že vždy hojný a čistý příbytek mu připravíš.

Modlitba.

Ach, nejlaskavější Ježíši! Jak často jsem Tebe v této Svátosti přítomného zneuctil, že jsem Tě do nehodného srdce přijal, že jsem tak často k stolu Tvému chladně, roztržitě a nepobožně přistoupil, že jsem Tebe třeba i svatokrádežně přinutil, do srdce svého nečistého vejíti. Celým srdcem oplakávám to hrozné provinění své. Odpusť — ach odpusť, milosrdný Ježíši! Nemá se to více státi, nikdy Tě nechci více v této Svátosti uraziti. — Ty ale Spasiteli! mi přispěj, abych také splnil, což slibuji. — O mocný Ježíši! jenž jsi pouhým slovem nebe a země stvořil, stvoř ve mně srdce čisté, v němž bys přebývati mohl. Zvláště ale tenkráte, když mne navštíviti a do srdce mého vejíti chceš: zvláště tenkráte naplň srdce mé pravou lítostí nad hříchy mými: naplň mne láskou, pobožností a uctivostí k té převelebné Svátosti, v které tak zázračně lásku svou nám ukazuješ. — Ty mne tak miluješ, že se mi za pokrm dáváš, o dej, abych se zvláště na ni upamatoval, když na Tebe, v nejsvětější Svátosti skrytého patřím. O Ježíši, Tebe jedině milovati žádám, s Tebou chci zůstati spojen, od Tebe se nikdy nechci ani nejmenším hříchem odloučiti, Tvůj chci býti živ i mrtev. To jest pevná vůle má. Potvrď ji, Ježíši! Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria. Sláva Otci. atd.

K. Vlastnímu svému Synu Bůh neodpustil:
L. Ale vydal jej za nás všecky.

Modleme se:

Prosíme Tebe, ó Pane! vzezři na tuto rodinu svou, za kteroužto jednorozený Syn Tvůj, náš milý Pán a Spasitel Ježíš Kristus, neodporoval se v ruce křišníků dáti a smrt kříže podstoupiti. Kterýžto s Tebou i s Duchem svatým rovný Bůh živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

K. Ve vší úzkosti a v našem soužení:
L. Přispěj nám ku pomoci blahoslavená Panno Maria.

Modleme se:

Prosíme Tebe, Pane Ježíši Kriste, ať se za nás nyní a v hodinu smrti naší u Tvého milosrdenství přimluví blahoslavená Panna Maria, jejížto nejsvětější duši v hodinu Tvého umučení meč bolesti pronikl; skrze Tebe Spasitele světa, kterýž s Otcem i Duchem svatým živ jsi a kraluješ na věky věkův. Amen.

Před velebnou Svátostí oltářní.

Budiž pozdravený Ježíši nejdražší,
Jenž's se skrýti ráčil v Svátosti největší,
Přijmi lásku, poklonu dítek svých,
O požehnej nás všech Tebe vzývajících.

Pochválená buď nejsvětější Svátost oltářní a nepoškvrněné početí nejblahoslavenější Panny a Matky Boží Marie.

Šestkrát Otčenáš. Zdrávas Maria. Sláva Otci.

K. Chléb nebeský dal jsi nám, ó Pane!
L. Všecku líbeznou chuť v sobě mající.

Modleme se:

Bože! jenž jsi nám v přepodivné Svátosti památku umučení svého zanechal: popřej nám, prosíme Tebe, sv. tajemství těla Tvého a krve Tvé tak uctíti, abychom užitek vykoupení Tvého ustavičně v sobě pocítili. Jenž jsi živ a kraluješ s Bohem Otcem v jednotě Ducha svatého rovný Bůh na věky věkův. Amen.

Závěrek.

Již jsme Tě pobožně, Kriste, provázeli,
Na cestě křížové za Tebou kráčeli.
Dejž ať také, jak sám přislibuješ,
Za Tebou přijdeme, kde nyní kraluješ.

O Pane Ježíši Kriste! Děkuji Tobě srdečně za tu bolestnou cestu, kterou jsi z lásky ke mně vykonal až na horu Kalvárii, kde jsi mne bolestně vykoupil. — Tys jednou řekl: „Kdo za mnou přijíti chce, vezmi kříž svůj a následuj mne.“ — Hle, já jsem Tě následoval krok za krokem na cestě kříže a rozjímal jsem na ní s vroucí pobožností všecka tajemství Tvého svatého umučení. Děkuji Tobě i za tu milost a prosím Tě: nedopusť, aby nesmírné zásluhy umučení Tvého na mé ubohé duši zmařeny byly. — Ukaž svému nebeskému Otci své krvavé rány na dostiučinění za všecky moje hříchy a nepravosti. Obmej duši mou předrahou krví svou a dej mi tu milost, abych, jenž jsem Tě na Tvé bolestné cestě následoval na horu Kalvárii, také Tebe jako Spasitele a Oblažitele směl následovati na horu Sion, abych v království nebeském věčně na Tebe mohl patřiti, Tebe milovati a chváliti. Amen.

Modlitba na neděli květnou.

O nejmírnější Ježíši! palmy a ratolesti metány byly na cestu, kteroužto co nejmocnější nebe a země Pán do Jerusaléma se bral. Ty slávu činěnou ne bez příčiny přijal: nebo Ty též cestu živobytí mého trojnásobnými ratolestmi a palmami posypati jsi ráčil. Již nehledí okem hněvivým laskavý Otec Tvůj nebeský s výsosti na mne: neboť Ty Ježíši! vinu mou jsi shladil, a shladiv, na dřevě kříže smrtí svou palmu smíření mého a pokoje s Otcem nebeským dobyl. Nejsem v trapném nepokoji ponořen; neboť Ty, ó nejmilostivější Ježíši! nadějí života věčného, života nejblaženějšího, duši mou jsi naplniti ráčil, a pokoje, jehož svět dáti nemůže, udělil. Všeliké náklonnosti, i srdce žádosti, i všeliká slova i skutkové od té doby k jednomu účelu směřují, k životu totiž blaženějšímu; nebo kde jednota náklonnosti i žádostí v slovích i skutcích panuje, tuť i vnitřní pokoj blahý stánek svůj s tichou radostí rozbil. Nejsem již v sváru ani v hněvu, ani v nepřátelství s jinými živ, an Ty Ježíši můj! jsi mne poučil, abych všecky lidi bez rozdílu co obrazy Boží miloval, je v uctivosti měl, a s nimi v míru a pokoji živ byl. Čest a sláva i díkůčinění budiž Tobě, ó Ježíši! jenž dráhu lidského živobytí trojnásobnou palmou ozdobiti, a ty, jenž po ní se berou, časné i věčné blaženosti hodni učiniti ráčil! V pravdě Ty se bral ve jménu Páně: nebo kdo takového pokoje uděluje, od samého Boha, jenž sám pokoj jest, přichází. Amen.

Modlitba na zelený čtvrtek.

Ježíši Kriste! Pane a Mistře můj! jenž jsi až do konce života své ctitele miloval a církev svou nejsvětější svátostí oltářní tento posvátný večer blahodějně obdařiti ráčil: dej, ať oné zázračné hody vykoupení našeho vděčně a vždycky sobě hodně připomínáme, tak abychom, kdykoliv se Tobě v této nejsvětější památce klaníme, nezapoměli, žes nám toho činiti přikázal, aby smazána nebyla památka lásky Tvé neskončené. Ach můj Spasiteli! dnes tedy konána byla onano večeře Beránka Božího, v níž veškeré člověčenstvo blahoslavenství nalezá, a sobě ujišťuje!

O Ty neviditelný, zázračně přítomný Bože silný! já se Ti v dětinské své důvěře klaním v této svaté hostii. O budiž mi ochrancem po cestě k spasení; nadchni mne svým duchem dobrým, abych dobře skoumal srdce své, kolikkrátkoliv, byť i duchovně chtěl účasten býti večeře té; nebo nechci, aby se naplnila na mne slova svatého Pavla, ale abych i hoden byl Tebe skutečně zde přijíti, a po smrti s Tebou se k odplatě své důvěry věčně věků radovati pro zásluhy a smrt Tvou. Amen.

Modlitba na velký pátek.

(Litanie o přehořkém umučení Ježíše Krista na str. 241.)

Prosím Tebe, ó Pane, uděl nám milosti, abychom následujíce šlépějí Tvých, skrze smrt vešli v život věčný.

Shlédni, ó Pane! na tento lid svůj, za kterýž se Páu a Spasitel náš, Ježíš Kristus veliko-

myslně v ruce hříšníkův vydav, muka kříže podstoupil pro spasení světa; ó račiž se smilovati nad námi skrze téhož Krista Pána, kterýž s Tebou a Duchem svatým živ jest a panuje, na věky věkův. Amen.

(Vykonej toho dne nábožně křížovou cestu.)

Modlitba na bílou sobotu při svěcení ohně.

O Bože! kterýž jsi skrze Syna svého oheň jasnosti své věřícím uděliti ráčil: posvěť † tento nový z kamene vyvozený oheň k potřebě naši, a popřej nám k nastávající slavnosti roznícenu býti toužebností nebeskou, tak abychom čistou myslí k hodům jasnosti věčné přijíti mohli. Skrze téhož Ježíše Krista, Pána našeho.

Pane Bože, všemohoucí Otče, Světlo věčné! kterýž jsi původ všech světel, požehnej † i světlo toto, jenž požehnané a posvěcené jest skrze Tebe, který jsi veškerý svět osvítil, tak abychom tímž světlem zanícení, ohněm jasnosti Tvé osvícení byli; a jako jsi Mojžíše z Egypta jdoucího osvítil, osvěť i srdce a mysl naši, abychom k věčnému světlu a v život věčný vjíti zasloužili. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho.

Svatý Bože, všemohoucí Otče, Bože věčný! račiž v nás, kterýž tento oheň ve jménu Tvém a ve jménu Tvého jednorozeného Synu Pána našeho Ježíše Krista a ve jménu Ducha svatého žehnáme, působiti, abychom ode všech ohnivých šípů ochráněni a svatou milostí Tvou osvíceni byli; skrze Ježíše Krista, Pána našeho, kterýž s Tebou živ jest a kraluje na věky věkův. Am.

Na hod Boží velikonoční.

Ponaučení. Slavná památka vzkříšení Ježíše, tvrdíc naději naši v budoucí z mrtvých vstání naše, již za času apoštolův zasvěcena byla. Na hod Boží se světí beránek velikonoční, vejce a noví pokrmové, zvláštně od kterých jsme se času postního zdržovali, abychom jich mohli ve zdraví duše i těla jakožto svěcenou věc střídmě a vděčně požívati. Prozpěvuje se ten den Alleluja, neb chvalte Boha, na radostné poděkování Bohu za dokonané spasení naše skrze Ježíše.

Rozjímání a modlitba.

Jaká to láska, jaká slavnost Otce nebeského, že toho Prvního a Posledního, toho Jediného, Nepřirovnatelného pro svět hříšný vydal Bůh Otec v ruce katanů, v takový zármutek, v takovou potupu, že nelze vypsati, co trpěl Ten, jemuž se všickni mají klaněti, jej vzývati a milovati, protože všecko dobré, libé a prospěšné od něho pochází?

O jak musíme Otci nebeskému býti milí a jak neskonale drazí, když nás skrze přehořkou smrt Syna svého k životu blaženému a k slávě věčné povýšiti chtěl? Rci, duše má! zdaž může býti co tak velikého a drahého, abys toho nemoha nyní v důvěře své vyprositi od lásky této? Když nám Otec nebeský dal Syna svého, dá mi zajisté všeliký dar jiný, když blaženosti mé nebude státi v cestě. A jest-li tento nebes Posel spasení bude při mně, kdož pak může býti proti mně? Když on miluje mne, a jest mi přítelem; když On mne osvoboditi, potěšiti, spasiti chce, což a kdož může škoditi? Ba, by mne celý svět

nenáviděl a bídným učiniti chtěl, jsi-li Ty, ó Spasiteli můj! ochrance a zachovatel můj, kdož zkazí mne?

Protož, ó duše má, nekormuť se v nižádném utrpení za dnů života, nepozbývej dobré mysle a nižádné temnosti, aniž v nedostatku neb soužení; obrať se k Hospodinu, a věz, byť i všechny nátisky zármutku na tebe narážely, byť i všechny moci zlosti se k zahanbení tvému spikly, ten Ježíš Kristus, jenž pro tebe tak mnoho trpěl, žije posud, jest spasení tvé a ochrana tvá. Rámě jeho vyprostí tebe z hlubiny zármutku, ruka jeho povede tebe po cestě přímé, láska jeho sejme ti všechny nesnáze a obtíže, dá odpočinutí, pokoj a blahoslavenství; neb On jest dobrý Pán; jemu se svěřiti a kráčeti nábožně po cestách jeho, jest jisté vítězství!

Modlitba na nebe vstoupení Páně.

O Ježíši! kterýžto jsi se s učenníky a přáteli svými na hoře Olivetské rozžehnav před jich očimi do nebes vstoupil: popřej mně milosti, abych se i já s tímto světem pokojně a vesele rozloučiti mohl. Rač dáti, abych, pokudž stav můj postačí, dobré konal, podle příkladu Tvého ctnostně obcoval, a trpělivě plnil povinnosti své. — Ty jsi se odebral k Otci, abys i mně místa připravil, ó přijmiž mne k sobě a blažeností svých nebeských účastna mne učiň. Amen.

Modlitba v čas svatodušní.

O věčný Bože, milostivý Otče! jenž jsi nám skrze Syna svého, Pána Jezu Krista, Tvého svatého Ducha, správce a zachovatele církve Tvé

svaté dáti zaslíbil: prosíme Tvé laskavé dobroty, aby nás ubohé dítky své tím svatým Duchem obdařiti a srdce naše potěšiti a před všelikými zlého ducha útoky zachovati ráčil, abychom v stavu Tvém vesele a radostně setrvali, a Tobě v trpělivosti s pravým vzýváním na každý čas sloužili; skrze téhož Ježíše Krista Pána našeho, jenž s Tebou a Duchem svatým rovný Bůh živ jest a kraluje na věky věkův. Amen.

Modlitba na den nejsvětější Trojice.

Trojjediný Bože! Ty jsi mne stvořil k obrazu svému. Tvým povoláním jsem se skrze vodu a svatý křest znovu zrodil, jsa přijat v obcování Svatých a za Syna Tvého. Tvé nejvelebnější jméno, ó nejsvětější Trojice! jest obranou naši ve velikém nebezpečenství, útočiště ve všelikých záležitostech a potřebách. Jménem Tvým nejsvětějším přemáháme nepřátely a zasvěcujeme všecky činy naše; v něm doufáme a dosahujeme nadpřirozené milostivé pomoci, jížto nám zde denně potřebí na vyplnění velikého zalíbení, jaké jsi nám poskytl o věčnosti. Račiž mi dáti, abych se této tak veliké milosti stal vždy hodnějším, abych nevinností a svatostí obcování mého zvelebiv Tebe zde na zemi, hoden byl učiněn věčného požívání blaženosti nebeské. Amen.

Modlitba na den Božího Těla.

Všemohoucí, věčný Bože! jehožto svatá církev nejvelebnější tajemství těla a krve Syna Tvého pravou slavností světí: popřej, abychom za tento Božský dar nejpokornější díky srdečně vyjevili,

tak abychom blahoslaveného ovoce vítěžné smrti jeho hodni a účastni byli; skrze téhož Ježíše Krista, Syna Tvého, kterýž s Tebou i s Duchem svatým rovný Bůh živ jest a panuje na věky věkův.

(Bože, jenž jsi nám v předivné Svátosti, atd. str. 183.)

Modlitba všeobecná na slavnosti nejsvětější Rodičky Boží Marie Panny.

O Maria, Ty požehnaná, pro svou andělskou čistotu vyvolená Panno! kteráž jsi z tohoto plačtivého údolí do nebes vzatá byla — jaká to změna pro Tebe! Ty též dcera člověka, a nyní tak povyšena a blahoslavená! Na světě sprostá a chudá, a předce tak skvostná a před tváří Boží tak milovaná, tak ctěná a požehnaná od Nejvyššího! Ty dcera z lidu Israelského, stala jsi se matkou Vykupitele světa, jehožto království nemá konce, a moc jeho nemá mezí. Ty, svatá Maria! v duchu byla jsi tak nábožná, v obcování až na konec života tak svatá, a nyní jsi tak oslavená na nebi i na zemi. O jak jsi hojně účastná byla utrpení Synáčka svého, jak jsi snášela nesnáze vezdejšího života, a i Tobě uhodila hodinka, že jsi všech bolestí těla, všeho zármutku ducha sproštěná byla, slzy v očích Tvých vyschly, a duše Tvá svatá naplněna jest radostmi bez míry a konce. Ano, Ty požehnaná mezi ženami, Tys byla první a nejprvnější křesťanka, nejpokornější ctitelkyně Vykupitele, matka a přítelkyně těch, kteříž milují Syna Tvého, a za to oslavují Tebe národové zemští, chtějí Tebe ctitele Syna Tvého. Nyní sloužejí Tobě andělé nebeští, chválí Tebe

sbor věřících, oslavená jsi u trůnu Božího — s Tebou jest láska Nejvyššího, radosti nebeské jsou Tvá odměna, a nejblaženější věčnost Tvé dědictví. — Tak odměnil Bůh věrnost Tvou, milosti plná Panno! Tak Tobě odplatil Bůh Tvou svatou trpělivost, která až do konce setrvala! Bože svatý! jak veliký jsi! jak oslavený v Marii. O Maria, nejsvětější mezi dcerami lidskými, které kdy na světě byly, jak blahoslavená jsi a věčně zůstaneš na nebi! Maria, matko smilování, pros za mne hříšného, nyní i v hodinku smrti.

Zdráva buď nejslavnější Panno Maria, jasná hvězdo jitřní, jenž jsi slunce spravedlnosti porodila. Zdráva buď dennice spasení našeho, vyvyšená Královno nebes, a Matko jednorozeného Syna Božího, plná milosti a pravdy.

Zdrávas květe rájský, bělejší nad lilie, vonější nad růže. Z celého srdce plesám nad velikou slávou Tvou, která každého obveseluje, jenž Tě Matkou nazývá. O požehnaná Panno, pros za nás hříšné. Amen.

Růženec ke cti nejbl. Panny Marie.

O zavedení pobožnosti svatého růžence v nynější jeho podobě.

Svatý Dominik bojoval dlouho proti kacířství Albigensů a ačkoliv je často až k zahanbení přesvědčil, přec jich málo jen k navrácení-se do svaté církve katolické přivésti mohl. Protož rozmnožil své modlitby a kající skutky; zvlášť ale vzýval Marii, aby srdce těch zaslepenců obrátila a jej svou mocnou přímluvou podporovala v jeho prácech a péčí o spasení duše. Tu se mu jedenkrát zjevila matka milosrdenství ve své slávě, a naučila ho modlitbu růžence, kterýž i hned uveřejnil a zavedl; a následkem toho v krátkém čase přivedl přes sto tisíců duší do pravé církve katolické a napravil nesčíslné množství velikých hříšníků.

Tato pobožnost se brzy rozšířila v celém křesťanstvu. Utvořily se bratrstva pod názvem sv. růžence, a církev dovolila řádu kazatelskému držeti zvláštní růžencovou slavnost. Posléze, roku 1571 dobyli křesťané nad Turky slavné vítězství, a sice dne 7. října, kde se právě slavila růžencová pobožnost veřejnými průvody, aby přímluvou blahoslavené Panny veliké nátisky Turků od křesťanstva odvráceny byli. I přičítalo se dobyté vítězství právem její přímluvě, a papež Pius V. ustanovil z vděčnosti na ten den slavnost „Marie vítězné," kteráž pak posléz na první neděli

v říjnu přeložena s růžencovou slavností spojena byla, a jižto Klement XI. v celé kat. církvi slaviti přikázal.

Poučení a modlení se svatého růžence.

Svatý růženec jest modlitba plná vroucné lásky, nejhlubší pokory k odevzdání-se Bohu a nepoškvrněné rodičce Boží Marie. Začíná se apoštolským vyznáním víry, nímž modlící-se hned z počátku víru svou vyznává; tímto vzbuzením víry připravuje srdce své tak, aby jeho modlitba Bohu ke cti a jemu k užitku sloužiti mohla. Neboť pevnou věrou stává se modlitba mocnou. Víra jest takřka peň, na němž ostatní modlitby vícekrát opakované v krásný věnec se spojují. Na to se pozdvihuje mysl k velebnosti Boží v modlitbě Páně, v níž se Bohu co svému nejdobrotivějšímu otci obracujeme, prosíce jej o zvelebení jeho jména, o pomoc a milost k plnění jeho nejsvětější vůle, o časné i věčné blaho, a odpuštění hříchů, a ochranu před nebezpečenstvím duše, a odvrácení duchovních i tělesných neřestí, jak nás tomu Ježíš Kristus na zemi učil.

Předloživ sedm proseb Otčenáše před trůn Boží s dětinnou uctivostí kráčí modlící-se ve své pobožnosti pokorně k matce Boží Marii, aby s jeho modlitbou spojila své mocné orodování. Pozdravuje nejsvětější Pannu pozdravením anděla Gabriela, žehná a velebí Ježíše Krista tolikrát, kolikrát říká slova: „Požehnaný plod života tvého Ježíš.“ — Pak klade dle ustanovení církve všecky své potřeby do rukou Marie, vzývaje ji o přímluvu s pevnou důvěrou, že mu jakožto matka Ježíše zajisté všecko vymůže, co mu za prospěšné uzná.

Desaterým opakováním pozdravení andělského vzývav stále matku Boží, obrací se v Otčenáši jako ní veden opět k trůnu Božímu, vrhaje se před velebnost božskou, aby tam potřeby své předložil a milosti sobě vyprosil.

Chce-li však kdo účastným býti milostí a odpustků od církve na růženec udělených, jest třeba, aby rozjímal svaté tajemství, které se v každém Zdrávasu po slovu „Ježíš“ vkládají. Opominutím toho rozjímání by ztratil růženec všecku svou významnost; onoť jest jako duše této pobožnosti, jelikož dodává ústní modlitbě moc a sílu.

1. Tajemství.

Každodenně:

1 Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Plnomocné odpustky od papeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

Ježíš,

kterého jsi, Panno! z Ducha svatého počala.

Ovoce tohoto tajemství:

Pokora.

Píseň.

Radostný růženec,
Krásný jest to věnec,
Nejčistší Maria Panna,
Počala božského Syna.
Radostný růženec.

Modlitba.

O Pane Ježíši! račiž milostivě shlédnouti na duši mou a propůjč, abych hlubokou pokorou svou získal hojnost Tvého neskončeného milosrdenství.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Zvěstování Marie.

Anděl Gabriel poslán od Boha k Marii, řekl: „Zdráva buď, milosti plná, Pán s Tebou: požehnaná ty mezi ženami;“ a zvěstoval jí vůli Boží, řka: „Počneš a porodíš syna, a nazveš jméno jeho Ježíš. Tenť bude veliký a Syn Nejvyššího slouti bude.“ Že se to však stane bez poškvrnění pannenství jejího, oznámil slovy: „Duch svatý stoupí v tebe; a protož i co se z Tebe svatého narodí, slouti bude Syn Boží.“ I řekla Maria pokorně: „Hle já dívka Páně, staniž mi se podlé slova tvého.“ A tak Slovo Tělem učiněné přebývalo mezi námi plné milosti a pravdy.

2. Tajemství.

Každodenně:

1 Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Plnomocné odpustky od papeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

Ježiš,

kterého jsi, Panno! v životě nesoucí Alžbětu navštívila.

Ovoce tohoto tajemství:

Láska k bližnímu.

Píseň.

Radostný růženec,
Krásný jest to věnec,
Chvátá s plesáním k Alžbětě,
Synáčka nesouc v životě.
Radostný růženec.

Modlitba.

O nejblahoslavenější Panno! jenž jsi mnohem hojnější požehnání do domu Alžběty přinesla, než svatá Archa úmluvy do domu Obededoma, navštiv duši mou, aby Tvou přímluvou od všeliké poškvrny očištěna byla.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Navštivení Marie.

Dověděvši se Maria, že Alžběta synem požehnaná jest, chvátala přes hory pozdraviti ji. Jakž uslyšela Alžběta pozdravení, Duchem svatým naplněná řekla: „Požehnaná ty mezi ženami, a požehnaný plod života tvého! A odkud mi ta milost, že matka Pána mého přišla ke mně? Blahoslavená jsi Maria, žes uvěřila; neboť vykonány budou ty věci, kteréž jsou pověděny tobě od Pána.“ Maria pak vznešeným chvalozpěvem velebila Hospodina; a po třech měsících navrátila se do Nazaretu.

3. Tajemství.

Každodenně:

1 Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Plnomocné odpustky od papeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

Ježíš,

kterého jsi Panno v Betlemě porodila.

Ovoce tohoto tajemství:

Chudoba.

Píseň.

Radostný růženec,
Krásný jest to věnec,
Maria pokorná byla,
Spasitele porodila.
Radostný růženec.

Modlitba.

O Maria, Matko naše! vypros nám milost, abychom odřeknuvši se pozemských statků obohacovali sebe dobrovolnými obětmi a bližnímu v duchovních i tělesních potřebách pomáhali.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Narození Kristovo.

Na rozkaz císaře římského Augusta, aby všickni poddaní jeho se zapsali v místě tom, kde předkové jejich bydlili, šli Josef a Maria do Betlema a nenalezše tam žádného místa, za městečkem v chlévě noclehovali. Tam porodila Maria o půl noci svého jednorozeného syna a plénkami obvinutého v jesle položila. Anděl Páně zvěstoval pastýřům v té krajině, že se narodil světu Spasitel, jenž jest Kristus Pán. A množství andělů pak prozpěvovalo: „Sláva Bohu na výsostech a pokoj lidem dobré vůle na zemi.“ Pastýři šli rychle do Betlema, a nalezli vše, jak jim anděl zvěstoval.

4. Tajemství.

Každodenně:

Plnomocné odpustky od pappeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

1. Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Ježíš,

kterého jsi, Panno! v chrámě obětovala.

Ovoce tohoto tajemství:

Poslušnost.

Píseň.

Radostný růženec,
Krásný jest to věnec,
Nesla Synáčka do chrámu,
Obětovati nebes Pánu.
Radostný růženec.

Modlitba.

O Maria, nejblahoslavenější Panno! hotov jsem raději umříti, nežli abych neposlušným byl Tvému božskému Synu a jeho náměstku na zemi.

O Pane Ježíši Kriste! ostřihejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Obětování Krista v chrámě.

Když dnové očišťování uplynuli, nesla nepoškvrněná Panna s Josefem Ježíše do chrámu Jerusalemského, aby jej Pánu obětovala a zákonem předepsanou oběť přinesla. A hle, nábožný kmet Simeon přišed puzen Duchem svatým do chrámu, vzal dítě na lokte své a řekl: „Nyní propouštíš Pane, služebníka svého v pokoji, neb oči mé viděly Spasitele světa; ten bude mnohým v Israeli ku pádu a mnohým ku povstání. Tvou duši, Maria, pronikne ostrý meč bolesti.“

5. Tajemství.

Každodenně:

1. Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Plnomocné odpustky od papeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

Ježíš,

kterého jsi Panno! v chrámě nalezla.

Ovoce tohoto tajemství:

Pečlivé hledání Pána Ježíše.

Píseň.

Radostný růženec,
Krásný jest to věnec,
Nalezla zas ztraceného,
V chrámě Synáčka milého.
Radostný růženec.

Modlitba.

O Ježíši! jenž jsi mne, ztracenou ovci svou bedlivě hledal, až jsi mne nalezl: dejž mi milost svou, abych i já Tebe vždy bedlivě hledal a šťastně nalezl.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně tvého božského srdce.

Pachole Ježíš mezi učitely.

Když byl Ježíš dvanáct let stár, šel s Josefem a Marii do Jeruzalema na slavnost velikonoční, kde po dokonané slavnosti zůstal, an se rodiče domů vraceli. Domnívajíce se, žeby byl mezi příbuznými, nespozorovali toho, až den cesty ušli; vrátili pak se do Jerusalema, aby ho hledali a po třech dnech nalezli jej v chrámu mezi zákonníky. I řekla k němu matka: „Synu, proč jsi nám tak učinil? S bolestí hledali jsme tebe.“ Odpověděl Ježíš: „Zdaliž jste nevěděli, že já v tom, což jest Otce mého, musím býti?“ I navrátil se s nimi do Nazaretu, a byl jim poslušen.

6. Tajemství.

Každodenně:

1. Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Plnomocné odpustky od papeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

Ježíš,

který se pro nás krví potiti ráčil.

Ovoce tohoto tajemství:

Žel a lítost.

Píseň.

Žalostný růženec,
Krásný jest to věnec,
Aby nás Kristus vykoupil,
Bolestně se krví potil.
Žalostný růženec.

Modlitba.

O Ježíši! jenž jsi hříchů mých krvavými slzami oplakával, račiž mi milostivě uděliti vnitřní, nadpřirozenou lítost nad hříchy mými, bez které není pravého polepšení a pokání.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Smrtelná úzkost Ježíšova na hoře Olivetské.

Povečeřev posledně se svými učenníky, šel Ježíš přes potok Cedron na horu Olivetskou do zahrady Jetsemanské, Petra, Jana a Jakuba vzal s sebou dále do zahrady, ponechav ostatní u vchodu. Počal pak se rmoutiti tak, že zvolal: „Smutnáť jest duše má až k smrti! bděte ž a modlete, se, abyste nevešli v pokušení.“ A vzdáliv se od nich, poklekl na kolena a třikráte se modlil: „Otče, možno-li, přenes kalich tento ode mne: ale ne má vůle, ale Tvá buď.“ Po každé modlitbě navrátil se k učenníkům, a nalezl je, ani spí. Po třetí modlitbě v takové byl úzkosti, že učiněn jest pot jeho jako krůpěje krve tekoucí na zem. A posilněn od anděla řekl k učenníkům: „Ten, který mne zradí, blízko jest; vstaňte pojďme.“

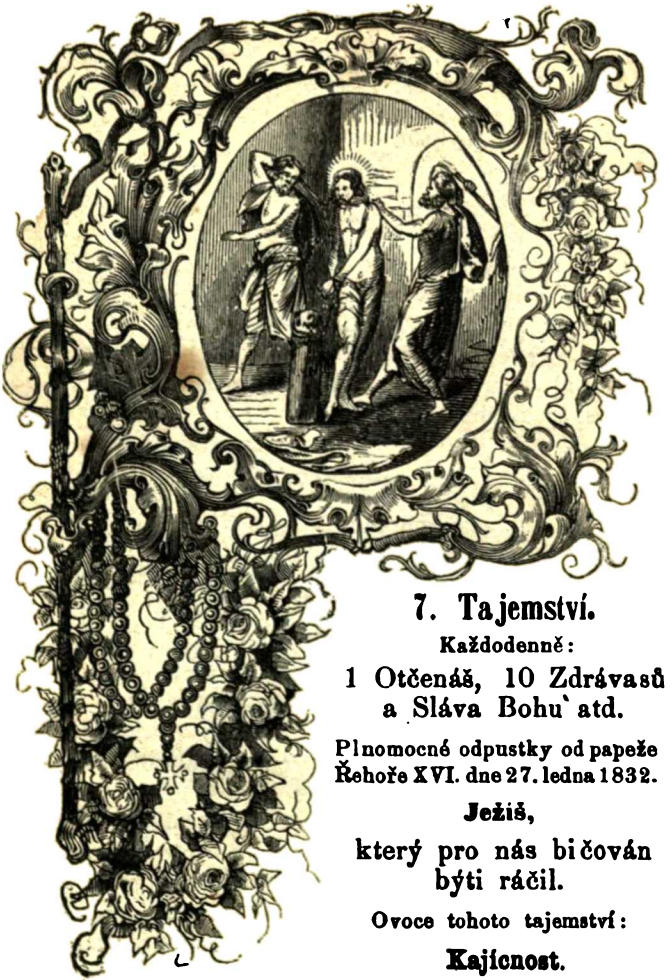

7. Tajemství.

Každodenně:

1 Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Plnomocné odpustky od papeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

Ježiš,

který pro nás bičován býti ráčil.

Ovoce tohoto tajemství:

Kajícnost.

Píseň.

Žalostný růženec,
Krásný jest to věnec,
Stojí Beránek nevinný,
Celý hrozně zbičovaný.
Žalostný růženec.

Modlitba.

O Ježíši! který jsi nás neskončeně miloval, dejž milostivě, abychom všickni Tvou lásku poznali, hříchů zanechali, a z vděčné lásky k Tobě bolesti své s Tvými spojili.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Bičování.

Pilát chtě zuřivosti židů zadost učiniti a je k útrpnosti pohnouti, nechal Ježíše ukrutně bičovati. Vojáci římští přivázali svlečeného k sloupu a nesčíslnými ranami na celém těle tak zbičovali a zedrali, že nezůstalo zdravého místa na něm, a krev odevšad se proudila. I naplnilo se předpovědění Izaiášovo: „Viděli jsme ho, a zmizela krása jeho a nebylo na něm žádné podoby více; v skutku naše křehkosti na se vzal a bolesti naše nesl; pro nepravosti naše zraněn byl.“ Ježíš trpěl a mlčel.

8. Tajemství.

Každodenně:

1 Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Plnomocné odpustky od papeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

Ježiš,

který pro nás trním korunován býti ráčil.

Ovoce tohoto tajemství:

Mrtvení hříšné lásky k sobě samému.

Píseň.

Žalostný růženec,
Krásný jest to věnec,
Trním ostrým korunován,
Co Král směšně poličkován.
Žalostný růženec.

Modlitba.

O Bože! Tvá nejsvětější vůle budiž jedině pohnůtkou ke všem velkým činům mým; dejž mi tedy milost, abych se nikdy nenechal vésti bázní, žebych se nelíbil lidem, aneb žádostí, získati si lásku jejich.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Ježíš trním korunován.

Po ukrutném zbičování vedli žoldnéři tichého beránka Ježíše do radního domu, přioděli pláštěm šarlatovým a spletše korunu z trní, do svaté hlavy mu ji vtlačili. Do ruky mu dali třtinu a posmívajíce se jemu, klekali před ním, řkouce: „Zdráv buď králi židovský!“ Načež jej poličkovali a třtinou, již mu z ruky vytrhli, do hlavy bili. Tak ztrýzněného Ježíše vyvedl Pilát a představil lidu, řka: „Ejhle člověk!“ Lid však na místě ustrnutí se zuřivě křičel: „Ukřižuj, ukřižuj ho!“

9. Tajemství.

Každodenně:

1. Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Plnomocné odpustky od papeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

Ježíš,

který pro nás těžký kříž nésti ráčil.

Ovoce tohoto tajemství:

Trpělivé snášení křížů a obtíží stavu svého.

Píseň.

Žalostný růženec.
Krásný jest to věnec,
Tlačí jej přehrozná tíže,
Nese za nás dřevo kříže,
Žalostný růženec.

Modlitba.

O Bože můj! přijímám ochotně všecky obtížnosti a protivenství, ježto stav můj s sebou přináší, s Tvým božským milosrdenstvím na mne vložený, abych ním posvěcen a spasen byl.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Ježíš nese kříž.

Pilát odevzdal odsouzeného Ježíše židům, kteří jej chopili, těžký kříž na něj vložili a na popravné místo vedli. Ježíš nesa těžké dřevo kříže na zraněném ramenu kráčel uprostřed dvou lotrů na Golgotu celý umdlen bolesti plnou nocí a velikou ztrátou krve. Třikrát pod křížem klesl; protož soudcové obávajíce se, aby na cestě neskonal, přinutili Šimona Cyrenenského, pomoci mu kříž nésti. K ženám nad ním plačícím řekl Ježíš: „Neplačte nade mnou, ale plačte nad sebou a nad syny svými.“

10. Tajemství.

Každodenně:

1. Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Plnomocné odpustky od papeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

Ježíš,

který pro nás ukřižován býti ráčil.

Ovoce tohoto tajemství:

Láska k Ježíši a Marii.

Píseň.

Žalostný růženec,
Krásný jest to věnec,
Mocný nebe i země Pán,
Ohavně jest ukřižován.
Žalostný růženec.

Modlitba.

Ó Ježíši, ó Maria! vaše svatá jména důvěřně vyřknutá vzbuzují naději i v srdci nejsklíčenějším; popřejtež milostivě, abychom se na tato nejsladší jména u božské spravedlnosti odvolati směli k dosažení odpuštění svých hříchů.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Ježíš ukřižován.

Na hoře Kalvárii byl Ježíš před celým zástupem z oděvu svlečen. O jaké to bylo podívání! Od paty až k hlavě byl jediná rána; celý umdlen, žízniv a nejvýš vysílen. Vína s myrrou a žlučí smíšeného okusiv, nechtěl píti. Tupými hreby přibit byl, s křížem vyzdvižen mezi dvěma lotry a přeukrutné bolesti přetrpěti, mnoho potupy, posměchu a rouhání slyšeti musel. Ježíš ale se modlil na kříži za nepřátely, odpustil kajícímu lotru, odporučil matku svou Janovi, volal: „Žízním!“ — „Bože můj, proč jsi mne opustil;“ pravil: „Dokonáno jest!“ — a opět zvolav: „Otče, v ruce Tvé poroučím ducha svého,“ nakloniv hlavy, vypustil duši.

11. Tajemství.

Každodenně:

Plnomocné odpustky od pappeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

1. Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Ježíš,

který z mrtvých vstáti ráčil.

Ovoce tohoto tajemství:

Pravé pokání.

Píseň.

Vítězný růženec,
Krásný jest to věnec,
Z mrtvých vstal světa Spasitel,
Smrtí ďábla přemožitel.
Vítězný růženec.

Modlitba.

Račiž, ó Ježíši! svou všemohoucnou milostí všecky odpůrce pravdy k pravému pokání přivésti, jako jsi svatého Pavla největšího pronásledovatele Tvé božské víry nejhorlivějším rozšiřovatelem jejím učinil.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Z mrtvých vstání.

Prvního dne po sobotě na usvítě spojila se duše Ježíše Krista doprovázená množstvím nebeských duchů a všemi svatými starého zákona s nejsvětějším tělem, a Ježíš zase živý vstal z hrobu. Písmo svaté vypravuje, že se okázal mnohým. Svatý Bonaventura praví, že se nedá mysliti, žeby se Ježíš po z mrtvých vstání nebyl ukázal své nejsvětější matce, kteráž zajisté velice radostí zaplesala po vystálých nesčíslných a krutých bolestech.

12. Tajemství.

Každodenně:

1 Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Plnomocné odpustky od papeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

Ježíš,

který na nebesa vstoupiti ráčil.

Ovoce tohoto tajemství:

Touha po nebi.

Píseň.

Vítězný růženec,
Krásný jest to věnec,
Slavně se k nebi ubírá,
Za ním půjdem, učí víra.
Vítězný růženec.

Modlitba.

O můj Ježíši! jenž jsi utrpením vešel do slávy, račiž duši mé milostivě pomáhati, aby Tobě v každém boji zůstala věrnou, a neštítila se žádných obětí, žádného zapírání sebe a někdy obdržela koruna slávy.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Ježíš vstupuje na nebesa.

Když přišel čas, aby Ježíš zemi opustil, vzal učenníky i matku na horu Olivetskou. Tam se s nimi rozloučiv a je požehnav, vstupoval na nebesa výš a výš, až světlým oblakem byl zastíněn. Učenníci však plni radostného úžasu hleděli dlouho ještě za ním, až dva andělé vedle stojící k nim pravili: „Muži Galilejští, co zde stojíte, hledíce do nebe? Tento Ježíš, který vzat est od vás do nebe, tak přijde jak jste jej viděli jdoucího do nebe.“

13. Tajemství.

Každodenně:

1. Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Plnomocné odpustky od papeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

Ježíš,

který nám Ducha svatého seslati ráčil.

Ovoce tohoto tajemství:

Tichost a čistota mysli.

Píseň.

Vítězný růženec,
Krásný jest to věnec,
Abys se tam snáze dostal,
Ducha svatého ti seslal.
Vítězný růženec.

Modlitba.

O Duše svatý! jenž jsi duch síly a tichosti, račiž mi tyto ctnosti milostivě uděliti, tak abych zlému vždy mocně odporoval, a dobré čistou myslí vykonával.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Seslání Ducha svatého.

Před svým na nebe vstoupením napomenul Ježíš své apoštoly, aby v Jeruzalemě očekávali přislíbeného Ducha svatého. Když pak byli všickni i Maria o slavnosti letnic v jednom domě shromážděni a trvali na modlitbách, přišel rychle zvuk s nebe, i ukázali se jim rozdělení jazykové jako oheň, a posadili se na každém z nich. A naplněni byli všickni Duchem svatým, a počali mluviti rozličnými jazyky, jakž Duch svatý dával jim vymlouvati.

14. Tajemství.

Každodenně:

1 Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Plnomocné odpustky od papeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

Ježíš,

který tě, Panno! na nebe vzíti ráčil.

Ovoce tohoto tajemství:

Milost šťastné smrti.

Píseň.

Vítězný růženec,
Krásný jest to věnec,
Maria z toho života
Slavně jest na nebe vzatá.
Vítězný růženec.

Modlitba.

O nejsvětější Panno! přispěj mi svou mocnou přímluvou ku pomoci, abych roztrhal všecky, svazky, nimiž mne hřích váže, aby tak hodina smrti mé byla počátkem mé věčné blaženosti.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Maria na nebe vzatá.

Dle svatého Jana Damascenského byli všickni apoštole mimo Tomáše v Jeruzalemě, a Maria skonala u prostřed jich. Svaté tělo její bylo v zahradě Jetsemanské do hrobu položeno, okolo něhož po tři dni andělské chvalozpěvy ke cti matky Boží slyšány byly. Když Tomáš po třech dnech přišel a oněch chvalozpěvů více slyšeti nebylo, otevřeli apoštolové hrob a hle! byl prázný a líbá vůně vycházela z něho. Protož nám církev apoštoly poučená velí prozpěvovati na ten den: „Maria jest na nebe vzatá; andělé plesají a velebí Pána.“

15. Tajemství.

Každodenně:

1 Otčenáš, 10 Zdrávasů a Sláva Bohu atd.

Plnomocné odpustky od papeže Řehoře XVI. dne 27. ledna 1832.

Ježíš,

který tě, Panno! v nebi korunovati ráčil.

Ovoce tohoto tajemství:

Důvěrnost k Panně Marii.

Píseň.

Vítězný růženec,
Krásný jest to věnec,
Tam ji Kristus korunoval,
Slávou svou ji obvěnoval.
Vítězný růženec.

Modlitba.

O nejsvětější Panno, královno nebe i země! ochraňuj svým mocným orodováním křesťanstvo od trestů mu hrozících a zachovej povždy drahý poklad římsko-katolické víry neporušený.

O Pane Ježíši Kriste! ostříhejž nejvyššího pastýře našeho v ochraně svého božského srdce.

Maria, matka Boží jest korunována.

Když nejsvětější Panna vešla do nebeské slávy, ó jak se museli andělové radovati, spatřivše svou královnu! Šli jí vstříc a doprovázeli ji s plesáním a chvalozpěvy k trůnu Božímu. Ježíš ji s synovskou laskavostí přijav představil věčnému Otci. Nejsvětější Trojice ji korunovala za královnu nebe i země. O kdož jest v stavu popsati oslavení Marie? Bylať tak povýšena, jak toho hodna byla co matka Boží a co nejpokornější a nejvěrnější mezi všemi tvory.

Pobožnost k rozličným Svatým a Světicím Božím.

Modlitba na den všech Svatých.

Bože věčný! kterýž nám udílíš milosti, abychom zásluhy všech Svatých jedním dnem slavně ctili: prosíme Tebe, pohledni na veliký zástup vyvolených, a rač dáti, abychom ctností a milostí vždy víc a více prospívali před tváří Tvou; skrze Ježíše Krista, Syna Tvého, Pána našeho. Amen.

(Litanie ke všem Svatým viz str. 214.)

Modlitba k sv. Anděli Strážci.

Bože! nevyslovitelná jest prozřetelnost Tvá, neboť jsi Anděly své svaté k ochraně naší vyslati ráčil. Ó vyslyš prosby naše, a popřej, abychom vždy mocnost ochrany jejich poznávajíce, podlé vnuknutí jejich se chovali a tak hodni učiněni byli v společnost jejich věčnou vejíti skrze Ježíše Krista Pána našeho. Amen.

Modlitba k sv. Patronu neb Jmenovci.

(Dle sv. Františka ze Sales.)

Veliký svatý N. N., jehožto jménem poctěn jsem a jemužto dobrotivý Bůh péči o spásu moji svěřil, an mne skrze křest svatý do počtu dítek svých přijal! já prosím Tebe, vymoz mi přímluvou svou tu milost, abych takový život vedl, jenžby se rovnal duchu pravého křesťanství. Pomoziž mi, ó nejlaskavější ochrance duše mé, abych milost svatého křtu, ježto jsem skrze hříchy ztratil, opět nalezti a dojíti mohl. Vypros mi modlitbou svou u Boha, aby se mi dostalo milostí Tvých ctností následovati! Opatruj mne po celý běh života a neopouštěj mne v hodinu úmrtí mého. Amen.

Modlitba k sv. Josefu.

(Dle sv. Františka ze Sales.)

O veliký Svatý! jenž jsi onen věrný a opatrný sluha byl, jemuž Bůh péči o jeho rodinu svěřil, jehož Bůh za pěstouna a ochrance života Ježíše Krista, za potěšitele a podporu jeho přesvaté matky a za spolu pracovníka na vykoupení světa vyvolil, jenž jsi tak šťasten byl, s Kristem a Marií žíti: ó čistý ženichu nejčistší matky Páně, ó přeslavný obraze a mocný patrone všech čistých, pokorných, trpělivých, Bohu oddaných duší! přijmiž v té důvěře důkaz mé pobožnosti, v jakéž já k Tobě žiji! — Já skládám Bohu díky za všecky ty zvláštní milosti, nimiž Tě poctíti se byl snížil, a prosím Tebe, abys mi svou mocnou přímluvou tu milost vyprosil, Tebe v ctnostech

snažně následovati. Pros tedy za mne, ó veliký Svatý! pro tu lásku, jenž jsi k Marii a Ježíši nesl, a kterou Ježíš a Maria k Tobě měli, abych došel nevyslovitelné oné blaženosti, jenž dává Tobě žíti a v lásce k Ježíši a Marii umříti. Am.

Modlitba na den sv. Jana Nepomuckého.

Bože, jenž nepřemožitelnou mlčenlivostí zpovědní svatého Jana církev svou korunou mučennickou ozdobiti ráčil: propůjč nám, abychom jeho přímluvou a příkladem ústa svá též střežili a raději všecko zlé světa toho podstoupili, než duši své škody způsobili; skrze Pána našeho, Ježíše Krista. Amen.

Modlitba na den sv. Antonína Paduánského.

Všemohoucí, věčný Bože! jenž svého slavného služebníka Antonína, ustavičně mezi lidmi oslavuješ a těm, kteří se k němu o přímluvu utíkají, vždy na pomoc přicházíš: propůjč nám dobrotivě, abychom dosáhli, čehož v důvěře na zásluhy jeho nejpokorněji žádáme; skrze přímluvu jeho a Syna Tvého Ježíše Krista. Amen.

Modlitba k sv. Aloisiovi.

O svatý Aloisi! jenž jsi andělskou čistotou okrášlen, viz, já se co nehodný ctitel Tvůj s čistotou těla i srdce mého Tvé ochraně poroučím a prosím Tebe skrze Tvou andělskou čistotu, bys mne nepoškvrněnému Beránku Ježíši Kristu a jeho nejsvětější Matce, Panně všech pannen poroučel a mne před každým těžkým hříchem zachoval; ó nedopusť, abych se sebe menší nečistotou porušil, alebrž bys od mne trvajícího v

pokušení neb v nebezpečí k hříchu všecky nečisté myšlénky a žádosti vzdálil: zbudiž posléze ve mně pomnění na věčnost, na mého ukřižovaného Ježíše; vštip ve mně cti bázně Boží, roznět Božskou lásku, abych Tě na světě následuje po smrti v nebi s Tebou k požívání Boha dojíti mohl. Amen.

Otčenáš a Zdrávas Maria.

(Kdo při vzbuzení želu a lítosti tuto modlitbu se modlí, nabývá 100 dní odpustků, které též duším očistcovým prospívají.)

Modlitba k svatému Janu Křtiteli.

Přeslavný předchůdce Ježíše Krista, svatý Jene! jenž jsi všem lidem cestu ku království Božímu ukázal: prosiž za mne Boha, aby mi pro zásluhy Tvé tu milost propůjčil, abych život čistý a kající vedl, svět nenáviděl a po statcích věčně trvajících toužil. Amen.

Modlitba k svatým knížatům Apoštolským Petru a Pavlu.

Svatí apoštolové Petře a Pavle! ježto jste tak mnoho zásluh o rozšíření pravé víry a slávy Boží na zemi získali sobě: vyproste mi živé víry, pravé naděje, dokonalé lásky, úplného se oddání Bohu, nenávisti světa, trpělivosti v protivenstvích, pokoru v dobrém bydlu, shromážděného ducha v nábožnosti, čistotu srdce, pravého úmyslu v činění a jednání, horlivosti v plnění povinností stavu mého, setrvalosti v dobrých předsevzetí, odevzdání se do vůle Boží a neustupnost v milosti Boží až do

smrti, abych jednou hodným shledán byl Boha v společnosti vaši věčně v nebi chváliti a milovati. Skrze Pána našeho, Ježíše Krista. Amen.

Na den svatého Prokopa.

Nejlaskavější Spasiteli! uděl nám milost svou, abychom, jenž znamenité zásluhy svatého Prokopa, vyznavače Tvého, ctíme, na přímluvu jeho od všelikého duše i těla zlého zbaveni byli. Skrze Pána našeho, Ježíše Krista. Amen.

Modlitba na den sv. Vácslava.

O Bože! jenž jsi svatého Vácslava skrze palmu mučennickou od zemského knížecího trůnu k věčné slávě přivésti ráčil: račiž nás na přímluvu jeho přede vším zlým chrániti, a dej, abychom někdy v království Tvém s ním radovati se mohli. Skrze téhož Pána a Spasitele našeho, Ježíše Krista. Amen.

Modlitba na den sv. Anny.

O Bože! kterýž jsi svatou Annu za matku nejsvětější Rodičky jednorozeného Syna Tvého a Vykupitele našeho zdůstojniti ráčil: popřej nám, kteříž svatek její světíme, abychom skrze přímluvu její milosti a pomoci té dosáhli; skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba k sv. kajícnici, Maří Magdaleně.

O svatá Maří Magdaleno! pokání Tvé bylo Bohu milé a tak příjemné, že Ti nejen všechny hříchy odpustil, nýbrž i duši Tvou sladkým světlem osvítil. Pro Tvé hořké slze a vroucí Tvou

lásku k Ježíši Kristu prosím Tebe, vypros i mě tu milost, spáchaných hříchů před svou smrti, ještě opikati a oplakati, abych u Boha úplného odpuštění došel. Amen.

Modlitba k sv. Kateřině.

O svatá panno Kateřino! kteráž nyní za ctnosti Tvé a zásluhy o čistotu těla i duše a za hrdinskou setrvalost v svatém náboženství a v podstoupení smrti pro Krista, v království Božím panuješ: vypros mi milost následovati skvoucí Tvé ctnosti, abych pro čest Boží neunaveně pracoval a trpěl, co na mne Bůh sešle, bych i já jednou z slavné odměny se radoval, jakouž nejdobrotivější Bůh miláčkům svým zaslíbiti ráčil. Amen.

Modlitba k sv. Terezii.

O vznešená, nejčistší nevěsto Spasitele Božského, svatá panno Terezie! jenž jsi po čas vezdejšího života tak vroucně po spáse hříšných toužila, a svými lásky plnými spisy až posud církev osvěcuješ a potěšuješ: vzezři milostivě na prosbu mou a rozněť jiskru serafinské své lásky v srdci mém, abych i já svého nejmilejšího ženicha s nebes z celé síly duše mé náviděl. O svatá vroucně milující patronko všech duší, jenž touží po lásce Kristovy, vypros mi od Toho. jenž Tvé prosby na zemi již vyslejchal, dar nenávisti světa a vnitřního shromáždění ducha, abych bez roztržitosti rozjímajíc o věcech Božích dobře se v tajemství láskou planoucího srdce Ježíše Krista vpravil, své lásky od všech věcí

pozemských vzdálil, a jediné blaženému cíle věčnosti zaměřil! Dejž mi zkusiti moc a prospěch Tvé svaté přímluvy, kteráž tak mnohých duší na cestu duchovního života přivedla, abych se tak hodným stal nebeské té milosti, skrze Ježíše Krista, Pána mého. Amen.

Modlitba na den svaté Alžběty.

O Bože, kterýž jsi svatou Alžbětu zvláštní pokorou a dobročinností obdařiti ráčil: uděl nám skrze hojnou přímluvu její, abychom dle jejího příkladu v štěstí a důstojenstvích tohoto světa, nikdy se nevynášeli a nuzným vždy útrpnost prokazovali. Skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba na den sv. Barbory.

Svatá Panno a mučednice Barboro! jenž jsi pro víru křesťanskou krev svou vylila; Tebe za milovanou choti Ježíše Krista vzývám, bys mi od něho tu milost vyprosila, bych bez náležitého vyznání hříchův svých, a bez přijímání velebné Svátosti oltářní z tohoto světa nesešel. Ochraniž mne svatá panno Barboro, v tom důležitém posledním okamžení života mého od všelikých pokušení ďábelských, jenž by mne k hříchu přivésti mohly. Zastaň se mne, abych s Bohem svým dokonale smířen jsa, do radosti nebeské vešel. Amen.

Modlitby rozličné.

Modlitba při volení stavu.

(Dle sv. Ignáce Lojola.)

Nejvyšší králi, Pane Bože všemohoucí! ač nehoden důvěřuji se v milost a pomoc Tvou, odevzdávám a zcela se obětuji Tobě. Vše, co mám, pokládám Božské Tvé vůli! Já vyznávám také Tvé neskončené dobrotě, před tváří přeslavné Panny Marie a před celým zástupem nebešťanů, že jest má pevná vůle a mé silné předsevzetí, jest-li by k Tvé cti a k spáse duše mé sloužilo, Tebe dle možnosti následovati a v snášení nehod a protivenství Tobě podobným býti a se nejen chudobě ducha, nýbrž i chudobě časné oddati, pak-li by se velebnosti Tvé zalíbilo k takovému stavu mne povolati. Amen.

Modlitba rodičů za dítky své.

O Bože! Ty jsi Otec dítek mých, Ty jsi jejich Stvořitel a Pán! Tobě je poroučím. Jsouť Tvé; laskavé vůli Tvé je zcela odevzdávám a prozřetelnosti otcovské. Nejpředněji Tebe prosím o království Tvé a spravedlnost, ostatek račiž

jim uděliti podle zalíbení Tvého. Uděl jim moudrosti a srdce, kteréby milovalo Tebe a z lásky k Tobě i bližního. Naplň je ošklivostí k hříchu, zachovej je od zlých zásad a příkladů světských, vyuč je zcela podle svatého Evangelium. Nedopouštěj, abych těmto žádostem mým kdy slovy neb chtěním odpíral a tudy zmařil to, oč Tebe teď prosím. Měj stráž svou svatou nade mnou, abych já bděl nad jími, a tak abych je vychovával v ctnosti a v bázni Tvé; skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba dítek za rodiče.

Bože! děkuji Tobě, že jsi mi tak dobrých rodičů dáti ráčil, nebo oni vřelého podílu berou na blahu mém. Mně věru nelze lásku jich odplatiti a osvědčiti, úctu povinnovanou a kterou jsi sám do srdce mého vložil: „Cti otce svého a matku svou,“ praví zákon Tvůj. Já bych nechtěl věrně a rád plniti zákon, jehožto naplnění mně a rodičům mým živobytí ulehčuje a štěstí obapolné rozmáhá? Ne, ó Bože! vždy chci pamětliv býti, že úctu a lásky k rodičům meze neznají. Jestito podíl bázně a lásky, kterou Tobě, ó Bože, povinnen jsem. Slyš pevné předsevzetí mé:

Nikdy jich neposlušen býti nechci: stále plniti, co mi velí, radí a poroučí, a zanechati, čehož se mi vystříhati bude. Oni jsou nábožní, neporoučí mi, co by proti Tvému zákonu bylo; ti jediní jsou Ti nejupřímnější přátele. Kdož mne již může více milovati, a tak dobře raditi, jako oni? Jsouť rozumnější než já a vědí co mi prospívá a škodí. Poslušnost chrání mne před

poklesky života. Bez poslušnosti nezdařilo se chování mé, aniž bych se stal, čím býti mám: člověk rozšafný a dobrý křesťan. Jich dobré napomínání a příklady chciť dětinskou úctou ctíti; a co velí neb zapovídají, za Tvé rozkazy držeti a svědomitě plniti. Ale ach, i tehdáž, ó Bože! až mi nebude státi pod jich nestřední dohlídkou a já sobě oddán budu, nezapomenu, čehož rodičům dítky povinny jsou. Jich radu budu stále vděčností přijímati a v stáří jich podporovati, nikdy mi nepřipadne býti moudřejším, aniž se chci vyhýbati kdy obcováni s nimi, byť hned se stavem a vzdělaností od nich lišil; moje snaha bude, jim k radosti žíti a duše mé k spasení. O Bože! často se budu cvičiti v modlitbách v lásce a poslušnosti k nim, učiniž mne hodného jen požehnání, jehož jsi v zákoně Tvém zaslíbil všem ctícím rodičů svých. Amen.

Modlitba služebné osoby.

Pane Bože můj! Ty chceš, abych se posvětila věrnou službou těm, kterých jsi mi představil. Já jsem spokojen se stavem tímto, nebo i Syn tvůj přijal podobu sluhy poslušného až k smrti kříže. Dej mi tu milost poslušnosti, věrnosti a oddanosti do vůle mně předřízené, abych stále na paměti choval, příklad Ježíše Krista, který v každé případnosti života za vzor mi slouží.

O dej mi, abych se v představených mých Tebe uraziti bál, ježto můj nejvyšší Pán a někdejší jsi soudce všeho, co jsem dobrého neb zlého páchal; a nedopusť o představených mých jinak smejšleti, než že jich vůle Tvá jest, a že kdo

věrně slouží a poslušen jest, Tobě se líbí a odměny Tvé vezme. Kéž jsem stále jim věrný a hotov pro zachování jich zboží svého nasaditi, abych svěřený statek vždy za svůj považoval. Nauč mne také mlčeti, vystříhej mne závisti k bližnímu; propůjč mi tu milost, abych se k pánům mým stále tak choval, jako se na dobré dítě k rodičům sluší. V nich chci Tebe ctíti, Tobě sloužiti a poddánu býti, za to prosím skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba mládence.

O Bože! vediž mne po nebezpečné cestě mladosti mé, tak abych před obličejem Tvým stále kráčeje, všeho pečlivě se ostříhal, coby se Tobě, ó nejlaskavější Otče můj! nelíbilo, a čímbych se časně i věčně nešťastným státi mohl. I budu se vyhýbati všemu, coby mne škodilo; chci nad zrakem, nad sluchem, nad jazykem i nad svým konáním a opuštěním pečlivě bdíti. Slabýť však jsem; pročež k Tobě se utíkám. Veď a posilň slabé dítko své, kteréž ochotně poslušno bude Tebe. Za to Tebe prosím skrze zásluhy Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba panny.

O Bože! rač dáti, abych se Tobě zalíbila ctností. Neprosímť Tebe o pomíjející vnady, o vadnoucí slíčnost a krásu, ne o slušnost a způsobilost těla, kteráž vzbuzuje a oživuje marnost; nýbrž o srdce čisté tebe prosím, neboť ono jest ozdoba největší a poklad nejvzácnější pohlaví mého. Dej mi se třásti před prvním krokem k

hříchu proti čistotě, a tak abych hlouběji pak neklesala. Vzbuď a zachovej ve mně hlubokou ošklivost proti nečistotě, a za pokušení k hříchu račiž v mysli mé probuditi vzpomínání na Tebe. Popřej, aby truchlivé následky, jakých nečistota již zde na zemi, a pak i věčně přivozuje, živě se vznášely před duší mou, tak abych se zhrozila propasti, v jakouby mne uvrhla lehkomyslnost. Dej mi se poučiti příkladem družek mých, tak abych se každé příležitosti k takovému pádu všemožně vyhybala. — O Pane! Ty slabost mou znáš; pročež uděl mi síly; popřej, abych stále na přítomnost Tvou pamatujíc, bděla a modlila se, a tak ozbrojená neklesala vábením k hříchu. Začež Tebe prosím skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba vdovy.

Bože! zalíbilot se Tobě odejmouti mně manžela mého. Těžkýť jest kříž, jejž tudy na mne skládáš. Ku komu se teď obrátiti mám, než-li k Tobě, kterýž se soudcem vdov a otcem sirotků nazýváš? Pomoziš mně; odlučuj mne od světa vždy víc a více, kde jenom marnost sídlí. Nedopouštěj, abych nad Tebe ještě něco více milovala; dej, abych v službě Tvé, v tiché soukromnosti, v prostém obcování, v modlitbě a v dobrých skutcích radost vyhledávala. Popřej, abych o své dítky pečovala pouze z lásky k Tobě, a všem se stala vzorem ctnosti. V Tebe skládám všecku důvěru svou, ó račiž mne vyslyšeti, skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba za úrodu.

Všemohoucí věčný Bože, milostivý Otče! jenž jsi skrze věčné a Božské slovo své všecky věci stvořil, jich požehnal a posavad řídíš a zachováváš: prosím Tebe, abys mi ráčil každého času otcovsky zjevovati věčné slovo Pána mého Ježíše Krista, a je v srdce vštípiti mé; neb skrze ně by v mne požehnány byly v pobožném a užitečném požívání naše role, vinice, dědiny, zahrady, stodoly a všecky jiné věci k tomuto tělesnému životu potřebné; tak abychom takových darů Tvých užívati mohli ke cti a zvelebení jména Tvého svatého a prospěchu bližního našeho; skrze téhož Jesu Krista, Pána našeho. Am.

Modlitba o déšť.

O Bože! v němž živi jsme a se hýbáme! račiž nám hojného déště dáti, abychom časnými statky důstatečně opatření, tím důvěrněji po statcích věčných bažiti mohli; skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba o jasnou povětrnost.

K Tobě voláme, ó Pane! žádajíce Tebe, aby nám jasné povětrnosti uděliti ráčil. O popřej, kterýž za hříchy své spravedlivý trest volně snášíme, abychom nakloněného k nám milosrdenství Tvého i dobroty Tvé okusivše, hodně sloužili Tobě; skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba za přátely.

O Bože! kterýž jsi dar lasky skrze milost Ducha svatého vštípil v srdce svých věřících:

račiž i těmto služebníkům a služebnicem svým, za kteréž dobrotu Tvou vzýváme, uděliti všeho, coby tělu i duši jejich prospěti mohlo, a tak aby Tebe ze vší síly své milujíce, Tobě se zalíbili; skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba za dobrodince.

O Bože, račiž milostiv býti dobrodincům mým; odměň jim za všecko dobré, cokoli mně prokázali a prokazují; potěš a obvesel je, tak aby říci mohli: Pochválen budiž Hospodin, kterýž obdařil pokojem a mírem služebníka svého: já pak abych velebě spravedlnost Tvou, zvěstoval chválu Boha Pána mého; skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba za nepřátelé.

Milostivý Bože, Tyť nás všecky miluješ, co laskavý Otec dítky své. Znáš také, kterak mne pronásledují nepřátelé mojí: což Tebe uráží. Než — „odpusť jim, neb nevědí co činí.“ Račiž je polepšiti milostí svou, a odpusť i mně moje provinění; skrze Ježíše Krista, Pána našeho. Amen.

Modlitba za nemocného.

Pane Ježíši Kriste, hle, nemocen jest, jehož miluješ. O nedopouštěj, aby byla nemoc jeho smrtící, nýbrž aby prospěla k slávě Tvé a k jeho spasení. Pane, kterýž jsi, obcuje na zemi, mnohým nemocným zdraví navrátil, kterýž jsi i mnohé mrtvé opět vzkřísil: ó račiž se smilovati i nad tímto, a uzdraviž jej. Tys všemohoucí a dobrotivý; rciž jenom slovo a uzdraven bude.

Ješto však věděti nemůžeme, co opravdově prospívá, staniž se tedy vůle Tvá. Uděl ubohému tomuto trvělivosti, nám pak pravé lásky k němu, tak abychom spolu s ním na zemi, i někdy pak na věčnosti Tebe chválili a velebili věčně věkův. Amen.

Modlitba za šťastné skonání.

O Bože, člověku umřít nevyhnutelně nastává. — Soud Tvůj spravedlivý jest; i staniž se vůle Tvá. Jen o milost Tebe prosím, aby mne nepřekvapila smrt co zloděj noční nepřipraveného, nýbrž aby mne nalezla bdícího a se modlícího. Nepovolávej mne se světa, prv než jsem pokání učinil, neboťby bylo hrozné v hříších zahynouti. Nedej, abych zapominal, že třeba nábožně živu býti, pak-li že spasitelnou smrtí skonati chceme. Dej mi obcovati před Tebou v spravedlnosti, abych plně vůli Tvou k hodině smrti ustavičně připravoval se. — Trojjediný Bože, račiž mi dáti blažené vykročení z tohoto světa. Otče, dej abych nad hrůzou smrti šťastně zvítězil. Ježíši, vznášej se umírající na kříži před očima mýma, a popřej mně zaslechnouti slova: „Dnes budeš se mnou v ráji.“ Duše Svatý, osvěť a posilniž mne, abych stálým setrval u víře své, a všelikému rouhání odpíraje, co věrný úd římské katolické církvé zemřel. — Svatá Maria, Matko milosrdenství, Rodičko Boží, Královno nebes i země, Andělů i lidí, zvláštni orodovnice naše a po Bohu nejpřednější útočiště hříšníků, pomocnice křesťanů, Dcero Otce, Matko Syna, Choti Ducha svatého: shlédniž na mne ubohého hříšníka. —

K Tobě volám, přispěj mně orodováním v hodině smrti. — Svatý Josefe, přimlav se za mne, abych jako spravedlivý umřel. Svatý Anděli Strážce, ostříhej mne a neodstupuj ode mne, pokudž putování své šťastně nedokončím. Amen.

Po skonání neb úmrtí nemocného.

Přispějtež ku pomoci, vy Svatí a Světice Boží! pojďte jí vstříc, ó Andělé Páně! a doveďte jí k trůnu Nejvyššího. Ježíš Kristus jenž ze tebe umřel, aby spasena byla, přijmi ji pod ochranu svou, a andělé Boží uveďtež ji do lůna Abrahamova.

Otčenáš.

K. Pane, smiluj se nad ní:
L. Kriste, smiluj se nad ni.
K. Pane, dejž jí lehké odpočinutí:
L. A světlo věčné svítiž ji.
K. Pane, vyslyš modlitbu mou.
K. A volání mé k Tobě přijď.

O Bože, Stvořiteli všech lidí: propůjč této odloučené duši úplného odpuštění a prominuti všech zasloužených trestů, aby trápení očistcového sproštěna, na Tebe věčně patřiti, Tebe milovati a na věky chváliti mohla. Amen.

Pobožnost za dušičky v očistci.

Blažení mrtví, jenž umírají v Pánu.

Za mrtvé se modliti, jesti to svatá a spasitelná myšlénka, dí písmo svaté. Stav duší, které z tohoto světa vykročují, nejsouce ještě ode všech hříšných škvrn očištěny, a teprv na onom světě časný trest za hříchy trpěti musí, stav ten je zajisté smutný a bolestný. Místo to, kde duše takové trpí, sluje očístec, poněvadž se tam duše věřících, tak jako zlato ohněm ode všech vředních hříchů očišťují. Za to velí svaté učení naše modliti se, a to čiň, ó křesťane, následovně:

Modlitba za duše v očistci.

O Pane, otevři rty mé, a ústa má budou hlásati slávu Tvou.

O Bože, vzpomeň na vysvobození mé. Pane, přispěj ku pomoci mé. Pane, uslyš modlitbu mou, a volání mé k Tobě přijď.

Klanění se:

Královi, jemuž všecko žije, Kristu Ježíši, klaň se, ó duše má v nejhlubší pokoře. Královi všech králů na zemi, jenž nás nesmírně miloval a krví svou omyl nás ode všech hříchů, vzdávej, ó duše má, věčnou slávu a vděčnost Kristu Ježíši, Soudci živých i mrtvých, jenž má klíče

smrti i pekla, prozpěvuj, ó duše má, nebeský chvalozpěv: Svatý, svatý, svatý, Pán Bůh zástupů, plná jsou nebesa i země slávy jeho.

O Pane! dejž jim lehké odpočinutí.

Otče můj! plný lásky a dobrotivosti, vyslyš volání naše, když slzavým okem zde na hroby své pohlížíme, když oko plné toužebnosti k nebesům upíráme, když raněné srdce u víře a důvěře tichou nábožností léčíváme. Ty, ó Pane, dal jsi nám naše milé příbuzné a přátelé; Ty, ó Pane! jsi je opět vzal. Přebývajíť v lepším světě s anděly a vyvolenými, jsou u Tebe, a třebaťby někteří v očistci trápením a bolestmi očišťováni byli, tedy je předci jednou uvedeš ve Svou věčnou slávu. Nejvejš dobrotivý Pane, odpustiž jim. Uděl jim korunu věčného spasení. Přijmi je k Tvým Svatým, aby v nevyslovné blaženosti stáli před trůnem Tvým a patřili v tvář Tvou nejsvětější, ó Pane, a světlo Tvé, a radovali se s Tebou na věky věkův.

Smiluj se nad nimi, ó Pane! dejž jim lehké odpočinutí a světlo věčné ať jim svítí.

Povznešení mysli.

Bože lásky a slitování, jenžto miluješ, když dítky Tvé za sebe k Tobě Otci svému se modlívají, smiluj se nad dušičkami v očistci; skrze utrpení a krev Syna Tvého jediného odpusť jim a posvětiž je.

O Pane Ježíši Kriste! jakožto oběť za hříchy celého světa dal jsi se Otci nebeskému, a vinnu naší na kříži přibitou smazal jsi nejsvětější

krví svou; učiň v neskončeném milosrdenství svém, aby oběť tato prospěla dušičkám v očistci, tak aby to, co samy vykonati nemohou, Tvým svatým utrpením, smrtí Tvou a slavným z mrtvých vstáním jim propůjčeno bylo.

Nejdobrotivější Otče svých dětí, pošli svatého anděla svého k dušičkám v očistci, aby je potěšil, a odpuštění a vykoupení jim zvěstoval, po němž tak nevyslovně touží; povolejž je do nebes, aby Tě věčně milovali. Amen.

Otčenáš za duše v očistci.

Otčenáš, jenž jsi na nebesích.

Skroušeně Tebe prosím, ó Pane, odpusť dušičkám v očistci, odpusť jim, že Tebe nejsvětějšího a lásky nejhodnějšího Otce, kterýž jsi je skrze dobrotu svou za své dítky přijal, že Tě nemilovaly vždycky, jakž toho, Pramene vší lásky zasluhuješ, že byly k Tobě někdy nevděčny a neposlušny. Na dostiučinění za hříchy jejich obětuji Tobě, ó Pane, onu lásku a onu čest a slávu, kterouž Ti Tvůj předrahý Syn vždycky na zemi prokazoval, a kterýž za naše hříchy dosti učinil.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Posvěť se jméno Tvé.

Odpusť, ó věčný, nejvýš milosrdný Otče! všem zemřelým, kteří ještě v očistci trpí a se očišťují jako zlato ohněm, odpusť jim, že nejsvětější jméno Tvé vždycky náležitě v uctivosti neměli, že nekráčeli před Tebou vždycky v bázni, a že se častými poklesky křesťanského jména nehodnými stali. Na dostiučinění za tyto hříchy

obětuji Tobě nejvyšší svátost Syna Tvého jednorozeného, v kteréž On Tvé, nade všecko proslavené jméno učením a příkladem tak velice povznesl a ve všech svých činech oslavil. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Přijď království Tvé.

Odpusť, ó Bože pokoje, všem zemřelým, kteří ještě nevešli do blažených příbytků svatého pokoje, odpusť jim, že po Tobě a království Tvém, kdež jedině pokoj pravý přebývá, s tak velikou vroucností netoužili, jak byla jich povinnost. Za jejich obmeškání v dobrém obětuji Tobě nejčistější přání Tvého jednorozeného, kterýmž tak laskavě srdce lidské získati hleděl, aby se stali spoludědiči Jeho. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Buď vůle Tvá jako v nebi tak i na zemi.

Odpusť, ó nejdobrotivější Otče! všem zemřelým, kteří ještě od Tebe vzdáleni jsouce, po tom velice touží, aby se ti přiblížili; odpusť jim, že nekladli vůli Tvou svatou vždycky před vůli svou, že vůli Tvé vždycky neuposlechli, nýbrž ode svých žádostí se častěji svésti dali. Na dostiučinění za jejich neposlušnost obětuji Tobě dětinnou, poníženou a velkou poslušnost Kristovu, kterou v nejtěžších navštíveních dokázal a skrze kterou Tobě poslušným byl až k smrti na kříži Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Chléb náš vezdejší dej nám dnes.

Odpusť, ó nejlaskavější Otče! všem zemřelým, kteříž lační po chlébě nebeském, a vzdáleni od Tebe po Tobě touží, odpusť jim, že nejsvětější chléb oltářní vždycky s onou pevnou vírou, s onou nábožností a láskou nepřijímali, s kterouž to činiti měli, a tak že svého božského Vykupitele někdy v nehodné srdce přijali. Za tyto hříchy obětuji Tobě onu upřímnou lásku a nevyslovnou dobrotivost Syna Tvého nejmilejšího, s kterouž nejsvětější svátost oltářní k našemu potěšení a posvěcení ustanovil. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme našim viníkům.

Prosím Tě nejpokorněji, ó neskončeně shovívavý Otče, odpusť všem zemřelým všecky zlé skutky, jichž se v živobytí svém dopustili a za něž náležitého dostiučinění nevykonali, odpusť jim všecky nápady k hněvu, kteréž kdy k bližnímu svému v srdci svém nosili. Za to Ti obětuji božskou, nejsvětější modlitbu, kterou Tvůj nejmilejší Syn na kříži za nepřátelé své vykonal. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

A neuvoď nás v pokušení.

Prosím Tebe, ó nejmilostivější Otče, jenž nedopouštíš na nikoho tak veliké pokušení, aby síly jeho odolati nemohly, prosím Tě, odpusť zemřelým, že zlým žádostem a pokušením vždy

náležitě neodporovali, nýbrž lákáním klamných a falešných radostí světa a těla svésti se dali a tím ctnost svou ztratili a poškvrnili. Za všecky tyto hříchy obětuji Tobě slavné vítězství našeho božského Vykupitele, jímž přemohl smrt a zlého nepřítele: obětuji Ti veškerý jeho život pozemský, lásku jeho k chudým, čistotným a pokorným, všecku jeho snahu a práci, hořké jeho umučení a smrt. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Ale zbav nás od zlého.

O věčná, neskončená lásko! kteráž nechceš smrt hříšníka, nýbrž aby se obrátil a živ byl: — Vysvoboď všecky vyznávače svaté církve Tvé ode všeho zlého, od všelikého hříchu a ode všech trestů, skrze zásluhy Tvého Jednorozeného, a uveď nás do nebeské vlasti, do věčné slávy do Tvých blažených příbytků. Amen.

Otčenáš. Zdrávas Maria.

Duchovní písně.

Písně při mši svaté.

I.

Při Kyrie.

Bože! před tvou velebností na kolena padáme; zapal v srdcích svou milostí oheň lásky žádáme; bychom Tebe milovali, jak v nebesích andělé, obět Ti obětovali, podle Tvé svaté vůle.

Gloria.

Sláva budiž na výsosti! čest a díky vzdáváme, ó Bože! Tvé velebnosti; dej nám pokoj, žádáme; ó Ježíši! kterýž snímáš tohoto světa viny, k sobě do nebe přiveď nás skrz své předrahé rány.

Evangelium.

Boží slovo ukazuje do věčné slávy cestu; kdo to slyší a splňuje, běží k Božímu městu. Sprav Ježíši! svou milostí, abychom vždy plnili, slovo Boží s ochotností, a Tobě se líbili.

Kredo.

V jednoho Boha věříme, Otce všemohoucího, Stvořitele nebe, země, i v Krista Syna jeho, Duchem svatým počatého, s Panny narozeného, pro nás na svět poslaného, v Božství Otci rovného.

Offertorium.

Přijmiž tu oběť, ó Pane! skrze ruce duchovní, kterou nyní podáváme, a která se promění v tělo a krev Syna Tvého, jak on v pravdě vyjevil, když tuto oběť nového zákona ustanovil.

Sanktus.

Svatý, svatý, Bůh náš svatý! jenž jest Sabaot nazván, Otec, Syn, též i Duch svatý, od věčnosti mocný Pán. Plná jsou, Bože, nebesa, i země velebnosti, Hosanna Ti všecko plesá, Tys hoden vší slavnosti.

Pozdvihování.

Serafíni, lásky plní, dolů s nebe sstupujte, Boha svého s námi nyní v svátosti zvelebujte. Požehnaný! jenž přichází v jménu Páně Syn Boží, od něhož milost pochází tomu, kdo se poníží.

Agnus Dei.

O Ježíši! nejsem hoden, bys ráčil přijít ke mně; však nic méně jen rci slovem, a jistě uzdravíš mne. V Tebe věřím, v Tebe doufám, Tebe nejvejš miluji. Že jsem hřešil, oplakávám, a srdečně lituji.

K požehnání.

Bože! požehnej nás všecky, bychom v lásce trvali, s Tvou milostí chléb andělský, vždy hojně přijímali. Ať jsme živi k Tvé cti, chvále, k Tvému vychvalování! dej nám zdraví při tom stálé a věčné požehnání. Amen.

II.

Úvod.

Zde v skroušenosti padáme, ó Bože! před Tvou tvář; svá srdce k Tobě zdviháme a oči na oltář, hleď tváří na

nás milostnou, i odpusť vinnu spáchanou, svých tvorů opatrovníku, nás nezamítej hříšníků! nás hříšníků! nás bídných hříšníků!

Gloria.

Buď Bohu na výsosti zpěv chvály zvučný vzdán, a milovníkům ctnosti zde svatý pokoj přán; tak Tvá, ó Panovníku, čest nebe probíhá, tak zvuk se našich díků kraj světa rozlíhá.

Evangelium.

Z úst Božích vyjevuje teď nám se poselství, nímž pvavá utvrzuje se víra křesťanství. Kéž nikdy nepodáme se zlému učení kéž statně odolámé všech bludů vábení.

Kredo.

Zde, všemohoucí Tvůrce nebe a země se Ti klaníme, zde nice v prachu ležíc v Tebe, ó Bože Otče! věříme, i v Syna z Panny zrozeného, nás hříšných Vykupitele; též v Ducha v dařích přehodného, všech mrtvých Obživitele.

Obětování.

Rač z rukou kněze vzíti tu oběť přesvatou, a nech ji stále býti nám za hřích výplatou. Ač se jen ukazují zde chléb a víno nám; co v sobě obsahují — jest Ježíš Kristus sám.

Sanktus.

O svatý, svatý, svatý, jest Bůh náš Hospodin! tak svatou hrůzou jatý, Ti zpívá Serafín. Tvé skutky, světa králi! vše hlásá stvoření; když hlas i naší chvály jak nebešťanů zní!

Pozdvihování.

Rač, Otče! s nebes vysokosti sem milostivě vzhlédnouti! rač od svých dítek v důvěrnosti Ti danou oběť přijmouti! viz na ukrutné umučeni, což Tvůj Syn pro nás podstoupil, by od věčného zatracení nás drahou smrtí vykoupil.

Agnus Dei.

Hle! Ježíš dokonává, náš přítel s lotry pní! Lká, bledne, ducha vzdává, krev cedí poslední! Ach Beránek ten tichý, krev vlastní za nás dal, by všeho světa hříchy sám laskav na se vzal.

Přijímání.

Jak s ním jít k stolu Tvému, jsa hříchem zohaven! Rci slovem nemocnému, a budu uzdraven. Mé srdce tužbou hoří, být nyní schránkou Tvou, když víře duch se koří splň, žádost dychtivou.

Ku konci.

Již oběť předůstojnou jsme svatě skonali, v ní, Bože! Tvou moc hojnou a vlídnost poznali. Rač s námi mocně státi, ó Otče milosti Skrz tuto oběť dáti nám věčné radosti.

III.

Ti Bože se koříme, Tvé církve údové, přikázaní plníme co věrní synové; oběť tu rač přijímat, kterou Tě schvalujem, poklesky naše snímat, ať v hod prospěvujem.

Ku Gloria.

Buď chvála, díků vzdáni Bohu světa toho! ke cti jeho vzdělání od zástupu svého! pro slávu Tvou plesáme, Boží Synu, Pane! a srdce vyléváme Tvé poctě oddané.

Před Evangelium.

Proroctvím vůli známe, kterés nám propůjčil; konat jak vůli máme, Ježíš nás vyučil; ach vnitř do srdce skládej nám svá naučení k pokání nás spořádej, ať dojdem spasení.

Ku Kredo.

Bůh náš, věcí všech původ, poslal Syna svého, umřít na lásky důvod, za hřích lidu všeho; ten Pán po z mrtvých vstání chce soudit světa zlost; svatý Duch skrz pokání a křest dá svou milost.

Při obětování.

Oběť tuto vzdáváme z rukou kněze tvého, co závdavek ať máme dědictva našeho; vem vše, co přinášíme, upřímný buď to dar, s tím Tě Boha slavíme, nás hříšných se nevar.

K Sanktus.

Tvé slávy jasnost znejme, ó Králi vznešený, svatý, svatý zpívejme, by byl zvelebený! my Tě s sborem andělstva stokrát pozdravujem a s zastupem pozemstva nejvýš oslavujem.

Po pozdvihování.

Ježíši! k nám pohleď, smrt Tvou připomínáme Tvou krev, tělo dáváme nyní v pravou oběť; Ty jsi ten jediný, v kterémž život svůj máme, Ježíši Tě vzýváme, buď nám nakloněný.

Svatých nebeštanův prosbou a přimlouváním, od bídy vystřiháním chraň nás všech křesťanův. Milost, utěšení popřej, Boží Beránku, který's na kříži stánku vyjednal spasení.

Jest sice nehoden člověk Tebe požívat, však když chceš v něm obývat, tuť jest hned uzdraven. Myť ovšem tím chlebem účastnost lásky máme odpuštění doufáme, těšíce se nebem.

V našem živobytí mnoho's nám dal dobrého; uznavše tak štědrého, sloužíme s obětí. Zbav nás, prosíme tě, nepřátelův bujnosti my práce a těžkosti chcem zažít ve světě.

S tělem naším spojen, Ježíši zůstaň věčně, by člověk byl bezpečně před hříchem ozbrojen; v dařích svých bohatý, milost svou nám vždy zjednej, tělo, duši požehnej Otec, Syn Duch svatý.

Ku sv. požehnání.

Na kolena padejme, hluboce se klanějme, Krista v Svátosti skrytého vroucně vzývejme.

Jak před dnem umučení, při večeři poslední, tak chléb nyní na oltáři v své tělo mění.

Manna nám s nebe prší, chystá se pokrm duší, Ježíš přítomný v Svátosti, svatých prosby slyší.

Požehnej nás, Bože náš! Opatruj nás v každý čas; ty, jenž pod způsobou chleba s námi přebýváš.

Buď od nás všech chválený, uctěný, zvelebený, ó Kriste náš nejmilejší, zde vystavený. Amen.

Píseň po mši svaté, nazvané: Roráte.

Poděkujmež Otci nebeskému, nebeskému, i jeho Synu velmi milému, přemilému, i Duchu svatému mistru tomu jedinému, Pánu Bohu svému.

Jenž ráčil člověka obživiti, obživiti, Adamův pád tudy napraviti, napraviti, když se ráčil z Panny naroditi, potom těžce na kříži umříti.

Pane Kriste! pro slavné vtělení, Tvé vtělení, rač nám dáti vnitřné obživení, obživení, abychom zde dobře pracovali, potom s tebou věčně přebývali.

Píseň adventní.

S nebe posel vychází, z dávna již žádaný, k Panně Marii vchází, od Boha poslaný; ten rajský archanděl, nazvaný Gabriel.

Pokorně se pokloniv, koná své poselství, své hlavy ctně nakloniv, ctí svaté pannenství: Pannu pozdravuje, divnou věc zvěstuje.

Zdrávas, Panno, milostí Božskou naplněná; krásou všelikých ctností nad jiné vznešená; máš rodičkou býti, Syna poroditi.

Syn Boží Tebe volí, chce Tě matkou míti, jak jen svdce Tvé svolí, hned ho máš počíti; svol, ó Panno čistá, počneš Pána Krista.

Proč se rdíš? proč vyptáváš, jak to může býti? Ač muže nepoznáváš, nemeškej svoliti; pannenství nezrušíš, že jsi matkou zkusíš.

Neboj se, to učiní sám Bůh všemohoucí; Tebe čistě zastíní Duch svatý žádoucí. Co nelze mysliti, může Bůh činiti.

Když tak Maria slyší anděla svatého, dí: Já jsem ta nejnižší dívka Pána mého. Podlé tvých slov se staň, co chce můj Bůh a Pán.

Plesej královno rajská, že jak jsi svolila, divné věci moc Božská v tobě způsobila: počalas v svém těle, světa Spasitele.

O divná věc a nová! Bůh ponížil sebe, jejž jsi skrze svá slova přivábila s nebe; na tvé jedno slovo vtělil se Bůh Slovo.

Milá Boží Rodičko, buď naší řečnicí; promluv za nás slovíčko, buď orodovnicí; koho ochraňuješ, od pekla zbavuješ. Amen.

Píseň vánoční.

I.

Zvěstujem vám radost převelmi velikou, porodila Panna čistotou pannenskou, krále nebeského. Chvalmež s nebešťany, Pána andělského.

Proroci od dávna jsou prorokovali, Messiáše Krista píšíc zvěstovali. Pospěš a zavítej, od lidu svého vždy žádostivého.

Slunečko i hvězdy rozkošně plesají, z Tvého narození radost vyznávají; všeliké stvoření maje již naději k svému vykoupení.

Patřmež nemluvňátko ležící v jesličkách, utěšené, sličné, obvinuté v plenkách, jemužto nebeští čest, ckválu vzdávají, kůrové andělští.

Slavný svátek ctíme, Tvého narození, radostně čekáme svého vykoupení. Vysvoboď nás z temnosti plačtivého bydla, do věčné radosti.

Rodička Maria, Panenko přečistá, buď nám milostivá po porodu Syna, ať nás v rozkoš rajskou uvede, a dá nám radost svou nebeskou.

Amen Alleluja spolu zpívajíce, Pánu rozenému vždycky se klaníce, v radosti bez konce, milost u Ježíše na věky majíce. Amen.

II.

Narodil se Kristus Pán, veselme se! z růže kvítek vykvet nám, radujme se! z života čistého, z rodu královského, nám, nám narodil se.

Jenž prorokován jest, veselme se! ten na svět poslán jest, radujme se! z života čistého, z rodu královského, nám, nám narodil se.

Člověčenství naše, veselme se! ráčil vzíti na se, radujme se! z života čistého, z rodu královského, nám, nám narodil se.

Goliáš oloupen, veselme se! člověk jest vykoupen radujme se! z života čistého, z rodu královského, nám, nám narodil se.

Píseň na nový rok.

S jakou čas rychlostí pospíchá k věčnosti! už zas rok pryč pluje, mých dnův ukracuje a jako stín přechází.

Buď Bůh, má dobrota: z let mého života ctěn díkův činěním s tímto doprošením, by k spasení byl ztráven.

Tak den po dni člověk skončí svůj bídný věk, až zemře najednou rozloučen s duší svou, ó lidská nestálosti

Jak se mění ten svět! s ním vše, co polný květ, po chvíli pomine: Ty však Hospodine! jen byl's a budeš věčně.

I mne za krátký čas smrt v prach obrátí zas, kéž svých let cenu znám, ji vždy v paměti mám, kéž se Boha [illegible]spustím!

Což bych měl z celého živobytí svého, jestlibych zlé živ byl poklad v nebi ztratil? žel nevyslovitelný!

Bože, chraň mne před zlým, v ten rok dař vším dobrým viny staré vyluč, život nový propůjč tak, ať se ti zalíbím!

Skonání-li v tom roce, doufám, jakož v Otce, že Pane! vyslyšíš, mne k sobě povýšíš, kde čas víc nemá změny.

Píseň na slavnost nejsvětějšího jména Ježíš.

Ach můj nejsladší Ježíši! grunte života mého, kterýžto plyne v hojností od studně srdce Tvého; můj Pane, plný milosti, jenž ji v hojnosti dáváš všemu stvoření pod nebem, každému ji podáváš.

Zvlášť kdo zpomíná na Tebe a Tebou se spravuje, své práce, všecky starosti Tobě jen obětuje; rád Ty spomáháš každému, jsi plný smilování, kdo jen hledá je u Tebe, najde je bez meškání.

Snášel jsi pro nás tak mnoho, šels až na dřevo kříže, nejprvs pod ním často klesal, nemoha snésti tíže; ach přerozkošná ramena, co jste se obtížila, abyjste jen vůli Otce pro ovce vyplnila.

Nezůstala krůpěj krve v Tvém Božském těle žádná, aby vylita nebyla; ach, ukrutnost přezrádná! ale i krůpěje vody ven z boku Tvého vyšly, aby jen všickni hříšníci pod milost kříže přišli.

Ach, můj předrahý Ježíši! spasíž mne pod svou stráží, ať mne bídy světa toho zlostí svou neuráží; ale ať jsem obhájený před ukrutností jeho, ať jsem mile zastíněný rukou pastýře svého.

A když přijde má hodina, že musím, z světa jíti na nic se neohlížeje, zde všecko opustiti; dej, ó můj nejsladší Pane! abych Tě v nebi spatřil, s Tvými ovcemi milými na věky Tebe chválil. Amen.

Píseň postní.

I.

Již jsnm dost pracoval, pro tebe, člověče! tři a třidceti let, ó bídný hříšníče! Půjdu, půjdu do Jerusalema, tam co o mně psáno, bude vykonáno.

Řád svůj kněžský složím, přestanu kázati, těm bezbožným židům o sobě mluviti; již jest darmo, jen vy za mnou pojďte, učedníci mojí, večeřadlo strojte.

Ještě jednou s vámi za stolem posedím, chléb v tělo víno v krev svou vlastní proměním; na památku svého umučení službu vám prokáži v smutném rozloučení.

Kam se obrátit mám, již mne Jidáš prodal, můj vlastní učedník židé na mne svolal. Ti mne najdou v zahradě se modlit, pro vaše spasení svou krví se potit.

Tuť žádné naděje míti víc nebudu, v těžkostech velikých postavený budu; mé vzdychání platné nic nebude, smutná jest duše má, až jí k smrti bude.

Hle, stráže vyslaná, již mne polapila, když mne Jidášova ústa políbila; již jsem svázán ukrutně provazy, sem tam se mnou hází a na zem poráží.

Ei, již jsem přiveden k soudu k Annášovi, odtud mne povedou ku Kaifášovi, a tu všickni neprávě žalují, všickní perou, bíjí a biči mrskají.

Korunu trnovou na mne přistrojili, převelmi špičatou na hlavu vstavěli: ach, nastojte, již krev všude teče, ach tolik tisíc ran mám pro tě člověče.

Falešní svědkové před Pilátem svědčí, Pilát, židé všickni rádi jsou té řeči, a protož hned „Ukřižuj!“ volají, ať se brzy stane, tak všickni žádají.

Raděj propustíme lotra Barabáše, než abychom měli živého Ježíše! kteréhožto na smrt chcem vydati, my ho chceme dáti radč ukřižovati.

Řekl Pilát židům; hle člověk nevinný, bych k smrti ortel dal, na to nemám zření: jej vyvésti, a to s vaší vůlí Zkříkli: buď krev na nás i na naše syny.

Král slávy nebeské již na smrt se béře, ó duše křesťanská! považ tu tíž kříže: svaté nohy již pod ním klesají, nemohouce státi, židé ho kopají.

O horo vysoká, horo Kalvárie! Cesto kamenitá, ó jak dlouhá chvíle! Již nemohu mdlobou kříž unésti, ach Šimone, pomoz na horu donésti.

Svůj kříž s sebe složím na něj se položím, katané ukrutní hřeby prorážejí ruce, nohy, ach údy ubohé již jsou roztažené, s křížem vyzdvižené.

Ei, visím na kříži, a žalostně volám, s mou milou matičkou bolestně se žehnám: ji poroučím Bohu; Otci mému, a potom Janovi, učedlníku svému.

S tebou se též žehnám, ó milý křesťane, pro tebe krev cedím, z boku strany pravé, máš-li ke mně své srdce upřímné, polituj, poželiž mé smrti nevinné.

Celý jsem život svůj pro tebe již vydal, všecku krev vycedil, nic jsem nelitoval, ještě k tobě hlavy své nakloním, abych tě moh' spasit, pak duši vypustím.

Každý křesťan považ, polituj Ježíše, máš mít otevřenou bránu věčné říše, do kteréžto jest-li chceš přijíti, umučení Páně hleď v paměti míti.

Již v ten nynější čas hleď činit pokání, můžeš v něm dojíti hříchů odpuštění; umři s Kristem, zanech zlých žádostí, tak dočkáš vzkříšení s velikou radostí.

II.

Podlé kříže plná žele, stála matka Spasitele, když Syn její na něm pněl. Duši její přeubohou, zkormoucenou pro trest mnohou, přeostrý meč otevřel.

O jak smutná, sužovaná, byla máti požehnaná v hoře toho úchvatě! O jak mdlela, jak se chvěla, a jak tlela, když ho zřela strádat k světa výplatě!

Jest-li někdo v zemském dolu, jenž by zdolal prostý bolu — matku zříti ztrápenou?! Kdož by roniť pláč se styděl, kdyby matku Páně viděl se svým synem souženou?

Pro národa svého vinu zřela, jak jejímu synu tělo biči zedrali. Zřela, jak Syn její lásky, úmornými spoután pásky, dokonává zsinalý.

Eja, matko, lásky zdroji! nechať mne žel s tebou spojí, nechť se s tebou rozkvílím! ať mé nitro rozkochané ke Kristovi láskou zplane, ať se jemu zalíbím!

Svatá matko! ony rány, jimiž údy Krista sklány hluboko mne v duši vtlač. Ty bolesti, jež chtěl nésti podle zvěsti, pro neřesti se mnou mile dělit rač.

Nechť bol dědím, slze cedím, s častností na kříž hledím, pokad stává života. Podle kříže s tebou státi s tebou spolu věrně lkáti, vroucná jest má ochota.

Panno! ty všech pannen slovo, buď mi srdce tvoje právo, dej, ať s tebou rozplývám. V každé době, roveň tobě, ať smrt Páně nosím v sobě, a ran jeho pomnívám.

Nech ať rány jeho čiju, ze kříže se podnapiju, z lásky k tvému synovi. Láskou touto když se znítím, nechať přímluvy tvé cítím, když Bůh soudy vypoví.

Uděl, ať mě kříž ohráží, a smrt Páně jest mi k stráži, jeho milost v otavu. A když tělo toto skoná, dej, ať duše neúhonná přijde v rajskou oslavu.

Píseň velikonoční.

Třetího dne vstal Stvořitel z mrtvých, náš milý Spasitel, radujme se, veselme se.

Jenž před Pilátem odsouzen, a na kříži jest umučen, s lotrem do ráje uveden.

Plačíce jeho bolesti, Paní nesli drahé masti, chtíc jeho tělo mazati.

Svatá Maří Magdalena, plačtivá, kající žena, Jakubova a Salome.

K nimžto anděl Páně vece: koho vy paní hledáte, toho již v hrobě nemáte.

Ale jděte a pospěšte, do Galilee se ptejte, tam ho zajisté uzříte.

Hned jsou ženy nemeškaly, do Galilee se braly, učedníkům pověděly.

Vesel se říše nebeská, andělská i archandělská i všecka obloha zemská.

Když Pán Ježíš Kristus umřel, i hned jest nám ráj otevřel, svaté v temnostech navštívil.

Pekelníci otevřte, Stvořitele svého pusťte, již žádné moci nemáte.

Jak jsou ten hlas uslyšeli, Otcové svatí v tu chvíli, převelmi se zradovali.

Řkouc: Vítej nám přežádoucí, Spasiteli všemohoucí, Tebeť jsme z dávna žádali.

Král slavný peklo obloupil, po smrti do něho vstoupil své voleně vysvobodil.

Raduj se všecko stvoření, na den Božího vzkříšení, chválíc jeho oslavení.

Chvaltež jej všickni stavové, panny, vdovy i manželé, z mrtvých vstání Spasitele.

Zpívejtež všickni ptáčkové již veseleji než prvé mocí svého Stvořitele.

Veselte se i zvířátka, i všechna sprostá hovádka, chvaltež Pána Jesu Krista.

Pukejte se i stromové, zelenejte se lesové, louky kvítí vydávejte.

Hory také již plesejte, pahrbkové poskakujte, zahrady užitek dejte.

Rosa padej na vinice, úrody dejte chmelnice, vydej ovoce štěpnice.

Prš tichý deště na osení, bějř mocnost všecko koření, okřívej všecko stvoření.

Všickni lidé se veselte, Alleluja prospěvujte, čest, chválu Bohu vzdávejte.

Vzdejte chválu Tvůrci svému, Jesu Kristu nebeskému, milému Duchu svatému.

Vše jednomu Hospodinu, ať nám všem odpustí vinu, popřeje v nebi příbytku.

Kriste, pro tvé oslavení, dej nám hříchů odpuštění, s Tebou věčné přebývání. Amen.

Píseň o Svatodušních svátcích.

Zavítej k nám, Duchu svatý, s Otcem Synem též podstaty, a rozlej se v srdcích našich, v darech spasení nejdražších.

Mysl naší vírou osvěcuj, a vůli láskou rozněcuj; paměť ustavuj v naději, svědomí v pravém pokoji.

V myslu přímém postavuj, a srdce čistotou korunuj, žádosti řiď svatou básní, těla bujnost skrocuj kázní.

Nad mysli panovati dej, rouchem ctností je odívej, ať vše, co se tobě líbí, činí, slyší, vidí, mluví.

Bychom obraz Otce nesouc, a v Krista vkořeněni jsouc, tak po té bídě vezdejší vzali v nebi život lepší.

Dejž to s milosti Otcovy, plné zásluhy Kristovy, štědrý dárce, Duše svatý, Bože v bytosti jediný. Amen.

Píseň na slavnost Božího Těla.

Chval jazyku důstojného těla Páně tajemství. Též předrahé krve jeho, kterou z milosrdenství vylil král národu všeho za hříšné člověčenství.

Nám se ráčil naroditi z Panny bez porušení, mezi svými živu býti, rozsíval své učení, dřív pak než měl běh skončiti, věc činil k podivení.

V poslední večer stoloval s učedníky milými, zákon úplně zachoval, jedl beránka s nimi; pak za pokrm jim daroval, sebe city vroucími.

Slovo, jenžto se vtělilo slovem chléb v tělo změní, krví jest, což víno bylo, nad smyslu pochopení nechť věří, by nezbloudilo, srdce v Božské zjevení.

Velkou tedy pobožností svátost tu zvelebujme, nový zákon s uctivostí nad starý vychvalujme, proti smyslu podvodnému, vírou se utvrzujme.

Bohu Otci všemocnému budiž čest, díků vzdání, Synu jeho jedinému chvála a požehnání, Duchu v Božství jim rovnému stejné zvelebování.

Písně k Panně Marii.

I.

Divotvorná krásná, přemilostná jasná, slavná a důstojná nebes Paní! Nad tebe vzácnější, nad tebe mocnější mimo jediného Boha není. Po tobě prudce touží mé srdce, žádá milovat až do skonání, tebe, ó Maria! bez přestání.

Ty jsi celá krásná, vší poškvrny prázná, na tebe Trojice svatá dary snesla všecky z svého pokladu Božského ozdobila tebe nad vše tvory; vše, co na tobě jest chvály hodné, tak dokonalou tě Bůh způsobil, že sobě samému hednou zvolil.

Pro tak velké ctnosti. s ními od věčnosti, nad slunce, Maria! jsi se skvěla: nejvyšší nebes Pán, a to Bůh Otec sám volil, by jsi jeho Dcerou byla: tak Bůh Syn sobě zalíbil v tobě, s trůnu se sklonil, Matkou svou uznal, Duch svatý nejčistší chotí nazval.

Tys v nebeském dvoru nejvyšší po Bohu, ty jsi, ó Maria, slavná Paní, tys nebes Královna, mocná Císařovna, tobě se měšťané nebes klaní; množství andělů nespoří chválu, libě zpívají, stále plesají, čest, chválu, Maria! ti vzdávají.

Slunce tě odívá, k nohoum tvým, Maria, stříbrný měsíc se také klade; hvězdy pro ozdobu dělají korunu okolo tvé hlavy ke cti, chvále; všecko, co jen jest vzdává tobě čest, jak na výsosti, tak i na zemi, tě vzývá, uznává mocnou Paní.

Bůh tebe také sám zvolil za matku nám, hříšníkům a všechněm zarmouceným; tys Orodovnice, mocná Spomocnice, spomáháš v neštěstí postaveným. Od všeho zlého, zbavíš každého, časně i věčně, kdo tebe vzývá, mateřské pomoci vždy nabývá.

Nuž, ó slavná Paní na nás bídné vzhlédni, vykořeň nejprve hřích všeliký; tělesný obzvláštně, pro který Bůh přísně na nás uvrhuje trest veliký. Slyš, ó Maria, ak tebe

vzývá, tobě stěžuje, slzavě stejská, tak bídou strápená země Česká.

Před trůn tvůj padáme, ruce své spínáme, přimluv se, Maria, za křesťané; hlas chudých pusť k srdci, kroť Božskou pravici, ať již Bůh trestati nás přestane; ty, ó Matičko, Boží Rodičko! Vypros vyžádej úrody zemské, nedopusť mor, vojnu v zemi české.

Posledně voláme, slzavě žádáme, přimluv se k Ježíši, svému Synu; když život přestane, a smrt nám nastane, by šťastnou udělil nám hodinu; tenkrát svou mocí přispěj k pomoci, vypros, Maria! poslední milost, ať s Tebou užijem věčnou radost.

II.

O Maria, moje žádost! mé celé potěšení! ty jsi mého srdce radost, ve všem mém zarmoucení.

Ty jsi síla všech zemdlených, ty jsi ztrápených rada, tys pomoc všech opuštěných, kdo tě za pomoc žádá.

Žádný nebývá oslyšen, kdo tě za milost prosí, nebude nikdy zahanben, kdo se s tebou honosí.

Šťastným se nazývat může, kdo pod tvou stráží stojí, celý svět jej nepřemůže, ničehož se nebojí.

Poď tvou stráží, ó Maria, žádám já hříšník býti, s tvou pomocí Matko milá, chci na světě živ býti.

Pomoz, pomoz, ó Maria! pomoz zarmoucenému, pomoz, pomoz, matko milá, v bídách postavenému.

Pohleď na mne jak jsem bidný, zbaven lidské pomoci, k tobě se utíkám nyní, ty mně můžeš spomoci.

Pokušení mne sužuje, kříže ze všech stran tlačí, zármutek mne obkličnje, mé srdce nutí k pláči.

Chodím celý jak zmámený, přítele sobě hledám, ale nikdež zarmoucený, v světě ho nenalezám.

Pročež k tobě ve dne v noci, matko volám o pomoc, ze vší síly, ze vší mocí, volám: Maria spomoz.

Uslyš můj hlas, mé volání, vytrhni mne z mé bídy, tak ať tvoje smilování, nade mnou každý vidí.

Zvlášť, kteří chtějí z mé bídy posměch činiti sobě, dej ať s podivením vidí, že jsem požehnán v tobě.

Neb v tě doufám, ó Maria! a nebudu zahanben, věřím silně, matko milá, že nebudu opuštěn.

Doufám silně, ó Maria! že ty se o mne ujmeš, by mne nesklíčila bída, že mně jistě spomůžeš.

Ač já v tom mém zarmoucení, pro mé hříchy veliké nejsem hoden potěšení, pro zločiny všeliké.

Poněvadž ty ale sluješ hříšníkův útočiště, že se nade mnou smiluješ, to já doufám zajistě.

Neb ty hned v mé maličkosti, o mne jsi se starala, hojnost mateřských milostí, mně jsi udělovala.

Neb cokoliv mám aneb znám, všecko pošlo skrz tebe, učiň, ať i nyní seznám pomoc tvou, Paní z nebe.

Neb když skrz tě požehnání v mé živnosti nabudu, za to tobě do skonání, věrně sloužiti budu.

Protož se k tvým službám celý, s tělem, s duší oddávám, jak upřímná láska velí, tak se tobě poddávám.

Se mnou vládni a rozkazuj, jsem tvůj služebník, Paní! před lstí ďábla mne ochraňuj, zvlášť v posledním skonání,

Pročež nyní k dokázání služebné povinnosti padám na zem, k tvé cti, Paní! ji líbám s uctivostí.

Nechci se tě v žádné době, ó má Paní! spustiti, přeju sobě, láskou k tobě, celý svět zapáliti.

Těšiti se budu s tebou, až mne pojmeš za sebou, na onu nebeskou horu, tam budem věčně spolu,

III.

Tisíckrát buď pozdravená, nebeská královno, bez přestání buď uctěná, Maria, čistá Panno, o všech, kteří tě milují, a k tobě se utíkají. Maria, Maria, buď nám milostivá.

Dovol, dovol, Panno krásná, k tobě přistoupiti, synům, dcerám, matko vzácná, nohy políbiti, dej znamení své milosti, potěš nás smutné v úzkosti. Maria, atd.

Nezavrhuj nás nehodné, ó Matičko naše! popřej mile

na nás bídné, pros za nás Ježíše, v kříži, bídách a v trápení, ať polehčí nám volání. Maria, atd.

Víme, že jsme zasloužili, trpět ještě více, když jsme Boha rozhněvali, hříchem převelice; pomoz, Matičko, žádáme Boha víc hněvat nechceme. Maria, atd.

Před tebou ruce spínáme, ó Matičko naše, tebe pokorně žádáme, pros za nás Ježíše: by odpustil nám všem vinny, netrestal dle provinění. Maria, atd.

Pomoz, pomoz, ó Maria! v těžkostech, v trápení, uslyš synův, Matko milá! plačtivé vzdychání, nyní i v hodinu smrti, rač naší vždy Matkou býti. Maria, atd.

Že se stane, tak doufáme, útočiště naše! a že milost najdeme skrze tě u Ježíše, nedopouštěj v hřích padnouti, nedej věčně zahynouti. Maria, Maria, buď nám milostivá.

IV.

Proč Maria, proč si tak naříkáš a tak smutně vždycky vzdycháš? Křesťanská duše! pojď, podívej se, jak probódl meč mé srdce.

Jak mile sem na Marii zhlédl, hned mně můj obličej zbledl, jak se Synáčkem loučí s miláčkem, víc pohlédnout sem nemohl.

Ach, můj Synu! proč mne chceš opustit a ode mne pryč odejít? Matičko milá, přišla hodina, že mám za hřích lidský umřít.

Když Maria o smrti slyšela, leknutím div neomdlela, Pán se naklonil k Matce promluvil, nermutiž se Matko milá.

Neboť jinak nemůže to býti, oba musíme trpěti, mne budou trýznit, ukrutně trápit, a ty na to musíš patřit.

Ježíš už jde k hoře Olivetské, smutně vzdychá, po Matičce, tak též i všicí, učedlníci, smutně nad ním bědovali.

O mistře náš! proč tak smutně vzdycháš, Ty nás dnes opustit hodláš? Mé milé děti, máte věděti, že mne všickni zanecháte.

Když na horu s Ježíšem jsou přišli, poručil, by posečkali, sám do zahrady, do Jetsemany, odešel a se k Otci modlil.

Anděl z nebe kalich umučeni, nese Kristu k posilnění, on jej přijímá, div neomdlívá, krvavý pot z něho teče.

Navrací se k spícím učedlníkům, ku třem milým apoštolům, řka: by s ním bděli, a se modlili, by pokoušeni nebyli.

Po třikráte na tváři se modlil, k učedlníkům se navrátil, řka: už se strojte, a se mnou pojďte, blíží se ten, jenž mne zradí.

Jak jen vstali, Jidáš hned přistoupil, a mistra svého políbil. Zdráv buď mistře můj, já učedlník tvůj k tobě Pane, já přicházím.

Když byl Ježíš slova ta uslyšel, dí: příteli, proč jsi přišel? v tom katanové, zlostní židové, chytili Pána jak sločince. Amen.

V.

Matka pláče, ruce spíná, ach můj Bože rozmilý! Božského jejího Syna kati na kříž přibili! v této přežalostné době chci umříti s Ježíšem, bledá na zem klesá v mdlobě, líto jest Marie všem. O bolesti, ó žalosti srdce tvého čistého! Ach, a naše nepravosti vbodly meč ten do něho.

Nyní vzhůru pozvedaje oči pláčem zkalené, a zas kvílí, když spatřuje nohy, ruce zraněné; — ruce, které líbávala, které vždycky žehnaly; nohy, které vídávala, k ubohým jak spěchaly. O bolesti, ó žalosti, atd.

Žízní, prosí, umíraje, Matka nesmí k dítěti! každý kat mu vzhůru laje, ona musí slyšeti! velké bídy nesem sice, bolesti my trpíme, ta však nevýslovně více, nad kteroužto kvílíme. O bolesti, ó žalosti, atd.

„Proč jsi opustil mne Otče!“ těžce voláš Ježíši! A Marii přehluboce jímá bolest nejvyšší. Vidí sebe opuštěnou od Synáčka milého, vidí sebe povrženou pro Tvou smrt od každého. O bolesti, ó žalosti, atd.

Čeho někdy s pečlivostí po Sionu hledala, to jí s takou ukrutností Kalvárie odňala! — Již na kříži dokonává všecka její naděje; Ježíš ducha odevzdává, kam se Matka poděje. O bolesti, ó žalosti, atd.

Janovi jsi poručena, ale sám Jan opuštěn! jeho mysl poraněna, že jest Ježíš umučen. Jan, ta dušička milostná, hořce musí kvíleti, kdož Tě tedy přebolestná, kdož Tě bude těšiti? O bolesti, ó žalosti, atd.

„Otče, přijmi ducha mého, nebo vše jsem dokonal! byla ještě slova jeho, a pak ducha odevzdal; duše jeho k otcům vešla, Maria však viděla jak mu svatá hlava klesla, a žalostí omdlela. O bolesti, ó žalosti, atd.

Již neměla žádné síly, předc ještě se vzchopila, a v tu hrůzy plnou chvíli novou hrůzu spatřila! Srdce jeho probodeno, s vodou krev se vylila, — „ach, kéž mně tak učiněno!“ ruce lomíc, pravila: O bolesti, ó žalosti, atd.

Potom s kříže sundavali tělo svaté k pohřebu, Matce na klín pokládali, sprorážené od hřebů, — když ponejprv andělové „Sláva Bohu“ zpívali; tak na klíně její rtové krásné dítě líbaly. O bolesti, ó žalosti, atd.

Kde ta krása Tvého těla, kde ty růže tváří Tvých? kam se Božská jiskra děla, Tvojích očí nebeských! tuhé údy, bledé líce, nejsi k sobě podoben! ran krvavých na tisíce, Jesu! Ty jsi zohaven. O bolesti, ó žalosti, atd.

S Marií my chcem plakati nad našimi vinami; k té bolestné chceme lkáti: ach, smilуj se nad námi! abychom se z hříchů káli, pro něž Ježíš křižován; bychom došli tam té slávy, Bůh kde věčně milován. Pro bolesti, pro žalosti trdce Tvého svatého, vypros Matko skroušenosti, bytu v nebi blahého.

VI.

Vše síly mé duše, ať Boha chválí, a jeho samého, ať věčně slaví. Zpívejte: Maria, srdcem i ústy řkouc: Salve Regina, ve dne i v noci.

Marii chváliti, pospěšte k trůnu, na kterém kraluje, v nebeském lůnu. Zpívejte Maria atd.

Čest ve jménu Otce i také Syna, vzdávejte vší lásce, svatého Ducha. Zpívejte atd.

Je plná milosti, Matka a Panna, od Ducha čistoty, vždy milovaná. Zpívejse atd.

Maria zrozená jest bez poškvrny, od hříchu sproštěná i od vší viny. Zpívejte atd.

Po Ježíši Synu, buď čest Marii, rozmnožujme chválu její na zemi. Zpívejte atd.

Ona zatvrzelé, srdečka naše, obměkčiti může, lítostí zase. Zpívejte atd.

Ty jsi Adamových, synův naděje, Maria ty sama, žádná krom tebe. Zpívejte atd.

Ty matko přemilá, v našich bolestech, pros za nás u Boha, ve všech úskostech. Zpívejte atd.

Tobě k nohoum padám, s srdcem skroušeným odpuštění žádám, hříchův svých želím. Zpívejte atd.

Ach naděje naše všicí voláme, vzhlédni na nás hříšné, tebe žádáme. Zpívejte atd.

Bychť pak stratil řeč svou, lásky žalost, dej srdci milost Tvou, zpívati mocnost. Zpívejte atd.

Matko, mne opatruj, v posledním boji duši mou ochraňuj, skrze lásku svojí. Zpívejte atd.

Maria, Maria, konec už dělám, ach Salve Regina, k nohoum tvým padám. Zpívejte atd.

Chvalozpěv sv. Ambrože a sv. Augustina.

Tě Boha vychvalujem, neskončeného v mocnosti: Tebe Pána zvěstujem, plného divotvornosti; Tys od světa celého ctěn za Otce věčného.

Tobě Cherubínové s Serafíny v horlivosti nebeští andělové v ponížené uctivosti neustále zpívají: Svatý, svatý hlásají.

Přesvatý Bůh Sabaot, Pán nesmírné velebnosti. Zástupům prospívá vhod ve své neobmezenosti; nad vším tvorem kraluje, nebe, zem naplňuje.

Tobě dobrořečící ctná apoštolů společnost, Pane, před Tvou stolicí díky své vzdává na věčnost, velebí prorokové, chválí krvosvědkové.

Tě slaví po všem světě Otce nejvyšší hodnosti, svatá církev v jednotě, a svatých všech obecností. S Tebou, i Syna Tvého, ctí jednorozeného.

Svého Utěšitele též vzývá Ducha svatého, duší Posvětitele, v svém osvícení mocného: Otci Synu rovného, stejně dokonalého.

Ty jsi král svrchovaný, Otce Syn věčný, ó Kriste! K člověčenství seslaný, a narozen z Panny čisté pro světa vykoupení, za hřích dostičinění.

Smrti osten jsi přemoh' a otevřel rajskou bránu, aby člověk tam být moh' blahoslaven při svém Pánu; od otcovské pravice soudit přijdeš v oblace.

Protož, Pane! horlivě, Tvoji sluhové žádáme, obrať nás milostivě, na Tebe jen spoléháme; pro kterés svou krev vylil, abys k Svatým přivtělil.

Bože, rač svůj lid spasit! a dědictví žehnat svému: dej Tebou se honosit, a doveď k cíli věčnému; vštípě v nás vin želení, těch darů k obdržení.

Ostříhej nás tento den, Pane, od vší neprvavosti; myť chceme skrz čas všecken Tebe chválit v povděčnosti, aby bylo Tvé jméno věčně veleslaveno.

Smiluj, smiluj se, Pane! svým důvěrným přej zastání; propůjč nám, Hospodine, své otcovské požehnání! Bože, kdož v Tě doufají, věčné zkázy nemají.

Pange lingua.

Pange lingua gloriosi corporis mysterium, Sanguinisque pretiosi, Quem in mundi pretium, Fructus ventris generosi Rex effudit gentium.

Zvěstuj těla vznešeného jazyku náš tajemství, oslavuj krev Pána svého, jižto z milosrdenství, pošlý z lůna panenského, vylil král všech království.

Nobis datus, nobis natus Ex intacta virgine, Et in mundo conversatus Sparso verbi semine; Sui moras incolatus, Miro clausit ordine.

Nám se podal, nám se zrodil z panny, vadou nejaté světem chodil, k Bohu vodil slovem pravdy přesvaté; a když světa cesty schodil, divem zavřel žití své.

In supremæ noctis cœnæ Recumbens cum fratribus,

S bratry u svatého stolu když posléze stoloval, a be-

Observata lege plene Cibis in legalibus: Cibum turbæ duodenæ, Se dat suis manibus.

Verbum caro, panem verum, Verbo carnem efficit, Fitque sanguis Christi verum, Et si sensus deficit, Ad firmandum cor sincerum Sola fides sufficit.

Tantum ergo Sacramentum Veneremur cernui, Et antiquum documentum, Novo cedat ritui, Præstet fides supplementum, Sensuum defectui.

Genitori, Genitoque Laus et jubilatio, Salus, honor, virtus quoque, Sit et benedictio; Procedenti ab utroque Compar sit laudatio. Amen.

ránka s nimi spolu po zákonu požíval, dvanáteru apoštolů za pokrm sám sebe dal.

Chléb tu v pravé tělo slovem slovo mění vtělené, víno v krev pak v divu novém; ač jsou smysly zatměné, srdce čisté víry slovem v pravdě jest ujištěné.

Svátosti té neskonalé čiňme vroucně poklonu; ustup vše, co zastaralé, novému teď zákonu, síle mysli nedozralé víra přispěj k úkonu.

Otci, Synu čest a chvála prospěvuj se v nadšení, moc a sláva neustálá buď i díkůčinění. Duchu z obou neskonalá čest a rovné chválení! Amen.

Dies iræ.

V ten den hněvu děsnětmavý v prach vše spálí plápol žhavý; s Sybillou jak David praví.

Ó jak hrůzou lidstvo zbledne, v oblacích až Krista shlédne, vědouc, že teď na soud sedne.

Trouby divný zvuk v tu dobu zahlaholí v skrýše hrobů: „Vzhůru Soudce před osobu!“

Smrt i obor strne celý, an tu mrtví s svými těly zdvihnou se, by účet zděli.

Předloží se kniha činů, v níž lze čísti zemských synů každou ctnost i smrti vinu.

Z ní, aj! Soudce všecko zjeví, skutky, o nichž nikdo neví, odhalí, ni trestu sleví.

Co mám bídný tehdáž díti? zástupce kde sobě vzíti? an se ctnostný bude chvíti.

Králi strašný v slávě svojí, v Němž spásu kladu tvoji, ó spas mne milosti zdroji!

Považ, Jesu! onu snahu, kterous podnik' k mému blahu, nechť na soudě ujdu vrahu.

Pro mne však trud tvé tělo i smrt kříže vytrpělo; nedej, by vše v zmar být mělo.

Odpusť, přísný Soudce zlého, v čem mne shledáš nepravého, než den přijde hněvu tvého.

Pro své hříchy vedu lkání; vina stud mi ve tvář shání, Bože můj, měj slitování!

K Máří jenž jsi sklonil sebe, lotru's ráčil slíbit nebe, i mne's učil doufat v tebe.

Ač má prosba hodna není, láska tvá měj ke mně zření, uchovej mne zatracení.

S ovcemi nech mne se sbratřit, ku kozlům mi nedej patřit, po pravici tvé se spatřit.

A když zlé tvůj výrok hlasný v oheň pošle neuhasný, uvítej mne hlas tvůj spasný.

Pane, slyš mou prosbu vroucí, víz mé srdce hořem mroucí, způsob cíl mi přežádoucí!

Bude pláč to a třas oudů, až v den ten se hříšník k soudu z hrobového svedře lože.

Milostiv pak buď nám, Bože! Jesu, pro zásluhy tvoje uděliž nám všem pokoje. Amen.

Národní hymna.

Zachovej nám, Hospodine,
císaře a naši zem!
Dej, ať s víry moc mu plyne,
ať je moudrým vladařem!
Hajme vždy koruny jeho
proti nepřátelům všem:
osud trůnu Habsburgského
Rakouska je osudem.

Plňme věrně povinnosti,
chraňme právo počestně,
a když třeba s ochotností
v boj se dejme statečně!
V paměti povděčné mějme
slávu vojska vítěznou,
jmění, krev i život dejme
za císaře, za vlasť svou!

Čeho nabyl občan pilný,
vojín zbraní zastávej:
uměním a vědou silný
duch se zmáhej, jasně skvej!
Bože! slávy rač popříti,
žehnej vlasti milené:
slunce tvé nechť v míru svítí
na Rakousko blažené!

Stůjme k sobě každou chvíli,
svornost jenom moci dá;
spojené kde vládnou síly,
snadno vše se vykóná.
Když se ruka k ruce vine,
pak se dílo podaří;
říš Rakouská nepomine,
sláva vlasti, císaři!

Strofa dodatečná.

Císaři po boku vládne,
rodem, duchem spřízněná,
v kráse, kteráž neuvadne,
císařovna vznešená.
Bože! račiž rozkvět nový —
Habsburgskému domu dát:
Františkovi Jozefovi,
Alžbětě rač požehnat!

Obsah.

Stránka

Předmluva 3
Modlitba 10

Vysvětlení dvanacti obrazů, představující lidské srdce.

Obraz 1. První vyobrazení představuje srdce nevinného dítěte, hříchem ještě nepoškvrněného.. 11
Modlitba 13
Obraz 2. Srdce světákovo v němž panuje hřích a ďábel 14
Modlitba 17
Obraz 3. Srdce hříšníkovo, kterýž tak opravdové pokání činí, že z něho hřích již prchati počíná 19
Modlitba 21
Obraz 4. Podoba srdce lidského, z něhož byl hřích vypuzen, a v kterémž jest víra v Boha a svaté evangelium upevněna, tak že v něm Duch svatý přebývá 23
Modlitba... 26
Obraz 5. Srdce člověka, jenž jest skrze zásluhy Spasitelovy s Bohem smířen a naplněn láskou Pána Ježíše Krista 27
Modlitba 30
Obraz 6. Srdce člověka v Bohu blaženého, chrám Ducha svatého a příbytek nejsvětější Trojice..... 32
Modlitba 36
Obraz 7. Podoba srdce, v němž pravá víra chladne, a které svět poznovu milovati počíná..... 37
Rozjímání a modlitba 40

Stránka

Obraz 8. Podoba srdce lidského, kteréž po dokonalém polepšení a obrácení zase hříchu se nakloňuje a ďáblovi úplné panování nad sebou zanechává..... 43
Modlitba 47
Obraz 9. Smrt bezbožného a odplata hříchu..... 51
Modlitba 54
Obraz 10. Podoba srdce křesťana, jenž v boji proti hříchu pevně stojí a v dobrém setrvá až do konce 55
Modlitba 59
Obraz 11. Smrt nábožného a spravedlivého křesťana 62
Modlitba 65
Obraz 12. Představuje hřbitov 66

Upřímné slovo k hříšníku.

1. O cíli a konci člověka 70
2. O milosti Boží..... 74
3. O hříchu smrtelném 77
4. O smrti 80
5. O soudu 82
6. O pekle 86
7. O milosrdenství Božím 90

Ponaučení o nejdůležitějších povinnostech stavů.

1. O povinnostech rodičů 93
2. Povinnosti dítek k rodičům..... 95
3. Povinnosti služebného lidu 97
4. Ponaučení a napomenutí pro svobodné obého pohlaví 98

Potřebné ctnosti, kterých duše po dokonalostech toužící konati má.

1. O zapírání sebe samého 102
2. O lásce Boží 103
3. O lásce k bližnímu..... 105
4. O ustavičném horlení v dobrém..... 107

Stránka

Ponaučení a modlení pro Boha milující a spásy žádoucí duše.

Jak modlitba spořádána býti má 109
O modlitbě ústní 111

Ranní pobožnost.

Ponaučení o ranní modlitbě 113

Modlitby ranní.

Při procitnutí 114
Při oblékání se a mytí 114
Odporučení se do ochrany a do přímluvy Panny Marie, všech Svatých, svatého Anděla Strážce a svého Patrona 116
K závěrce 117
Tři Božské ctnosti 117
Když vycházíš z domu, po práci se ubíráš 119
Ponaučení a modlitba, jak bychom den svatě skončili 119
Pozdravení andělské 120
Před prací 121
Při práci 122
Po práci 122
Když hodiny bijí 122
V čas utrpení 124
V čas pokušení 124
V čas zármutku a starosti 124
Kdybys do hříchu upadl 124
Když bližního hřešiti vidíš 124
V čas pronásledování 125
V jakéko-li příhodě neb neštěstí, neb nebezpečenství 125
Ve čtvrtek k památce úzkosti Kristové na hoře Olivetské 126
V pátek k památce smrti Ježíše Krista na kříži 126
Když se jde s nejsvětější svátostí k nemocnému 127
Když jdeš okolo kříže svatého 127
Když se umíráčkem zvoní 127
Ponaučení o stolní modlitbě 127

Stránka
Modlitba před jídlem 127
Po jídle 128

Pobožnost večerní.

Ponaučení 130

Modlitby večerní.

Modlitba 131
Díkůčinění 131
Vzývání Ducha svatého 131
Zpytování svědomí 132
Žel a lítost 132
Předsevzetí 133
Odporučení se do ochrany Panny Marie a všech Svatých 133
Modlitba církevní 133
Požehnání 134
Modlitba o milost blažené smrti 135
Rozjímání večerní 135

Pobožnost mešní.

Ponaučení o mši svaté a slyšení slova Božího 137
Vysvětlení kněžského roucha 142
Rozličné barvy oděvu církevního 145

Modlitby při mši svaté.

Před mší svatou 145
Modlitba po mši svaté 182
Modlitba, když do chrámu Páně jíti a mši svaté přítomen býti nemůžeš 183
Modlitba před kázáním 184
Modlitba po kázaní 184

Pobožnost kající.

Ponaučení o svátosti pokání 185
Modlitby před svatou spovědí 186
Vzbuzení lítosti 188

Stránka
Dobré předsevzetí 189
Modlitba k Panně Marii 190
Způsob, jak se zpovídati sluší 191
Modlitba po svaté zpovědi 192
Modlitba k Bohu Otci 193
K Bohu Synu 194
K Bohu Duchu svatému 194
Ponaučení o Svátosti oltářní 195
Modlitba před svatým přijímáním 196
Modlitba sv. Tomáše Aquinského 197
Cvičení víry 198
„ naděje 198
„ lásky 199
Po přijímání. Ponaučení o činění díků za tuto milost 200
Modlitba 201
„ svatého Tomáše Aquinského 201
Navštěvování nejsvětější Svátosti oltářní 202

Pobožnost odpolední.

Litanie o nejsvětějším Jménu Ježíš 205
Společné modlitby 208
Modlitba za Pána země 209
„ za všeobecné potřeby veškerého křesťanstva 209
Litanie Loretanská s modlitbami 211
Litanie o všech Svatých s modlitbami 214
Modlitby nešporní 221

Pobožnost na neděli a svátky katolického roku církevního.

V čas adventní. Ponaučení a modlitba 227
V čas vánoční. „ „ 228
Na den svatého Štěpána 231
Na nový rok. Ponaučení a modlitba 234
Na den zjevení Páně, neb svatých třech králů.
Ponaužení a modlitba 236

Stránka
Na den nejsladšího Jména Ježíš. Ponaučení... 238
Modlitba ... 239
V čas postní. Ponaučení a modlitba... 239
Litanie o přehořkém umučení Ježíše Krista ... 241
Pobožnost křížové cesty ... 244
Modlitba na neděli květnou... 290
„ na zelený čtvrtek ... 291
„ na velký pátek ... 291
„ na bílou sobotu... 292
Na hod Boží velikonoční. Ponaučení ... 293
Rozjímání a modlitba ... 293
Modlitba na nebe vstoupení... 294
„ v čas svatodušní ... 294
„ na den nejsvětější Trojice ... 295
„ na den Božího Těla ... 295
„ všeobecná na slavnost nejsvětější Rodičky Boží Marie Panny ... 296

Růženec ke cti nejblahoslavenější Panny Marie.

O zavedení pobožnosti svatého růžence v nynější jeho podobě ... 298
Poučení a modlení se sv. růžence ... 299

Pobožnost k rozličným Svatým a Světicím Božím.

Modlitba na den všech Svatých ... 330
„ k sv. Anděli Strážci ... 330
„ k sv. Patronu neb Jménovci ... 331
„ k sv. Josefu ... 331
„ na den sv. Jana Nepomuckého ... 332
„ na den sv. Antonína Paduanského ... 332
„ k sv. Aloisiovi ... 332
„ k sv. Janu Křtiteli ... 333
„ k sv. Petru a Pavlu... 333
„ na den sv. Prokopa ... 334
„ na den sv. Václava ... 334
„ na den sv. Anny ... 334
„ k sv. kajícnici Maří Magdaleně ... 334

Stránka
Modlitba k svaté Kateřině 335
„ „ Terezii 335
„ „ Alžbětě 336
„ „ Barboře 336

Modlitby rozličné.

Modlitba při volení stavu 337
„ rodičů za dítky své 337
„ dítek za rodiče 338
„ služebné osoby 339
„ mládence 340
„ panny 340
„ vdovy 341
„ za úrodu 342
„ o déšť 342
„ o jasnou povětrnost 342
„ za přátely 342
„ za dobrodince 343
„ za nepřátely 343
„ za nemocného 343
„ za šťastné skonání 344
„ po skonání neb úmrtí nemocného 345

Pobožnost za dušičky v očistci.

Modlitby za duše v očistci 346

Duchovní písně.

Písně mešní: 1. Bože před tvou velebností 352
2. Zde v skroušenosti padáme 353
3. Ti Bože se koříme 354
Píseň ku svatému požehnání: Na kolena padejme..... 356
Píseň po mši svaté, nazvané Rorate: Poděkujmež Otci 356
Píseň adventní: S nebe posel vychází 357
Písně vánoční: 1. Zvěstujem vám radost 358
2. Narodil se Kristus Pán 358
Píseň na nový rok: S jakou čas rychlostí pospíchá ... 359

Stránka
Píseň na slavnost nejsvětějšího Jména Ježíš: Ach můj nejsladší Ježíši, grunte života mého 359
Písně postní: 1. Již jsem dost pracoval 359
2. Podle kříže plná žele, stála Matka 360
Píšeň velikonoční: Třetího dne vstal Stvořitel 362
Píseň o svatodušních svátcích: Zavitej k nám Duše sv. 364
Píseň na slavnost Božího Těla: Chval jazyku důstojného 364
Písně k Panně Marii: 1. Divotvorná krásná 365
2. O Maria, moje žádost 366
3. Tisíckrát buď pozdravená ... 367
4. Proč, Maria proč si tak naříkáš 368
5. Matka pláče, ruce spíná 369
6. Vše síly mé duše 370
Chvalozpěv svatého Ambrože a sv. Augustina 371
Pange lingua 372
Dies irae: V ten den hněvu děsnětmavý 373
Národní hymna: Zachovej nám Hospodine 374

Tisk a sklad Al. Landfrasa a Syna v Jindřichově Hradci.